

Budapest,
2003. április 18.,
péntek

39. szám

Ára: 2800,— Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
16/2003. (IV. 18.) BM r.	Az egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról	2836
41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM e. r.	A búza export-visszatérítéssel történő külpiaci értékesítéséről .	2951
15/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2956
16/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2959
17/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2969
18/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2972
19/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2976
20/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2977
21/2003. (IV. 18.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2981
67/2003. (IV. 18.) KE h.	Pénzügyőr vezérőrnaggyá történő kinevezéséről	2984
1033/2003. (IV. 18.) Korm. h.	A Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégiumról, valamint a tudomány- és technológiapolitika kormányzati irányítási és végrehajtási rendszerének megújításával kapcsolatos feladatokról	2984
43/2003. (IV. 18.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének megállapításáról	2985
44/2003. (IV. 18.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének megállapításáról	2986
45/2003. (IV. 18.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének megállapításáról	2986
46/2003. (IV. 18.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezések megszűnésének megállapításáról	2986
47/2003. (IV. 18.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezésekről	2987
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	2988
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	2994
	A Szociáldemokrata Párt 2002. évi pénzügyi beszámolója	2997
	A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	2998

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 16/2003. (IV. 18.) BM rendelete

az egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A rendelet *mellékleteiként* kiadom — az Országos Képzési Jegyzékben szereplő — a belügyminiszter ágazatba tartozó egyes szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeit.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az az ingatlanközvetítői szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményeiről szóló 8/1995. (V. 25.) BM rendelet, valamint az azt módosító 46/1997. (VIII. 14.) BM rendelet 3. §-a, az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet és az azt módosító 16/1998. (III. 25.) BM rendelet, a 19/1999. (VII. 13.) BM rendelet, a 19/2001. (X. 10.) BM rendelet, és az építési műszaki ellenőrök szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 10/2000. (III. 24.) FVM rendelet.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

1. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A BIZTONSÁGSZERVEZŐ I. szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 54 8919 01
2. A szakképesítés megnevezése: Biztonságszervező I.

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Biztonságszervező
3523	Rendész
3529	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozások (biztonságtechnikai-rendvédelmi feladatkör)

2. A munkaterület, rövid jellemző leírása

E munkaterület a biztonságos működés feltételeinek megteremtése és folyamatos fenntartása, a rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési, tűz- és munkavédelmi, országvédelmi és katasztrófaelhárítási feladatok külön vagy összevont munkakörben történő ellátását jelenti.

A biztonságszervező szaktudása, elméleti és gyakorlati felkészültsége alapján képes gazdálkodó szervezetek fenti, hasonló igényű feladatainak ellátására is, ha azt külön jogszabály nem tiltja.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
33 8919 01	Személy- és vagyonőr

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló feladatcsoportok

— Rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési szabályzat elkészítése, alkalmazása a gyakorlatban.

— A vagyon elleni cselekmények megelőzésének módszerei, a vagyon védelmének megszervezése, ellenőrzése.

— Az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételei kialakításának elősegítése, megvalósításuk folyamatos ellenőrzése, elsősegélynyújtás, az oktatás megszervezése, a munkavédelmi szabályzat elkészítése.

— A tűz elleni védekezés személyi és tárgyi feltételeinek meghatározása, azok meglétének ellenőrzése, tűzmegelőzési javaslatok kidolgozása. Tűzvédelmi szabályzat, tűzriadóterv elkészítése, tűzvédelmi oktatás.

— Katasztrófavédelmi feladatok ellátására javaslat, a végrehajtáshoz tervek, okmányok készítése, gyakorlatok szervezése, polgári védelmi oktatás megtartása, katasztrófaelhárítási tervek készítése.

— A biztonságszervezői feladatok ellátását meghatározó jogszabályok alkalmazása a gyakorlati munka során.

2. Szakmai tantárgyak

Rendészet-vagyonvédelem, őrzés

A biztonságszervező ismerje:

- a vagyonvédelmet elősegítő mechanikai eszközöket, módszereket és alkalmazási területeket,
 - az elektronikai és más elvű, korszerű védelem kiépítésének sajátosságait, főbb eszközeit, alkalmazási területüket, legfontosabb karbantartási módszereit, üzemeltetésük szabályait,
 - a védelmi célú rendszerek, eljárások, eszközök kombinált felhasználásának előnyeit,
 - az objektumok veszélyeztettség szerinti besorolásának ismérveit,
 - egy átlagos nagyságú vállalat, intézmény rendészeti-vagyonvédelmi szervezetének felépítését, a szervezetbe besorozottak jogait, kötelezettségeit,
 - a vagyonvédelmi vagy biztonsági őrség szervezésének főbb szempontjait,
 - az őrszolgálatot ellátó személyek jogait, kötelezettségeit,
 - a személy- és gépjárműforgalom intézményen belüli megszervezését, ellenőrzését, a portaszolgálat ellátásának szabályait, a személyek és csomagok átvizsgálásának szabályait,
 - a személyi tulajdon védelmének elősegítése érdekében teendő intézkedéseket, a vagyontárgyak kölcsönzési rendjét,
 - a személy- és vagyonvédelem, a rendészet területén illetékes hatóságokat, szervezeteket, a velük való együttműködés módjait,
 - a rendőr, a fegyveres biztonsági őr, a mezőőr, a személy- és vagyonőr, a rendész jogosultságai illetékessége közötti különbségeket,
 - a kriminológia és a kriminalisztika fogalmát,
 - a megelőzés fontosságát a bűnözés elleni harcban.
- A biztonságszervező munkája során alkalmazni tudja:
- a személyvédelem megszervezésének módszereit,
 - a vagyonvédelmi őrök tartásának szabályait,
 - a maroklőfegyverek, lőszeres, illetve egyéb kényszerítő eszközök használatának, tárolásának, karbantartásának szabályait,
 - az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési, kulturális, oktatási objektumok, bankok, pénzintézetek célszerű védelmi rendszerének kiépítési elveit, őrzésének megszervezési módját,
 - az őrzéssel összefüggő kötelezettségeket (megbízó, megbízott, felelősség stb.),
 - az őrzést segítő távfelügyeleti továbbjelzési megoldásokat, a helymeghatározó, őrjárat-ellenőrző, beléptető rendszereket,
 - a fegyveres őrszolgálat ellátásának szabályait,
 - a kulcskezelés, a ki- és beszállítások rendjét,
 - a rendészeti, személy- és vagyonvédelmi ellenőrzések módszereit,
 - a biztonságot növelő szolgálat ellátásának szabályait,

- a konfliktuskezelést és a vezetés pszichológiáját,
- a rendészetre, a személy- és vagyonvédelemre és az őrzési tevékenység ellátására vonatkozó jogszabályokat.

A biztonságszervező legyen képes:

- rendészeti, a személy- és vagyonvédelmi őrzési szabályzatokat készíteni, azokban az élet- és vagyonvédelmi előírásokat, követelményeket érvényre juttatni,
- nagy értékű és/vagy veszélyes szállítmányok őrzésének, kíséretének megszervezésére, irányítására,
- őrzési okmányokat, dokumentációkat készíteni,
- a sport-, kulturális, politikai, gazdasági rendezvények biztosításának tervét elkészíteni és a rendezvények lebonyolításában részt venni,
- a tulajdonban okozott károk esetén intézkedni, szükség esetén feljelentést készíteni,
- a rendkívüli eseményekkor (pl. erőszakos behatolás, bank- vagy pénztárrablás, túszejtés, robbantással való fenyegetés, zsarolás, tűz, közmű súlyos hibája esetén) az élet- és vagyonmentéssel kapcsolatos intézkedéseket megtenni, azok végrehajtásában tevőlegesen közreműködni,
- a bűncselekmény színhelyét biztosítani, a felderítést elősegítő, hatáskörében álló intézkedéseket megtenni,
- a vagyonvédelem technikai eszközeit, rendszereit használni, működtetni, felügyelni,
- biztonságot növelő szolgálat elrendelését és működtetését előkészíteni,
- minősített időszakban helytállni, rendkívüli feladatok megoldásában öntevékenyen részt vállalni.

Tűzvédelem

A biztonságszervező ismerje:

- a termodinamikai alapfogalmakat,
- az égés feltételeit és paramétereit, a hőterjedés és az önmelegedés fogalmát,
- az egyes oltóanyagokat, hatásmechanizmusukat, az égéskésleltetés módszereit,
- a hő-, láng-, sugárzás- és füstérzékelők gázveszélyjelzők működési elveit,
- a tűzjelző berendezések felépítését,
- a gépjárműfecskendők, habbal-, porral oltó, emelőkosaras, létrás járművek, műszaki mentő járművek főbb igénybevételi módját,
- a szívó- és nyomóoldali tűzoltó felszereléseket, mászó- és védőeszközöket,
- a különböző tűzoltási tevékenységek osztályozását,
- a pszichikai tényezők jelentőségét a felkészítésben és a tűzoltásban,
- a tűzveszélyesség jellemzőit,
- az anyagok tűzveszélyességi osztályait,
- a tűzállósági fokozatok értelmezését, a tűzállósági határértéket,
- az épületszerkezetek éghetőségi csoportosítását,
- a tűzszakaszok, tűzgátló elválasztások meghatározását, jelentőségét, az épületszerkezetek tűzállósági paramétereit,

- a hő- és füstelvezetés, valamint a kémény és füstcsatorna létesítésének szabályait,
- az éghető gázok, folyadékok tárolásának, szállításának szabályait.

A biztonságsszervező munkája során alkalmazni tudja:

- a tűz elleni védekezés szabályait,
- a vízzel, habbal, gázzal, porral oltó kézi tűzoltó berendezéseket,
- a tűzveszélyességi besorolás szabályait,
- a veszélyességi övezetek, a veszélyes zónák meghatározását, kijelölését,
- a tűzterhelés-számítás módszerét,
- a kiürítési útvonalak kijelölésének módszereit,
- a tűzoltási, felvonulási utat, kijelölésének módszereit,
- a szellőztetés és a csatornahálózat használatának szabályait,
- a középmagas épületek tűzvédelmi előírásait,
- a tüzelő- és fűtőberendezések létesítésének és használatának fontosabb szabályait,
- a raktározás tűzvédelmi előírásait,
- a tűz- és robbanásveszélyes tevékenység végzésének szabályait,
- a tűzoltó vízforrások kezelésének, karbantartásának módszereit,
- a tűzjelzés követelményeit.

A biztonságsszervező legyen képes:

- a tűzvédelmi szabályzat és a tűzriadóterv készítésére,
- a tűzvédelmi megelőző tevékenység és az ellenőrzés megszervezésére, végrehajtására,
- a tűzvédelmi oktatás megszervezésére és megtartására,
- a tűzveszélyességi besorolás készítésére,
- a tűzszakaszok és tűzgátló elválasztások kijelölésére,
- a tűzoltási felvonulási utak, terek kijelölésére,
- az oktatási intézmények tűzvédelmi feladatainak megszervezésére és ellátására,
- a művelődési és közgyűjteményi intézmények tűzvédelmi feladatainak megszervezésére és ellátására,
- a tűzvédelmi rendszer létesítési koncepcióját kialakítani,
- a tűzjelző berendezéseket üzemeltetni,
- a tűzoltó eszközöket, felszereléseket használni.

Munkavédelem, egészségvédelem

A biztonságsszervező ismerje:

- a munkavédelem fő területeit, módszereit, eszközeit és szabályozási rendszerét,
- a munkavégzéssel kapcsolatos veszélyforrásokat, a veszélyes és ártalmas tényezőket,
- a szellőzés-fűtés és a klimatizálás alapproblémáit, a levegő összetételének és szennyezettségének vizsgálati módszereit,
- a munkahelyi zaj- és rezgésvédelem alapjait,
- a világítástervezés és a színdinamika alapjait,
- a megbízhatóság-elmélet alapjait,

- az elektromosság biztonságtechnikájának alapjait, a kapcsolódó szabványokat,

- a fémipari, valamint a faipari megmunkálások főbb veszélyforrásait,

- a munkaélettan és a munkaegészségtan alapfogalmait,

- a környezetkárosító anyagokat, azok hatásait,

- a környezetvédelem jelentőségét, megvalósulásának ismertebb eljárásait,

- az egészségre ártalmas és veszélyes anyagok fontosabb csoportjait, azok jellemző hatásait az élő szervezetekre,

- a foglalkozási megbetegedések leggyakoribb okait.

A biztonságsszervező munkája során alkalmazni tudja:

- a munkavédelem és a foglalkozás-egészségügy jogszabályait,

- a minősítés és minőségtanúsítás, az időszakos biztonságtechnikai vizsgálatok gyakorlatát,

- a munkabaleset kivizsgálás, illetve a munkavédelmi oktatás előírásait és gyakorlatát,

- a munkahelyek komplex értékelésének módszereit,

- a gépek és megmunkálási technológiák biztonságtechnikáját,

- az anyagmozgatás biztonságtechnikáját,

- az egyéni védőeszközök kiválasztását és használatának előírásait,

- a munkavédelmi eljárások lebonyolítási rendjét,

- a munkahelyi mikroklíma kialakításának módszereit,

- az elsősegélynyújtás és az újraélesztés szabályait,

- a testnevelési és a sporteszközök használatának szabályait.

A biztonságsszervező legyen képes:

- munkavédelmi szabályzatot készíteni,
- a munkabalesetek kivizsgálásában részt venni, és jegyzőkönyvet készíteni,

- az üzembe helyezési eljárást, a munkavédelmi ellenőrzést megszervezni és dokumentálni,

- a munkahelyek komplex, ergonómiai értékelésére,

- a munkabaleset-megelőzési feladatok elvégzésére, különös tekintettel a tárgyi, személyi és szervezeti feltételekre,

- a védőeszközök karbantartásának tervezésére és szervezésére,

- az elsősegélynyújtásra,

- a környezetvédelem érdekében tevékenykedni,

- az oktatási, valamint a kulturális intézmények munkavédelmi feladatainak megszervezésére és a feladatok elvégzésére.

Országvédelem, katasztrófavédelem

A biztonságsszervező ismerje:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás feladatait, szervezeti és irányítási rendjét,

- a katasztrófavédelem fogalmát, feladatait, szervezeti és irányítási rendjét,

- a honvédelmi kötelezettség tartalmát, elrendelésének és teljesítésének rendjét,
- a katasztrófavédelmi tervek rendszerét, tartalmát,
- a katasztrófavédelmi szervezetek alkalmazási készenlétbe helyezését és működtetését,
- a katasztrófavédelmi szervezetek létrehozásának és felkészítésének módszereit,
- a katasztrófavédelmi szervezetek működéséhez szükséges anyagi, technikai eszközök rendszerét,
- az egyéni védőeszközök és műszerek fajtáit,
- a sugárdózis-, a sugárszint- és a sugárszennyezettségmérés eszközeit,
- a vegyi anyagokat kimutató azonosító eszközöket,
- a gázálcok, légzésvédő eszközök használatát,
- a minősített időszak fogalmát és tartalmát,
- a katasztrófa fogalmát, fajtáit és jellemzőit.

A biztonságszervező munkája során alkalmazni tudja:

- a katasztrófavédelem és katasztrófaelhárítás szabályait,
- a katasztrófavédelmi tervekből adódó feladatok elvégzésének szervezését,
- a műszaki mentés és mentesítés eszközeit és módszereit,
- a rendkívüli események bekövetkezésekor végrehajtandó feladatokat,
- a katasztrófavédelmi képzések és kiképzések elveit és módszereit.

A biztonságszervező legyen képes:

- a védelmi felkészülési, katasztrófavédelmi és katasztrófaelhárítási okmányokat, terveket, dokumentációkat szakmai útmutatás szerint elkészíteni,
- az oktatásokat, foglalkozásokat megtartani, és azok alapján a végrehajtást megszervezni, az illetékes hatósággal szorosan együttműködni,
- az egyéni védőeszközöket használni,
- a vegyi anyagokat kimutató és sugárzást mérő eszközöket használni,
- rendkívüli események során az élet- és vagyonvédelmi teendők megszervezésében és végrehajtásában részt venni.

Gazdaság, vezetés, szervezés

A biztonságszervező ismerje:

- a piacgazdaság működési rendjének sajátosságait,
- a piac fogalmát, szereplőit, a kereslet-kínálat és az ár szerepét,
- a vagyon és a tőke különbségét, szerepüket a gazdaságban,
- a fedezeti elvet, alkalmazásának szemléltetését,
- a vállalkozás és a kockázat fogalmát,
- az állam szerepét a gazdaságban,
- a számviteli rend célját, rendező elveit,
- az adók fajtáit, rendeltetését, az adótörvény alapelveit,
- a vezetés funkcióit, a vezetési módszereket, az empátia szerepét a vezetésben,

- a menedzsment fogalmát, szerepét,
- a munkalélektan és az ergonómia alapvető összefüggéseit,
- a kommunikáció jelentőségét, módjait,
- a hierarchikus rend lényegét, a felelősség érvényre juttatásának főbb módszereit,
- a különböző oktatási rendszereket,
- a szervezés eszközrendszerét, főbb módszereit,
- a számítógép működésének alapelvét, főbb alkotórészeit, alkalmazása jellemző területeit,
- a különböző adathordozókat,
- az ismertebb szoftverek jellemzőit,
- az átlagos számítógépes munkahely felépítését,
- az adatvédelem elveit és gyakorlatát,
- az informatika fogalmát,
- az iroda- és munkaszervezés elveit és módszereit,
- a folyamatszabályozás elveit és módszereit,
- a legitim gazdasági társasági formákat, jellemzőiket, csoportosításukat.

Jogi ismeretek

A biztonságszervező ismerje:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányának szerkezeti felépítését,
- a hatalmi ágak felsorolását, szétválasztásuk alapelveit,
- az Országgyűlés és a Kormány működési rendszerét, feladat- és hatáskörét,
- az állam szervezetét és intézményei rendszerét,
- az alapvető állampolgári jogokat, köteleességeket,
- a jog és a jogrendszer meghatározását, tagozódását,
- a polgári jog alapelveit, a Polgári Törvénykönyv szerkezeti felépítését,
- a személyhez fűződő jogokat, védelmük lehetőségeit,
- a szerződés fogalmát, alanyait,
- a szerződés létrejöttére, alakítására vonatkozó főbb szabályokat,
- a szerződés módosításának szabályait, megszegésének főbb következményeit,
- a tulajdonjog megszerzésének módját, a tulajdonformák közötti különbséget,
- a birtokvédelem főbb eszközeit, módszereit,
- a kártérítés általános szabályait (a felelősséget),
- a Büntető Törvénykönyv szerkezeti felépítését, a bűncselekmény fogalmát és jogi ismerveit,
- az ismertebb vagyon elleni és a gazdasági bűncselekmények tényállásait,
- az ismertebb élet elleni bűncselekmények tényállását,
- a kényszer és a fenyegetés fogalmát,
- a jogos védelem és a végszükség értelmezését, az arányos válasz elvét,
- a magánlaksértés, a személyes szabadság megsértésének törvényi tényállását,
- a biztonságszervezői, a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet meghatározó jogszabályokat.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A vizsgán a III. fejezet 2. pontjában meghatározott ismereteket és feladatokat kell számon kérni.

A vizsgára bocsátás feltételei:

- a tanfolyamon való részvétel igazolása,
- középiskolai végzettség esetén rendészeti-vagyonvédelmi, tűzvédelmi, polgári védelmi munkakörök egyikében eltöltött legalább 3 évi munkaviszony igazolása, vagy a munkaviszony igazolása helyett középfokú biztonságsszervező tanfolyami végzettség.

Egy-egy tantárgy oktatása során a gyakorlati ismereteket bemutatókon, gyakorlatokon szerzik meg a résztvevők, elméleti ismereteikről tesztlapok kitöltésével vagy felmérő dolgozatokkal adnak számot.

A tanulmányok befejezését követően szakmai vizsgára csak az bocsátható, aki:

- az előadásokat, gyakorlatokat rendszeresen látogatta, hiányzása az oktatási idő egyharmadát nem haladta meg,
- beszámolási kötelezettségeinek eleget tett.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

Írásbeli vizsga:

Az írásbeli vizsga feladatait a Belügyminisztérium által kiadott központi tételsor tartalmazza.

Az írásbeli vizsgán a III. pontban meghatározott követelmények szerinti ismeretanyagot kell számon kérni.

A vizsgázónak tantárgyanként 1-1 kérdés csoportra kell feleletét írásban benyújtania, amelyre 3 óra áll rendelkezésre.

Az írásbeli vizsga tantárgyai:

- Rendészet-vagyonvédelem, őrzés.
- Tűzvédelem.
- Munkavédelem, egészségvédelem, elsősegélynyújtás.
- Országvédelem, katasztrófavédelem.
- Jogi ismeretek.
- Gazdasági, szervezési, vezetési ismeretek.

Gyakorlati vizsga:

A gyakorlati vizsga a szakmai dolgozat elkészítéséből, valamint annak a szakmai vizsgabizottság előtt való „megvédéséből” áll.

A dolgozat témája egy komplex biztonságvédelmi feladat kidolgozása, amelynek során a vizsgázónak bizonyítania kell, hogy az egyes tantárgyak keretében tanultakat alkotóan képes alkalmazni a vizsgált területen. A gyakorlati alkalmazásnak ki kell terjednie a probléma meghatározására, a cél kitűzésére, a kiválasztott eszközökre, a végrehajtás módjára.

A vizsgadolgozathoz választható témákat a képző intézmény javaslata alapján a vizsgaszervező intézmény határozza meg, legkésőbb a tervezett vizsga előtt két hónappal. A témák az elsajátított szakismeretekhez kapcsolódnak.

A vizsgadolgozat terjedelme — mellékletek nélkül — minimum 15 oldal.

A vizsgázó a vizsgadolgozatot a szakmai vizsga megkezdése előtt legalább egy hónappal köteles bírálatra leadni. A vizsgadolgozatot a szakmai képzést folytató intézmény által felkért bírálók (legalább két bíráló) értékelik és érdemjeggyel minősítik. A szakmai képzést folytató intézmény gondoskodik arról, hogy a szakmai vizsgabizottság az értékelést a vizsgadolgozattal együtt a szakmai vizsga megkezdése előtt 15 nappal megkapja.

A vizsgadolgozat megvédése során a vizsgabizottság tagjai kérdéseket tehetnek fel a vizsgázónak a vizsgadolgozattal kapcsolatban, és a vizsgadolgozat érdemjegyét figyelembe véve állapítják meg a szakmai gyakorlati osztályzatot.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsga feladatait központilag a Belügyminisztérium által kiadott tételsor tartalmazza.

A szóbeli vizsgán a III. pontban meghatározott követelmények szerinti ismeretanyagot kell számon kérni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként 1-1 kérdést (kérdéscsoportot) húz.

Felkészülési idő: 20 perc.

A szakmai képesítő vizsga tantárgyai:

- Rendészet-vagyonvédelem, őrzés.
- Tűzvédelem.
- Munkavédelem, egészségvédelem, elsősegélynyújtás.
- Országvédelem, katasztrófavédelem, védelmi felkészítés.
- Jogi ismeretek.
- Gazdasági, szervezési, vezetési ismeretek.

3. A vizsga értékelése

A vizsgabizottság az írásbeli és szóbeli vizsga alapján tantárgyanként hozza meg a döntését az érdemjegyekről.

A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek számtani átlaga alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mind a hat tantárgyból eredményes vizsgát tett.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarészen, továbbá, ha a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott.

Az elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott vizsgázó javítóvizsgát tehet.

A munkavédelem tantárgy jó vagy jeles osztályzata esetén a felsőfokú biztonságsszervező szakképesítés középfokú munkavédelmi szakképesítést igénylő munkakör betöltésére is jogosít az oktatási és kulturális ágazat intézményeiben.

A szakmai vizsgáztatásra a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai vonatkoznak.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei:

Abból a vizsgatantárgyból, amelyből a vizsgázó felsőoktatási intézményben vagy az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, más szakmai vizsga keretében eredményes vizsgát tett, a tantárgy vizsgája alól felmenthető. A felmentésről a vizsgabizottság határoz.

Az írásbeli vizsgarész napjára más szakmai vizsgarész nem szervezhető. Ha a vizsgaszervező intézmény által kialakított körülmények lehetővé teszik, a szóbeli vizsgarész napján sor kerülhet a szakmai dolgozat megvédésére is.

Munkaerőpiaci képzés keretében, a szakmai felkészítésre fordítható képzési időtartam minimum 250 óra. A képzési időkeret 70%-át szakmai elméleti, 30%-át szakmai gyakorlati képzésre kell fordítani.

2. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A BIZTONSÁGSZERVEZŐ II.

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképzés azonosító száma: 34 8919 01
2. A szakképesítés megnevezése: Biztonságszervező II.

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Biztonságszervező
3523	Rendész
3529	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozások (biztonságtechnikai-rendvédelmi feladatkör)

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a biztonságos működés feltételeinek megteremtése és folyamatos fenntartása, a rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési, tűz- és munkavédelmi, országvédelmi és katasztrófaelhárítási feladatok külön vagy összevont munkakörben történő ellátását jelenti.

A biztonságszervező szaktudása, elméleti és gyakorlati felkészültsége alapján képes gazdálkodó szervezetek fenti hasonló igényű feladatainak ellátására is, ha azt külön jogszabály nem tiltja.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
33 8919 01	Személy-és vagyonőr

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló feladatsoporkok

— Rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési szabályzat elkészítése, alkalmazása a gyakorlatban.

— A vagyon elleni cselekmények megelőzésének módszerei, a vagyon védelmének megszervezése, ellenőrzése.

— Az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételei kialakításának elősegítése, megvalósításának folyamatos ellenőrzése, elsősegélynyújtás, az oktatás megszervezése, munkavédelmi szabályzat elkészítése.

— A tűz elleni védekezés személyi és tárgyi feltételeinek meghatározása, ezek meglétének ellenőrzése, tűz-megelőzési javaslatok kidolgozása. Tűzvédelmi szabályzat, tűzriadóterv elkészítése, tűzvédelmi oktatás.

— Katasztrófavédelmi feladatok ellátására javaslat, a végrehajtáshoz tervek, okmányok készítése, gyakorlatok szervezése, polgári védelmi oktatás megtartása, katasztrófa-elhárítási tervek készítése.

— A biztonságszervezői feladatok ellátását meghatározó jogszabályok alkalmazása a gyakorlati munka során.

2. Szakmai tantárgyak

Rendészet, vagyonvédelem, őrzés

A biztonságszervező ismerje:

— a személy- és vagyonvédelem technikai eszközeinek működési alapelveit, alkalmazási területeit,

— a különböző objektumok őrzési rendszereit, módszereit,

— a pénz- és értékszállítás, továbbá az őrzés megoldásait,

— az őrző-védő kutyák tartásának, alkalmazásának főbb szabályait,

— a fegyveres szolgálat ellátásának szabályait,

— az őrési okmányokat, dokumentációkat,

— a személyvédelem alapismereteit,

— a rendezvények biztosításával kapcsolatos feladatokat,

— a bombariadó és rendkívüli esemény során teendőket,

— a rendészetre, a személy- és vagyonvédelemre továbbá az őrzési tevékenység ellátására vonatkozó jogszabályokat,

— a rendészeti, személy- és vagyonvédelmi feladatokat végzők jogait, kötelezettségeit,

— a rendőr, a fegyveres biztonsági őr, a mezőőr, a személy- és vagyonőr, a rendész jogosultságai, illetékessége közötti különbségeket,

— a kulcsok kezelésének rendjét,

— a személy- és gépjárműforgalom, a ki- és beszállítók rendjét,

— a portaszolgálat ellátásának szabályait,

— a maroklőfegyverek főbb fajtáit, jogi kategóriáit,

— a maroklőfegyverek, lőszer jellemzőit, azok használatának, tárolásának és karbantartásának főbb szabályait,

— az egyéb kényszerítő eszközöket, használatuk szabályait,

— a megelőzés fontosságát, főbb módszereit,

— a bűncselekmény észlelésekor szükséges teendőket (helyszín, hatósággal együttműködés stb.).

A biztonságsszervező legyen képes:

— rendészeti-vagyonvédelmi szabályzat készítésében közreműködni, és azt a gyakorlatban alkalmazni,

— a házirendet elkészíteni, azokban az élet- és vagyonvédelmi előírásokat megjeleníteni,

— a tulajdonban okozott károk esetén a feljelentést előkészíteni,

— rendkívüli események alkalmával az élet- és vagyonmentés megszervezésében és a végrehajtásban részt venni,

— a bűncselekmény színhelyével kapcsolatos rendészeti feladatokat elvégezni,

— a portai, személy- és vagyonvédelmi szolgálat napi irányítására,

— nagy értékű és/vagy veszélyes szállítmányok őrzésére, kíséretére,

— a vagyonvédelem technikai eszközeinek, rendszereinek kezelésére,

— rendezvények biztosítására.

Tűzvédelem

A biztonságsszervező ismerje:

— a katasztrófavédelemre és a tűzvédelemre vonatkozó jogszabályok rendszerét,

— az égés feltételeit, paramétereit,

— az ismertebb oltóanyagokat, hatásmechanizmusukat, égéskésleltetési módszereket,

— a hő-, láng-, sugárzás- és füstérzékelők, gázveszélyjelzők működési elveit,

— a tűzjelző berendezések célját, jellemző felépítését,

— a szívó- és nyomóoldali tűzoltó felszereléseket, mászó- és védőfelszereléseket,

— a kismotor-fecskendők, a vízvételzési helyek használatának szabályait,

— a tűzmelegelőzés feladatait,

— a tűzoltás során megoldandó főbb feladatokat,

— az anyagok tűzveszélyességi osztályait, a tűzveszélyességi besorolás szabályait,

— a veszélyességi övezetek meghatározását, a tűzszakaszok, a tűzgátló elválasztások jelentőségét,

— a hő és a füst elvezetésének szabályait,

— a kiürítési útvonalak jelentőségét, kijelölésük elvét,

— a villamosberendezések létesítésének elemi szabályait,

— a villámvédelem jelentőségét, főbb követelményeit,

— a gépjárművek tűzvédelmi szabályait,

— a raktározási tűzvédelmi előírásokat,

— a tűzveszélyes tevékenység végzésének szabályait,

— a tüzelő-, a fűtő-, a villamos és a világítóberendezések használatának szabályait,

— a tűzoltó vízforrások karbantartásának módszereit,

— a tűzjelzés módszereit és követelményeit,

— az oktatási, a művelődési és a közgyűjteményi intézmények tűzmelegelőzéssel kapcsolatos feladatait.

A biztonságsszervező legyen képes:

— tűzriadóterv készítésére,

— tűzvédelmi szabályzat kidolgozására kisebb intézményeknél,

— a tűzvédelmi oktatás megszervezésére,

— a tűzvédelmi megelőző tevékenységre, annak szervezésére,

— a tűzvédelmi ellenőrzések végrehajtására,

— a tűzjelző berendezések kezelésére,

— tűzoltó berendezések és felszerelések használatára.

Munkavédelem, egészségvédelem

A biztonságsszervező ismerje:

— a munkavédelmi és foglalkozás-egészségügyi jogszabályok rendszerét,

— a munkavédelmi eljárásokat, a munkavédelmi ellenőrzés módszereit, dokumentálását,

— az időszakos biztonságtechnikai vizsgálatok szabályait,

— a munkavédelmi oktatás tartalmát,

— az ismertebb baleseti veszélyforrásokat ágazatonként,

— a szellőzés, a fűtés, a klimatizálás módszereit,

— a zaj- és rezgésvédelem, a világítás és színdinamika alapjait,

— a villamosság biztonságtechnikájának alapjait,

— az anyagmegmunkálás és az anyagmozgatás jellemző veszélyforrásait,

— a munkaélettan, a munkaegészségügy fogalmát,

— a környezetkárosítás hatásait,

— az egészségre ártalmas és veszélyes ismertebb anyagok csoportjait, azok jellemző hatásait.

A biztonságsszervező legyen képes

— a munkavédelmi szabályozás készítésében közreműködni és azt a gyakorlatban alkalmazni,

— munkabaleset-kivizsgálási jegyzőkönyvet készíteni,

— az elsősegélynyújtás és újraélesztés szabályait a gyakorlatban alkalmazni,

— a munkabalesetek megelőzése érdekében tevékenykedni,

— a munkavédelmi ellenőrzésen közreműködni, jegyzőkönyvet készíteni,

— a biztonságtechnikai vizsgálatokban részt venni,

— a védőeszközök karbantartását szervezni, abban részt venni.

Országvédelem, katasztrófavédelem

A biztonságszervező ismerje:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás főbb feladatait, szervezeti és irányítási rendjét,
- a katasztrófavédelem jogszabályrendszerét,
- a katasztrófavédelem fogalmát, feladatait, szervezeti és irányítási rendjét,
- a honvédelmi kötelezettség tartalmát,
- a katasztrófavédelmi tervek és dokumentációk tartalmát,
- a katasztrófavédelem főbb anyagi, technikai eszközeit,
- az egyéni védőeszközöket, azok használatának módját, eseteit,
- a minősített időszakok fogalmát, tartalmát,
- a katasztrófák fajtáit,
- a rendkívüli események bekövetkezése esetén teendőket.

A biztonságszervező legyen képes:

- katasztrófavédelmi, felkészítési okmányok, dokumentációk készítésében részt venni,
- az egyéni védőeszközök használatára, azok oktatására, kiosztásának megszervezésére,
- a vegyi anyagokat kimutató eszközök, sugárszintmérő eszközök használatára,
- katasztrófavédelmi eszközök, anyagok szakszerű tárolására,
- rendkívüli eseményekkel kapcsolatos tevékenység megszervezésében és végrehajtásában részt venni.

Gazdaság, vezetés, szervezés

A biztonságszervező ismerje:

- a piacgazdaság működésének alapelvét, sajátosságait,
- a piac fogalmát, főbb szereplőit, a kereslet-kínálat és az ár szerepét,
- a piac működésének sajátosságait,
- a vállalkozás, a kockázat, a költség, az eredmény, a haszon fogalmát,
- a adók fajtáit, rendeltetését, az adózás alapelveit,
- a szervezés általános célját, néhány módszerét,
- a legismertebb vezetési módszereket,
- a számítógép működésének alapelvét, főbb alkotórészeit, az adathordozókat,
- az iroda- és munkaszervezés alapelveit,
- a vagyon és a tőke közötti különbséget, szerepüket a gazdaságban,
- az állam szerepének néhány jellemző megnyilvánulását a gazdasági folyamatokban,
- az ismertebb vállalkozási formákat, ismérveiket.

Jogi ismeretek

A biztonságszervező ismerje:

- a Magyar Köztársaság államformáját, a hatalmi ágak szétválasztásának elvét,
- az állam szervezetét és intézményei rendszerét,
- az alapvető állampolgári jogokat és kötelezettségeket,

- a jogforrások hierarchiáját,
- az Országgyűlés és a Kormányfeladat- és hatáskörét,
- a polgári jog alapelveit, a Polgári Törvénykönyv szerkezeti felépítését,
- a tulajdonjog megszerzésének módját, a tulajdonformák közötti különbséget,
- a szerződés fogalmát, alanyait, a szerződés tartalmára vonatkozó főbb előírásokat,
- a birtokvédelem főbb eszközeit,
- a személyhez fűződő jogokat, védelmének lehetőségeit,
- a kártérítés általános szabályait (a felelősséget),
- a büntetőjog fogalmát, a Büntető Törvénykönyv szerkezeti tagozódását,
- a bűncselekmény fogalmát és jogi ismérveit,
- az ismertebb vagyon elleni (gazdasági) bűncselekmények tényállását,
- az ismertebb élet elleni bűncselekmények tényállását,
- a kényszer, a fenyegetés fogalmát,
- a jogos védelem és a végszükség fogalmát, az arányos válasz elvét,
- a biztonságszervezői tevékenységet meghatározó jogszabályokat,
- a közigazgatási eljárásba vont jellemző ügyeket.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A vizsgán a III. fejezet 2. pontjában meghatározott ismereteket és feladatokat kell számon kérni.

A vizsgára bocsátás feltételei:

- a tanfolyamon való részvétel igazolása,
- középiskolai bizonyítvány bemutatása, vagy legalább szakmunkás-bizonyítvány és 3 évi munkaviszony igazolása rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési, tűz-, munka- vagy polgári védelmi munkakörben.

Egy-egy tantárgy oktatása során a gyakorlati ismereteket bemutatókon, gyakorlatokon szerzik meg a hallgatók, elméleti ismereteikről tesztlapok kitöltésével vagy felmérő dolgozatokkal adnak számot.

A tanulmányok befejezését követően szakmai képesítő vizsgára csak az bocsátható, aki

- az előadásokat, gyakorlatokat rendszeresen látogatta, hiányzása az oktatási idő egyharmadát nem haladta meg,
- beszámolási kötelezettségeinek eleget tett.

Munkaerőpiaci képzés keretében a szakmai felkészítésre fordítható képzési időtartam minimum 300 óra. A képzési időkeret 70%-át szakmai elméleti, 30%-át szakmai gyakorlati képzésre kell fordítani.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

Írásbeli vizsga:

Az írásbeli vizsga feladatait a Belügyminisztérium által központilag kiadott tételsor tartalmazza.

Az írásbeli vizsgán a III. pontban meghatározott követelmények szerinti ismeretanyagot kell számon kérni.

A vizsgázónak tantárgyanként 1 kérdéscsoportra kell feleletét írásban benyújtania, amelyre 2 óra áll rendelkezésre.

Az írásbeli vizsga tantárgyai:

- Rendészet-vagyonvédelem, őrzés.
- Tűzvédelem.
- Munkavédelem, egészségvédelem, elsősegélynyújtás.
- Országvédelem, katasztrófavédelem.
- Jogi ismeretek.
- Gazdasági, szervezési, vezetési ismeretek.

Gyakorlati vizsga:

A gyakorlati vizsga helyzetgyakorlat bemutatásából áll. A gyakorlati vizsga feladatait a képző intézmény állítja össze, és hagyatja jóvá a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet szerint.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- Tűzoltó készülékek kezelése.
- Rendészeti helyzetgyakorlatok.
- Munkavédelmi eszközök használata.
- Katasztrófa védelmi eszközök, védőfelszerelések használata.

A gyakorlati vizsga osztályzatát a szakmai vizsgabizottság a bemutatott helyzetgyakorlat alapján állapítja meg. A vizsgabizottság figyelembe veheti a képző intézmény által — a tanfolyami felkészítés során szerzett — igazolt gyakorlati érdemjegyet.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsga feladatait központilag, a Belügyminisztérium által kiadott tételsor tartalmazza.

A szóbeli vizsgán a III. pontban meghatározott követelmények szerinti ismeretanyagot kell számon kérni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként 1-1 kérdést (kérdéscsoportot) húz.

Felkészülési idő: 20 perc.

A szakmai képesítővizsga tantárgyai:

- Rendészet-vagyonvédelem, őrzés.
- Tűzvédelem.
- Munkavédelem, egészségvédelem, elsősegélynyújtás.
- Országvédelem, katasztrófavédelem, védelmi felkészítés.
- Jogi ismeretek.
- Gazdasági, szervezési, vezetési ismeretek.

3. A vizsga értékelése

A vizsgabizottság az írásbeli és szóbeli vizsga alapján tantárgyanként hozza meg a döntését az érdemjegyekről.

A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek számtani átlaga alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mind a hat tantárgyból eredményes vizsgát tett.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarészen, továbbá, ha a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott.

Az elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott vizsgázó javítóvizsgát tehet.

A munkavédelem tantárgy jó vagy jeles osztályzata esetén a felsőfokú biztonságszervező szakképesítés középfokú munkavédelmi szakképesítést igénylő munkakör betöltésére is jogosít az oktatási és kulturális ágazat intézményeiben.

A szakmai vizsgáztatásra a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai vonatkoznak.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

Szakmai vizsgára felkészítő tanfolyam szervezésére és lebonyolítására a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló 45/1999. (XII. 13.) OM rendeletben foglaltak az irányadók.

A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei:

Abból a vizsgatantárgyból, amelyből a vizsgázó felsőoktatási intézményben vagy az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, más szakmai vizsga keretében eredményes vizsgát tett, a tantárgy vizsgája alól felmenthető. A felmentésről a vizsgabizottság határoz.

Az írásbeli vizsgarész napjára más szakmai vizsgarész nem szervezhető. Ha a vizsgaszervező intézmény által kialakított körülmények lehetővé teszik, a szóbeli vizsgarész napján sor kerülhet a gyakorlati vizsgarészre is.

3. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

Az ÉPÍTÉSI MŰSZAKI ELLENŐR I.
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 71 5801 01

2. A szakképesítés megnevezése:

Építési műszaki ellenőr I.

A szakirány megjelölése:

Épület (É)

Mélyépítés és mélyépítési műtárgyak (M)
Építmény- és épületgépészet (G)
Építmény- és épületvillamosság (V)

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3123	Építési műszaki ellenőr

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az építési műszaki ellenőr I. az építési beruházások megvalósítására irányuló építési-szerelési munka teljes folyamatában elősegíti és ellenőrzi az idevonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, szabványok, szerződések, valamint az építésügyi hatóság, illetve az építmény létesítését engedélyező hatóság által jóváhagyott építészeti-műszaki terv betartását.

Az építési műszaki ellenőr I. köteles hiba, hiányosság megállapítása esetén azt haladéktalanul az építető vagy annak megbízottja tudomására hozni.

Az építési műszaki ellenőr I. feladatköre — építmény-kategóriánként — a következő építési munkák ellenőrzésére terjed ki:

Épület (É) szakirány

Bármely funkciójú, bármilyen szerkezetű épület, valamint az ezekkel összefüggő, illetőleg kiszolgáló építmény építésével, felújításával, átépítésével, bontásával összefüggően a teherhordó, térelhatároló és szakipari szerkezetek ellenőrzése; épületfizikai tervek és számítások ellenőrzése.

Mélyépítés és mélyépítési műtárgyak (M) szakirány

Az É kategóriában meghatározott épülethez szerkezeti- vagy funkciójában kapcsolódó mélyépítési (mélyalapozási, szennyvíztisztítási, szennyvíztárolási, szivárgó, víztelenítési stb.) műtárgyépítési, föld- és tereprendezési, valamint felszíni vízelvezetési munkáinak ellenőrzése.

Építmény- és épületgépészet (G) szakirány

Az É és M kategóriákban meghatározott építmények, ezek beépített emelőberendezéseinek, továbbá fűtési, szellőztetési, valamint az építményen, illetőleg telekhatáron belüli vízellátási, csatornázási és gázhálózat-szerelési munkáinak ellenőrzése a mérőóráig.

Építmény- és épületvillamosság (V) szakirány

Az É és M kategóriákban meghatározott építményen belüli világítási és erőátviteli hálózatok szerelésének ellenőrzése a mérőóráig, az épületfelügyeleti rendszerek szerelésének ellenőrzése.

3. A képzés célja

Az építési műszaki ellenőr I. képzés célja, hogy a műszaki ellenőr képes legyen az építető érdekében az építési-szerelési munka teljes folyamatának áttekintésére szakmai, jogi, pénzügyi, szabvány- és minőségügyi szempontból, továbbá legyen képes elősegíteni a jóváhagyott engedélyezési terv szerinti kivitelezői tevékenységet, érvényesítenie a hatósági előírások és minőségi követelmények betartását.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok:

1. Az építmény kitűzése helyességének, a talajmechanikai, környezetvédelmi és egyéb felmérések, vizsgálatok megtörténtének ellenőrzése.
2. A hatósági engedélyek, hatósági előírások, határidők és a minőségi előírások, valamint a szerződések megtartásának folyamatos ellenőrzése.
3. Az építési naplóbejegyzés és egyéb jegyzőkönyvek ellenjegyzése, illetőleg észrevételezése.
4. A hibáknak, a hiányosságoknak, eltéréseknek az építési naplóban való feltüntetése.
5. A műszaki, illetve gazdasági szükségességből indokolt tervváltoztatásokkal kapcsolatos javaslatok megtétele az építető részére.
6. A munkák eltakarása előtt azok mennyiségi és minőségi ellenőrzése.
7. Az átadás-átvételi eljárásban való részvétel.
8. Az egyes építményfajták műszaki teljesítményjellemzőinek ellenőrzése, a technológiával összefüggő biztonsági előírások betartásának ellenőrzése.
9. A beépített anyagok, szerkezetek és berendezések megfelelőség-igazolása meglétének ellenőrzése.

2. Elméleti követelmények:

— ismerje a műszaki ellenőrzéssel összefüggő jogszabályokat,

— tudja megnevezni és alkalmazni a műszaki ellenőr jogaira, kötelezettségeire és felelősségére vonatkozó szabályokat,

— ismerje és tudja alkalmazni az építési naplóval kapcsolatos előírásokat, képes legyen a szükséges bejegyzéseket megtenni, tudja ellenőrizni a napló vezetésének helyességét és a mellékletek meglétét,

— ismerje az építésügyi igazgatás eljárási rendjét és szervezeti rendszerét,

— ismerje és tudja alkalmazni az országos, illetőleg a településre vonatkozó településrendezési és építészeti követelményeket,

— ismerje és tudja alkalmazni az építési és közüzemi engedélyezési eljárások szabályait,

— ismerje és tudja megkülönböztetni az építésfelügyelet, valamint az építésügyi hatóságok rendszerét,

— ismerje és tudja ellenőrizni a polgári jog alapvető szabályait, különös tekintettel a tulajdonjog, valamint a szerződéskötés általános szabályaira, a szerződésszegés és következményeire vonatkozóan stb.,

— ismerje a kötbér és kártérítés szabályait, alkalmazásának feltételeit, a vállalkozási és a megbízási szerződések tartalmi és formai követelményeit, a garanciális, szavatossági és hiánypótlási ügyek, továbbá a közbeszerzés szabályait,

— ismerje, valamint tudja alkalmazni a legfontosabb munkajogi szabályokat, ezen belül különös tekintettel a munkaszerződés, a munkavégzés szabályaira, valamint a munka- és pihenőidő, a kár- és kártérítési felelősség rendelkezéseire stb.,

— ismerje és tudja alkalmazni az ingatlan-nyilvántartás szabályait, illetőleg a általános államigazgatási eljárás szabályait,

— legyen tájékozott a felvonók, mozgólépcsők, mozgójárdák létesítésére vonatkozó szabályokban,

— ismerje és tudja alkalmazni az építőipari kivitelezés és az építésügyi bírság alapvető szabályait,

— tudja alkalmazni az építési célra szolgáló anyagok, szerkezetek és berendezések műszaki követelményeire és megfelelőségének igazolására vonatkozó szabályokat,

— ismerje az egyes épületszerkezetek kötelező alkalmazására vonatkozó szabályokat,

— legyen tájékozott a nemzetgazdaságra vonatkozó általános szabályokban, valamint a befektetési kockázatok és biztosítási szabályokban,

— ismerje a tevékenységéhez kapcsolódó adózási és számviteli szabályokat,

— ismerje az építéshez kapcsolódó beruházási és finanszírozási általános szabályokat,

— ismerje és tudja alkalmazni az építésüghöz kapcsolódó szerződés és számlázás pénzügyi szabályait,

— ismerje és tudja alkalmazni a költségek tervezésének és elszámolásának fő szabályait,

— ismerje a műszaki ellenőrzés díjazásának elveit, a megállapítására vonatkozó szabályait,

— ismerje az építésügy körében alkalmazott általános szabvány- és minőségügyi szabályokat, ennek keretében ismerje és alkalmazza a minőség ellenőrzésére és a teljes körű minőségirányításra vonatkozó szabályokat, a minőségirányítási rendszert és az ISO 9000:2000 szabványsorozatot,

— ismerje a környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazását az építőiparban, valamint az ISO 9001:2000 szabvány alkalmazásának szempontjait a tervezésben és a kivitelezésben,

— ismerje az építési projekt minőségirányítását, a műszaki ellenőr feladatát minőségügyi szempontból, valamint a projekt megvalósítása közben történő minőség-ellenőrzést,

— ismerje a minőségügyi jogi kérdéseit, valamint a szabványosítás rendszerét és a szabványok alkalmazásának kérdéseit,

— legyen tájékozott a nemzetközi, európai és nemzeti szabványok kérdéseiben, ismerje azok fogalmát és összefüggéseit,

— ismerje az építési célú termékek forgalomba hozatalának és felhasználásának feltételeit, az építésügy területére vonatkozó létesítmények tűzvédelmi szabályait.

Az egyes szakterületeken belül — a feladatkörében — az építési műszaki ellenőrnek ismernie és alkalmaznia kell:

— az építési munkákhoz tartozó minőségügyi szakmai szabályok körében az épületek építésével, épületszerkezetek beépítésével, kialakításával, karbantartásával, felújításával, lebontásával kapcsolatos szakmai és technológiai előírásokat, minőség-ellenőrzési követelményeket,

— a mélyépítési munkákhoz tartozó minőségügyi szakmai szabályok körében a mélyépítés körébe tartozó építmények létesítésével, kialakításával, karbantartásával, felújításával, lebontásával kapcsolatos szakmai előírásokat, minőség-ellenőrzési követelményeket,

— az építmény- és épületgépészeti munkákhoz tartozó minőségügyi szakmai szabályok körében az épületgépészet körébe tartozó épületszerkezetek, berendezések létesítésével, beépítésével, karbantartásával, felújításával, lebontásával kapcsolatos szakmai szabályokat, előírásokat, minőség-ellenőrzési követelményeket,

— az építmény- és épületvillamossági munkákhoz tartozó minőségügyi szakmai szabályok körében, az épületek, építmények elektromos ellátásával, hírközlő és informatikai, valamint épületfelügyeleti rendszerekkel kapcsolatos létesítési, karbantartási, felújítási, bontási előírásokat, szakmai szabályokat, minőség-ellenőrzési követelményeket.

A nem szakirányú alapvégzettséggel rendelkezőknek is — a fentiekben túlmenően — az építési műszaki alapismeretek területén ismerniük kell:

— az épületek létesítésének, felújításának alapvető építési követelményeit,

— az épületek teherhordó, térelválasztó és szakipari szerkezeteinek alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait,

— az épületek, építmények fűtési, vízellátási, gázellátási alrendszerének alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait,

— az épületek, építmények világítási, erőátviteli alrendszereinek alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait.

3. Gyakorlati követelmények

A műszaki ellenőr önállóan tudja alkalmazni — feladatkörében — a fenti ismereteket.

A műszaki ellenőr legyen képes szakterületén felismerni:

— a hatósági és közüzemi engedélyekben előírtaktól eltérő jelenségeket,

- a szabványok előírásaitól eltérő megoldásokat,
- a minőségi előírásoknak nem megfelelő eljárásokat, szerkezeteket, elemeket és kapcsolatokat.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A szakképesítés megszerzésének előfeltételei:

Szakirányú felsőfokú végzettség vagy felsőfokú műszaki, illetőleg agrárműszaki szakképesítés és legalább 10 éves építési műszaki ellenőri gyakorlat (2003. július 31-ig megengedett), büntetlen előélet.

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásainak megfelelően kell végrehajtani.

A vizsgára az jelentkezhet, aki az építési műszaki ellenőri tevékenységről szóló 158/1997. (IX. 26.) Korm. rendelet szerinti szakirányú felsőfokú szakmai végzettséggel rendelkezik, a képzési program szerinti 100 óra elméleti és 60 óra gyakorlati képzésben részt vett, a követelményeket teljesítette, szakmai dolgozatát elkészítette, és a vizsga megkezdése előtt 30 nappal a vizsgaszervező intézménynek átadta, és azt az értékelő megfelelőnek minősítette.

Valamennyi jelöltnek számot kell adnia felkészültségéről a III. fejezetben ismertetett szakmai követelmények szerint.

2. A szakmai vizsga részei:

- írásbeli vizsga,
- szóbeli vizsga,
- gyakorlati vizsga.

A vizsgára bocsátás előfeltétele a képzésen való részvétel igazolása és az eredményes szakmai dolgozat elkészítése.

2.1. Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a Belügyminisztérium által az adott vizsgához kiadott tételeket kell használni.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Szabvány- és minőségügyi ismeretek.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc.

2.2. Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán csak a Belügyminisztérium által jóváhagyott és kiadott tételeket lehet alkalmazni. A tételsort a vizsgaszervező a képzés megkezdésekor a jelölt rendelkezésére bocsátja.

A szóbeli vizsga témakörei:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Szabvány- és minőségügyi ismeretek.

A vizsgán a vizsgázó részére tételenként legalább 15 perc felkészülési időt kell biztosítani.

2.3. Gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsgára a jelölt — választott szakirányának/szakirányainak megfelelően, a minőségügy szakmai szabályait figyelembe véve — a Belügyminisztérium által jóváhagyott, és a vizsgaszervező intézmény által kiadott témakörök egyikéből legalább 1 nyomdai ív terjedelmű szakmai dolgozatot ír. A vizsgaszervező által felkért szakmai értékelő által elbírált szakmai dolgozatot a jelöltnek a szakmai vizsgabizottság előtt kell megvédenie. Ennek során — az építési műszaki ellenőrzési szakmai tudása mellett — számot kell adnia arról, hogy képes egy építési műszaki ellenőrzési problémát komplex módon kezelni, más szakemberekkel együttműködni annak megoldásában, elméleti és gyakorlati ismereteit alkotó módon alkalmazni.

A szakmai dolgozatot a vizsga időpontja előtt 30 nappal kell benyújtani.

A szakmai dolgozat megvédése a szóbeli vizsga keretében történik.

3. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A szakmai vizsga, illetőleg annak egyes részei alól — annak komplexitása miatt — felmentés nem adható.

4. A szakmai vizsga értékelése

Az írásbeli vizsgán szakmai feladatcsoportonként legalább 60-60%-os teljesítményt kell elérnie a jelöltnek a Belügyminisztérium által összeállított vizsgatételekhez kiadott értékelési útmutató alapján.

A jelölt a szóbeli szakmai vizsgán elégtelen minősítést kap, ha bármely feladatcsoportból a vizsgabizottság döntése alapján nem éri el a megkívánt szakmai színvonalat.

Sikertelen a gyakorlati szakmai vizsga abban az esetben, ha a jelölt benyújtott dolgozata nem éri el a követelményekben meghatározott szintet és emiatt elégtelen osztályzatot kap, illetőleg akkor, ha a jelölt nem képes megvédeni a leírt szakmai álláspontját a vizsgabizottság előtt.

A szakmai vizsga szakmai elméleti osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsgarészekre kapott osztályzatok kerekített számtani átlaga adja.

A szakmai vizsga gyakorlati osztályzatát az értékelő által javasolt, valamint a vizsgabizottság által adott jegy számtani átlaga határozza meg.

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki minden vizsgarész követelményét legalább elégséges eredménnyel teljesítette.

5. Egyéb feltételek

A vizsgabizottság kamarai tagját a Magyar Mérnöki Kamara delegálja.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. Javasolt tantárgyak (modulok)

- jogi alapismeretek,
- pénzügyi és gazdasági ismeretek,

— szabvány- és minőségügyi ismeretek,
 — építési műszaki alapismeretek (nem szakirányú alapképzettség esetén).

2. Ajánlott óraszámok

Sor-szám	Megnevezés	Óra-szám	Vizsgaformák	
			írásbeli	szóbeli
1.	Jogi ismeretek	35	x	x
2.	Pénzügyi és gazdasági ismeretek	25	x	x
3.*	Szabvány- és minőségügyi ismeretek	100	x	x
	Összesen	160	3	4

* Az órák elméleti, gyakorlati és szükség szerint műszaki alapismereti foglalkozásokat tartalmaznak.

3. Egyéb sajátos információ

A képzés egységeinek (moduljainak) elvégzéséről szóló igazolás kiadásának feltétele: A szakképzés megszerzését előkészítő oktatáson való részvételtől a képző szervezet igazolást (látogatási jegyet) ad ki azok részére, akik az oktatási órák — tantárgyanként — legalább 80%-án részt vettek (a tantárgyat tanító oktatók jelzése alapján).

4. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

Az ÉPÍTÉSI MŰSZAKI ELLENŐR II. szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 53 5801 03
2. A szakképesítés megnevezése:
 Építési műszaki ellenőr II.
 A szakirány megjelölése:
 Épület (É)
 Mélyépítés és mélyépítési műtárgyak (M)
 Építmény- és épületgépészet (G)
 Építmény- és épületvillamosság (V)

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3123	Építési műszaki ellenőr

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az építési műszaki ellenőr II. — a sajátos építményfajták kivételével — az építési beruházások megvalósítására irányuló építési-szerelési munka teljes folyamatában elősegíti és ellenőrzi az ide vonatkozó jogszabályok, hatósági előírások, szabványok, szerződések, valamint az építésügyi hatóság, illetve az építmény létesítését engedélyező hatóság által jóváhagyott építészeti műszaki terv betartását.

Az építési műszaki ellenőr II. köteles hiba, hiányosság megállapítása esetén azt haladéktalanul az építtető vagy annak megbízottja tudomására hozni.

Az építési műszaki ellenőr II. feladatköre a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény 2. §-ának (3) bekezdése alapján évente központilag meghatározott értékhatárt meg nem haladó építési munkák ellenőrzésére terjed ki az alábbi — építménykategóriánkénti — korlátozások figyelembevételével:

Épület (É) szakirány

Szokványos funkciójú és szerkezetű pince, földszint és további kétszintű, legfeljebb 6,6 m falköz (oszlopköz) méretű, maximum 500 m² bruttó alapterületű épület építésével, felújításával, átépítésével, bontásával összefüggően a teherhordó, térelhatároló és szakipari szerkezetek ellenőrzése.

Mélyépítés és mélyépítési műtárgyak (M) szakirány

Az É kategóriában meghatározott épülethez szerkezeti-ileg vagy funkciójában kapcsolódó (alapozási, szennyvíztisztítási, szennyvíztárolási, szivárgó, víztelenítési stb.) műtárgyépítési, föld- és tereprendezési, valamint felszíni vízelvezetési munkáinak ellenőrzése.

Építmény- és épületgépészet (G) szakirány

Az É és M kategóriákban meghatározott építmények fűtési, szellőzési, valamint az építményen, illetőleg telekhatáron belüli vízellátási, csatornázási és gázhálózat-szerelési munkáinak ellenőrzése a mérőóráig.

Építmény- és épületvillamosság (V) szakirány

Az É és M kategóriákban meghatározott építményen belüli világítási és erőátviteli hálózatok szerelésének ellenőrzése a mérőóráig, az épületfelügyeleti rendszerek szerelésének ellenőrzése.

3. A képzés célja

Az építési műszaki ellenőr II. képzés célja, hogy műszaki ellenőr képes legyen — a külön jogszabályban meghatározott értékhatárig — az építtető érdekében az építési-szerelési munka teljes folyamatának áttekintésére, mind szakmai, jogi, pénzügyi, szabvány- és minőségügyi szempontból, továbbá képes legyen elősegíteni a jóváhagyott engedélyezési terv szerinti kivitelezői tevékenységet, érvényesítse és ellenőrizze a hatósági előírások és minőségi követelmények betartását.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok:

1. Az építmény kitűzése helyességének, a talaj-mechanikai, környezetvédelmi és egyéb felmérések, vizsgálatok megtörténtének ellenőrzése.
2. A hatósági engedélyek, hatósági előírások, határidők és a minőségi előírások, valamint a szerződések megtartásának folyamatos ellenőrzése.
3. Az építési naplóbejegyzés és egyéb jegyzőkönyvek ellenjegyzése, illetőleg észrevételezése.
4. A hibáknak, a hiányosságoknak, eltéréseknek az építési naplóban való feltüntetése.
5. A műszaki, illetve gazdasági szükségességből indokolt tervváltoztatásokkal kapcsolatos javaslatok megtétele az építető részére.
6. A munkák eltakarása előtt azok mennyiségi és minőségi ellenőrzése.
7. Az átadás-átvételi eljárásban való részvétel.
8. Az egyes építményszakmák műszaki teljesítményjellemzőinek ellenőrzése, a technológiával összefüggő biztonsági előírások betartásának ellenőrzése.
9. A beépített anyagok, szerkezetek és berendezések megfelelőség-igazolása, meglétének ellenőrzése.

2. Elméleti követelmények:

- ismerje a műszaki ellenőrzéssel összefüggő jogszabályokat,
- tudja megnevezni és alkalmazni a műszaki ellenőrző jogaira, kötelezettségeire és felelősségére vonatkozó szabályokat,
- ismerje és tudja alkalmazni az építési naplóval kapcsolatos előírásokat, képes legyen a szükséges bejegyzéseket megtenni, tudja ellenőrizni a napló vezetésének helyességét és a mellékletek meglétét,
- ismerje az építésügyi igazgatás eljárási rendjét és szervezeti rendszerét,
- ismerje az országos, illetőleg a településre vonatkozó településrendezési és építészeti követelményeket,
- ismerje és tudja alkalmazni az építési és közüzemi engedélyezési eljárások szabályait,
- ismerje és tudja megkülönböztetni az építésfelügyelet, valamint az építésügyi hatóságok rendszerét,
- ismerje és tudja ellenőrizni a polgári jog alapvető szabályait, különös tekintettel a tulajdonjog és a szerződéskötés általános szabályaira, a szerződésszegés és annak következményeire,
- ismerje a kötbér és kártérítés szabályait, alkalmazásának feltételeit, a vállalkozási és a megbízási szerződések tartalmi és formai követelményeit, a garanciális, szavatossági és hiánypótlási ügyek, valamint a közbeszerzés szabályait,

- ismerje és tudja alkalmazni a legfontosabb munkajogi szabályokat, ezen belül különös tekintettel a munkaszerződés, a munkavégzés szabályaira, valamint a munka- és pihenőidő, a kártérítési felelősség rendelkezéseire,
 - ismerje és tudja alkalmazni az ingatlan-nyilvántartás szabályait, illetőleg az államigazgatási eljárás általános szabályait,
 - legyen tájékozott a felvonók, mozgólépcsők, mozgójárdák létesítésére vonatkozó szabályokban,
 - ismerje és tudja alkalmazni az építőipari kivitelezés és az építésügyi bírság alapvető szabályait,
 - tudja alkalmazni az építési célra szolgáló anyagok, szerkezetek és berendezések műszaki követelményeinek és megfelelőség-igazolásának szabályait,
 - ismerje az egyes épületszerkezetek kötelező alkalmazására vonatkozó szabályokat,
 - legyen tájékozott a nemzetgazdaságra vonatkozó általános szabályokban, valamint a befektetési kockázatok és biztosítási szabályokban,
 - ismerje a tevékenységéhez kapcsolódó adózási és számviteli szabályokat,
 - ismerje az építéshez kapcsolódó beruházási és finanszírozási általános szabályokat,
 - ismerje és tudja alkalmazni az építésüghöz kapcsolódó szerződés és számlázás pénzügyi szabályait,
 - ismerje és tudja alkalmazni a költségek tervezésének és elszámolásának fő szabályait,
 - ismerje a műszaki ellenőrzés díjazásának elveit, a megállapítására vonatkozó szabályokat,
 - ismerje az építésügy körében alkalmazott általános szabvány- és minőségügyi szabályokat, ennek keretében ismerje és alkalmazza a minőség ellenőrzésére és a teljes körű minőségirányításra vonatkozó szabályokat, a minőségirányítási rendszert és az ISO 9000:2000 szabványsorozatot,
 - ismerje a környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazását az építőiparban, valamint az ISO 9001:2000 szabvány alkalmazásának szempontjait a tervezésben és a kivitelezésben,
 - ismerje az építési projekt minőségirányítást, a műszaki ellenőrző feladatát minőségügyi szempontból, valamint a projekt megvalósítása közben történő minőség-ellenőrzést,
 - ismerje a minőségügyi jogi kérdéseit, valamint a szabványosítás rendszerét és a szabványok alkalmazásának kérdéseit,
 - legyen tájékozott a nemzetközi, európai és nemzeti szabványok kérdéseiben, ismerje azok fogalmát és összefüggéseit,
 - ismerje az építési célú termékek forgalomba hozatalának és felhasználásának feltételeit és az építésügyi területre vonatkozó létesítmények tűzvédelmi szabályait.
- A fentiekben túlmenően — az építési műszaki szakmai szabályok körében — ismernie kell:
- épületek létesítésének, felújításának alapvető építési követelményeit,
 - épületek teherhordó, térelválasztó és szakipari szerkezeinek alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait,

— épületek, építmények fűtési, vízellátási, gázellátási alrendszerének alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait,

— épületek, építmények világítási, erőátviteli alrendszerének alapvető követelményeit és szokványos műszaki megoldásait.

3. Gyakorlati követelmények

A műszaki ellenőr önállóan tudja alkalmazni — feladatkörében — a fenti ismereteket.

A műszaki ellenőr legyen képes szakterületén felismerni:

- a hatósági és közüzemi engedélyekben előírtaktól eltérő jelenségeket,
- a szabványok előírásaitól eltérő megoldásokat,
- a minőségi előírásoknak nem megfelelő eljárásokat, szerkezeteket, elemeket és kapcsolatokat.

IV. A szakképesítés vizsgáztatás követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A szakképesítés megszerzésének előfeltétele:

Szakirányú középfokú szakképesítés, az egyes építményfajtáknak megfelelő szakirányú technikus oklevél, illetőleg a technikus képzés szünetelésének időszakában a szakirányú szakközépiskolai érettségi bizonyítvány vagy középfokú műszaki, illetőleg agrárműszaki szakképesítés és legalább 10 éves építési műszaki ellenőri gyakorlat (2003. július 31-ig megengedett), büntetlen előélet.

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásainak megfelelően kell végrehajtani.

A vizsgára az jelentkezhet, aki az építési műszaki ellenőri tevékenységről szóló 158/1997. (IX. 26.) Korm. rendelet szerinti szakirányú középfokú szakmai végzettséggel rendelkezik, a képzési program szerinti 100 óra elméleti és 60 óra gyakorlati képzésben részt vett, a követelményeket teljesítette.

Valamennyi jelöltnek számot kell adnia felkészültségéről a III. fejezetben ismertetett szakmai követelmények szerint.

2. A szakmai vizsga részei:

- írásbeli vizsga,
- szóbeli vizsga.

2.1. Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a Belügyminisztérium által az adott vizsgához kiadott tételeket kell használni.

Az írásbeli vizsga témakörei az alábbiak:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Szabvány- és minőségügyi ismeretek.
- Építési műszaki ismeretek.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc.

2.2. Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán csak a Belügyminisztérium által jóváhagyott és kiadott tételeket lehet alkalmazni. A tételsort a

vizsgaszervező a képzés megkezdésekor a jelölt rendelkezésére bocsátja.

A szóbeli vizsga tantárgyai:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Szabvány- és minőségügyi ismeretek.
- Építési műszaki ismeretek.

A vizsgán a vizsgázó részére tételenként legalább 15 perc felkészülési időt kell biztosítani.

3. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A szakmai vizsga, illetőleg annak egyes részei alól — annak komplexitása miatt — felmentés nem adható.

4. A szakmai vizsga értékelése

Az írásbeli vizsgán szakmai tantárgycsoportonként legalább 60-60%-os teljesítményt kell elérnie a jelöltnek a Belügyminisztérium által összeállított vizsgatételekhez kiadott értékelési útmutató alapján.

A jelölt a szóbeli szakmai vizsgán elégtelen minősítést kap, ha bármely feladatcsoportból nem éri el a vizgabizottság döntése alapján az általuk megkívánt szakmai színvonalat.

A szakmai vizsga szakmai elméleti osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsgarészekre kapott osztályzatok kerekített számtani átlaga adja.

5. Egyéb feltételek

A vizgabizottság kamarai tagját a Magyar Mérnöki Kamara delegálja.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. Javasolt tantárgyak (modulok)

- Jogi alapismeretek.
- Pénzügyi és gazdasági ismeretek.
- Szabvány- és minőségügyi ismeretek.
- Építési műszaki.

2. Ajánlott óraszámok

Sor-szám	Megnevezés	Óra-szám	Vizsgarészek	
			írásbeli	szóbeli
1.	Jogi ismeretek	35	x	x
2.	Pénzügyi és gazdasági ismeretek	20	x	x
3.	Szabvány- és minőségügyi ismeretek	20	x	x
4.*	Építési, műszaki alapismeretek	85	x	x
	Összesen	160	4	4

* Az órák elméleti, gyakorlati és szükség szerint műszaki alapismereti foglalkozásokat tartalmaznak.

3. Egyéb sajátos információ:

A képzés egységeinek (moduljainak) elvégzéséről szóló igazolás kiadásának feltétele: A szakképzés megszerzését előkészítő oktatáson való részvételről a képző szervezet igazolást (látogatási jegyet) ad ki azok részére, akik az oktatási órák — tantárgyanként — legalább 80%-án részt vettek (tantárgyat tanító oktatók jelzése alapján).

5. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A FELVONÓ- ÉS MOZGÓLÉPCSŐ-ELLENŐR szakképesítés (felvonóellenőr szakirány, mozgólépcső-ellenőr szakirány) szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 71 5483 01
2. A szakképesítés megnevezése:
Felvonó- és mozgólépcső-ellenőr
— felvonóellenőr szakirány
— mozgólépcső-ellenőr szakirány

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3192	Minőségi, műszaki, biztonsági ellenőr

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

a) Felvonó szakirány

A felvonóellenőr feladata a műszaki biztonságtechnikai és a karbantartás megfelelőségének műszaki felülvizsgálata. A felülvizsgálat eredményéről köteles tájékoztatni a tulajdonost, az üzemeltetőt és saját munkáltatóját, valamint hatósági beavatkozás szükségessége esetén a jogszabályban meghatározott szervezeteket. Közvetlen baleset- vagy életveszélyt eredményező hiba (hiányosság), továbbá a biztonságos működést veszélyeztető eset észlelésekor az ellenőr köteles az üzemeltetés azonnali leállítása (felfüggesztése) és a veszélyhelyzet megszüntetéséig tartó szüneteltetése iránt intézkedni. Hat hónapot meghaladó leállítást esetén a felvonó veszélytelenítése iránt kell intézkednie a külön jogszabályban meghatározott módon. A felvonók és a mozgólépcsők országos központi nyilvántartásához adatokat kell szolgáltatnia.

b) Mozdólépcső szakirány

A mozgólépcső-ellenőr feladata a műszaki biztonságtechnikai és a karbantartás megfelelőségének műszaki felülvizsgálata. A felülvizsgálat eredményéről köteles tájékoztatni a tulajdonost, az üzemeltetőt és saját munkáltatóját, valamint hatósági beavatkozás szükségessége esetén a jogszabályban meghatározott szervezeteket. Közvetlen baleset- vagy életveszélyt eredményező hiba (hiányosság), továbbá a biztonságos működést veszélyeztető eset észlelésekor az ellenőr köteles az üzemeltetés azonnali leállítása (felfüggesztése) és a veszélyhelyzet megszüntetéséig tartó szüneteltetése iránt intézkedni. A felvonók és a mozgólépcsők országos központi nyilvántartásához adatokat kell szolgáltatnia.

3. A képzésre vonatkozó előírások

Képzés csak a Belügyminisztérium által kiadott központi program alapján szervezhető.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A felvonó- és mozgólépcső-ellenőr:

— közreműködik a felvonók, illetve mozgólépcsők építési és közüzemi engedélyezési eljárásaiban,
— érvényesíti a biztonsági vizsgálatokkal, üzemeltetéssel, az üzemközi és végleges leállásokkal kapcsolatos előírásokat,

— ellátja a felvonók és mozgólépcsők nyilvántartási rendszerének alkalmazásával kapcsolatos feladatokat.

Elsajátított ismeretei alapján feladatai végrehajtása során figyelembe veszi és alkalmazza:

- az építésügyi törvény elveit,
- az országos területrendezési és építészeti követelményeket,
- az építés-felügyelet rendszerét,
- az építésügyi igazgatás szervezeti rendszerét,
- az építésügyi nyilvántartások rendszerét,
- az építésügyi bírság rendszerét,
- az építési célra szolgáló anyagok és szerkezetek előírásait,
- a felvonók és mozgólépcsők létesítésének elveit,
- a műszaki létesítéssel, engedélyezéssel, tervezéssel, ellenőrzéssel kapcsolatos jogszabályokat,
- a felvonók és mozgólépcsők engedélyezésének előkészítését,
- a felvonók és mozgólépcsők engedélyezési és kivitelezési dokumentációi készítésének menetét,
- a tervezői tevékenység jogosultságának szabályait,
- a felvonó és mozgólépcső létesítésével, fenntartásával kapcsolatos megbízások előkészítését,
- a közbeszerzéssel kapcsolatos előírásokat,
- a személyes adatok védelméről szóló törvény elveit,

- a polgári jog vonatkozó alapismereteit,
- az EU vonatkozó előírásainak elveit.

Alkalmazás szintjén képes:

- közreműködni az építési és a közüzemi engedélyezési eljárásokban,
- érvényesíteni az ellenőr jogait, kötelezettségeit, felelősségét,
- betartani és betartatni a szakértői tevékenység szabályait,
- maradéktalanul megvalósítani a biztonsági vizsgálatokkal, üzemeltetéssel, az üzemközi és végleges leállásokkal kapcsolatos előírásokat,
- alkalmazni a gépek megfelelőségének tanúsítási rendszerét,
- érvényesíteni a kijelölt vizsgáló szervezetekre vonatkozó előírásokat,
- ellátni a felvonók és mozgólépcsők nyilvántartási rendszerének alkalmazásával kapcsolatos feladatokat,
- előkészíteni a felvonó- és mozgólépcső-ellenőri vállalkozási szerződéseket.

Munkavégzés során érvényesíti:

- a vállalkozási és megbízási szerződések követelményeit,
- a garanciális, szavatossági és hiánypótlási ügyek szabályait,
- a biztonsági előírásokat,
- a munkajog alapismereteit,
- a munkavédelmi törvény fontosabb előírásait,
- a fontosabb környezetvédelmi előírásokat,
- a felelősségbiztosítás szabályait.

2. A felvonó- és mozgólépcső-ellenőr a felvonó és mozgólépcső ellenőri tevékenységet önálló vállalkozás keretében vagy vállalkozás beosztott munkatársaként, de önálló felelősséggel végzi. Feladatai körébe tartozik a tevékenységgel kapcsolatos költségek elszámolása, a számla kiállítása.

A pénzügyi ismeretek témakörben elsajátítottak alapján ismeri:

- a gazdálkodás általános szabályait,
- az adózás és a biztosítás szabályait,
- a költségek alapelveivel, tervezésével és elszámolásával kapcsolatos szabályokat,
- a számlázás pénzügyi szabályait,
- a kötbér és a kártérítés szabályait és alkalmazásának feltételeit,
- a hazai felelősségbiztosítás rendszerét,
- a cégalapítás elveit és folyamatát,

Alkalmazás szintjén képes:

- a felvonó és mozgólépcső-ellenőri tevékenység díjazásának megállapítására,
- a felvonó és mozgólépcső-ellenőri tevékenységről szóló számla elkészítésére,
- a felvonó és mozgólépcső nyilvántartásával kapcsolatos díjak megállapítására,

- az adózási szabályok alkalmazására,
- a biztosítási szabályok alkalmazására,
- a költségek megállapítására és azok elszámolására,
- a kötbér meghatározására és annak érvényesítésére,
- a kártérítési követelés meghatározására és annak érvényesítésre.

3. A felvonó- és mozgólépcső-ellenőr valamennyi feladatát a szabványok és minőségügyi előírások figyelembevételével végzi. Ismeri és feladatai végrehajtása során alkalmazza:

- a nemzeti szabványosítás rendszerét,
- az EU szabványosítási elveinek rendszerét,
- a vizsgálatokra vonatkozó előírásokat,
- az építési, épületgépészeti és épületvillamossági anyagok, szerkezetek átvételi és beépítési előírásait és szabványait,
- a mérésüggyel kapcsolatos előírásokat,
- az ISO 9000, 14000 és 45000 szabvány sorozatokkal kapcsolatos előírásokat,
- a termékfelelősség szabályait,
- a szabványok hatályát és kapcsolatát a szerződésekkel.

4. A felvonó- és mozgólépcső-ellenőr:

- közreműködik a felvonók, illetve mozgólépcsők hatósági átvételénél,
- lefolytatja az előírt üzemeltetési, illetve műszaki biztonsági ellenőrző vizsgálatokat,
- ellátja a felvonó ideiglenes és végleges üzemszünetivel kapcsolatos feladatokat,
- ellátja a felvonóvezetőket, illetve mozgólépcső üzemeltetéseket helyszíni oktatását.

Feladatai végrehajtásához ismeri:

- a hazai gyakorlatban előforduló konstrukciós megoldásokat,
- a műszaki feltételek, a technológiai előírások rendszerét,
- a szerelőipari munkák rendszerét,
- a személyi számítógépek és perifériák alapfokú használatát.
- a minőség tanúsítására és a termék megfelelőségére vonatkozó előírásokat,
- a CE megjelölés feltételeit,
- az új anyagok és szerkezetek alkalmazásának engedélyezési eljárását.

Önállóan képes

- megérteni villamos és mechanikus szerkezetek működési sajátosságait, a felvonóknál és mozgólépcsőknél betöltött szerepét, a működésük során tapasztalható fizikai jelenségek magyarázatát,
- értékelni a hibára utaló jeleket és meghatározni a hiba megszüntetésének módját,
- lefolytatni az előírt üzemeltetési, illetve műszaki biztonsági ellenőrző vizsgálatokat,

- az előírásoknak megfelelően átvenni a berendezést,
- érdemben közreműködni a hatósági átvételnél,
- a hatósági előírásokban és engedélyekben előírtaktól eltérő jelenségeket felismerni,
- a szabványok előírásaitól eltérő jelenségeket felismerni,
- a minőségi előírásoknak nem megfelelő eljárásokat és szerkezeteket, elemeket és rendszereket felismerni,
- a CE jellel ellátott anyagokat, szerkezeteket értelmezni,
- megtenni szabálytalan vagy meg nem felelő üzem, illetve üzemeltetés esetén a szükséges intézkedéseket,
- ellátni a felvonó ideiglenes és végleges üzemszünetivel kapcsolatos feladatokat,
- nyilvántartás vezetésére, és a szükséges adatszolgáltatásra,
- elvégezni a gépkönyvvvel kapcsolatos teendőket,
- ellátni a felvonóvezetőket, illetve mozgólépcső üzemeltetéseket helyszíni oktatását, a képesség és jogosultság ellenőrzését.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

- Szakmai vizsgára az a személy bocsátható, aki
- rendelkezik szakirányú felsőfokú szakképesítéssel, valamint
 - jogszabályban előírt három év szakirányú gyakorlat, illetve, aki
 - részt vett az elméleti és gyakorlati képzésben és a követelményeket teljesítette.

Szakirányú felsőfokú szakképesítésnek a gépészmérnöki, a közlekedésmérnöki és a villamosmérnöki egyetemi vagy főiskolai karokon szerzett oklevél tekintendő.

2. A szakmai vizsga részei:

- írásbeli vizsga,
- gyakorlati vizsga,
- szóbeli vizsga.

2.1 Írásbeli vizsga időtartama: 180 perc.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Műszaki ismeretek (szakirány szerint).

2.2. Gyakorlati vizsga időtartama: 120 perc.

2.3. Szóbeli vizsga tárgyai:

- Jogi ismeretek.
- Pénzügyi ismeretek.
- Szabvány-, minőségügyi és műszaki ismeretek (szakirány szerint).

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakmai elméleti vizsgán a „III. A szakképesítés szakmai követelményei” című fejezetben meghatározott valamennyi feladatcsoport az ott megjelölt szinten számon kérhető.

A komplex írásbeli vizsgán elsősorban a szakmai munka gyakorlásához szükséges tárgyi ismereteket kell számon kérni. Az írásbeli tételeket a Belügyminisztérium adja ki.

A szóbeli vizsgán a jelöltek elsősorban az elsajátított szakmai ismereteik alkalmazására való felkészültségükről adnak számot. A szóbeli tételeket a Belügyminisztérium adja ki.

A gyakorlati vizsga tartalma:

a) Felvonóellenőr szakirány

A gyakorlati vizsga során a jelöltnek — a felvonó ellenőri szakmai tudása mellett — számot kell adnia arról, hogy képes egy műszaki ellenőrzési problémát komplex módon kezelni, más szakemberekkel együttműködni annak megoldásában, elméleti és gyakorlati ismereteit alkotó módon alkalmazni. A gyakorlati vizsgán a jelöltnek a Belügyminisztérium által jóváhagyott és a vizsgát szervező intézmény által kiadott feladatok közül szakirányú tanulmányhelyben, laboratóriumban vagy kijelölt felvonónál kell vizsgáznia.

b) Mozdólépcső-ellenőr szakirány

A gyakorlati vizsga során a jelöltnek — a mozdólépcső ellenőri szakmai tudása mellett — számot kell adnia arról, hogy képes egy műszaki ellenőrzési problémát komplex módon kezelni, más szakemberekkel együttműködni annak megoldásában, elméleti és gyakorlati ismereteit alkotó módon alkalmazni. A gyakorlati vizsgán a jelöltnek a Belügyminisztérium által jóváhagyott és a vizsgát szervező intézmény által kiadott feladatok közül szakirányú tanulmányhelyben, laboratóriumban vagy kijelölt berendezésnél kell vizsgáznia.

A gyakorlati és a szóbeli vizsga egy napon is szervezhető.

4. A szakmai vizsga alóli felmentés

Az írásbeli és szóbeli vizsgán a „Jogi ismeretek” és a „Pénzügyi ismeretek” témakörökből, illetve tárgyakból felmentés adható, ha öt éven belül a jelölt eredményes szakmai vizsgát tett.

5. A szakmai vizsga értékelése

Az írásbeli vizsgát a központi tételekhez kiadott útmutató szerint egyetlen érdemjeggyel kell értékelni.

Az írásbeli vizsga csak akkor eredményes, ha a jelölt — témakörönként — legalább 60%-os teljesítményt ért el.

A szóbeli vizsgát tárgyaként egy-egy érdemjeggyel kell értékelni.

Eredménytelennek kell tekinteni az elméleti vizsgát, ha a jelölt az írásbeli vizsgára vagy a szóbeli vizsga bármely tárgyára elégtelen érdemjegyet kapott.

A gyakorlati vizsgát egyetlen érdemjeggyel kell értékelni, amelynek meghatározásakor a jelölt szakmai felkészültsége mellett figyelembe kell venni, hogy milyen fokon képes egy műszaki ellenőrzési problémát komplex módon kezelni.

V. Egyéb

A vizsgabizottság kamarai tagját a Magyar Mérnöki Kamara jelöli ki.

6. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A FELVONÓ ÉS MOZGÓLÉPCSŐ KARBANTARTÓ-SZERELŐ

szakképesítés (felvonó karbantartó szakirány,
mozgólépcső karbantartó-szerelő szakirány) szakmai
és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 34 5483 01
2. A szakképesítés megnevezése:
Felvonó és mozgólépcső karbantartó-szerelő
— felvonó karbantartó szakirány,
— mozgólépcső karbantartó-szerelő szakirány.

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3154	Üzemfenntartási, üzembiztonsági foglalkozású

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

a) Felvonó karbantartó szakirány

A felvonó karbantartó végzi a felvonók üzemviteléhez szükséges tervszerű megelőző karbantartást, a váratlan hibák elhárítását, a felvonók kis- és középjavítását, a szükséges alkatrészek cseréjét és a berendezés bontását. (Az új felvonók szerelését, meglévő felvonók fődarabcsereivel járó felújítását, nagyjavítását csak 51 5222 01 Felvonószerelő szakképesítéssel rendelkező személy végezheti!)

b) Mozdólépcső karbantartó-szerelő szakirány

A mozgólépcső karbantartó-szerelő végzi a mozgólépcsők telepítését, szerelését, villamosítását, üzembe helyezését, tervszerű megelőző karbantartását és a váratlan hibák elhárítását, javítását, főjavítását, a szükséges alkatrészcsere végrehajtását és a berendezés bontását.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
33 5216 03	Villanyszerelő
31 5233 04	Géplakatos
51 5223 01	Elektronikai műszerész
51 5222 01	Felvonószerelő
52 5422 02	Erősáramú elektronikai technikus
52 5422 03	Villamosgép és berendezési technikus
34 5222 08	Villamosgép- és berendezéskezelő
33 5222 03	Villamosgép- és készülékszerelő

4. A képzésre vonatkozó előírások

Képzés csak a Belügyminisztérium által kiadott központi program alapján szervezhető és folytatható.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A felvonó és mozgólépcső karbantartó szerelő:

- közreműködik a felvonó és mozgólépcső műszaki átadásában,
- részt vesz a felvonók és a mozgólépcsők üzembe helyezési eljárásában.

Elsajátított ismeretei alapján feladatai végrehajtása során figyelembe veszi és alkalmazza:

— az Országos Településrendezési és Építési Követelmények felvonókra és mozgólépcsőkre vonatkozó főbb előírásait,

— a felvonók és mozgólépcsők engedélyezésének rendszerét,

— a felvonó és mozgólépcső műszaki átadásának követelményeit,

— a felvonó és a mozgólépcső hatósági engedélyezésének, üzemeltetésének és ellenőrzésének jogszabályi alapelveit.

— a közbeszerzési eljárások főbb elveit,

— a szakmai képviselőket, a társvállalkozók együttműködési rendszerét,

— a polgári jog munkavégzéssel kapcsolatos alapelveit,

— a munkajogi alapismereteket,

— az építésügyi igazgatás szervezeti rendszerét,

— az építés-felügyelet rendszerét.

Az alkalmazás szintjén képes:

— betartani a felvonók és mozgólépcsők hatósági engedélyével kapcsolatos előírásokat,

— érvényesíteni a felvonó és mozgólépcső karbantartó kötelezettségeit, felelősségét és jogait,

- előkészíteni az előforduló szerelési, bontási, karbantartási és javítási munkák vállalkozói szerződéseit,
- betartani a vállalkozási és a megbízási szerződések alapvető tartalmi és formai követelményeit,
- biztosítani az általános garanciális és szavatossági elveket,
- szabályosan eljárni a munkavégzéssel kapcsolatos garanciális és hiánypótlási ügyekben,
- vezetni a gépkönyvet és az építési naplót.

2. A felvonó és mozgólépcső karbantartó-szerelő a tevékenységét önálló vállalkozás keretében vagy vállalkozás beosztott munkatársaként, de önálló felelősséggel végzi. Feladatai körébe tartozik a tevékenységgel kapcsolatos költségek elszámolása, a számla kiállítása.

A pénzügyi ismeretek témakörben elsajátítottak alapján ismeri:

- a gazdálkodás általános szabályait,
- a számlázás pénzügyi szabályait,
- az adózás és a társadalombiztosítás szabályait,
- a felvonó és mozgólépcső szerelői, karbantartói és javítási munkák garanciális és szavatossági kérdéseit,
- a felelősségbiztosítás rendszerét,
- a garancia, a kártérítés és a kötbér szabályait, alkalmazásának feltételeit.

Az alkalmazás szintjén képes:

- a felvonó és mozgólépcső szerelői, karbantartói és javítási tevékenység díjazásának megállapítására,
- a költségek szabályszerű elszámolására,
- a felvonó és mozgólépcső szerelői, karbantartói és javítási tevékenységről szóló számla elkészítésére.

3. A felvonó és mozgólépcső karbantartó-szerelő feladata, hogy korszerű szakmai és műszaki ismeretek birtokában — a vonatkozó szabványok, biztonságtechnikai és munkavédelmi előírások érvényesítésével — végezze el a berendezések hibaelhárítását, illetve tervszerű karbantartását:

- a felvonó karbantartó elvégzi a felvonók egységeinek szét- és összeszerelését, azok pontos beállítását, az egységek beszerelését,
- a mozgólépcső karbantartó-szerelő elvégzi a mozgólépcsők szét- és összeszerelését, az egységek beszerelését.

Feladatai végrehajtásához a felvonó és mozgólépcső karbantartó-szerelő ismeri:

- a szabványokat és egyéb műszaki előírásokat,
- a minőségirányítási és minőségbiztosítási rendszerek fogalmát,
- a megfelelőség-értékelés eljárásait és ezek tanúsítványait,
- a nemzeti szabványosítás rendszerét és alkalmazásuk rendjét,
- a munkahelyi és a raktározási anyaggazdálkodás rendszerét,

— a felvonókkal és a mozgólépcsőkkel kapcsolatos szabványokat, biztonságtechnikai és munkavédelmi előírásokat.

Az alkalmazás szintjén képes:

- a gépészeti, villamos és hidraulikus részletrajzok olvasására és építőipari részletrajzok megértésére, a műszaki dokumentációk használatára,
- a szakterületével kapcsolatos technológiai előírások végrehajtására,
- a mérési és diagnosztikai módszerek alkalmazására, a mérési eszközök használatára,
- az anyagmegmunkálás különböző munkahelyi módjaira, illetve kötések létrehozására (hegesztés, forrasztás, ragasztás),
- az elvégzett munka műszaki átadásának lebonyolítására,
- közreműködni a felvonók és a mozgólépcsők üzembe helyezési eljárásában,
- az előírtaktól, az üzemi viszonyoktól eltérő jelenségeket felismerni,
- az alapvető szabványok előírásaitól eltérő jelenségeket felismerni,
- a minőségi előírásoknak nem megfelelő szerkezeteket, elemeket és kapcsolatokat felismerni,
- a munkájához szükséges mértékben a számítógép használatára.

Feladatai ellátásához rendelkezik a szükséges gépészeti és villamossági anyagismerettel, ismeri az anyagok beépítésének szabályait.

A munkavégzés során betartja a munkavédelmi és munkabiztonsági követelményeket:

- a munkahelyi biztonságtechnikai és munkavédelmi előírásokat,
- a munkahelyi tűzvédelmi előírásokat,
- a munkahelyi környezetvédelmi előírásokat,
- az emelőgépek, a berendezések és az állványok biztonságos használatát, előírásait,
- a munkahely és a munkavégzés villamos előírásait.

a) A felvonó karbantartó képes:

- a felvonók egységeinek szét- és összeszerelésére, azok pontos beállítására, az egységek beszerelésére,
- a felvonó villamos szereléseinek elvégzésére, elektromos, elektronikus vezérlési rendszerek telepítésére, ezek beszabályozására,
- a hidraulikus felvonók szerelésére,
- a fék- és biztonsági berendezések összehangolására,
- a felvonókkal kapcsolatos
 - = gépelemek, gépegységek és szerkezetek szerelésére,
 - = villamos-berendezések és kapcsolások szerelésére, kialakítására,
 - = hidraulikus rendszerek szerelésére,
- a felvonókkal kapcsolatos karbantartási feladatok elvégzésére,
- a felvonók hibadiagnosztikájának elvégzésére,
- a felvonók hibamegállapítására, hibaértékelésére és a hibákkal kapcsolatos intézkedések megtételére,

— a helyszínen nem javítható hiba esetén a szakműhely igénybevételeéhez szükséges intézkedésekre.

b) A mozgólépcső karbantartó-szerelő képes:

— a mozgólépcsők szét- és összeszerelésére, az egységek beszerelésére,

— a mozgólépcső villamos szereléseinek elvégzésére, elektromos, elektronikus vezérlési rendszerek telepítésre, ezek beüzemelésére,

— a mozgólépcsőkkel kapcsolatos

= gépelemek, gépegységek és szerkezetek szerelésére,

= villamos-berendezések és kapcsolások szerelésére, kialakítására,

— a mozgólépcsőkkel kapcsolatos karbantartási feladatok ellátására,

— a mozgólépcsők hibadiagnosztikájának elvégzésére,

— a mozgólépcsők hibamegállapítására, hibaértékelésére és a hibákkal kapcsolatos intézkedések megtételére,

— a helyszínen nem javítható hiba esetén a szakműhely igénybevételeéhez szükséges intézkedésekre,

— vizsgálati jegyzőkönyvek és gépkönyvi bejegyzések elkészítésére.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A vizsgára bocsátás feltételei

Szakmai vizsgára az a személy bocsátható, aki

— legalább szakirányú szakmunkás képzettséggel, szakképesítéssel, valamint

— jogszabályban előírt három év szakirányú gyakorlat-tal rendelkezik, illetve

— részt vett az elméleti és gyakorlati képzésben és a követelményeket teljesítette.

Szakirányú szakmai végzettségnek a 31 5233 04 Géplakatos, a 33 5216 03 Villanyszerelő, az 51 5222 01 Felvonószerelő és az 51 5223 01 Elektronikai műszerész OKJ szakképesítések minősülnek.

2. A szakmai vizsga részei:

— írásbeli vizsga,

— gyakorlati vizsga,

— szóbeli vizsga.

2.1. Írásbeli vizsga időtartama 180 perc. Az írásbeli vizsga témakörei:

— Jogi ismeretek.

— Pénzügyi ismeretek.

— Szabvány-, minőségügyi és műszaki ismeretek (szakirány szerint).

2.2. Gyakorlati vizsga időtartama: 120 perc.

2.3. Szóbeli vizsga tárgyai:

— Jogi ismeretek.

— Pénzügyi ismeretek.

— Szabvány-, minőségügyi és műszaki ismeretek (szakirány szerint).

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakmai vizsgán a „III. A szakképesítés szakmai követelményei” című fejezetben meghatározott valamennyi feladatcsoport az ott megjelölt szinten számon kérhető.

A komplex írásbeli vizsgán elsősorban a szakmai munka gyakorlásához szükséges tárgyi ismereteket kell számon kérni. Az írásbeli tételeket az Belügyminisztérium adja ki.

A szóbeli vizsgán a jelöltek elsősorban az elsajátított szakmai ismereteik alkalmazására való felkészültségükről adnak számot. A szóbeli tételeket a Belügyminisztérium adja ki.

A gyakorlati vizsga tartalma:

A gyakorlati vizsgán a jelöltnek a Belügyminisztérium által jóváhagyott és a vizsgát szervező intézmény által kiadott — a szakirányának megfelelő — feladatok közül a tanműhelyben vagy akkreditált laboratóriumban egy konkrét hiba-megállapítási, valamint egy szerelési-karbantartási részfolyamatot kell elvégeznie, illetve vizsgálati-értékelési jegyzőkönyvet kell készítenie.

A gyakorlati és a szóbeli vizsga egy napon is szervezhető.

4. A felmentés feltételei

Az írásbeli és szóbeli vizsgán felmentés adható a „Jogi ismeretek” és a „Pénzügyi ismeretek” témakörökből, illetve tárgyakból, továbbá a „Szabvány-, minőségügyi és műszaki ismeretek” tantárgy műszaki ismeretek témakörének általános részéből, ha öt éven belül a jelölt eredményes vizsgát tett. Gyakorlati vizsga alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

Az írásbeli vizsgát a központi tételekhez kiadott útmutató szerint egyetlen érdemjeggyel kell értékelni.

Az írásbeli vizsga csak akkor eredményes, ha a jelölt — témakörönként — legalább 60%-os teljesítményt ért el.

A szóbeli vizsgát vizsgatárgyanként egy-egy érdemjeggyel kell értékelni.

A szakmai elméleti vizsga eredménye: az írásbeli érdemjegy és a szóbeli vizsgarész érdemjegyeinek átlaga a kerekítés szabályainak figyelembevételével.

Eredménytelennek kell tekinteni az elméleti vizsgát, ha a jelölt az írásbeli vizsgára vagy a szóbeli vizsga bármely tárgyára elégtelen érdemjegyet kapott.

A gyakorlati vizsgát egy érdemjeggyel kell értékelni, amelynek megállapításánál figyelembe kell venni a jelölt által készített vizsgálati-értékelési jegyzőkönyv tartalmi és formai minőségét.

V. Egyéb

A vizsgabizottság kamarai tagját a Magyar Mérnöki Kamara jelöli ki.

*7. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez*

A HATÁRRENDÉSZ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 8912 01
2. A szakképesítés megnevezése: Határrendész

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5361	Határrendész

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A határrendész szakképesítés a Határőrség hivatásos tiszthelyettesi és zászlósi munkaköreiben biztosítja, hogy a határrendész képes legyen az államhatár jogellenes átlépésének megakadályozása, az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése, felderítése, megakadályozása, illetőleg megszakítása érdekében rendészeti, védelmi és egyéb szolgálati tevékenységek ellátásakor a jogszerű, szakszerű és eredményes intézkedések végrehajtására.

A szakképesítés elsősorban a Határőrség területi és helyi szerveiben, a határőrizeti, a határforgalmi kirendeltségek, illetve a határvadász századok állományában meghatározott beosztások betöltésére jogosít, és a főtörzszászlósi rendfokozat elérését biztosítja.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
52 8912 02	Rendőr

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és követelmények:

A határőrizeti szolgálati intézkedések foganatosítása, a határforgalom-ellenőrzés szakszerű teljesítése, csoportban rendészeti és katonai jellegű feladatok ellátása, menekültügyi szükséghelyzetben és fegyveres csoport felszámol-

lásában közreműködés, részvétel a bűnmegelőzési és bűnüldözési alapfeladatokban, valamint rendészeti igazgatási munkában közreműködés.

1. Határőrizeti ismeretek alkalmazása során legyen képes:

— a követelményeknek megfelelően szolgálatra jelentkezni, szolgálatba lépni, különféle alapvető feladatokat szakszerűen ellátni;

— a szükséges legalapvetőbb szolgálati intézkedéseket szakszerűen teljesíteni, erről szóló jelentést megtenni szóban és írásban;

— igazoltatás, feltartóztatás, elfogás, előállítás, ruházat, csomag, jármű szakszerű átvizsgálására, a lehetséges kényszerítő eszközöket arányosan, jogszerűen alkalmazni;

— menetvonalon, szolgálati helyen a rutin feladatokat ellátni, objektumba való beléptetést, őrzés- és vagyoni védelmi tevékenységet végrehajtani, a teljesített szolgálatot kulturáltan okmányolni.

2. Határforgalmi ismeretek alkalmazása során legyen képes:

— alaphelyzetben határforgalom-ellenőrzést szakszerűen teljesíteni, jelentési kötelezettségeinek eleget tenni, a konspirációs és biztonsági rendszabályokat alkalmazni;

— személyazonosításban, okmányok ellenőrzésében eredményesen tevékenykedni, a jogellenes cselekményekre utaló helyzetet felismerni;

— az úti és egyéb okmányokkal kapcsolatos hamisítást felfedni, az okmány ellenőrzést szakszerűen végrehajtani, jelentési kötelezettségének eleget tenni;

— a határforgalmi kirendeltségen használatos speciális technika alkalmazására, vízumkiadásra;

— az idegenrendészeti jellegű feladatok ellátására;

— a szakmai együttműködésből adódó feladatok végrehajtására.

3. Nyomozási ismeretek alkalmazása során legyen képes:

— jegyzőkönyv, jelentés, feljelentés elkészítésére, bűnügyi fényképezésre, a gyanúsított és tanú (ki)meghallgatására, dokumentálására;

— a bűnügyi nyilvántartás használatára, a bűnjelek kezelésére, a büntetőeljárási kényszerintézkedések megtételére;

— váljon képessé nyílt információszerzésre, konspirációs és biztonsági szabályok betartására, a jogsértő cselekmények felismerésére, az elsődleges intézkedések megtételére, a helyszíni adatgyűjtés végrehajtására.

4. Rendészeti igazgatási ismeretek alkalmazása során legyen képes:

— szabálysértési feljelentés előírászerű elkészítésére;

— a kirendeltségi hatáskörbe tartozó idegenrendészeti teendők teljesítésére, menekültügyi kérelmet benyújtók elsődleges meghallgatására;

— szabálysértések helyszíni bírságolására, kísérésre, őrzésre, a közösségi szálláson betartandó idegenrendészeti teendők ellátására;

— kiutasításban, kitoloncolásban való közreműködésre.

Ismerje a Magyar Köztársaság idegenforgalmi politikáját, a külföldiekkel kapcsolatos rendészeti tevékenységet és jellemző jogsértéseket.

5. Határvédelmi ismeretek alkalmazása során:

— legyen képes csoportban rendészeti és katonai jellegű feladatok ellátásában részt venni, menekültügyi szükséghelyzetben és fegyveres csoport felszámolásában közreműködni.

6. Jogi ismeretek alkalmazása során:

— ismerje a szolgálati tevékenységéhez szükséges, a tevékenységet meghatározó állam- és jogtudományok alapvető területeit, tudjon eligazodni az alapvető jogforrásokban, fogalmakban, kiemelten

= a Magyar Köztársaság Alkotmányában,

= a Magyar Köztársaság közigazgatási rendszerében,

= a nemzetközi jog és európai integrációs ismeretek alapjaiban,

= az emberi, kisebbségi, humanitárius és polgári jog alapjaiban;

— ismerje a büntető jogszabályok általános és különös rendelkezéseit, az egyes bűncselekmények társadalmi megítéléséhez szükséges jogi kategóriákat és szankciókat, az egyes jogsértő magatartásokat, a különböző bűncselekményeket;

— ismerje a tevékenységéhez szükséges szabálysértések tényállását és azok szankcióit;

— legyen képes az elsajátított ismeretek alapján felismerni jogsértő magatartásokat elkövetőivel szemben fogantatandó intézkedések megtételére, valamint a bűncselekmények helyszínén eljárási cselekmények indokolt végrehajtására.

7. Társadalmi és kommunikációs ismeretek alkalmazása során:

— ismerje a határrendészeti munka helyét és szerepét a társadalomban, kapcsolódásait más rendvédelmi, rendészeti és civil szervezetekkel, továbbá rendelkezzen olyan szakmai fogalomkészlettel, amely segítségével leírhatók és megragadhatók a bűnözéssel kapcsolatos társadalmi és szociális, pszichológiai problémák, azok megelőzésének, a különböző konfliktusok megoldásának lehetőségei;

— alkalmazza komplex és integrált módon azokat a szociológiai, pszichológiai, pedagógiai, kommunikációs, erkölcsi, szakmai-etikai ismereteket, amelyek erősítik a szakmai motiváltságot, az erkölcsi tartást, a társadalom

egy-egy közösségeivel történő aktív és konfliktusmentes együttműködést;

— legyen képes a pszichológia és a kommunikáció alkalmazható eredményeinek a határrendészeti munkában való szoros adaptációja révén egy-egy jellegzetes emberi magatartásforma mögött rejlő érdek és indulati motívumokat nagy biztonsággal felismerni, azt megfelelő intézkedési kommunikációval, magatartással kezelni, etikusan viselkedni.

8. Lőképzés alkalmazása során

legyen képes:

— fegyverét gyorsan tűzkésszé tenni, szét- és összeszerelni, pontosan lőni, akadályokat elhárítani;

— fegyverét (a könnygázgránátot) előírászerűen tárolni, kezelni, karbantartani;

— a fegyverrel kívánatos legalapvetőbb taktikai mozgásokra, fogásokra, feladat-végrehajtásra.

Ismerje és alkalmazza a biztonsági rendszabályokat.

9. Testnevelésből és az önvédelmi ismeretek alkalmazása során:

— legyen képes az elsajátított önvédelmi és közelharc technikák jogszerű és szakszerű alkalmazására, önmaga, társai és az állampolgárok védelmére;

— ismerje a munkához szükséges alap- és speciális önvédelmi technikákat, azok jogszerű és szakszerű alkalmazását;

— fejlessze az állóképességét, teljesítményét, terhelhetőségét, és tegyen meg minden tőle telhetőt egészsége megőrzéséért;

— legyen képes fizikai állapotának a speciális követelményekhez alkalmazkodó szinten tartására, fejlesztésére, valamint a szakmai jellegű (önvédelmi célú) ismeretek folyamatos bővítésére.

10. Általános szolgálati ismeretek alkalmazása során

Ismerje:

— az alaki és belszolgálati, tereptani és topográfiai, ügykezelési, titokvédelmi és személyügyi, a katasztrófák és a tüzek elleni védekezéssel, illetve a károk felszámolásával, a munka- és egészségvédelemmel kapcsolatos feladatok elméleti és gyakorlati ismereteit, fogásait, a határrendészeti szolgálatban való alkalmazás lehetőségeit;

— a minősített időszakokra vonatkozó rendelkezéseket és a védelmi igazgatás alapjait;

— a szolgálati viszonyával kapcsolatos alapvető jogokat és kötelezettségeket.

Legyen képes a szolgálat ellátása során a határozott és alakias fellépésre, szolgálati feladatai ellátására bármilyen terepen, rendkívüli viszonyok között is, az életmentésre és

tűzvédelemre, a segítségnyújtásra, saját és mások jogainak védelmében.

11. Informatika alkalmazása során:

- legyen képes a híradórendszer egyes eszközeinek szabályos használatára, az adattovábbításra;
- legyen jártas az egyedi és hálózati számítógépek használatában, a rendszeresített programok, informatikai és nyilvántartó rendszerek kezelésében, a priorálásban, valamint a gyakrabban használt nyomtatványok gépi kitöltésében, a hibák javításában.

12. Idegen nyelv használata során:

- legyen képes a tanult idegen nyelven a külföldi személyt a legáltalánosabb témákban felvilágosítani;
- tudja magát megértetni szolgálati fellépése alkalmával, a leggyakoribb utasításokat érthetően a külföldi tudomására hozni, és a külföldi állampolgár közlésének lényegét megérteni;
- legyen képes rövid feljegyzést készíteni.

13. Gyakorlati ismeretek alkalmazása során:

- ismerje meg a határvadász alegység, valamint a bünygi-felderítő szolgálat életét, működési rendjét;
- szerezzen elsődleges tapasztalatot a járőr- és ügyeleti szolgálat ellátásával, követelményeivel kapcsolatban, legyen képes felügyelet alatt járőr- és ügyeleti szolgálatot ellátni, ebbe beegíteni;
- ismerje meg az adott kirendeltség és közösségi szállítás jellemzőit, teendőit, szolgálati és működési rendjét, az ott dolgozó tiszthelyettesek életét;
- legyen képes a rendelkezésre álló híradó-, számítástechnikai és a rendelkezésére álló feladatellátást segítő egyéb eszközt szakszerűen alkalmazni;
- legyen képes nyombiztosításra és ennek dokumentálására, szállítmányok, járművek felügyelet melletti biztonságos átvizsgálására, helyi lakossággal való kapcsolattartásra;
- vegyen részt — felügyelet alatt — felvilágosításkérésben, feltartóztatásban, előállítás, elfogás jogszerű eszközhasználatában;
- legyen képes a helyi együttműködőkkel és a lakossággal való kapcsolattartásra, önmaga bemutatására.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzést követő szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírása szerint a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben és az intézmény mellett működő vizsgabizottságok előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltétele az iskolarendszerű képzést követően:

- a Központi Programban előírt tantárgyak tananyagaiból (moduljaiból) folytatott tanulmányok eredményes befejezése,
- a Központi Programban meghatározott időtartamú és formájú szakmai gyakorlat eredményes teljesítése,
- az előírtaknak megfelelő gépjárművezetői engedély.

A szakmai vizsgára bocsátás feltétele az iskolarendszeren kívüli képzést követően:

- a III. fejezetben előírt szakmai követelmények alapján készült képzési programban foglaltak elsajátítása,
- rendelkezzen a Belügyminisztériumnál, a BM irányítása alá tartozó rendvédelmi szerveknél eltöltött hivatásos szolgálati viszonytal, szerződéses szolgálati viszonytal vagy három év közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonytal, munkaviszonytal,
- az előírt gépjárművezetői engedély, illetve annak a szakmai vizsga időpontjáig történő megszerzése.

A rokon (rendőr) szakképesítéssel rendelkező jelentkező a rendészeti szakközépiskola által meghatározott átképzési program szerinti felkészülés teljesítésével bocsátható szakmai vizsgára.

2. A szakmai vizsga részei:

Írásbeli vizsga:

A belügyminiszter által kiadott feladatsor, amely a rendészeti igazgatási ismeretek elsajátítását ellenőrzi.

Tantárgy:

Rendészeti igazgatási ismeretek.

Időtartam: 120 perc.

Gyakorlati vizsga:

A szakmai vizsgát szervező intézmény által a vizsga tantárgyaiból összeállított feladatok megoldása, valamint a kapcsolódó elméleti kérdések megválaszolása.

Tantárgy:

Határőrizeti ismeretek.

Határforgalmi ismeretek.

Határvédelmi ismeretek.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként egy-egy tételt húz, és a tantárgyak témaköreiből összeállított — a belügyminiszter által kiadott — kérdéseket kell megválaszolni.

Tantárgy:

Határőrizeti ismeretek.

Határforgalmi ismeretek.

Nyomozási ismeretek.

A szakmai vizsga értékelése:

Az írásbeli és a szóbeli vizsgarészt egy-egy érdemjeggyel kell értékelni, amelyeknek számtani átlaga adja a szakmai elméleti vizsga osztályzatát.

A gyakorlati vizsgarész tantárgyankénti érdemjegyeinek számtani átlaga adja a szakmai gyakorlati vizsga osztályzatát.

8. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A HATÁRRENDÉSZ SZERVEZŐ (TISZT)
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 71 8912 02
2. A szakképesítés megnevezése: Határrendész szervező (tiszt)

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5361	Rendőrk

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A határrendész szervezővel (tiszttel) szemben alapvető elvárás, hogy nagyfokú felelősség- és hivatástudattal, a beosztásával járó feladatok ellátásához szükséges jogi, szakmai, valamint társadalomtudományi ismeretekkel és ennek megfelelő emberi magatartással rendelkezzen.

Munkája során legyen alkalmas a határrendészeti, határforgalmi, határvédelmi határőrizeti, idegenrendészeti, nyomozó hatósági, továbbá bűnmegelőzési, bűnüldözési, rendészeti feladatok ellátására és ezen szolgálati tevékenységek szervezésére, irányítására.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
71 8912 01	Rendőrszervező (tiszt)

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A határrendész szervező (tiszt) a határrendészeti, határforgalmi, idegenrendészeti, a bűnügyi felderítő, valamint az ügyeleti szakismeretek alkalmazásának területén:

— ismeri a Határőrség szervezeti felépítését, tagozódását, általános és speciális feladatait, az egyes szervezeti egységek helyét, szerepét, kapcsolati, információ- és nyilvántartási rendszerét, sajátos munkaszerveződését, a határrendészeti tevékenység alapvető munkafázisait;

— jellemezni tudja a Határőrség ügyeleti nyilvántartási rendszerét, azon belül a Határőrség (BM) információs rendszerének felépítését, működésének szabályozóit, az ügyeleti szolgálatok feladatrendszerét (jogait és kötelesegeit), a rendészeti szervekkel kialakított együttműködést, a Határőrség rendészeti nyilvántartásának feladatait;

— ismeri a határrendészeti szolgálatok, valamint a bűnüldözési feladatok teljesítésébe bevonható társszervek és társadalmi szervezetek közötti együttműködés lehetőségeit, a Határőrség nemzetközi kapcsolatrendszerét, az ide vonatkozó jogi és szakmai előírásokat, ajánlásokat;

— ismeri a Határőrséget érintő nemzetközi sztenderek, a határrend, közrend és közbiztonság, a bűnmegelőzés és bűnüldözés magyarországi sajátosságait, a bűnözés okait, az aktuális bűnügyi helyzet elemeit;

— felismeri a Határőrség szempontjából speciális bűncselekményeket, azok elkövetőit, a bűnözők konspirációs módszereit;

— tájékozott a bűnüldöző munkában felhasználható eszközök és módszerek alkalmazásában;

— szakmai munkája során végrehajtja a bűnügyi felderítő és vizsgálati munkát;

— közreműködik a struktúrájában és módszereiben változó szervezett bűnözés visszaszorításában;

— ismeri és önállóan képes megfogalmazni a szabálysértési törvény szabályait;

— ismeri a vezetői munka alapelveit, a határrendészeti menedzsment specialitásait, irányítja és vezeti a rábízott határőr erőket;

— képes a rendkívüli események kivizsgálására, a személyügyi feladatok végzésére, a parancsnoki ellenőrzésre, a munkaértekezletek megtartására, továbbá a szakmai és egyéb együttműködésből adódó feladatok végrehajtására;

— jártas a határőr szakterület munkájához kapcsolódó adatszervező, feldolgozó, nyilvántartó, elemző és értékelő tevékenység folytatásában;

— tájékozott a határőrszolgálat szervezéssel és tervezéssel összefüggő feladatainak végrehajtásában, a szolgálati okmányok előírás szerű és pontos kitöltésében, vezetésében, az információs rendszerek nyújtotta lehetőségek hatékony felhasználásában;

— alkalmazza a határőrizeti, határforgalmi, határvédelmi gyakorlati munka során felhasználható korszerű és speciális műszaki és számítástechnikai eszközöket;

— önállóan képes a különböző határrendészeti szakterületek speciális szabályainak alkalmazására, a felmerülő szakmai problémák szakszerű megoldására.

A határrendész szervező (tiszt) a büntetőjogi, a büntetőeljárás-jogi, valamint az államtudományi ismeretek alkalmazásának területén:

— ismerje azokat a büntetőjogi alapelveket, amelyek birtokában — kiegészítve ezeket gyakorlati tapasztalataival — képes a speciális jogalkalmazói feladatokat ellátni;

— képes alkalmazni a magyar büntetőeljárás-jog szabályait, ismeri a büntetőeljárás-joggal kapcsolatos alapfogal-

makat, a büntetőeljárás alapelveit, a büntetőeljárás alapjait, azok jogait és kötelezettségeit, valamint a büntetőügyekben eljáró hatóságok hatáskörére, illetékességére vonatkozó szabályokat;

— ismeri a büntető bírósági eljárás szabályait, a rendes és rendkívüli jogorvoslatok alkalmazásának elveit és gyakorlatát, valamint a külön eljárás és a különleges eljárás formáit;

— ismeri a Magyar Köztársaság társadalmi rendszerét, államszervezetének felépítését, működését, az egyén viszonyát az államhoz minden olyan kérdésben, amely a politikai és jogi kultúráltság szerves részét képezi;

— ismeri a magyar közigazgatás szervezeti rendszerét, ezen belül az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás intézményrendszerét, a közigazgatás sajátos tevékenységfajtaát, különös tekintettel a határrendészeti igazgatás speciális tevékenységére;

— ismeri a közigazgatás személyi állományára vonatkozó jogszabályokat, az alapvető jogokat és kötelezettségeket, felelősségük sajátos rendszerét;

— ismeri a jogállamiság lényegét, az alapvető emberi, állampolgári jogok védelmére vonatkozó szabályokat, képes azok betartására és betartatására;

— ismeri az alapvető emberi, állampolgári jogok és a határrendészeti tevékenység összefüggéseit, az ide vonatkozó jogszabályokat;

— képes alkalmazni a büntetőeljárás során a bizonyításra vonatkozó általános szabályokat, a bizonyítási eszközöket;

— önállóan képes határrendészeti tevékenysége során a törvényességet érvényre juttatni;

— képes eldönteni, hogy milyen esetekben indítható büntetőeljárás.

A határrendész szervező (tiszt) a kriminológiai ismeretek alkalmazásának területén:

— ismeri a különböző bűncselekmény-csoportokat, az egyes bűncselekményekre és az elkövetőkre vonatkozó kriminogén tényezőket;

— ismeri az egyes bűncselekményi kategóriák oksági tényezőit és hatékony megelőzésük feladatait, valamint azoknak a negatív társadalmi jelenségeknek és bűnelkövetői kategóriáknak a jellemzőit, amelyek a bűnözéssel általában összefüggésben vannak, továbbá a bűnmegelőzés szerepét, jelentőségét.

A határrendész szervező (tiszt) a kriminalisztikai ismeretek alkalmazása során:

— felismeri a bűncselekmények elkövetése során létrejött nyomok és elváltozások keletkezési mechanizmusát, azok felkutatásának, rögzítésének és felhasználásának lehetőségeit, módszereit;

— felismeri a bűncselekmények során bekövetkezett elváltozások közötti összefüggéseket és azokból helyes következtetéseket tud levonni;

— ismeri a nyomozási cselekményeket, azok végrehajtásának taktikai szabályait és célszerű alkalmazásának

módjait, valamint a bizonyítás érdekét szolgáló adatgyűjtés megszervezésének és felhasználásának előírásait;

— jártas a nyomozás tervezésének, szervezésének elméleti és gyakorlati kérdéseiben, ismeri az egyes bűncselekményfajták elkövetési formáit, eszközeit, módjait, a bűnözők elkövetési magatartását és taktikáját;

— alkalmazza az egyes bűncselekmények nyomozása során foganatosítható nyomozási cselekményeket és azok speciális taktikai szabályait.

A határrendész szervező (tiszt) a pszichológiai ismeretek alkalmazása területén:

— ismerje az emberek közötti interakciókat, interperszonális kapcsolatokat, kommunikációs és meta-kommunikációs megnyilvánulásokat;

— tanúsítson a határrendészeti intézkedések, valamint munkája során toleranciát, empátiát, és képes legyen a kontrollált magatartásra.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró határrendész szervező (tiszt) szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell szervezni és végrehajtani. A szakmai vizsgát a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben, az intézmény mellett működő vizsgabizottság(ok) előtt kell letenni.

1. A szakképzésre történő jelentkezés és a szakmai vizsgára bocsátás feltételei

a) A szakképző intézménybe — a munkáltató által támogatott — szakképesítésre történő jelentkezést (mint pályázati kérelmet) a Belügyminisztériumban és a rendvédelmi szerveknél hivatásos szolgálati állományban, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, továbbá munkaviszonyban lévő, az állam által elismert felsőfokú (egyetemi vagy főiskolai) végzettséggel rendelkező munkatársak nyújthatnak be.

b) Szakmai vizsgára az a képzésben résztvevő bocsátható, aki a határrendész szervező (tiszt) szakképzésnek — a szakképzést végző által kidolgozott — képzési programjában előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, továbbá a képzési programban előírt időtartamú és formájú területi szakmai gyakorlatot — a számára meghatározott rendvédelmi szervnél — eredményesen teljesíti.

2. A szakmai vizsga részei

Gyakorlati vizsga:

A szakmai és vizsgáztatási követelmények figyelembevételével kidolgozott képzési programban meghatározottak szerint, a képzésben résztvevők a rendvédelmi szervek különböző szolgálati helyein szakmai gyakorlaton vesznek részt, amelynek értékelése adja a szakmai vizsga gyakorlati osztályzatát.

Írásbeli vizsga:

A szakmai és vizsgáztatási követelmények figyelembevételével összeállított vizsgadolgozati témaköröket a szakképző intézmény jóváhagyásra felterjeszti a BM Oktatási Főigazgatóságához.

A képzésben résztvevő egy komplex vizsgadolgozatot készít, amelynek alaki és tartalmi követelményei a következők:

A képzésben résztvevő legyen képes egy komplex ismeretanyagot tükröző, logikusan felépített, választékos stílusban összeállított, a szakmai elvárásoknak és követelményeknek megfelelő vizsgadolgozat elkészítésére, amelyben véleménye, önálló gondolatai és javaslatai is szerepelnek. A vizsgadolgozatban, a képzésben résztvevőnek azt kell bizonyítania, hogy képes a tanultakat hasznosítani és a komplex ismeretanyagot egységes egésszé formálni. A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot, az adott téma kidolgozásához szükséges felkészültséget kell tükröznie. A megfelelő tartalom mellett a világos, közérthető mondat szerkesztés, a jó stílusérzék, a szakterület terminológiájának pontos használata is követelmény.

A vizsgadolgozat elkészítéséhez bármilyen segédeszköz — beleértve a tanári konzultációt is — használható. A vizsgadolgozat terjedelme — mellékletek nélkül — legalább 20 gépelt oldal, amelyet a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt 30 nappal kell leadni a vizsgaszervező intézménynek. E nélkül a szóbeli vizsga nem kezdhető meg.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsga az írásbeli vizsgához kapcsolódik. A szóbeli vizsgarész kérdéseit a szakképző intézmény jóváhagyásra felterjeszti a BM Oktatási Főigazgatóságához.

A vizsgázónak a vizsgadolgozatban feldolgozott témát — a vizsgabizottság ez irányú feladatmeghatározásának megfelelően — a vizsgabizottság előtt kell szóban ismertetnie, valamint a vizsgadolgozattal kapcsolatos kérdésekre válaszolnia.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgycsoportonként — bűnügyi tudományok (büntetőjog, büntetőeljárás-jog, kriminológia tantárgyak), államtudományok (alkotmány-jog, közigazgatási jog, emberi jogi alapismeretek tantárgyak), határrendészeti szakismeretek (határrendészeti általános, határőrizeti, határforgalmi, idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi, valamint bűnügyi-felderítő szakismeretek tantárgyak), kriminalisztika (krimináltechnika, krimináltaktika, kriminálmetodika tantárgyak) — egy-egy tételt húz, és azokra válaszol. A szóbeli vizsga ezen részén a vizsgázó 60 perc felkészülési időt vehet igénybe.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A vizsga tantárgycsoportjai, tantárgyai és témakörei:

A büntetőjog általános részéből:

- a büntetőjog és a büntetőjog-tudomány;
- a büntető jogszabályok rendszere és szerkezete, a büntetőjog forrásai, a büntető jogszabály értelmezése;

- a büntető jogszabály hatálya, a nemzetközi büntetőjogi együttműködés intézményei;
- a bűncselekmény fogalma;
- a törvényi tényállás fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete, az általános törvényi tényállás objektív elemei;
- az általános törvényi tényállás szubjektív elemei;
- a büntetőjogi felelősségre vonás akadályai, a bűncselekmények megvalósulási szakaszai;
- a bűncselekmény elkövetői;
- a büntetés fogalma és célja;
- a büntetőjog szankciórendszere, az egyes büntetések és intézkedések, a büntetés kiszabása;
- mentesítés a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól;
- a fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések;
- a katonákra vonatkozó rendelkezések.

A büntetőjog különös részéből:

- az állam elleni bűncselekmények;
- a személy elleni bűncselekmények;
- az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények;
- a vagyon elleni bűncselekmények;
- a katonai bűncselekmények.

Büntetőeljárás jogból:

- a büntetőeljárás jog fogalma, feladata;
 - a büntetőeljárás jog forrásai és a büntetőeljárás törvény hatálya;
 - a büntetőeljárás alanyai;
 - a büntetőeljárásban résztvevő hatóságok hatásköre és illetékessége, a kizárás;
 - a bizonyítás alapkérdései és a bizonyítás eszközei;
 - a büntetőeljárás kényszerintézkedések;
 - a büntetőeljárás megindítása;
 - általános eljárási szabályok;
 - a feljelentés elbírálása, a feljelentés kiegészítése, a nyomozás megtagadása;
 - a nyomozás elrendelése, teljesítése;
 - a nyomozás felfüggesztése;
 - a nyomozás megszüntetése;
 - a nyomozás iratainak ismertetése és a nyomozás befejezése;
 - nyomozás a vétségi eljárásban, a pótnyomozás szabályai;
 - jogorvoslat a nyomozási eljárásban;
 - az elsőfokú bírósági eljárás;
 - a másodfokú bírósági eljárás;
 - a perújítás és a felülvizsgálati eljárás;
 - külön eljárások;
 - különleges eljárások.
- Kriminológiából:*
- a kriminológia tudományelméleti kérdései;
 - a modern polgári kriminológiai kutatások és elméletek;
 - makrokörnyezet szerepe a bűnözésben;

- a mikrokörnyezet hatása a bűnözésre;
- a személyiség szerepe a bűnözésben;
- egyes szociálpszichológiai folyamatok hatása a bűnözésre;
- a bűnözés oksági kérdései;
- a bűnözés és az egyéb deviáns viselkedések;
- a bűnözés megelőzése;
- a bűnözés, a bűnüldözés helyzete;
- a határőrök által elkövetett jogsértések;
- a határőr-szakszociológia egyes kérdései;
- az államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények főbb kriminológiai jellemzői;
- a szervezett bűnözés;
- az erőszakos bűnözés fogalma, kriminológiai jellemzői;
- a korrupciós bűnözés főbb kriminológiai jellemzői;
- a nemzetközi bűnözés, annak szervezetei;
- a kábítószer-bűnözés;
- egyes kiemelt elkövetői kategóriák;
- a fiatalok bűnözése;
- viktimológia.

Magyar Alkotmányjogból:

- alkotmányjogi alapfogalmak;
- a magyar alkotmányozás története, a szuverenitás;
- jogalkotás és a jogforrások rendszere a Magyar Köztársaságban;
- a magyar állampolgárság;
- alapvető jogok és köteleességek;
- az államhatalom gyakorlásának elvei, az állami szervek rendszere;
- képviselő és választójog;
- az Országgyűlés;
- az Alkotmánybíróság;
- a köztársasági elnök;
- a Kormány;
- a bíróságok;
- az ügyészség;
- a helyi önkormányzatok.

Közigazgatási jogból:

- bevezetés a közigazgatási jogba;
- a közigazgatás feladatai, rendeltetése, funkciói, tevékenységfajtái;
- a közigazgatás szervezete;
- a közigazgatás személyzete;
- a közigazgatási jogszabálytan alapjai;
- a közigazgatási jog érvényesülése;
- a közigazgatási jogviszonytan alapjai;
- új irányok, a közigazgatás fejlődésének vizsgálata;
- az államigazgatási eljárás általános kérdései;
- az I. fokú eljárás és a határozathozatal;
- a hatósági bizonyítvány, igazolvány, nyilvántartás és ellenőrzés;
- a jogorvoslati eljárás;
- a végrehajtási eljárás.

Emberi jogi alapismeretekből:

- az emberi jogok gondolkörének kialakulása és fejlődése a II. világháború végéig;
- az emberi jogok a II. világháború után;
- az emberi jogok hatályos magyar szabályozása;
- az emberi jogok és a rendvédelem.

Határrendészeti általános ismeretekből:

- a határőrizet története (kialakulásától napjainkig);
- a vezetés, irányítás általános elvei;
- a határőrségi humánerőforrás-gazdálkodás főbb elvei;
- a Határőrség gazdálkodása.

Határőrizeti ismeretekből:

- az államhatár és az államhatár őrzetével kapcsolatos fogalmak;
- a határőr járőrszolgálat ellátásának rendje;
- a határőrizet általános elvei, határőrizeti feladatokat ellátó szervek, szervezetek;
- a határőrizeti rendszer felépítése és működtetése;
- a határőrizeti tevékenység megszervezése és irányítása alap-, megerősített és rendkívüli szolgálatban;
- a határvadász alegységek határrendészeti alkalmazásának elvei, rendje, feladatrendszere;
- határőrizeti akció megszervezése és irányítása;
- a Határőrség tevékenysége különleges helyzetekben;
- a Schengeni elveknek megfelelő határőrizet.

Határforgalmi ismeretekből:

- a határforgalom-ellenőrzést meghatározó jogszabályok;
- a határforgalom-ellenőrzéssel szemben támasztott követelmények;
- a határforgalmi kirendeltség (határőr-kirendeltség) állományának kötelmei;
- a határforgalom-ellenőrzés megszervezése, a határforgalmi-kirendeltség erői, eszközei;
- a határforgalmi-kirendeltség adatkezelése;
- a dokumentáció készítésének szabályai;
- az együttműködési megállapodások tartalma, az együttműködés gyakorlata;
- a schengeni normáknak megfelelő határforgalom-ellenőrzéssel kapcsolatos ismeretek;
- a határforgalmi akciók megszervezése és irányítása.

Idegenrendészeti, menekültügyi, szabálysértési ismeretekből:

- bevezetés az idegenrendészeti, menekültügyi, szabálysértési ismeretekbe;
- a Határőrség idegenrendészeti, menekültügyi, szabálysértési feladatai, szervei, működési és együttműködési elvei;
- a szabálysértésre vonatkozó általános szabályok határőrségi sajátosságai;
- az államhatárhoz kapcsolódó és egyéb szabálysértések eljárási szabályai;
- az útlevélrendészet változásának folyamata és fejlődésének tendenciái 1903—1998. között;

- a külföldre utazást meghatározó jogszabályok és az ebből adódó határőrségi feladatok;
- az idegenrendészet alapjai, a Határőrség idegenrendészeti hatósági feladatai;
- a külföldiek ellenőrzése;
- az idegenrendészeti kényszerintézkedések;
- a Schengeni Egyezmények, a Dublini és az Amszterdami Egyezmény határőrségi gyakorlata;
- a menekültügyre vonatkozó általános szabályok alkalmazása a Határőrségnél;
- a menedékjogról szóló törvény;
- a Határőrség menekültügyi feladatai és tevékenysége;
- a hatályos visszafogadási egyezmények és az azokból adódó feladatok;
- az államhatár rendjével összefüggő egyéb nemzetközi kötelezettségek;
- az államhatár rendjével összefüggő egyéb államigazgatási és szakhatósági feladatok;
- az idegenrendészeti feladatokat ellátó helyi szervek tevékenységének szervezése és vezetése, annak folyamata és tartalma;
- az idegenrendészeti, menekültügyi, szabálysértési tevékenység szakirányítása.

Határőrségi bűnügyi-felderítő (operatív) ismeretekből:

- a Határőrség Országos Parancsnokságának szervezete (igazgatóságok), a nyomozó hatóság szervezete és feladatrendszere;
- a Határőrség titkos információszerző és -feldolgozó munkájának alapkövetelménye, módja és szabályozása, a konspiráció;
- a bűnüldöző munka alapja, a bűnügyi operatív helyzet megismerése, elemzése, értékelése;
- a titkos információgyűjtés erői, a Határőrség személyi információbázisa;
- a titkos információgyűjtés eszköztára, a nyílt és titkos nyilvántartások és adattárak;
- a bírói engedélyhez kötött különleges titkosszolgálati eszközök alkalmazásának célja, feltételei, igénylése, az igényert információk és adatok felhasználásának lehetőségei;
- a bírói engedély nélkül felhasználható eszközök alkalmazásának feltételei, az általa beszerezhető, felhasználható információk;
- a titkos információgyűjtés bírói engedélyhez nem kötött, leplezett módszerei, az információvásárlás;
- a környezettanulmányozás;
- a figyelés;
- a bírói engedélyhez kötött különleges módszer, a titkos kutatás;
- a titkos információgyűjtő munka kerete;
- az együttműködés lehetőségei a nyílt és titkos, megelőző és felderítő tevékenységet folytató társszervekkel (pl. EUROPOL);
- a bűnmegelőzési munka szabályozása, feladatai, szervezete;
- a titkos információgyűjtés sajátosságai a bűnügyi munka különböző területein;

- a bűnügyi és a vizsgálati szervek együttműködésének feladatai a titkos információgyűjtés keretében;
- a szervezett bűnözés megjelenési formái és főbb területei;
- a nemzetközi bűnüldöző szervezet, az INTERPOL, EUROPOL feladatköre, szerepe a magyar rendőrség információszerző tevékenységében;
- a kiemelt objektumok védelmének bűnügyi feladatai.

Krimináltechnikából:

- bevezetés a krimináltechnikába;
- a krimináltechnika feladata és helye a kriminalisztikában;
- az azonosítás elmélete;
- a krimináltechnikai fényképezési eljárások;
- a nyomozási cselekmények rögzítési lehetőségei videotechnika alkalmazásával;
- nyomtan, általános rész;
- daktiloszkópiai vizsgálatok, egyéb emberi bőrfelületek nyomai;
- eszköznyomok, záruk, lakatok kriminalisztikai vizsgálata;
- lábnyomok, közlekedési eszközök nyomai és kriminalisztikai vizsgálatuk;
- anyagmaradványok;
- kriminalisztikai ballisztika;
- az írás és az okmányok kriminalisztikai vizsgálata;
- személyleírás és személyazonosítási eljárások;
- krimináltechnikai csapdák;
- szakértők, szaktanácsadók bevonása krimináltechnikai kérdések megoldásába;
- a bűnügyi szolgálati kutya alkalmazásának lehetőségei.

Krimináltaktikából:

- bevezetés a krimináltaktikába;
- a nyomozás;
- a felderítés és a bizonyítás összefüggései;
- a nyomozás tervezése, szervezése;
- az adatgyűjtés és az információszerzés taktikája;
- a kutatás;
- a helyszíni szemle;
- a körözés;
- a kihallgatás;
- a bizonyítási kísérlet;
- a helyszínelés;
- a felismerésre bemutatás;
- a forrányomos felderítés;
- a nyomozás befejezése;
- az ügyeleti szolgálat szerepe a bűncselekmények felderítésében, jelentési kötelezettségek.

Kriminálmetodikából:

- a rendkívüli halálesetek vizsgálata;
- visszaélés kábítószerrel bűncselekmény nyomozása;
- a korrupciós jellegű bűncselekmények nyomozása;
- visszaélés robbanóanyaggal, robbanószerrel, lőfegyverrel vagy lőszernel bűncselekmény nyomozása;
- a garázdaság nyomozása;

- a közokirat-hamisítás nyomoazása;
- a lopás nyomoazása;
- a rablás, a kifosztás és a zsarolás nyomoazása;
- a gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények nyomoazása;
- a sorozatelkövetések felderítése, bizonyítása;
- a hatáskörbe utalt bűncselekmények;
- tiltott határátlépés;
- határjel rongálás;
- jogellenes belföldi tartózkodás;
- embercsempészés;
- az úti okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás.

Pszichológiai ismeretekből:

- a kriminálpszichológia tudománya, elhatárolási problémái és belső tagozódása, a főbb kriminálpszichológiai irányzatok;
- az antiszociális személyiségfejlődés folyamata;
- a személyiség éretlensége és a morális viselkedés szabályozási zavarai;
- az agresszió problémaköre;
- pszichés betegségek, személyiségzavarok;
- személypercepció a határőri munkában;
- a szociális befolyásolás és a meggyőzés pszichológiája;
- a segítő viselkedés motivációja;
- az attitűddel ellentétes viselkedés pszichológiai következményei;
- a stressz és a megküzdési stratégiák.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell azt, hogy a felsorolt tantárgycsoportokból, tantárgyakból, illetve azok témaköreiből:

a) megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik;

b) a tantárgyi ismereteket képes egyidejűleg átfogó, komplex módon a gyakorlatban alkalmazni.

4. A szakmai vizsga egyes részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai elméleti vizsgarész osztályzatának kialakítása:

Az írásbeli vizsgarészt egy érdemjeggyel, a vizsgabizottságnak a vizsgadolgozatra adott érdemjeggyel kell értékelni. Az érdemjegy meghatározása a vizsgadolgozatra a bíráló által javasolt érdemjegy, valamint a vizsgadolgozattal kapcsolatban feltett kérdésekre adott válaszok értékelésének figyelembevételével történik.

A szóbeli vizsgarész értékelése a tantárgycsoportonként kihúzott egy-egy tételre adott feleletek — egymástól függetlenül adható külön érdemjeggyel értékelt — érdemjegyeinek számtani átlaga szerint kerül meghatározásra.

A szakmai elméleti vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mind az írásbeli vizsgadolgozatára, mind a szóbeli vizsgarész valamennyi tételére adott feleletére legalább elégséges érdemjegyet szerzett.

A szakmai elméleti vizsga osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsga érdemjegyeinek számtani átlaga adja.

A szakmai gyakorlati vizsgarész osztályzatának kialakítása:

A gyakorlati vizsga osztályzatát a képzésben résztvevő gyakorlati felkészítéséért felelős vezető által javasoltak ismeretében — a szolgálati hely legalább osztályvezetői, vagy annak megfelelő szintű beosztású vezetője által készített értékelés figyelembevételével — a vizsgabizottság állapítja meg.

9. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

**Az INGATLANKEZELŐ
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei**

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 54 7899 03
2. A szakképesítés megnevezése: Ingatlankezelő

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3613	Ingatlankezelő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az ingatlankezelői tevékenység olyan önálló feladatkör, amely a jó kapcsolatteremtő képességen alapulva, a munkafolyamat minden részletére kiterjed, és az ingatlangazdálkodás, valamint az ebben kialakult piaci viszonyok ismeretét is feltételezi.

Az ingatlankezelő a tevékenységi körén belül:

- az ingatlan jellemzőinek ismeretében — gazdasági elemzés alapján — tervajánlatot készít az ingatlan fenntartására (üzemeltetésére, karbantartására, felújítására) vonatkozóan,
- a megbízóval kötött szerződésben foglaltak szerint ellátja az üzemeltetési és a karbantartási feladatokat, irányítja és ellenőrzi a tervezett felújításokat,
- a megbízási szerződés alapján javaslatokat dolgoz ki az ingatlannal való gazdálkodás és az ingatlanhasznosítás, az esetleges befektetés kérdéseiben.

3. A képesítés megszerzésének előfeltétele

Előképzettség a szakképesítés megszerzéséhez: középiskolai végzettség.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. Az ingatlankezelői tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok, feladatcsoportok

1.1. Ingatlankezelési tervek készítése:

- az ingatlan jellemzőinek meghatározása (településen belüli elhelyezkedés, műszaki állapot),
- az ingatlan működési bevételeinek és kiadásainak számbavétele, meghatározása,
- a hasonló adottságú ingatlanok működésének vizsgálata,
- a működés javítását szolgáló javaslatok kidolgozása.

1.2. Ingatlanfenntartás:

- üzemeltetési feladatok folyamatos ellátása,
- karbantartási munkák számbavétele, bonyolítása,
- a kezelési terv szerinti felújítások bonyolítása,
- szerződéskötések (alvállalkozói, szolgáltatói, munkáltatói),
- alvállalkozók versenyeztetése, foglalkoztatása,
- szolgáltatók (közüzemi, kommunális stb.) tevékenységének ellenőrzése,
- a tulajdonosok, bérlők, használok tájékoztatása, jogos igényeinek kielégítése, igények felmérése,
- alkalmazottak felvétele, munkáltatói jogok érvényesítése,
- pénzintézetekkel (bankok, adóhatóságok, tb.) kapcsolattartás,
- költségek tervezése, elszámolása.

1.3. Ingatlanguzálkodás

a) Ingatlanhasznosítási javaslatok:

- az ingatlan hasznosításával összefüggésben a jellemző műszaki adottságok felmérése,
- a műszaki adottságok és a piaci információk alapján hasznosítási javaslatok kialakítása,
- a hasznosítási javaslatok pénzügyi elemzése, üzleti terv készítése.

b) Ingatlan bérbeadása:

- rendelésfelvétel,
- kereslet-kínálat áttekintése,
- megbízó(k) tájékoztatása,
- partnerek felkutatása,
- kapcsolattartás (hatóságokkal, érdekképviselőkkel),
- szerződés előkészítése,
- bérek mértékének megállapítása,
- fizetési feltételek, bérbeszámítási lehetőségek,
- számlázás.

c) Ingatlanbefektetési tervek készítése:

- jellemző tulajdonságok ismertetése,
- befektetői szándékok vizsgálata,
- befektetői hatásosság elemzése,
- megtérülési számítások értékelése.

2. Általános követelmények

Az ingatlankezelő a feladatai megoldásához szükséges mértékben rendelkezzen a tulajdonosok, bérlők, hasz-

nálok irányában a kapcsolatteremtéshez nélkülözhetetlen kommunikációs készséggel, és legyen jártas az üzleti tevékenységben, az üzleti tárgyalásokban.

Az ingatlankezelő rendelkezzen az alábbi ismeretekkel:

2.1. Műszaki ismeretek

- Ismerje a szakképesítéshez kapcsolódó fogalmakat, az építési módokat.
- Ismerje az épületszerkezeteket és azok ismétlődő hibajelenségeit, a garancia, a szavatosság, a kötelező alkalmassági idő érvényesítésének lehetőségeit.
- Ismerje az építésügyi előírásokat.

2.2. Jogi ismeretek

- Ismerje a szakképesítéshez kapcsolódó fogalmakat és intézményeket, ezek összefüggéseit.
- Ismerje a munkájához szükséges — a tulajdonjoggal, a bérlettel, az adózással, a munkajoggal, a társadalombiztosítással összefüggő — előírásokat.

2.3. Gazdasági ismeretek

- Ismerje a gazdaság, a piacgazdaság általános fogalmait, összefüggéseit és folyamatát, a vállalkozás alapfogalmait, funkcióit és az alapvető pénzügyi, számviteli, társadalombiztosítási és adózási ismereteket.
- Ismerje az ingatlanok üzemeltetésének, karbantartásának, felújításának rendszerét, a tevékenység költségvetését.

- Ismerje a lakás és nem lakás céljára szolgáló épületek közüzemi ellátásának (villany, gáz, víz-csatornaszolgáltatás) rendszerét.

2.4. Nyilvántartásokhoz kapcsolódó ismeretek

- Ismerje és alkalmazza a tevékenységhez szükséges nyilvántartásokat.
- Rendelkezzen számítógépes adatkezelési ismeretekkel.
- Tájékozott legyen az információgyűjtés és -kiértékelés formáiról.

2.5. Piaci ismeretek

- Rendelkezzen a tevékenységi körébe tartozó piaci ismeretekkel, információkkal.
- Ismerje az ingatlanok hasznosításával összefüggésben a lakások, helyiségek vételárának, lakbérének, helyiségbérének alakulását.
- Ismerje az építőipari munkák versenyeztetésére, a munkák elvégzésére vonatkozó megbízás rendszerét, szabályait.

3. Részletes követelmények

Az ingatlankezelő rendelkezzen elméleti és gyakorlati ismeretekkel a következő témakörökből:

3.1. Műszaki ismeretek

- Alapfokú műszaki ismeretek (szerkezetismeret, építészeti anyag- és szerkezetismeret, épületgépészeti ismeretek).
- Műszaki ismeretek (háttérismeretek az épületek és a szerkezetek diagnosztizálási, felújítási, karbantartási munkáiról).

— Építésügyi szabályok (építésügyi törvény, OTÉK, engedélyezési eljárások stb.).

3.2. Jogi ismeretek

— Polgári jogi ismeretek (a tulajdon fogalma, formái, a tulajdon jog tartalma, az ingatlan tulajdonjoga, az épület és a föld kapcsolata, a jelzálogjog, a kártérítés általános szabályai, a szerződések általános szabályai, a megbízási, vállalkozási, bérleti, adásvételi, közüzemi szerződések stb.).

— A lakások és helyiségek bérletéről szóló törvény ismerete. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok elidegenítése, valamint az azokkal való gazdálkodás szabályai.

— Társasházzal kapcsolatos jogi ismeretek (a társasház tulajdon keletkezése, az átalakulás és a fenntartás követelményrendszere).

— Lakásszövetkezetekkel kapcsolatos jogi ismeretek (a lakásszövetkezet létrejötte, a szövetkezeti átalakulás és a fenntartás rendelkezései).

— Ingatlan-nyilvántartási szabályok.

— Az államigazgatási eljárás szabályai (általános szabályok, földhivatali eljárás, kisajátítási eljárás, jogorvoslati rendszer).

— Adó- és illetékjogi ismeretek.

— Építésügyi jogszabályok (építésügyi törvény, OTÉK, engedélyezési eljárások stb.).

3.3. Gazdasági ismeretek

— Pénzügyi és számviteli ismeretek (könyvvizetés, nyilvántartás stb.).

— Lakáshitel- és támogatási rendszer az ingatlanok megszerzéséhez és felújításához, korszerűsítéséhez (központi, helyi támogatások, hitelezési rendszerek).

— Társadalombiztosítási és adózási ismeretek (a munkáltatói feladatokkal, az árubeszerzéssel, a munkák, szolgáltatások megrendelésével, elvégzésével, az ingatlanhasznosítással kapcsolatban).

— Gyakorlati módszerek és technikák.

3.4. Az ingatlankezelés gyakorlata és technikai ismeretek

3.4.1. Az ingatlankezelő elméletben ismerje az ingatlanfenntartás területén:

— a megbízási szerződésekhez szükséges ajánlattétel követelményeit,

— az ingatlanról történő tájékozódás lehetőségeit, az ingatlan fekvését meghatározó környezet és a település jellemzőinek számbavételét,

— a tevékenység végzéséhez kapcsolódó szerződések formáit, az építésügyi, a földhivatali eljárás rendjét,

— a pénzügyi konstrukciókat, a fizetési feltételek megállapítását, a számlázás rendjét, a megtérülési számítások elvégzésének módszereit.

3.4.2. Az ingatlankezelő gyakorlatban ismerje az ingatlanfenntartás területén:

— az ingatlan jellemzőit, az épület felszereltsége megállapításának módját,

— az üzemeltetési, karbantartási, felújítási munkák tervezésének és megvalósításának gyakorlatát,

— a kapcsolattartás formáit és módját a közüzemi szolgáltatókkal,

— a kapcsolattartás lehetőségeit és követelményeit a pénzintézetekkel, szakhatóságokkal, adóhatóságokkal és a társadalombiztosítással,

— a megbízókkal és a bérlőkkel történő kapcsolattartás és elszámolás módját,

— a vállalkozókkal, alvállalkozókkal, szolgáltatókkal történő kapcsolattartás és elszámolás módját.

3.4.3. Az ingatlankezelő tudja a megfelelő viselkedésszabályokat alkalmazni a tulajdonosokkal, bérlőkkel, alvállalkozókkal, üzletfelekkel, hatóságokkal való kapcsolattartásban.

3.5. Az ingatlankezelő az ismereteit önállóan tudja alkalmazni a következő területeken:

3.5.1. A megbízási szerződés:

— kezelési tervajánlat elkészítése,

— az elfogadott tervváltozatra a megbízási szerződés megkötése.

3.5.2. A szerződés szerinti munkák előkészítése:

— az ingatlan adatainak, műszaki paramétereinek, közművesítetttségének, felszereltségének ismerete, illetve megállapítása, nyilvántartásba vétele,

— a tulajdonosok, bérlők, használók nyilvántartásba vétele, az elvégzendő munkákra vonatkozó összehasonlító információk beszerzése, értékelése.

3.5.3. A szerződéses feladatok teljesítése, a fenntartási tevékenység ellátása:

— ingatlan működtetése,

— szerződéskötések,

— alvállalkozók foglalkoztatása,

— kapcsolattartás tulajdonosokkal, bérlőkkel, használókkal,

— alkalmazottak foglalkoztatása,

— pénzügyi feladatok (bevételek-kiadások) intézése,

— számlázás, költség- és árérvényesítés,

— adózással, társadalombiztosítással kapcsolatos tevékenység,

— banki pénzforgalom és hitelügyletek intézése.

3.5.4. Az ingatlangazdálkodással kapcsolatos javaslatok kidolgozása:

— piaci információk begyűjtése, elemzése,

— működési költségek számbavétele,

— bérlemények és bérleti feltételek számbavétele, elemzése,

— üzleti terv készítése,

— lehetséges piaci partnerek feltárása, megkeresése,

— befektetési, megtérülési számítások elvégzése és értékelése.

3.5.5. Kapcsolattartás:

— hatóságokkal és érdekképviselőkkel,

— megbízó folyamatos tájékoztatása.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A vizsgakövetelmények megegyeznek a III. fejezetben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és követelményszintekkel.

Az ingatlankezelő szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell folytatni.

1. A vizsgára bocsátás feltételei

A vizsgára az jelentkezhet, aki az elméleti és gyakorlati szakképzésre szervezett tanfolyamon részt vett.

A vizsgára bocsátás előfeltétele: szakmai dolgozat benyújtása.

2. A szakmai vizsga részei:

- írásbeli vizsga,
- szóbeli vizsga,
- gyakorlati vizsga.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok

Írásbeli vizsga:

Az írásbeli vizsgarészen a III. fejezet 2. pontjában felüntetett szakmai tantárgyak keretében tanult — az általános és a részletes szakmai követelményekben meghatározott —, a szakmai tantárgyak témaköreiből összeállított feladatlapot kell megoldani.

Időtartam: 180 perc.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsgarészen a III. fejezet 2. pontjában felüntetett szakmai tantárgyak keretében tanult — az általános és a részletes szakmai követelményekben meghatározott — szakmai témakörök alapján kell számot adni, különösen a következő témákból:

- műszaki ismeretek (szerkezetismeret, a szerkezetek diagnosztizálási, felújítási, karbantartási munkái, az építésügyi szabályok),
- jogi ismeretek (a tulajdonjog és fajtái, jellemzői, a bérleti, az ingatlan-nyilvántartási, adó- és illetékjogi ismeretek),
- gazdasági ismeretek (pénzügyi és számviteli, központi és helyi támogatási, adózási és társadalombiztosítási szabályok, valamint gyakorlati alkalmazásuk),
- az ingatlankezelés gyakorlata és technikája (az ingatlan jellemzőinek, felszereltségének meghatározása, a munkák tervezése, kapcsolattartás).

A szóbeli vizsgán a vizsgatantárgyak által meghatározott ismeretek szintetizálására, az összefüggésrendszerrel történő számonkérésre kell törekedni.

Időtartam: a felkészülési idő minimum 30 perc.

Az írásbeli, valamint a szóbeli vizsga tételeit a részletes követelményekben meghatározottak alapján a szervező in-

tézmény állítja össze, és a belügyminiszter hagyja jóvá. A belügyminiszter jóváhagyását a vizsgáztatásra vonatkozó engedély megkérésével egyidejűleg kell kérni.

Gyakorlati vizsga:

Témakörök:

A vizsgázó által elkészített szakmai dolgozat megvédése. A szakmai dolgozat témája a vizsgázó által kiválasztott, konkrét ingatlanra vonatkozó ingatlankezelési terv elkészítése.

A szakmai dolgozat lehetséges témáit a III. fejezet 2. pontjának megfelelően a szakmai vizsgaszervező intézmény állítja össze, és a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

4. A vizsga értékelése

A vizsgázó szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és szóbeli elméleti vizsgarészekre kapott érdemjegyek írásbeli vizsgarész osztályzata felé kerekített átlaga adja. A vizsgarészeket külön-külön (1—5-ig terjedő) osztályzattal kell értékelni.

Eredménytelen az írásbeli feladatlap megoldása, ha a jelölt a kérdések több, mint a felére nem ad helyes választ.

A szakmai gyakorlat érdemjegyét a szakmai dolgozat tartalmára és a megvédésére kapott érdemjegy és a gyakorlati kérdésekre adott válasz határozza meg.

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki minden vizsgarész követelményét legalább elégséges eredménnyel teljesítette.

Igazoltan elmulasztott vagy valós indokkal megszakított vizsgát követően, pótlóvizsga tehető. Minden egyéb sikertelen vagy elmulasztott vizsga csak javítóvizsgával ismételhető.

10. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

Az INGATLANKÖZVETÍTŐ szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 3439 02
2. A szakképesítés megnevezése: Ingatlanközvetítő

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3621	Kereskedelmi ügyintéző

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Az ingatlanközvetítői tevékenység olyan önálló feladatkör, amely a jó kapcsolatteremtő képességen alapulva, a munkafolyamat minden részletére kiterjed, és a piaci viszonyok jó ismeretét is feltételezi.

Az ingatlanközvetítő tevékenységi körén belül:

- az ingatlanok (házingatlanok és telkek) adásvételének és cseréjének közvetítésével,
- a lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek, telkek bérlete és tulajdona cseréjének közvetítésével,
- a feladatok ellátása érdekében az ingatlanok felkutatásával és azok forgalmi értékebecslésével, valamint
- az ügyletek lebonyolításához szükséges dokumentációk, okiratok és egyéb okiratok beszerzésével és előkészítésével összefüggő feladatokat végzi el.

3. A képesítés megszerzésének előfeltétele

Előképzettség a szakképesítés megszerzéséhez: középiskolai végzettség.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. Az ingatlanközvetítővel kapcsolatos általános követelmények

1.1. Kommunikációs készség

Az ingatlanközvetítéshez kapcsolódó szóbeli és írásbeli közlési technikák megvalósításában és alkalmazásában jártas.

1.2. Gazdasági ismeretek

Ismerje a nemzetgazdaság, piacgazdaság általános fogalmait, összefüggéseit és folyamatát, a vállalkozás alapfogalmait, funkcióit, a szervezet gazdálkodását, alapvető pénzügyi, számviteli és adózási ismeretekkel rendelkezzen.

1.3. Jogi ismeretek

Ismerje a szakképesítéshez kapcsolódó fogalmakat és intézményeket, ezek összefüggéseit,

Rendelkezzen vállalkozási, valamint adózási ismeretekkel.

1.4. Műszaki ismeretek

Ismerje a szakképesítéshez kapcsolódó fogalmakat és intézményeket, ezek összefüggéseit.

1.5. Nyilvántartások

Ismerje és alkalmazza a tevékenységéhez szükséges nyilvántartásokat.

Rendelkezzen számítógépes adatkezelési ismeretekkel.

Tájékozott legyen az információgyűjtés és kiértékelés formáiról.

1.6. Piaci ismeretek

Rendelkezzen a tevékenységi körébe tartozó ingatlanpiaci ismeretekkel.

Ismerje a szolgáltatási díjak kialakításának szabályait.

2. Az ingatlanközvetítői tevékenység szakterületei

2.1. Az ingatlanok (házingatlanok és telkek) adásvételének és cseréjének közvetítése

2.1.1. Értékesítés:

- rendelőfelvétel,
- kereslet-kínálat áttekintése,
- ingatlan vételárának kialakítása,
- piaci partner felkutatása,
- kapcsolattartás (piaci partnerekkel, hatóságokkal, érdekképviselőkkel),
- szerződés előkészítése,
- pénzügyi konstrukciók,
- fizetési feltételek, illeték megállapítása,
- földhivatali bejegyzés,
- számlázás.

2.1.2. Vásárlás:

- rendelőfelvétel,
- kereslet-kínálat áttekintése,
- megbízó tájékoztatása,
- ingatlan felkutatása,
- ingatlan vételárának kialakítása,
- kapcsolattartás (hatóságokkal, érdekképviselőkkel),
- szerződés-előkészítés,
- pénzügyi konstrukciókról tájékoztatás,
- fizetési feltételekről, illetékről tájékoztatás,
- földhivatali bejegyzés,
- számlázás.

2.1.3. Csere:

- rendelőfelvétel,
- kereslet-kínálat áttekintése,
- megbízók tájékoztatása,
- partnerek felkutatása,
- csereingatlanok értékarányainak megállapítása,
- kapcsolattartás (hatóságokkal, érdekképviselőkkel),
- szerződéskötés előkészítése,
- pénzügyi konstrukciókról tájékoztatás,
- fizetési feltételekről, illetékről tájékoztatás,
- földhivatali bejegyzés,
- számlázás.

2.1.4. Forgalmi értékebecslés:

- a település jellemzőinek (fekvés, nagyság, szerepkör stb.) számbavétele,
- az ingatlan településen belüli fekvésének megállapítása,
- az ingatlan műszaki paramétereinek, életkorának, állapotának megállapítása,
- az ingatlan felszereltségének megállapítása,
- az ingatlan lakottságának megállapítása,
- az ingatlanról helyszínen, földhivatalnál, pénzintézetnél, műszaki osztálynál történő tájékozódás,
- az ingatlanról összegyűjtött információk alapján a forgalmi érték megállapítása,
- a forgalmi értékebecslés időpontja.

2.2. A bérlakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérlettel, illetőleg a bérlet tulajdonnal történő cseréjének közvetítése

Csere:

- rendelőfelvétel,
- kereslet-kínálat áttekintése,
- megbízók tájékoztatása,
- partnerek felkutatása,
- csereingatlanok értékarányainak megállapítása,
- kapcsolattartás (hatóságokkal, érdekképviselőkkel),

- szerződéskötés előkészítése,
- pénzügyi konstrukciókról tájékoztatás,
- fizetési feltételekről, illetékekről tájékoztatás,
- földhivatali bejegyzés,
- számlázás.

3. Az ingatlanközvetítői tevékenység folyamata

3.1. Rendelőfelvétel

— Az ingatlan adatainak, műszaki paramétereinek, felszereltségének, árának stb. rögzítése (irodában, helyszínen, földhivatalnál, pénzintézetnél), nyilvántartásba vétele.

— A megbízó adatainak rögzítése, nyilvántartásba vétele.

— A megbízási szerződés megkötése, nyilvántartásba vétele.

— A megbízás pontos rögzítése.

3.2. Kereslet-kínálat áttekintése

— Információterítés.

— Információk begyűjtése.

— Információk ütköztetése (ár stb.).

— Vállalkozáson belüli információs/nyilvántartási rendszer működtetése.

— Vállalkozáson kívüli információs/nyilvántartási rendszer működtetése.

3.3. Az értékesítendő ingatlan vételárának kialakítása

— Gyakorlati módszerek alkalmazása (forgalmi értékbecslés).

— Megbízó érdekeinek figyelembevétele.

3.4. Kapcsolatteremtés

— A lehetséges piaci partnerek feltárása, megkeresése.

— Hatóságokkal és érdekképviselettel kapcsolattartás.

— Megbízó folyamatos tájékoztatása, a megbízás pontosságának biztosítása.

3.5. Értékesítés

— Szerződéskötés előkészítése.

— Pénzügyi konstrukciókról/megoldásokról információadás.

— Fizetési feltételek ismertetése.

— Illetékkötelezettségről tájékoztatás.

— Földhivatali bejegyzéssel kapcsolatos tájékoztatás, szükség szerinti eljárás.

3.6. Pénzügyi tevékenység

- Számlázás, költség- és árérvényesítés.
- Adózással kapcsolatos tevékenység.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az ingatlanközvetítő szakmai képesítővizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell lefolytatni.

Vizsgára bocsátás előfeltétele: szakdolgozat benyújtása.

A) A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsga: a belügyminiszter által kiadott írásbeli tételek alapján több témakörre kiterjedő, a képzés egészét átfogó, összetett feladatot kell megoldani, illetőleg fogalmi meghatározások közül teszt jellegű kérdéscsoport kerül kiadásra.

Az írásbeli vizsgára biztosított idő összesen 3 óra.

A vizsgán jegyzet és tankönyv segédeszközként nem használható, a vizsgázó a feladat elkészítéséhez tanácsot nem kérhet, és nem kaphat.

Szóbeli vizsga: az írásbeli vizsgához kapcsolódó elméleti ismeretekről kell számot adni, a belügyminiszter által kiadott tételek alapján.

Gyakorlati vizsga: a szakdolgozat megvédése.

Az írásbeli és a szóbeli vizsga tételeit a következő tárgyakból kell összeállítani:

1. Műszaki ismeretek

1.1. Alapfokú műszaki ismeretek (szerkezetismeret, anyagismeret).

1.2. Műszaki ismeretek (háttérismeretek a forgalmi értékbecsléshez, építmény főcsoportok, OTÉK, infrastruktúra, rendezési tervek ismerete).

2. Jogi ismeretek

2.1. Az ingatlanközvetítői tevékenység szabályai [történelmi előzmények az ingatlanközvetítésről szóló 49/1982. (X. 7.) MT rendeletig].

2.2. Az ingatlan hasznosításával kapcsolatos jogi ismeretek (ingatlan fogalmi köre: ingatlan, lakás, helyiség, vegyes ingatlan, telek; telek és felépítmény; osztott és osztatlan közös tulajdon; tulajdoni formák közötti különbség).

2.3. Államigazgatási eljárás (általános szabályok, építéshatósági eljárás, földhivatali eljárás, jogorvoslati rendszer).

2.4. Az ingatlan-nyilvántartás szabályai (összefüggése az államigazgatási eljárással és a polgári joggal).

2.5. Polgári jogi ismeretek (szerződések, tulajdon fogalma, formái, a közvetítés elvállalásával kapcsolatos szerződési ismeretek).

2.6. Lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítésükről szóló jogszabályok ismerete (forgalmi érték megfogalmazása).

2.7. Társasházzal kapcsolatos jogi ismeretek (törvény ismerete, építőközösségből és törvényi kötelezés alapján létrejötte).

2.8. Adásvétel, csere szabályai, valamint illetékjogi ismeretek.

2.9. A földtulajdon rendszere (termőföld, szövetkezeti tulajdon, kezelői jogok).

3. Gazdasági ismeretek

3.1. Hitel és támogatási rendszer az ingatlanok megszerzéséhez (központi, helyi támogatások, hitelezési rendszerek).

3.2. A számviteli törvény ingatlan-nyilvántartásokkal kapcsolatos rendelkezése.

3.3. Gyakorlati módszerek és technikák a forgalmi értékbecsléshez, elméleti háttér és gyakorlati megoldások [újra-előállítási költségek, összehasonlító (piaci értékarányos), TEGOVA stb.].

4. Az ingatlanközvetítés gyakorlata és technikai ismeretek

4.1. Az ingatlanközvetítő elméletben ismerje:

- értékesítés, vásárlás és csere esetén
 - = a szerződés-előkészítés módjait,
 - = a pénzügyi konstrukciókat,
 - = a fizetési feltételek és az illeték megállapítására vonatkozó rendelkezéseket,
 - = a számlázás rendjét,
 - = a földhivatali bejegyzéssel kapcsolatos eljárást;
- forgalmi értékbecslés területén
 - = a település jellemzőinek (fekvés, nagyság, szerep kör stb.) számbavételét,
 - = az ingatlanról helyszínen, földhivatalnál, pénztézetnél,
 - = önkormányzatnál történő tájékozódás lehetőségeit,
 - = a forgalmi értékbecslés időpontjának jelentőségét.

4.2. Az ingatlanközvetítő gyakorlatban ismerje:

- értékesítés, vásárlás és csere esetén
 - = a rendelésfelvétel bonyolítását,
 - = a kereslet-kínálat áttekintését,
 - = az ingatlan vételára kialakításának módszerét,
 - = a piaci partnerek felkutatásának módszerét,
 - = a piaci partnerekkel, hatóságokkal, érdekképviselőkkel történő kapcsolattartás formáit;
- forgalmi értékbecslés területén
 - = az ingatlan településen belüli fekvésének jelentőségét,
 - = az ingatlan műszaki paramétereinek megállapítását.

4.3. Az ingatlanközvetítő rendelkezzen készségekkel:

- értékesítés, vásárlás és csere esetén
 - = pénzügyi konstrukciókról való tájékoztatás adásában,

- = fizetési feltételekről és az illetékről való tájékoztatásában,
- = csereingatlanok értékarányainak megállapításáról;
- forgalmi értékbecslés területén
 - = az ingatlan felszereltségének megállapításában,
 - = az ingatlan lakottságának megállapításában,
 - = az ingatlanról összegyűjtött információk alapján a forgalmi érték megállapításában.

B) A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

Ha a vizsgázót a tanulmányok során felmentették valamely vizsgatantárgy tanulása alól, kérelmére a vizsgatantárgy követelményeinek teljesítése alól felmentést kaphat a vizsgát szervező intézmény vezetőjétől.

C) A vizsga értékelése

A vizsgázó szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot. A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és szóbeli elméleti vizsgarészekre kapott érdemjegyek alapján határozzák meg. A vizsgarészeket külön-külön (1—5-ig terjedő) osztályzattal kell értékelni. Az írásbeli és szóbeli vizsga értékelését a központi tételekhez kiadott útmutató szerint kell elvégezni.

A szakmai gyakorlat érdemjegyet a szakdolgozat tartalmára és a megvédésére kapott érdemjegy határozza meg. A szakdolgozat témáját a vizsgázató intézmény adja ki a Belügyminisztérium által összeállított gyakorlati vizsgatételek alapján.

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki minden vizsgarész követelményét teljesítette.

Igazoltan elmulasztott vagy valós indokkal megszakított vizsgát követően pótlóvizsga tehető. Minden egyéb sikertelen vagy elmulasztott vizsga csak javítóvizsgával ismételhető.

11. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KATASZTRÓFA- ÉS TŰZVÉDELMI SZERVEZŐ (TISZT) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 71 8915 02
2. A szakképesítés megnevezése: Katasztrófa- és tűzvédelmi szervező (tiszt)

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5362	Tűzoltó

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a belügyminiszter irányítása alá tartozó katasztrófa-, tűz- és polgári védelmi feladatokat felölelő — beleértve az oktatást is —, a hivatásos szervek állományában felsőfokú iskolai végzettséghez, szakképesítéshez kötött szakmai beosztás. Követelmény a katasztrófavédelem és a vele együttműködő szakterületekre vonatkozó jogszabályok, valamint az alkalmazott szabványok átfogó ismerete, azok alkalmazása. A komplex — szervezeti, alkalmazási és technikai jellegű — ismeretek birtokában a katasztrófaesemények megelőzési, hatósági és veszélyhelyzet-kezelési területein is képesnek kell lenni a különböző szintű vezetői, végrehajtói és oktatói munkakörök ellátására.

A katasztrófa- és tűzvédelmi szervező tiszt feladata a polgári védelem területén a felsőfokú szakképzettséghez kötött munkakörökben a veszélyeztetett lakosság és anyagi javak védelmének megszervezése.

A tűzoltási és műszaki mentési felsőfokú szakképzettséget igénylő munkakörökben feladat a különböző szintű vezetői, illetve szakelőadói munka során a szolgálatparancsnokok munkájának irányítása, a képzés-, továbbképzés szervezése és e tevékenység végrehajtásának ellenőrzése. Szolgálatparancsnoki beosztásban alapvető a megszerzett ismeretek hatékony alkalmazása a tűzoltás és a műszaki mentés területén, ennek során a mindenkori tűzoltói tevékenység irányítása, a beosztotti állomány továbbképzésének szervezése, a gyakorlati feladatok végzése, a beavatkozások környezeti hatásainak kezelése.

A felsőfokú szakképesítést igénylő tűzmelegelőzési és katasztrófavédelmi munkakörökben feladata a katasztrófa- és tűzvédelmi igazgatással összefüggő jogszabályok, az építmények, valamint szabad terek stb. tűz- és katasztrófavédelmi követelményeinek alkalmazása, illetve a tűzvizsgálati eljárás lefolytatása.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A szakképesítés	
OKJ azonosító száma	megnevezése
52 8915 02	Tűzvédelmi előadó
54 8915 01	Tűzvédelmi főelőadó
52 8919 03	Katasztrófavédelmi előadó
54 8919 03	Katasztrófavédelmi főelőadó
32 8915 01	Tűzoltó
53 8915 02	Katasztrófa- és tűzvédelmi technikus

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A katasztrófavédelmi szervek és a tűzoltóságok tevékenységének szervezésével, irányításával kapcsolatos, valamint a beosztott állomány továbbképzésével, a gyakorlatok szervezésével összefüggő vezetői feladatok.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes megismerni és elemezni:

- a katasztrófavédelem és az önkormányzati tűzoltóság hivatásos tagjainak jogait, kötelességeit,
- a szolgálati viszonyra vonatkozó jogszabályokat,
- a fegyelmi, kártérítési, az öltözködési és az alaki szabályzat előírásait,
- az állomány tűz- és katasztrófavédelmi felkészítésének és képzésének rendszerét, a fizikai és pszichikai alkalmasság mérését, fejlesztési lehetőségeit,
- az államigazgatás alapjait, a közigazgatás rendszerét,
- a PR tevékenység (kommunikáció, felvilágosítás és tájékoztatás) feladatrendszerét,

legyen képes eligazodni:

- a jogszabályok, szabályzatok, szabványok rendszerében, ismerje azok szabályozásának körét,
- a Magyar Köztársaság államszervezetének felépítésében,

— az alkotmányjog alapjaiban,

— a büntető- és szabálysértési jog alapjaiban,

legyen képes jellemezni:

- a vezetési és szervezési ismeretek alapjait, módszereit,

legyen képes végrehajtani:

- a szolgálatszervezési és irányítási feladatokat,
- beosztott állomány továbbképzésével kapcsolatos feladatokat, az alkalmazható felkészítési módszereket,
- a parancsnoki munka fontosabb elemeit,
- a gyakorlatok tervezésének és levezetésének feladatait.

2. Katasztrófavédelmi megelőző, hatósági, veszélyhelyzet-kezelési, helyreállítási és újjáépítési feladatok szervezése, irányítása, a lakosság felkészítése.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes megismerni és jellemezni:

- a katasztrófa elleni védelem elveit, területeit, feladatait,
- a katasztrófavédelem hatósági, szakhatósági, szakvéleményezési tevékenységének rendszerét, elemeit,
- a veszélyes anyagok körét, tudja azonosítani azokat a jellemző paraméterek, jelölések alapján,
- a veszélyes létesítményeket az üzemszerű technológiák sajátosságait illetően,
- a Magyar Köztársaság veszélyeztetettségét, a Nemzeti Katasztrófavédelmi Stratégia célkitűzéseit,
- a katasztrófavédelmi tervezés rendszerét, formai és tartalmi követelményeit, a tervek aktivizálásának elveit, módszereit,
- a mentésben való részvétel szabályait,

— a katasztrófavédelemben együttműködők alkalmazási lehetőségeit,

— a lakosság felkészítésének módjait, célcsoportjait, szakaszait,

— a pánik kialakulásának megakadályozása érdekében a veszélyhelyzetbe került lakosok pszichikai kezelésének módjait,

— a katasztrófavédelem ügyeleti, híradó- és információs rendszerét,

— a katasztrófavédelem logisztikai biztosításának rendszerét,

— a helyreállítással és az újjáépítéssel kapcsolatos feladatokat,

— a polgári védelem szervezetét és működését,

— a védelmi felkészítés és országmozgósítás rendszerét és feladatait,

— a minősített időszakok sajátosságait,

— a lakosság és az anyagi javak védelmének feladatait,

— a műszaki védelem és az egészségügyi ellátás feladatait,

— az életvédelmi létesítmények létesítésével, használatával kapcsolatos szabályokat,

legyen képes rendszerezni:

— a katasztrófaeseményeket, ismerje azok sajátosságait, a beavatkozás lehetőségeit,

— a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezést,

— a védelmi igazgatást, ismerje az erre vonatkozó jogszabályokat,

legyen képes végrehajtani:

— a katasztrófavédelmi szervek riasztásának, készenlétbe helyezésének feladatait,

— a híradó- és információs rendszer feladatait,

— a béke- és minősített időszaki feladatokat,

— az rbv. védelem és a mentesítés feladatait.

3. A tűzoltó készenléti szolgálat tevékenységének szervezésével, irányításával kapcsolatos feladatok, a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet megelőző, a kárfelszámolás során végrehajtandó operatív, majd a beavatkozást követő feladatok szervezése, irányítása, a tüzek keletkezési körülményeinek vizsgálata, a létesítmények, objektumok tűzvédelmi helyzetének értékelése.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes megismerni és jellemezni:

— a munkavédelmi jogokat, kötelelességeket, az előírások betartásának szabályait,

— a gazdálkodó szervek és személyek tűzvédelmi feladatait, a belső tűzvédelmi szabályozás rendszerét, iratait,

— a tűzvizsgálati és szakértői tevékenység alakai, formai, eljárási szabályait, iratait,

— a szakfelszerelések megszerelésének lehetőségeit,

— az oltóanyagokat és azok felhasználásának területeit,

— az oltóanyag-ellátás rendszerét, igénybevételének lehetőségeit,

— a beavatkozások környezetvédelmi vonzatát,

legyen képes rendszerezni:

— a katasztrófa-, a tűz- és a polgári védelmi jogszabályok rendszerét, ismerje fel azok szabályozási területét,

legyen képes értelmezni:

— a tűzvédelemben — és a polgári védelemben — használt építészeti fogalmakat,

— az építészeti rajz alapjait, jelöléseit,

— a tűzvédelmi szabályozás rendszerét,

— a jogszabályok, szabványok és előírások megsértésének következményeivel, az alkalmazható szankciórendszerét,

— az égésmélet alapjait,

legyen képes végrehajtani:

— az önkormányzatok tűzvédelmi feladatait,

— a tűzvédelem területén használt létesítés és használat szabályait,

— a tűzvizsgálati és szakértői tevékenység módszereit,

— az alapszereléseket,

— a tűzoltás és kárfelszámolás megszervezésével összefüggő feladatokat,

— a tűzoltást elősegítő tervek készítésével, a kapcsolódó számítások elvégzésével járó feladatokat,

— a tűzoltási és mentési feladatokat szabadban, zárt térben, valamint a közlekedés területén keletkezett tüzek, balesetek felszámolásakor,

— a katasztrófa elleni védekezés tűzoltói feladatait.

4. A katasztrófa- és tűzvédelem területén használt felszerelések, eszközök, gépek és járművek technikai, műszaki ismerete, a beavatkozás során történő helyes megválasztása.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes megismerni és jellemezni:

— a szakfelszerelések, légzésvédelmi eszközök, tűzoltó készülékek működési elvét és felhasználási lehetőségeit,

— a hírforgalom rendszerét,

— az automatikus tűzvédelmi berendezések fajtáit, működési elvüket, a felhasználásuk lehetőségeit, körülményeit,

— a rendszeresített riasztó eszközöket,

— az óvóhelyek gépészeti berendezéseinek műszaki paramétereit, műszereit,

legyen képes rendszerezni:

— a technikai paramétereik és a felhasználási területük alapján a tűzoltóságnál rendszeresített kismotorfecskendőket, átemelő szivattyúkat, mobil oltóberendezéseket, tűzoltó gépjárműveket, műszaki mentő berendezéseket és eszközöket,

legyen képes végrehajtani:

— a hírforgalmazás eszközeinek kezelésével, a forgalmazás szabályaival összefüggő teendőket,

— a rendszeresített egyéni védőeszközök használatával, karbantartásával járó feladatokat,

— a veszélyes anyag felismerésére szolgáló eszközök, műszerek használatának, karbantartásának feladatait.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése (köztes vizsga).

Tantárgyak:

Jogi és igazgatási ismeretek.

Szolgálati ismeretek.

Vezetési és szervezési ismeretek.

Veszélyes anyagok és technológiák.

Tűzoltási és mentési ismeretek, szerelési ismeretek tárgykör.

A szakmai gyakorlat teljesítése.

Vizsgadolgozat elkészítése.

A képzésen való kötelező részvétel.

2. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsgarész:

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása, amely tesztkérdések módszerével a szakmai feladatcsoportok (tantárgyak) átfogó ismeretét ellenőrzi.

Tantárgyak:

Katasztrófa- és polgári védelmi ismeretek.

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Hatósági és tűzmegelezési ismeretek.

Időtartam: 120 perc.

Gyakorlati vizsgarész:

A belügyminiszteri rendeletben kijelölt szakmai vizsgát szervező intézmény által a szakmai vizsga tantárgyai köréből összeállított feladat elméleti és gyakorlati megközelítésű komplex megoldása 15-20 oldal terjedelmű vizsgadolgozat formájában.

Szóbeli vizsgarész:

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a belügyminiszter által jóváhagyott központi tételesorából tételek húz, amely az alábbi szakmai feladatcsoportokból (tantárgyakból) kerül összeállításra.

Tantárgyak:

Katasztrófa- és polgári védelmi ismeretek.

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Hatósági és tűzmegelezési ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Minden szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott központi vizsgatételeket kell használni, amely a szakmai és módszertani központnál szerezhető be.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeretszinten tudják a képzésben résztvevők:

Műszaki ismeretekből:

— a két- és négyütemű benzin üzemű motorok, valamint a négyütemű Diesel-motorok felépítési sajátosságait,

— belső égésű motorok kiegészítő berendezéseinek típusait és szerkezeti felépítését,

— az erőátviteli rendszerek felépítési sajátosságait,

— a fék, futómű, rugózási és kormánymű egységek típusait,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi eszközök, felszerelések csoportosítását,

— a szívóoldali felszerelések műszaki jellemzőit,

— a nyomóoldali felszerelések műszaki jellemzőit,

— a habfejlesztés felszereléseinek feladatát, fajtáit, kialakításuk jellemzőit, műszaki adatait,

— a tűzoltó készülékek csoportosítását,

— a kézi szerelésű létrák fő részeit, műszaki adatait,

— a rádióhullámok előállítását és terjedési sajátosságait,

— az URH rádiózás alapfogalmait, az alkalmazott rádiók fő részeinek funkcióit,

— a közlemények vételének, továbbításának, nyugtázásának szabályait,

— a tűzoltóságnál alkalmazott rádiók csoportosítását, főbb típusait, kezelőszerveinek működését,

— a hírközpontok egységeit és feladatukat,

— a veszélyes és/vagy ártalmas tényezők csoportosítását,

— a védőeszközök csoportosítását, és a csoportokon belüli egyes védőeszköz fajtákat,

— a fejevédő, lábvédő, arcvédő és kézvédő eszközök kialakítását és jellemzőit,

— a műszaki mentés és a katasztrófa elhárítása során alkalmazott eszközök, gépek és berendezések főbb műszaki jellemzőit,

— a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések felismerését,

— az eszközök, gépek és berendezések működtetésének biztonságtechnikai előírásait,

— az ellenőrző, mérő és felderítést segítő műszerek és eszközök fajtáit, műszaki jellegzetességeiket,

— az alá- és kitámasztó eszközök különböző típusainak műszaki jellemzőit,

— az MSZ EN 1846—1 szabvány által meghatározott fogalmak ismeretét és a járművek csoportosítását,

— a besorolt gépjárművek feladatait,

— az alkalmazott tűzoltó és katasztrófavédelmi járművek típusait,

— az alkalmazott típusok gépjármű és tűzoltó-technikai, valamint felépítményi jellemzőit,

— a málházott felszereléseket, eszközöket és berendezéseket körét,

— a kismotorfecskendők, átemelő szivattyúk, zagyszivattyúk, mobil habfejlesztő és magasnyomású oltóberendezések műszaki jellemzőit, felhasználási lehetőségeiket,

— a veszélyes anyagok szállítására alkalmazható szivattyúk és szivattyúval ellátott berendezések műszaki jellemzőit,

— a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,

— a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések csoportosítását,

- a tűzjelző központok felépítését, funkcióit,
- a vízzel, habbal, gázzal oltó berendezések fogalmát,
- a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések telepítésére vonatkozó általános tűzvédelmi előírásokat,
- a műszaki szakterülethez tartozó szabványokat és szakmai forrásanyagokat,
- a veszélyes anyag kezelő szoftverek jelentőségét a tűz- és katasztrófavédelemben,
- az ügyeleti szoftverek jelentőségét a tűz- és katasztrófavédelemben,
- a beavatkozást vezető munkáját segítő szoftverek jelentőségét a tűz- és katasztrófavédelemben,
- a térinformatika jelentőségét a tűz- és katasztrófavédelemben.

Katasztrófa- és polgári védelmi ismeretekből:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás lényegét, rendszerét és feladatait,
- a védelmi igazgatás elemeit,
- a gazdaságmozgósítás rendszerét és főbb területeit,
- a minősített időszakok lényegét, tartalmát, feladatait,
- a katasztrófavédelem elveit, területeit, feladatait,
- a katasztrófavédelem szervezeti, irányítási és szabályozási rendszerét,
- a Magyar Köztársaság biztonságát veszélyeztető tényezőket,
- a Magyar Köztársaság katasztrófa veszélyeztetettségét,
- a veszélyelemzés, kockázatbecslés lényegét,
- a súlyos balesetek veszélyének azonosítását, értékelését,
- a települések besorolásának alapelveit, követelményeit,
- az együttműködés elveit, feladatait,
- a katasztrófavédelemben együttműködő szerveket, szervezeteket,
- a mentésszervezés elveit,
- a katasztrófavédelem és a polgári védelem vezető, irányító rendszerét,
- a katasztrófavédelem figyelő-, jelző-, távmérő és adatpontosító rendszerét,
- a katasztrófavédelem és a polgári védelem riasztó-, értesítő- és tájékoztató rendszerét,
- a katasztrófavédelem előrejelző és értékelő rendszerét,
- a katasztrófavédelem elsődleges beavatkozó rendszerét,
- a katasztrófavédelem operatív intézkedő rendszerét,
- a katasztrófavédelem és a polgári védelem logisztikai rendszerét,
- a katasztrófavédelem és a polgári védelem következményeket felszámoló rendszerét,
- a helyreállító és újjáépítő rendszert,
- a katasztrófavédelmi szervek alkalmazási elveit,
- a katasztrófavédelmi szervek készenlétbe helyezésének elveit, rendszerét, feladatait,
- a polgári védelmi tevékenységet meghatározó szabályozó rendszert,

- a polgári védelmi kötelezettség lényegét,
- a polgári védelem szervezeti és irányító rendszerét,
- a polgári védelmi szervezetek létrehozásának és megalakításának elveit,
- a polgári védelmi szervezetek felkészítésének és alkalmazásának elveit, feladatait,
- a lakosságfelkészítés elveit, feladatait,
- a lakosság pszichikai felkészítésének elveit, feladatait,
- a polgári védelmi szervezetek magasabb alkalmazási készenlétbe helyezésének elveit, feladatait,
- a katasztrófavédelmi tervezés rendszerét, elveit, feladatait,
- a polgári védelmi tervezés elveit, feladatait,
- a terephez és a térképhez kapcsolódó alapfogalmakat,
- a térképvezetés és alkalmazás elveit, feladatait,
- a lakosságvédelem elveit, rendszerét, feladatait,
- az anyagi javak védelmének elveit, rendszerét, feladatait,
- a háborúk és a fegyveres konfliktusok jellemzőit, polgári védelmi feladatait,
- a támadófegyverek hatásai elleni védelem elveit,
- a katonai védelem általános elveit,
- a műszaki védelem és biztosítás elveit, területeit,
- a műszaki védelem feladatait, eszközeit és módszereit,
- a műszaki helyzetértékelés elveit, feladatait,
- a műszaki mentés elveit,
- a műszaki mentés eszközeit, módszereit,
- a közegészségügy és járványvédelem, az állat- és növényvédelem alapjait, polgári védelmi feladatait, szervezetét,
- az rbv. védelem elveit, rendszerét,
- az rbv. védelem feladatait és módszerét,
- az rbv. védelem eszközeit,
- az rbv. helyzetértékelések kiinduló adatait, feladatait béke- és háborús körülmények között.

Hatósági- és tűzmegeelőzési ismeretekből:

- a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait,
- a tűzvizsgálat alaki, formai, eljárási szabályait, módszereit, iratait,
- a szakértői tevékenység formai és eljárási szabályait, iratait,
- a szakértői tevékenységre vonatkozó általános előírásokat,
- az épületszerkezetek fajtáit és építészeti rendeltetésüket,
- a veszély megjelenítésére használatos táblákat,
- a tűzgátló szerkezeteket, berendezéseket,
- egy épületben a tűzszakasz-határok felismerését,
- a kezdeti tűz oltására alkalmas eszközök, felszerelések szerepét,
- a tűzvédelmi szabályozást igénylő tereket,
- a katasztrófa- és a tűz elleni védekezés helyét a közigazgatásban,
- a tűzoltó egyesületek szerepét,
- az önkéntes és létesítményi tűzoltóságok szerepét.

Tűzoltási és műszaki mentési ismeretekből:

- a szerelési szabályzat felépítését, szabályozási körét,
- a habsugár szerelés feladatait,
- a létraszerelések típusait, feladatait,
- az önmentések célját, módszereit,
- az új oltóanyagok, oltási módszerek, eszközök aktuális állapotát, bevezetésük indokolását,
- a társszervekkel való együttműködés fontosságának szerepét,
- a környezetvédelem alapfeladatait, szabályozását,
- a környezeti ártalmak távlati hatását,
- a levegő, a talaj és a vízszennyezés hatásait, a védekezés lehetőségeit,
- a hulladékkezelés, hasznosítás lehetőségeit,
- a tűzoltási tevékenység sajátosságait minősített időszakban.

*b) Megértés szintjén tudják a képzésben résztvevők:**Műszaki ismeretekből:*

- a folytonosság törvényét,
- a folyadékok áramlásának energia-összetevőit,
- a Bernoulli-törvényt,
- az energiaveszteségek fajtáit és kialakulásuk sajátosságait,
- a tűzoltóporok szállításának jellemzőit,
- az impulzustétel lényegét és megjelenési formáit,
- a hidraulikus munkafolyadékok főbb jellemzőit,
- a hidraulikus körfolyamatok jellemzőit,
- a nyomásirányítók, útváltók és a kiegészítő berendezések feladatait, műszaki jellemzőit,
- hidraulikus irányító elemek és a kiegészítő elemek feladatait, műszaki jellemzőit,
- a hidraulikus rendszerek alkalmazási területeit a szakmai feladatok végrehajtása során,
- az energiaátalakulás folyamatait a hidraulikus berendezésekben,
- a hidraulikus szivattyúk és motorok felépítését, működési elvét,
- a két- és négyütemű belső égésű motorok főbb működési jellemzőit és működési elvét,
- a belső égésű motorok kiegészítő berendezéseinek működési elvét és feladatait,
- a fék- és kormánymű berendezések működési elvét,
- az erőátviteli egységek működési sajátosságait,
- a különböző táplálási módoknál alkalmazott szívóoldali felszerelések csoportosítását,
- a szívóoldali felszerelésekkel kapcsolatos készenléti követelményeket és karbantartási előírásokat,
- a nyomóoldali felszerelésekkel kapcsolatos készenléti követelményeket és karbantartási előírásokat,
- a nyomóömlőkkel kapcsolatos követelményeket,
- a habképzés felszereléseinek működési elvét,
- a kézi szerelésű létrák felhasználási lehetőségeit,
- a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat,
- a tűzoltó készülékek vizsgálatának főbb előírásait,
- a tűzoltó készülékek és tűzoltó eszközök különböző típusainak működtetési módját, működési elvét,

- a hírforgalmazás szabályait,
- az URH-rádiók működési sajátosságait,
- az URH-rádiók üzembe helyezési műveleteit,
- az üzemi és tartalék csatorna igénybevételének lehetőségeit, a hívónév, hívószám fogalmát, értelmezését,
- a vészüzemre történő átállás végrehajtásának módját,
- a hírháló fogalmát, alkalmazási lehetőségét,
- a közlemények nyilvántartásának szabályait,
- az alkalmazott környezeti levegőtől függő légzésvédő eszközök felépítését, használatának és karbantartásának szabályait,
- a sűrített-levegős légzésvédő készülékek szerkezeti egységeit, funkcióit, működési sajátosságait,
- a légzésvédő készülékek tömítettségi vizsgálatának, figyelmeztető-jelző egység ellenőrzésének lépéseit,
- a légzésvédő készülékben történő munkavégzés szabályait,
- a légzésvédő eszközök ellenőrzési és karbantartási időpontjait, a végrehajtandó műveletek rendszerét,
- a hővédő ruhák és bevetési védőruhák fajtáit, jellegzetességeit és a felhasználás lehetőségeit,
- a vegyi anyagok elleni védőruhák jellemzőit, a felhasználás módjait,
- a védőruhák légzésvédő készülékkel történő együttes használatának szabályait,
- az egyéb védőeszközök: a lángvágáshoz, roncsvágáshoz, favágáshoz, bontáshoz használt védőfelszerelések (kesztyűk, védőkötény, szemüveg, fülvédő stb.) alkalmazott típusait, jellemzőit, az igénybevétel lehetőségeit, szabályait,
- az ellenőrző, mérő- és felderítést segítő műszerek és eszközök működési sajátosságait,
- a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések működési elvét, jellemzőit,
- az eszközök, gépek és berendezések felhasználási lehetőségeit,
- a gépek és berendezések alkalmazása során előforduló veszélyforrások elleni védekezés módszereit,
- a különféle gépjármű típusok alkalmazásának lehetőségeit,
- a tűzoltó-technikai berendezések bevetésének műszaki feltételeit,
- a szerkezeti elemek működését és feladatait,
- a kezelési szabályokat, a szabályok és a szerkezeti felépítés közti összefüggéseket,
- a berendezés, illetve a jármű rendszerszintű működését,
- a karbantartás szükségességét és annak lépéseit,
- a járművek, gépek és berendezések szakmai dokumentációit,
- a kismotorfecskendők, átemelő szivattyúk, zagyszivattyúk, mobil oltóberendezések működési jellemzőit, a működtetés előkészítésének fázisait, a működtetés egyes lépéseit,
- a meghibásodás felismerésének és elhárításának lehetőségeit,

- a hő, füst, lángérzékelők működését,
- a tűzérezékelők egyes típusainak alkalmazási sajátosságait,
- a tűzjelző központok fajtáit, azok működését, a beérkezett információk feldolgozásának lehetőségét,
- a vízzel-, habbal-, gázzal oltó berendezések általános felépítését és működését,
- a számítógép működését,
- a hálózati szoftverek működését,
- az alkalmazott szoftverek feladatát és felépítését,
- a szoftverek rendszer szintű működését.

Katasztrófa- és polgári védelmi ismeretekből:

- a Magyar Köztársaság területén előforduló katasztrófák jellemzőit,
- a Magyar Köztársaság területén előforduló katasztrófák elleni védekezés lehetőségeit,
- a katasztrófavédelmi szervek készenléti fokozatainak feladatait, normaidejét,
- a polgári védelmi szervezetek létrehozását, megalakítását, alkalmazási készenléthez helyezésének fokozatait, feladatait,
- a polgári védelmi szervezetek alap-, szak- és továbbképzésének feladatait,
- a polgári védelmi szervezetek vezetőképzésének feladatait,
- a katasztrófavédelmi szervek és a polgári védelmi szervezetek gyakorlatainak rendszerét, feladatait,
- a munkaviszonyban állók felkészítésének feladatait,
- a munkaviszonyban nem állók felkészítésének lehetőségeit, feladatait,
- a tanulóifjúság felkészítésének lehetőségeit, feladatait,
- a lakosság tájékoztatásának lehetőségeit,
- a veszélyhelyzeti magatartáskezelés elveit, feladatait,
- a katasztrófa- és polgári védelmi tervezés rendszerét, feladatait,
- az általános polgári védelmi tervek rendszerét, tartalmi és formai követelményeit,
- a biztonsági elemzés és jelentés készítésének feladatait, tartalmi és formai követelményeit,
- a belső és külső védelmi terv készítésének feladatait, tartalmi és formai követelményeit,
- az ágazatok katasztrófa- és polgári védelmi feladatait,
- az esemény katasztrófává minősítésének követelményeit,
- a katasztrófává minősítés kinyilvánításának követelményeit,
- a katasztrófasújtotta területté nyilvánítás követelményeit, feladatait,
- a lakosság és anyagi javak védelmének lehetőségeit,
- a lakosság egyéni és kollektív védelmének feladatait,
- az életvédelmi létesítmények rendeltetését, csoportosítási lehetőségeit,
- az életvédelmi létesítmények berendezését, felszerelését,
- az életvédelmi létesítmények készenléthez helyezésének, üzemeltetésének és karbantartásának feladatait,

- a mentesítés és fertőtlenítés elveit, feladatait, eszközeit,
- a kitelepítés-befogadás elveit, feladatait, lehetőségeit,
- a kimenekítés elveit, feladatait, lehetőségeit,
- a terület kiürítésének polgári védelmi feladatait,
- a lakosság egyéni védőeszközökkel történő ellátásának elveit, feladatait, lehetőségeit,
- a katasztrófák bekövetkezésének lehetőségeit háborúk, konfliktusok esetén,
- a katasztrófa- és polgári védelmi felkészítés lehetőségeit,
- a katasztrófavédelmi szervek és a polgári védelmi szervezetek alkalmazásának feladatait,
- a katasztrófa- és polgári védelmi feladatok végrehajtásának megszervezését,
- a társszervekkel való együttműködés megszervezésének feladatait, jelentőségét,
- a veszélyhelyzeti felderítő csoport rendeltetését, működési elveit,
- a helyzetértékelések jelentőségét a katasztrófa- és polgári védelmi feladatok tervezésében, szervezésében és végrehajtásában,
- a feladatok végrehajtásának logisztikai biztosítását,
- a helyreállítás és újjáépítés (kárenyhítés) rendszerét, katasztrófavédelmi szervekre háruló feladatait.

Hatósági és tűzmelegelőzési ismeretekből:

- a jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek tűzvédelmi feladatait,
- a tűzvédelmi hatósági jogkör lényegét, a hatósági jogkör hatásköri és illetékességi szabályait,
- a katasztrófavédelmi hatósági jogkör lényegét, a hatósági jogkör hatásköri és illetékességi szabályait,
- a polgári védelmi hatósági jogkör lényegét, hatásköri és illetékességi szabályait,
- a tűzvédelmi kötelezettségek megállapítását a jogszabályok, kötelező szabványok keretei között,
- az új tűzoltó-technikai eszközök és oltóanyagok gyártásának, forgalmazásának engedélyezési eljárását,
- az új építési anyag, épületszerkezet, építési mód, tűz- és robbanásveszélyes anyag, készülék, gép, berendezés, technológia engedélyezésével kapcsolatos előírásokat,
- a tűzoltó készülék javítóműhelyek engedélyezése,
- a biztonsági okmányok (biztonsági elemzés, jelentés, a belső és külső védelmi terv) elbírálását,
- a tűzokozással is elkövethető bűncselekményeket,
- a tűzvédelmi szabálysértési tényállásokat,
- a tűzvédelmi bírság kiszabásának eseteit,
- a személyes és a közérdekű adatok kezelésének szabályait,
- a közérdekű bejelentések intézésének szabályait,
- a szakhatósági állásfoglalás alaki és tartalmi követelményeit,
- az építési engedélyezési eljárás legfontosabb előírásait, a tervdokumentációk tűzvédelmi tartalmi követelményeit, értékelésének módszerét,

— a használatbavételi eljárással kapcsolatos előírásokat,

— a tűzvédelmi és polgári védelmi szakhatóság részvételét a hatósági eljárásokban (telepengedélyezési, üzletnyitási, pirotechnikai stb. ügyek),

— a tűzvizsgálat jogi szabályozását,

— a szakértő bevonását, kirendelésének és meghallgatásának szabályait,

— a bizonyítási kísérlet szerepét, lehetőségeit,

— a tűzvédelmi szakértői tevékenységre vonatkozó előírásokat,

— a tervezők és a kivitelezők tűzvédelmi feladatait,

— a magánszemélyek tűzoltással, műszaki mentéssel kapcsolatos feladatait,

— a tűzvédelem helyi szabályozásának szükségességét, szerepét, a Tűzvédelmi Szabályzat, Tűzriadó Terv készítésére kötelezettek körét és ezen dokumentumok tartalmát,

— a munkavállalók tűzvédelmi képzésével kapcsolatos előírásokat, a tűzvédelmi szakvizsgálóval kapcsolatos előírásokat,

— a szakértői tevékenység módszereit alaki, formai, eljárási szabályait, iratait,

— a tűzkeletkezési okok rendszerét, az egyes tűzkeletkezési okokat,

— a tűzvizsgálat taktikai, módszertani elveit,

— a veszélyes anyagok nyilvántartási rendszerének használatát,

— az építőanyagok tűzvédelmi csoportosítását,

— építőanyagok éghetőségi minőségeit,

— éghető építőanyagok füstfejlesztő tulajdonságait,

— műanyagok égve csepegési tulajdonságait,

— építőanyagok lángterjedési osztályait,

— építőanyagok tűzvédelmi minősítési elveit,

— teherhordó épületszerkezetek tűzállósági követelményeinek vizsgálati elveit,

— homlokzati tűzterjedés, tető tűzterjedés minősítését,

— a tűzvédelemben használt építészeti fogalmakat, épületszerkezetek jelölését,

— a veszélyességi övezet, helyiség, szabadter, tűzszakasz, épület, műtárgy, építmény, létesítmény, robbanási határérték, lobbanáspont, gyulladási hőmérséklet fogalmát,

— a tűzveszélyességi osztályok jelét, megnevezését,

— az éghető folyadékok és olvadékok tűzveszélyességi fokozatainak fogalmát, a fokozatba sorolás feltételeit,

— az építőanyagok éghetőség, füstfejlesztő képesség, égve csepegési tulajdonság szerinti csoportosítását,

— az épületszerkezetek éghetőségi csoportjait, a tűzállósági határérték és a tűzállósági fokozat fogalmát,

— a tűzállósági határállapotok jellemzőit,

— a tűzállósági fokozat összefüggéseit, megállapításának szabályait, a meghatározás különleges eseteit,

— az építőanyagok, épületszerkezetek tűzvédelmi tulajdonságát befolyásoló védelmi eljárásokat,

— a tűzszakasz, a tűzfal, a tűzgátló fal, a tűzgátló födém, a tűzterjedési gátak, a tűzgátló előtér fogalmát,

— az elhelyezés alapelveit, a tűztávolság fogalmát,

— a tűztávolság meghatározásához szükséges paramétereket és ezek módosító hatásait,

— a tűzoltási felvonulási út és terület fogalmát, kialakításuk célját, tulajdonságaikat,

— a tűzterhelés fogalmát, fajtáit,

— a mértékadó tűzállósági követelmények jelentőségét,

— a kiűrités számítás menetét,

— a tömegtartózkodásra szolgáló helyiség, épület, nagy forgalmú épület, huzamosabb tartózkodásra szolgáló helyiség fogalmát és az azok által determinált tűzvédelmi követelményeket,

— a helyiségek, tűzszakaszok, építmények veszélyhelyzet esetén való kiűritésének szabályait,

— a közlekedést és a kiűritést biztosító útvonalakkal kapcsolatos követelményeket,

— az épületgépészeti berendezések csoportosítását, a tűzvédelmet érintő jellemzőit és követelményeit,

— a szükségvilágítások működésének feltételeit, kialakításuk követelményeit,

— a robbanásveszélyes terek zónába sorolásának elveit,

— a robbanásbiztos villamos gyártmány fogalmát, a robbanásbiztos védelmi módokat,

— a különböző tűzvédelmi kockázattal rendelkező terekbe telepítendő villamos berendezések tűzvédelmi követelményeit,

— az erősáramú szabadvezetékek, kábelek nyomvonalainak tűzvédelmi vonzatát,

— a tüzelő-fűtő berendezések tűzvédelmi követelményeit,

— az éghető gázzal és éghető folyadékkal üzemelő tüzelő berendezések kezelési osztályait, a biztonságos üzemeltetés feltételeit,

— a tüzelő-fűtő berendezés felügyeletének ellátását, az üzemeltetéshez kapcsolódó írásos dokumentációk tartalmát,

— a dohányzás szabályait,

— az égéstermék elvezetés, füstcsövek, kémények kialakítási, üzemeltetési szabályait,

— a természetes szellőztetés, a mesterséges szellőztetés kialakításának lehetőségeit,

— a szellőztetés biztonságos üzemeltetésének feltételeit,

— a villámcsapás káros hatásai elleni védelem alapelveit,

— a villámhárító berendezés felépítését, elemeinek funkcióját,

— a villámhárító berendezés felülvizsgálatának tűzvédelmi jelentőségét,

— a különböző halmazállapotú anyagok sztatikus feltöltődésének lehetőségeit, folyamatát,

— a szikraérzékenységi osztályok fogalmát, tartalmát,

— a sztatikus feltöltődés csökkentésének, a töltések elvezetésének lehetőségeit,

— a hő- és füstelvezetők, a füstszakasz fogalmát,

— a hő- és füstelvezetők méretezésének menetét,

— a hasadó, hasadó-nyíló felület, a redukált nyomás, az elsődleges és másodlagos épületszerkezet fogalmát,

- a hasadó, hasadó-nyíló felületek tűzvédelmi jelentőségét, telepítés szabályait,
- a hasadó, hasadó-nyíló felület méretezésének menetét,
- a veszélyes anyagok szállításának általános szabályait,
- kezdeti tűz oltására alkalmas eszközök használhatóságának megítélését,
- a hordozható tűzoltó készülékek elhelyezésére vonatkozó szabályokat,
- az oltóvíz biztosítás szabályait,
- az aratáskor betartandó tűzvédelmi szabályokat,
- a szérű, rostonövénytaró, kazal kialakításának tűzvédelmi szabályait,
- a tarló- és növényi hulladékégetés, mezőgazdasági erő- és munkagépekre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat,
- az erdőgazdálkodás tűzvédelmi szabályait,
- a szállásépületekre vonatkozó tűzvédelmi szabályozás kialakításának szükségességét,
- az önkormányzatok katasztrófa-, polgári védelmi és tűzvédelmi feladatait,
- a belügyminiszter tűzvédelemmel kapcsolatos feladatait,
- a BM OKF, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok és katasztrófavédelmi kirendeltségek tűzvédelmi feladatait,
- a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok szervezésének elveit, feladatait,
- az önkéntes tűzoltóságok megalakulásával, működésével, feladatával kapcsolatos szabályokat,
- a létesítményi tűzoltóságok létesítésére kötelezettek körét, feladatát, működését.

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

- a Szerelési Szabályzat alapszerelésekre (sugar- és táplálás-szerelések) vonatkozó előírásait,
- a műszaki mentések általános előírásait,
- a hőmérséklet fogalmát, mérésének módszereit, elveit és eszközeit,
- a hő és a hőenergia fogalmát, jellemzőit,
- a fajlagos hőkapacitás fogalmát, jellemzőit,
- az égéshő, fűtőérték fogalmát, jellemzőit,
- a gyulladás előtti változásokat,
- az égés fajtáit, csoportosítását,
- a tökéletes (sztöchiometrikus) égés fogalmát, jellemzőit,
- a tökéletlen égés fogalmát, jellemzőit,
- a kevert vagy kinetikai égés fogalmát, jellemzőit,
- a diffúz égés fogalmát, jellemzőit,
- az izzó égés fogalmát, jellemzőit,
- az égés sebességét,
- a láng szerkezetét és tulajdonságait,
- a láng hőmérséklet kialakulásának feltételeit,
- a levegő oxigéntartalmának jellemzőit, változása esetén az égés tulajdonságait,
- a gyújtóenergia (megfelelő hőmérséklet) általános jellemzőit,
- az égéstermékek mennyiségét és összetételét égés esetében,

- a tökéletes és tökéletlen égéstermékek felsorolását, jellemzőit,
- a különböző halmazállapotú anyagok égésének tulajdonságait,
- a tűz fogalmát és osztályozását,
- a tűz paramétereit és zónáit,
- a gázcsere jellemzését nyílt és zárt térben,
- a semleges zóna magasságának meghatározását,
- az égés megszüntetésének módjait,
- tűzosztályok fogalmát, jellemzőit,
- a másodlagos kár fogalmát, létrejöttének feltételeit, valamint megakadályozásának lehetőségeit,
- az oltóhatásokat,
- az oltóanyagok csoportosítását,
- a víz használatát oltóanyagként,
- tűzoltó habok csoportosítását, jellemzését, felhasználási területét,
- tűzoltóporok csoportosítását, jellemzését, felhasználásuk körét,
- tűzoltásra szolgáló gázok csoportosítását, jellemzését, felhasználási körét,
- táplálási módokat,
- a föld alatti és feletti tűzcsap fogalmát,
- a falitűzcsap fogalmát,
- a szárazfelszálló vezeték fogalmát,
- a mélyszívók igénybevételét, szállítási teljesítményét,
- a kézi léghabfejlesztő berendezések feladatait, típusait, taktikai alkalmazását,
- a tűzoltó vízsugár fogalmát,
- a tűzoltó vízsugarak csoportosítását, általános jellemzését,
- a kötött vízsugár jellemzőit, előállításának lehetőségeit,
- a szórt vízsugár és fajtái előállításának lehetőségeit,
- a porlasztott vízsugár és fajtáját,
- a porlasztott vízsugár előállításának lehetőségeit,
- a sugárképzéshez szükséges sugárcsőtípusok jellemzését a hozzájuk tartozó nyomásértékek és a különböző nyomásnál létrejövő sugárképek összefüggésében,
- a víz-, hab- és porágyútípusok taktikai jellemzését, oltóanyag-felhasználási paramétereit,
- sugárral működés alapeseteit,
- a nyomásveszteségek fajtáit, számításának célját,
- a természetes vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- a mesterséges vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- a vízforrás megválasztását tűzoltói szempontból,
- a vízforrás megközelíthetőségét és a felhasználás kritériumait,
- a kivehető vízmennyiség meghatározását,
- a vízforrások jelölésére vonatkozó előírásokat,
- a táplálási módok megválasztásának szabályait,
- szívótömlővel történő táplálás alapfogalmait,
- elméleti és gyakorlati szívómélység értékeit, meghatározásának lehetőségeit,
- a mélyszívó felhasználási lehetőségeit,

- a víztorony típusait, igénybevételi lehetőségeit,
- a csőhálózati rendszerek típusait,
- a tűzcsapok típusait, tűzoltó-taktikai elemzését,
- a vízforrások és tartozékainak időszakos ellenőrzését, karbantartását,
- a vízforrások jelöléseit,
- a távolsági vízszállítás jellemzőit,
- a tűzoltási és műszaki mentési tevékenység jogszabályi alapját,
- a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat felépítését,
- a tűzjelzés fogalmát és a tűzjelzés értékelésére vonatkozó előírásokat,
- a riasztás fogalmát és a riasztási fokozatok meghatározását,
- a vonulásra vonatkozó előírásokat,
- a tűzoltás során szervezhető beosztásokat,
- a tűzoltás irányításának módjait,
- a tűzoltás vezetésére jogosultak körét, a kivonulásuk rendjét,
- a Tűzoltási Terv célját, alkalmazását és tartalmi követelményeit,
- a Riasztási és Segítségnyújtási Terv célját, alkalmazását és tartalmi követelményeit,
- a tanulmánykészítésre vonatkozó előírásokat,
- lakó- és középületek általános csoportosítását, jellemzésüket és oltásuk feladatait,
- a pincetűzek taktikai jellemzését, a tűz terjedésének sajátosságait és oltásuk feladatait,
- a lakóterek tüzeinek és oltásának sajátosságait,
- a padlás- és tetőtűzek taktikai jellemzését, a tűzterjedés és -oltás sajátosságait,
- középmagas és magas épületek tűzoltó-taktikai jellemzését, tűzoltását,
- oktatási intézmények tűzoltó-taktikai jellemzését és oltásuk feladatait,
- egészségügyi intézmények tűzoltó-taktikai jellemzését és oltásuk feladatait,
- művelődési intézmények (színház, kultúrház, mozi, könyvtár, múzeum, cirkusz, kiállítások) tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- ipari létesítmények, technológiák csoportosítását, tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- kereskedelmi létesítmények csoportosítását, tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- szabadtéren és építményekben kialakított raktárak tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- könnyűipari létesítmények tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- fafeldolgozó létesítmények tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- malmok, gabonátárolók, silók, hűtőházak tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- vegyipari létesítmények, technológiák tűzoltó-taktikai jellemzését és a tűzoltás feladatait,
- gyógyszeriparban keletkezett tüzek jellemzését és a tűzoltás feladatait,

- gumigyártás során keletkezett tüzek jellemzését,
- kőolaj- és földgáz feltárás tűzoltó-taktikai jellemzőit, kitérőre okozta veszélyhelyzet sajátosságait,
- kőolaj-feldolgozás tűzoltó-taktikai jellemzőit és a tűzoltás feladatait,
- tartályok, tartálytelepek, hordós tárolók tűzoltó-taktikai jellemzőit és a tűzoltás feladatait,
- éghető gázok tűzoltó-taktikai jellemzőit, a gázpalackok jellemzését,
- gázfogadók, -töltők és -tárolók tűzoltó-taktikai jellemzőit, a tűzoltás feladatait,
- villamos energiát előállító erőművek, energiaátviteli és egyéb elektromos berendezések tűzoltó-taktikai jellemzését,
- feszültség alatt álló villamos berendezések oltásának biztonsági előírásait,
- tűzoltás sajátosságai atomerőművekben, illetve sugárveszélyes anyag jelenlétében,
- a közúti járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a kötöttpályás járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a légi járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a vízi járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a légi eszközök tűzoltásának általánoselveit, feladatait,
- a vízi járművek tűzoltásának általános elveit, feladatait,
- a veszélyes anyagok hatását az adott beavatkozásra,
- a rakomány hatását az adott beavatkozásra,
- a környezetvédelem célját, alapfogalmait,
- a katasztrófavédelmi szervek, szervezetek szerepét a környezetvédelemben,
- a tűzoltóság beavatkozásainak káros hatásait a levegőre, vízre, talajra,
- a környezeti ártalmak távlati hatásait,
- a veszélyes hulladékok raktározása, szállítása során bekövetkezett balesetek, tüzesetek felszámolása során jelentkező feladatokat,
- a tűzoltóság és a katasztrófavédelem irányítási feladatait környezeti károk elhárítása során.

c) Jártasság szinten tudják a képzésben résztvevők

Műszaki ismeretekből:

- a szűrőbetétes gázvédő eszközök és a sűrítettlevegős légzésvédő készülékek készenlétbe helyezését, összeszerelését, használatát,
- a légzésvédő készülékben a munkavégzést, az ellenőrzési és karbantartási feladatok végrehajtását,
- a bevetési-, a hő-, és vegyi anyagok ellen védőruhák felvételét, használatát, a karbantartási feladatok végrehajtását,
- az egyéb védőeszközökben a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályait és azok alkalmazását,
- az URH rádiók és a hírközpont egységeinek üzembe helyezését,
- közlemények adását, vételét, továbbítását, nyugtázását,
- vészüzemre történő átállást,

— az alkalmazott gépek és berendezések alkalmazási lehetőségei alapján a felhasználási és a karbantartási műveletek irányítását,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi gépjárművek alkalmazási lehetőségei alapján a felhasználás irányítását.

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

— a sugár- és táplálás szerelés feladatait,

— mélyszívó megszerelését víztávolításra, tartályfeltöltésre,

— habsugár, osztott habsugár szerelését,

— létraszereléseket,

— a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet szabályozó dokumentumok előírásait,

— a tűz- és káreseteknél szervezhető irányítói beosztások feladatkörét,

— a beavatkozást segítő tervek használatát,

— az adott taktikai helyzetnek megfelelő beavatkozás megtervezésével, végrehajtásának irányításával összefüggő elképzelések kialakítását, annak végrehajtását.

d) Alkalmazási szinten tudják a képzésben résztvevők:

Műszaki ismeretekből:

— az ideális és valóságos folyadékok áramlásával kapcsolatos törvényeket,

— a hidromechanikai tételek és törvényszerűségek alkalmazását a felmerülő problémák megoldására,

— a hidraulikus elemek feladatai alapján összeépítésük rendszertechnikai sajátosságait,

— a szívó- és nyomóoldali felszerelésekkel kapcsolatos készenléti követelményeket és karbantartási előírásokat,

— a különböző típusú habok előállítási lehetőségeit,

— a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos készenléti követelményeket,

— a kézi szerelésű létrák időszakos vizsgálatának módját és feltételeit,

— a tűzoltó készülékek megnevezésének tartalmát,

— a különféle tűzoltó készülékek működtetésének elveit, lépéseit,

— az URH-rádiók és a hírközpont egységeinek üzembe helyezését,

— a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését, ellenőrzését,

— a tűzoltóságok és katasztrófavédelmi szervek által alkalmazott védőeszközök használatára vonatkozó előírásokat,

— ellenőrző, mérő- és felderítést segítő műszerek és eszközök felhasználási lehetőségeit,

— a műszaki mentő és katasztrófavédelmi eszközök, gépek és gépi berendezések felhasználásának taktikai elveit, lehetőségeit és az adott feladat végrehajtásához történő kiválasztását,

— a gépekre és berendezésekre vonatkozó karbantartási és ellenőrzési előírásokat, illetve azok végrehajtását,

— a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályainak betartását,

— a gépek időszakos biztonsági felülvizsgáltatását, szakmai állagmegóvását,

— a gépjárművek, illetve a járműveken elhelyezett berendezések kezelésének szabályait,

— a különböző típusú gépjárművek kezelőszerveinek elnevezését, helyét és feladatait,

— a gépjárművek karbantartási utasításában leírtakat,

— jármű vagy berendezés üzemeltetésének előírt általános és speciális munkavédelmi szabályait,

— a kismotorfecskendők, az átemelő szivattyúk, a zagy-szivattyúk, a mobil habbal oltó berendezések és a magasnyomású oltóberendezések üzembe helyezésének, kezelésének lépéseit,

— a gépjárművekre, gépekre és berendezésekre vonatkozó ellenőrzési és karbantartási műveletek végzésének elveit és irányítását,

— a beépített tűzvédelmi berendezések jelzéseinek felhasználását a beavatkozások során,

— a beépített tűzvédelmi berendezések tervdokumentációinak tartalmi, alaki követelményeit,

— az informatikai hálózati erőforrások kezelését,

— az alkalmazott szoftverek telepítését,

— a program dokumentációjában leírtakat és menüszerkezeteket,

— a szoftverek által kínált lehetőségeket.

Katasztrófa- és polgári védelmi ismeretekből:

— a katasztrófavédelmi szervek tevékenységének szervezését,

— a polgári védelmi szervezetek tevékenysége szervezésének feladatait,

— a vezetési és munkaokmányok készítését,

— a polgári védelmi tervek készítését,

— a katasztrófavédelmi terv készítését,

— a gyakorlatok előkészítését,

— a veszélyhelyzeti felderítő csoport tevékenységének irányítását,

— az rbv. felderítő eszközök használatát,

— a rendszeresített mentesítő eszközök használatát.

Hatósági és tűzmelegelőzési ismeretekből:

— az eltérési engedélyezési eljárások során az azonos biztonságot nyújtó, a felajánlott ellensúlyozó intézkedés értékelését, illetve meghatározását,

— közvetlen tűz- vagy robbanásveszély esetén a szükséges intézkedések megtételét,

— a tűz- vagy robbanásveszélyes helyen nem megfelelő tűzvédelmi ismeretekkel rendelkező munkavállalóval szemben alkalmazható intézkedéseket,

— a tűzvédelmi hatósági ellenőrzés végrehajtását,

— a hatósági ellenőrzésen, illetve a tűzvizsgálat során feltárt hiányosságokkal arányos tűzvédelmi szankció meghatározását,

— a tűzokozással is elkövethető bűncselekmények felismerését,

— a tűzvédelmi szabálysértések felismerését,

— a helyszíni bírság kiszabásának szempontjait, eljárási rendjét,

- a tűzvizsgálati cselekmények elvégzését,
- az ügyfél, a tanú és a szakértő meghallgatását,
- a tűzvizsgálati adatlap kitöltését,
- az épületszerkezetek tűzvédelmi szempontú csoportosítását,
- a veszélyességi övezet kiterjedésének meghatározását,
- a tevékenységek, a munkaterületek tűzveszélyességi osztályba sorolásának elvégzését,
- a tűztávolság meghatározását,
- a különleges rendeltetésű épületszerkezetek létesítési szabályainak érvényesítését,
- a tűzállósági fokozat megállapításának szabályait, a meghatározás különleges eseteit,
- a tűzszakasz meghatározási folyamatát, az alapterület módosítási lehetőségeit,
- a tűzterjedési gátak alkalmazási szükségességét,
- az épületgépészeti berendezések tűzvédelmet befolyásoló szerepének meghatározását,
- a számított tűzterhelés meghatározását,
- a mértékadó tűzállósági követelmények számítását,
- hő- és füstelvezető berendezések méretezését,
- hasadó, hasadó-nyíló felületek szükséges méretének meghatározását,
- a munkaterületek rendjére vonatkozó szabályokat,
- az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység feltételeinek megállapítását, az írásbeli engedély kiadását,
- a hordozható tűzoltó készülékek felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeket,
- az oltóvízforrások felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeit,
- a raktározás általános szabályait, a gázpalackok tárolásának szabályait,
- az éghető folyadékok helyiségben és kamrában történő tárolásának szabályait, a szilárd anyag szabadban tárolásának szabályait,
- a használati hiányosságok felismerését és kiküszöbölésük megoldásait.

4. A szakmai vizsga és annak részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében a szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

12. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KATASZTRÓFA- ÉS TŰZVÉDELMI TECHNIKUS szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 53 8915 02
2. A szakképesítés megnevezése: Katasztrófa- és tűzvédelmi technikus

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5362	Tűzoltó

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A katasztrófa- és tűzvédelmi technikus a tűzoltóság és a katasztrófavédelem szervei által végzett tűzoltási, műszaki mentési, katasztrófavédelmi és technikai jellegű operatív tevékenység végzésére és egy raj irányítására alkalmas középfokú végzettségű szakember.

Feladata a tűzoltási, műszaki mentési és katasztrófavédelmi feladatok végzése során lakosságvédelmi (polgárivédelmi) feladatok végzése és/vagy irányítása, az emberélet és anyagi javak védelme, a tüzek terjedésének megakadályozása és eloltása, a tűz- és káresetek helyszínén a további veszélyek megszüntetése, a szükséges biztonsági intézkedések végrehajtása, a keletkezett károk következményeinek elhárítása, a tűz- és káresetekkel kapcsolatos adatszolgáltatás, valamint a keletkezési körülmények vizsgálata.

Mindennapos munkája során a szolgáltatás-szervezés alapján alkalmazásával ellátja a készenléti szolgálattal járó feladatokat.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
32 8915 01	Tűzoltó

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A készenléti szolgálat ellátásához, a beosztottak továbbképzéséhez, a gyakorlatok szervezéséhez kapcsolódó alapfokú irányítói feladatok ellátása.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni:

- a fegyveres erők és rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjaira vonatkozó (jogszabályok szerint a szolgálati viszonyt rendező) szabályokat, a tűzoltóság és a katasztrófavédelem tagjainak jogait és kötelességeit,

- a beavatkozások és a készenléti feladatok közben bekövetkező sérülések jellegét,

- a káreseteknél előforduló pszichikai hatásokat, azok veszélyeit,

- az állomány pszichofizikai felkészítéséhez a testnevelési és állóképesség-fejlesztési feladatokat,

- a tűzoltóspont elemeit, alapfogásait és azok felhasználásának lehetőségeit,

- a hivatása gyakorlása során a szakmában előforduló baleseti okokat és legyen képes védekezni az egészségre káros hatások ellen;

legyen képes értelmezni:

- az egyszerűbb építészeti és taktikai, illetve beavatkozás-tervezési (RST, Tűzoltási Terv) dokumentációkat, elkészíteni a taktikai helyszínrajzokat;

legyen képes elemezni és értékelni:

- a munka- és egészségvédelmi, valamint balesethárítási előírásokat,

- a beosztotti állomány továbbképzéséhez és neveléséhez szükséges pedagógiai fogalmakat, módszereket és eszközöket,

- a gyakorlatok rendszerét, funkcióit, a szerparancsnok és a szerkezelő gyakorlatokkal kapcsolatos feladatait;

legyen képes használni:

- a szolgálati csoport számára előírt szolgálatsszervezési, vezetési, okmányokat,

- a közszolgálati tevékenységhez kapcsolódó etikai normákat,

- az egyéni védőeszközöket,

- elsősegély-nyújtás során alkalmazott fogásokat.

2. A tűzoltási tevékenységhez kapcsolódó munkafázisok, a riasztás, a vonulás, a tűzoltás előkészítése, a felderítés, az életmentés, a tűz oltása, az utómunkálatok, a tűzoltást követő feladatok ellátása, azok felügyelete, valamint a halaszthatatlan tűzvizsgálati cselekmények végzése és a tűzoltás feltételeihez kapcsolódó tűzvédelmi követelmények érvényesítése.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni:

- az általános kémia legfontosabb elemeit, tudja definiálni az alapfogalmakat,

- a fizikai és kémiai változások lényegét,

- tudja jellemezni az anyag szerkezetét és a periódusos rendszer szabályszerűségeit,

- a tűzveszélyességi osztályba sorolás rendszerét, a tűztávolságot és annak funkcióját,

- az általános használati szabályokat és a raktározás tűzvédelmi követelményeit,

- a mezőgazdaságra, erdőkre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat,

- a tűzvizsgálat célját, valamint az eljárás alapvető szabályait és módszereit,

- a tüzeset bűncselekményre utaló körülményeit és az ilyenkor végrehajtandó feladatokat;

legyen képes jellemezni:

- a kémiai kötések fajtáit és a kémiai reakciók típusait,
- a szerves anyagok csoportjait, legfontosabb elemeit, vegyületeit,

- szerves anyagok csoportjait, legfontosabb vegyületeit,
- az égés és a tűz jellemzőit, a tűz terjedését, az égéstermékek, a láng és a gázcsere sajátosságait;

legyen képes alkalmazni:

- a tűzoltás elveit,

- a rendelkezésre álló tűzoltó erőket, eszközöket,

- a tűzoltáshoz szükséges oltóanyag-biztosítás elveit és szabályait,

- a tűzoltó vízforrásokat, a vízszállítás és a vízfelhasználás lehetséges formáit és módszereit, a szükséges oltóvíz igény meghatározásának módjait,

- a szerelési foglalkozások levezetésének rendjét,

- a tűzoltással, műszaki mentéssel és a gyakorlatok tartásával kapcsolatos környezetvédelmi feladatokat,

- a vízszelési helyek kialakításának és üzemben tartásának szabályait,

- az épületgépészet tűzvédelmi vonatkozásait;

legyen képes rendszerezni:

- a tűzoltás módjait és taktikai szabályait, az oltóanyagok fajtáit, tulajdonságait és oltóhatásait,

- a tűzoltást megelőző feladatokat,

- a szerelési szabályzat előírásait és végrehajtási lépéseit a szakfelszerelések, eszközök, felszerelések, gépek és gépi berendezések felhasználására vonatkozóan,

- a tűz elleni védekezés szervezeti és szabályozási körét,

- a tűzoltó-készülékek és felszerelések készenléti tartásának szabályait;

legyen képes értékelni:

- az építmények, valamint a technológiák tűzvédelmi vonatkozó alapfogalmakat és követelményeket,

- a tűzoltási-felvonulási út és terület követelményeit,

- a tűzkezelési okokat, és ismerje a tüzesethez kapcsolódó adatszolgáltatási feladatait;

legyen képes végrehajtani:

- a különböző létesítményekben, építményekben és szabadtéren jelentkező tűzoltási feladatokat,
- a tűzoltás utáni feladatokat;

legyen képes használni:

- a tűzoltást és mentést elősegítő terveket.

3. Szaktevékenység ellátása a műszaki mentési és katasztrófaelhárítási feladatok ellátása során, valamint a kárfelszámolást igénylő baleseteknél, épületomlásoknál, közlekedési baleseteknél, illetve elemi csapásoknál.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni:

- a műszaki mentés elveit és szabályait,
- a Magyar Köztársaság katasztrófa veszélyeztetettségét, a Nemzeti Katasztrófavédelmi Stratégia célkitűzéseit,
- a katasztrófa elleni védelem rendszerét, jogi szabályozását,
- a katasztrófavédelemben résztvevők együttműködésének rendszerét,
- a katasztrófavédelmi szervek riasztásának, készenléthez helyezésének elveit,
- a katasztrófák elleni védekezés szabályait, módszereit,
- az ár- és belvízvédekezés lehetőségeit, módszereit,
- a nukleáris és a vegyi balesetek elhárítására vonatkozó feladatokat,
- a mentesítési elveket, szabályokat és műveleteket,
- a minősített időszaki feladatait,
- a polgári védelmi szervek működésével kapcsolatos szabályokat,
- a mentésben való részvétel szabályait;

legyen képes jellemezni:

- a műszaki mentés szervezetét és irányítását,
- a veszélyes anyagok hatásait és kölcsönhatásait,
- az éghető folyadékok előállításának fontosabb technológiáit,
- a legfontosabb ipari gázok előállításának technológiáit,
- a szilárd éghető anyagok feldolgozását,
- a veszélyes anyagokat és anyagcsoportokat,
- a lakosságvédelem elveit, lehetőségeit;

legyen képes rendszerezni:

- a műszaki mentési feladatokat, a feladatok végrehajtásának módszereit, a rendelkezésre álló eszközök szakszerű felhasználását,
- az épületkárok fajtáit és a mentés feladatait,
- a közúti, vasúti, vízi és légi jármű balesetek jellemzőit, és a kapcsolódó fő mentési feladatokat,
- az elemi csapások fajtáit, az elsődleges beavatkozási feladatokat,
- a nukleáris és a vegyi balesetek jellemzőit, a kárfelszámolás és a mentesítés feladatait,
- a veszélyeztető körülmények, felismerésének, megállapításának és meghatározásának szabályait, módszereit,
- a katasztrófaeseményeket;

legyen képes értékelni:

- a veszélyes anyagok jelöléseit,
- a vegyipar sajátosságait,
- a magas hőmérsékletű technológiák jellegzetességeit.

4. A tűz- és katasztrófavédelmi feladatok ellátását szolgáló felszerelések, gépek, berendezések kezelése, karbantartása és e tevékenységek felügyelete.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni:

- a tűzoltó munkavédelmi jogait és kötelességeit,
 - a belső égésű motorok segédberendezéseit és azok felépítési és működési sajátosságait,
 - a gépjárművek erőátviteli, futómű és fékrendszerének típusait, felépítését, és azok működési jellegzetességeit,
 - a hajtó- és kenőanyagok fajtáit és jellemzőiket,
 - az elektrotechnikai alapfogalmakat (áram, feszültség, ellenállás, munka, teljesítmény),
 - az egyen- és váltakozó áramkörök jellemzőit, alapkapcsolásait, alapvető törvényszerűségeit,
 - a villamos gépek szerkezeti felépítését, működési elvét, az érintésvédelmi módokat,
 - a gépekben, gépjárművekben, eszközökben alkalmazott gépelemek fajtáit, felépítését és működését,
 - a folyadékok tulajdonságait, a folyadékokra vonatkoztatott anyag- és energia-megmaradási törvényt,
 - a viszkozus folyadék áramlási formáit, és az áramlás során fellépő veszteségeket,
 - az örvényszivattyúk szerkezeti felépítését, és működési jellegzetességeit, kapcsolási módjait,
 - a légtelenítő szivattyúk feladatát, típusait, működését,
 - a hidraulikus energia-átalakítók típusait, feladatát, felépítését és működését,
 - az alkalmazott védőeszközök fajtáit, jellegzetességeiket, védelmi módjukat, használatuk előírásait,
 - a veszélyes anyagok felismerésére szolgáló eszközök, műszerek fajtáit, használatuk elveit, szabályait,
 - a hírforgalom rendszerét, a hírforgalmazás eszközeit, azok kezelését, és a hírforgalmazás szabályait,
 - az automatikus tűzjelző- és tűzoltó berendezések fajtáit, felépítését, működését, beépítésük szabályait és elveit,
 - a beépített oltórendszerek jellegzetességeit,
 - a tűzoltás, műszaki mentés és katasztrófaelhárítás során alkalmazott gépek és gépi berendezések fajtáit, felépítésüket, működésüket és alkalmazásuk szabályait;
- legyen képes jellemezni, illetve csoportosítani:
- a veszélyes és/vagy ártalmas tényezőket, a baleseti okokat és azok megelőzését,
 - a belső égésű motorokat, azok működési elvét,
 - a fémes és nem fémes szerkezeti anyagokat,
 - a szivattyúkat, ismerje típusaikat és működési elveiket,
 - a hajtásokat, ismerje az egyes hajtástípusok fontosabb jellemzőit,

— a hidraulikus irányító elemeket, ismerje a csoportokon belüli elemtípusok felépítését, működését és beépítési sajátosságait,

— a mechanikus hajtások fajtáit és fontosabb sajátosságait,

— a pneumatikus rendszerek felépítését, az energiaátvitel jellemzőit,

— az alkalmazott gépeket, és gépi berendezéseket, ismerje azok taktikai, munkavédelmi és biztonságtechnikai elveit,

— a szakfelszereléseket és eszközöket, ismerje működésüket és felhasználási lehetőségeiket,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi járműveket, ismerje azok technikai és működési jellegzetességeit, alkalmazási lehetőségeit;

legyen képes kezelni:

— a feladatok megoldásához szükséges gépeket, szakfelszereléseket, eszközöket, készülékeket, szerszámokat,

— azokat a gépeket, gépi berendezéseket, illetve gépjárműveket, amelyekre a képzés során kezelői képesítést szerzett;

legyen képes karbantartani és ellenőrizni:

— a tűzoltásra és mentésre készenlétben tartott felszereléseket és eszközöket, elvégezni az időközi terhelési próbát,

— a készenlétben tartott gépeket, járműveket, gépi berendezéseket, eszközöket, készülékeket, ismerje időszakos felülvizsgálatukat.

A képzés résztvevője a képzés ideje alatt tűzoltó technika kezelő végzettséget szerez, amivel egy, a tűzoltóság feladatainál használatos gépre kezelői jogosultságot kap.

IV. A szakképesítésre történő jelentkezési és vizsgakövetelmények

1. A szakképzésre történő jelentkezés feltételei:

— tűzoltó szakképesítés (OKJ azonosító száma: 32 8915 01), illetve

— 6 hetes alapfokú tűzoltó tanfolyami végzettség.

2. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

— a képzésben való kötelező részvétel,

— a szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatsorok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése (köztes vizsga).

Tantárgyak:

Tűzvédelmi anyagismeret.

Szolgálati ismeretek.

Testnevelés és tűzoltósport.

3. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsgarész:

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása, amely a szakmai feladatsorok (tantárgyak) ismeretét ellenőrzi.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Tűzmegelőzési ismeretek.

Katasztrófavédelmi ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Időtartam: 120 perc.

Gyakorlati vizsgarész:

Belügyminiszteri rendeletben kijelölt szakmai vizsgát szervező intézmény által meghatározott, a szakmai feladatsorokat (tantárgyakat) átfogó vizsgafeladat kidolgozása, illetve végrehajtása.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Tűzmegelőzési ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Szóbeli vizsgarész:

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból tételt húz, amelyben az alábbi szakmai feladatsorok (tantárgyak) 1-1 kérdésére kell válaszolnia.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Katasztrófavédelmi ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Minden szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amely a szakmai és módszertani központnál szerezhető be.

4. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeret szinten tudják a képzésben résztvevők:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

— az önlobbanás és az öngyulladás folyamatát növényi, állati eredetű anyagok, és kémiai vegyületek esetében,

— az oltóanyagok általános jellemzőit, oltóhatások csoportosítását,

— az oltóvíz fizikai és kémiai tulajdonságait,

— a felületi feszültség csökkentési lehetőségeit,

— a víz felszívásának folyamatát szívóatómlóval (felszívasós táplálás),

— szivattyú nélküli oltóanyag-ellátás lehetőségeit (túlnyomásos táplálás),

— lábszelepes szűrőhöz védőkosár funkcióját, használatát,

— tömlőhíd és a tömlőfelt-bilincs alkalmazási lehetőségeit,

— a legnagyobb sugármagasság és sugártávolság meghatározását,

— a különböző sugarak energetikáját,

- víztározó elhelyezését,
- vízvezetéki hálózat, (tűzivíz hálózat) kifolyási nyomását,
- egyéb vízszállító gépjárművek igénybevétele,
- különleges szerek jellemzését oltóanyag-ellátás szempontjából,
- a BM OKF főigazgató, a megyei és fővárosi igazgató tűzoltással kapcsolatos feladatait és hatáskörét,
- a tartalékképzés jelentőségét,
- a törzstiszt kötelességeit,
- a beavatkozás jogszabályi hátterét,
- a közlekedési eszközök csoportosítását,
- a társszervekkel való együttműködés fontosságának szerepét.

Tűz megelőzési ismeretekből:

- a tűz elleni védekezésre vonatkozó alapvető jogszabályok szabályozási körét,
- a tűzveszélyességi osztályok jelét, megnevezését,
- a megelőzés során kialakított tűzoltási feltételeket,
- az építőanyagok tűzvédelmi minősítéseit,
- az épületszerkezetek tűzvédelmi minősítéseit,
- az épületgépészeti berendezések tűzvédelmi csoportosítását,
- a tűz elleni védelem céljait,
- a tűz megelőzés céljait,
- az általános használati szabályokat,
- a mezőgazdaságra, erdőkre vonatkozó tűzvédelmi szabályok szabályozási körét,
- a raktározás tűzvédelmi elveit,
- a tűzvizsgálat célját.

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

- a Magyar Köztársaság biztonsági és védelempolitikai elveit,
- a Magyar Köztársaság biztonságát veszélyeztető tényezőket,
- a nemzeti katasztrófavédelem alapjait,
- a katasztrófák értelmezését, csoportosítási lehetőségeit,
- a Magyar Köztársaság katasztrófa veszélyeztetettségét,
- a társszervekkel való együttműködés általános elveit és területeit,
- a katasztrófavédelemben együttműködőket és azok feladatait,
- a települések besorolásának elveit, követelményeit,
- a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,
- a katasztrófa elleni védelem elveit, területeit, feladatait,
- a logisztikai biztosítás elveit, feladatait,
- a veszélyhelyzet-elemzés, kockázatbecslés elveit, módszereit,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kezelésének szabályait,
- a mentesítés (fertőtlenítés) elveit, módszereit,
- a veszélyes anyagok kezelésének és megsemmisítésének szabályait,

- az rbv. védelem lehetőségeit,
- a lakosságvédelem elveit, lehetőségeit.

Műszaki ismeretekből:

- a munkavédelem alapfogalmait,
- a veszélyforrások felismerését,
- a munkavédelem jogi szabályozásának felépítését, valamint az általános munkavédelmi szabályokat,
- a veszélyforrások csoportosítását,
- a tűzoltó létesítmények, felszerelések, eszközök, gépjárművek biztonsági előírásait,
- az elektrotechnikai alapfogalmakat (áram, feszültség, ellenállás, munka, teljesítmény),
- az egyenáramú áramkörök jellemzőit, alaptörvényeit (Ohm, Kirchhoff I—II. törvénye),
- ellenállások és feszültségforrások soros, párhuzamos és vegyes kapcsolását,
- a mágneses erőter jellemzőit,
- az elektromágneses indukció fajtáit,
- a váltakozó feszültség előállításának módját,
- a váltakozó áramú teljesítmények meghatározását,
- az irányítástechnika alapfogalmai,
- az ideális és valóságos folyadékok jellemzőit,
- a viszkózus folyadékok áramlásának jellemzőit,
- a közegeellenállás fajtáit és hatásait,
- a felületi feszültség fogalmát és megjelenését,
- az impulzustétel lényegét és megjelenési formáit,
- a termikus jellemzők csoportosítását,
- a termodinamika I—II. főtételét,
- a nyomás, hőmérséklet, fajhő, hőmennyiség fogalmát,
- a munka, belső energia meghatározását,
- a termodinamikai körfolyamat fogalmát,
- belső égésű motorok csoportosítását, konstrukciós kialakítás, illetve működési elv szerint,
- az üzemanyagok fizikai-kémiai tulajdonságait,
- belső égésű motorok hűtési rendszereit,
- belső égésű motorok kenési rendszereit,
- belső égésű motorok üzemanyag ellátó berendezéseit, annak kiegészítő rendszereit,
- Diesel-motorok üzemanyag ellátó berendezéseit, annak kiegészítő rendszereit,
- hagyományos, illetve elektronikus gyújtási rendszereket,
- legfontosabb erőátviteli berendezések fajtáit, azok kialakításait,
- legfontosabb futómű típusok kialakításait, illetve sajátosságait,
- a leggyakrabban alkalmazott fémeket és tulajdonságaikat,
- a műanyagok fajtáit és tulajdonságait,
- a kenőanyagok és tömítőanyagok fajtáit, felhasználását,
- a villamos vezeték, ellenállás és szigetelő anyagokat,
- a hőszigetelő anyagokat,
- a súrlódás jelenségét,
- a szivattyúk fogalmát és csoportosítását,

- a volumetrikus és áramlástechnikai elv lényegét,
- a mechanikus hajtások csoportosítását,
- az állandó és változtatható áttételű hajtások csoportosítását és jellemzőit,
- a hidraulikus hajtásrendszer fogalmát és a hajtások csoportosítását,
- a hidrosztatikus és hidrodinamikus hajtások lényegét,
- a hidraulikus munkavégző közeg fizikai-kémiai tulajdonságait,
- a pneumatikus munkavégző közeg fizikai-kémiai tulajdonságait,
- a hidraulikus munkafolyadékok fajtáit, azok jellegzetességeit,
- a szívóoldali felszerelések csoportosítását, a felszívós, túlnyomásos és a mélyszívóval történő táplálás szerint,
- a különböző táplálási módokhoz tartozó szívóoldali felszerelések feladatát, felépítését, műszaki jellemzőit, készenléti követelményeiket,
- a nyomóoldalhoz tartozó felszerelések fajtáit, típusait, feladatát, műszaki jellemzőit, az ellenőrzés és karbantartás feladatait,
- a habfejlesztés módjait, a felszerelések és berendezések főbb műszaki jellemzőit, a bekeverő egységek (vízsugár szivattyúk) és a habsugár csövek fajtáit, felépítési jellemzőit,
- a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat és követelményeket,
- a tűzoltó készülékek csoportosítását oltóanyag szerint, hajtóanyag és annak elhelyezési módja szerint, alkalmazott típusaik és tömegük szerint,
- a tűzoltó kötelek feladatait és műszaki jellemzőit,
- a kézi szerelésű létrák főbb műszaki jellemzőit, alkalmazási lehetőségeit,
- a kézi szerszámok és eszközök fajtáit, kialakítási és műszaki jellemzőit, a felhasználás lehetőségeit,
- a habképző anyag bekeverő rendszerek csoportosítását, és a bekeverés műszaki megoldásait,
- a védőeszközök csoportosítását, a csoportokon belüli egyes védőeszköz fajtákat,
- a védőeszközök típusszám jelölésének tartalmát,
- a fejvédő, lábvédő, arcvédő és kézvédő eszközök kialakítását és jellemzőit,
- az alkalmazott egyéb védőeszközök körét és fajtáit,
- a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések csoportosításának jellegzetességeit,
- a különböző gépek és gépi berendezések alkalmazásával kapcsolatos alapfogalmakat, elnevezéseket,
- a biztonságos üzemeltetéshez szükséges munkavédelmi előírásokat,
- a munkavégzés során előforduló veszélyforrásokat,
- a tűzoltó járművekre vonatkozó szabvány által meghatározott fogalmakat,
- a tűzoltó és katasztrófavédelmi járművek csoportosítását,
- a besorolt gépjárművek feladatait,

- az alkalmazott katasztrófavédelmi és tűzoltó gépjárművek típusait,
- az alkalmazott gépjármű típusok gépjármű és tűzoltó-technikai jellemzőit,
- a járművekre málházott felszerelések, eszközök és berendezések körét,
- a gépjármű szakterülethez tartozó szabványokat és szakmai forrásanyagokat,
- a tűzoltóságoknál és katasztrófavédelmi szerveknél rendszeresített URH-rádiók csoportosítását, alkalmazott típusait, kezelőszerveinek funkcióit,
- a korszerű URH-rádiók szolgáltatásait,
- a hírközpontok egységeit és feladatukat,
- a távkezelte rádióállomás alkalmazásának lényegét,
- a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,
- a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések csoportosítását,
- a tűzjelző központok felépítését, funkcióit,
- a vízzel, habbal, gázzal oltó berendezések fogalmát,
- a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések telepítésére vonatkozó általános tűzvédelmi előírásokat,
- a tűzoltótechnika kezelő tanfolyam tárgyát képező gép, berendezés vagy gépjármű fogalmát, csoportosításuk rendező elveit,
- a tűzoltótechnika kezelő képzés tárgyát képező tűzoltótechnika kezelő alaptanfolyamhoz kötött gép, berendezés vagy gépjármű főbb műszaki paramétereit, felhasználásuk lehetőségeit.

b) Megértés szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

- a hő és a hőenergia fogalmát, jellemzőit,
- a hőmennyiség fogalmát,
- a fajlagos hőkapacitás fogalmát, jellemzőit,
- az égéshő, fűtőérték fogalmát, jellemzőit,
- a gyulladás előtti változásokat,
- hőátadási formákat,
- a levegő oxigéntartalmának jellemzőit, változása esetén az égés tulajdonságait,
- a gyújtóenergia általános jellemzőit,
- a kevert vagy kinetikai, a diffúz, az izzó égés fogalmát, jellemzőit,
- a láng hőmérséklet kialakulásának feltételeit,
- a különböző halmazállapotú anyagok egyidejű égésének tulajdonságait,
- a tűzosztályok fogalmát, jellemzőit,
- a tűz paramétereit és zónáit,
- a másodlagos kár fogalmát, létrejöttének feltételeit, valamint megakadályozásának lehetőségeit,
- az oltóanyagok megválasztásának szempontjait,
- a víz felhasználását tűzoltásra,
- az oltóhabok típusait és felhasználását tűzoltásra,
- a tűzoltóporok fajtáit és felhasználását tűzoltásra,
- a tűzoltógázok fajtáit és felhasználását tűzoltásra,
- a víz alkalmazásának előnyeit, hátrányait,
- az oltóanyag-ellátás alapfelszereléseit,

- a táplálási módozatokat,
- a kézi léghabfejlesztő berendezések feladatait, típusait,
- a kötött vízszugár jellemzőit előállításának lehetőségeit,
- a szórt vízszugár és fajtáinak jellemzőit előállításának lehetőségeit,
- a porlasztott vízszugár és fajtáinak jellemzőit és előállításának lehetőségeit,
- a különböző sugárcsövek, vízágúak vízfogyasztását,
- a sugárképzéshez szükséges nyomásértékek, és a különböző nyomásnál létrejövő sugárképek jellemzőit,
- víz-, hab- és porágú típusok taktikai jellemzését,
- egyéb tűzoltás során felhasználható oltó eszköz jellemzőit,
- sugárral működés alapeseteit, egyes esetekben a víz-felhasználásokat, nyomások értékeit,
- nyomásvesztések számításának célját, fajtáit,
- természetes vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- mesterséges vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- vízforrás megközelíthetőségét és a felhasználás kritériumait,
- kivehető vízmennyiség meghatározását,
- a működtetett felszerelés üzemzavarának és roncsolódásának megelőzését,
- a táplálási módok megválasztásának szabályait,
- szívótművelővel történő táplálás megvalósítását,
- elméleti és gyakorlati szívómélység értékeit, meghatározásának lehetőségeit,
- a szívás folyamatát, a szívómagasságot befolyásoló tényezőket,
- a szívómagasság veszteségeit,
- a szívóvezeték hosszának meghatározását,
- a mélyszívó felhasználási lehetőségeit,
- a mélyszívó működési elveit,
- a turbómélyszívó jellemzését,
- a víztornyos igénybevételi lehetőségeit,
- a víztornyok típusait, kialakítását,
- a csőhálózati rendszerek típusait,
- a kivehető vízmennyiséget a föld alatti tűzcsapnál,
- a kivehető vízmennyiséget a föld feletti tűzcsapnál,
- a szárazfelszálló vezeték igénybevételének lehetőségeit,
- a vízforrások és tartozékainak időszakos ellenőrzését, karbantartását,
- a vízforrások jelöléseit,
- a távolsági vízszállítás jellemzőit,
- a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat felépítését,
- a tűzjelzés, riasztás, vonulás végrehajtásának szabályait,
- a tűzoltás során szervezhető beosztásokat,
- a tűzoltás irányításának módjait,
- a tűzoltás vezetésére jogosultak körét, a kivonulásuk rendjét,
- a háttérparancsnok kötelességeit,

- a Riasztási és Segítségnyújtási, valamint a Tűzoltási Terv célját, alkalmazását és tartalmi követelményeit,
- a tüzesetek értékelésére vonatkozó előírásokat,
- a lakó- és középületek általános csoportosítását, jellemzésüket,
- a pincetüzek taktikai jellemzését, a tűz terjedésének sajátosságait,
- lakóterek taktikai jellemzését, a tűz terjedését, oltását,
- padlás és tetőtüzek taktikai jellemzését, a tűzterjedés sajátosságait,
- közép- és magas épületek tűzoltó-taktikai jellemzését,
- oktatási intézmények tűzoltó-taktikai jellemzését,
- egészségügyi intézmények tűzoltó-taktikai jellemzését,
- kőolaj- és földgázutak kitörései okozta veszélyhelyzet felszámolásának sajátosságait,
- művelődési intézmények tűzoltó-taktikai jellemzését,
- ipari létesítmények, technológiák csoportosítását, általános jellemzését,
- kereskedelmi létesítmények csoportosítását, általános jellemzését,
- szabadterén és építményekben kialakított raktárak tűzoltó-taktikai jellemzését,
- könnyűipari létesítmények tűzoltó-taktikai jellemzését,
- fafeldolgozó létesítmények tűzoltó-taktikai jellemzését,
- malmok, gabonátárolók, silók, hűtőházak tűzoltó-taktikai jellemzését,
- vegyipari létesítmények, technológiák általános jellemzését,
- gyógyszeriparban keletkezett tüzek jellemzését,
- a műtrágya- és növényvédelmi vegyszergyártás jellemzését,
- a gumigyártás során keletkezett tüzek jellemzését,
- a kőolaj- és földgázutak tűzoltó-taktikai jellemzőit, kitörések okozta veszélyhelyzet sajátosságait,
- a kőolaj-feldolgozás jellemzését,
- tartályok, tartálytelepek tűzoltó-taktikai jellemzőit,
- hordóstartárolók tűzoltó-taktikai jellemzését,
- éghető gázok fizikai-kémiai tulajdonságait, tűzoltó-taktikai jellemzőit,
- gázfogadók, -töltők és -tartályok tűzoltó-taktikai jellemzőit,
- gázpalackok jellemzését,
- villamos energiát előállító erőművek, energiaátviteli és egyéb elektromos berendezések tűzoltó-taktikai jellemzését,
- feszültség alatt álló villamos berendezések oltásának biztonsági előírásait,
- tűzoltás sajátosságait atomerőművekben, illetve sugárveszélyes anyag jelenlétében,
- a közlekedési eszközök általános taktikai jellemzőit,
- a közúti járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a vasúti járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a légi járművek tüzeinek jellegzetességeit,

- a vízi járművek tüzeinek jellegzetességeit,
- a légi eszközök felkutatásának és tűzoltásának általános elveit, feladatait,
- a vízi járművek tűzoltásának általános elveit, feladatait,
- a tűzoltóság műszaki mentési feladatait,
- a műszaki mentés szervezetét és irányítását,
- munkavédelem szabályait műszaki mentés végzésekor,
- műszaki mentés előkészítésének feladatait,
- épületkárok csoportosítását, jellemzésüket,
- beavatkozás szabályait felvonó baleseteknél,
- mentést állványról, magasból,
- beavatkozás szabályait közművekben bekövetkezett baleseteknél,
- munkagödörből, mélyből történő mentést,
- vízi és légi járművek baleseteit, a mentés feladatait,
- vízből, jégről mentés szabályait.

Tűz megelőzési ismeretekből:

- a tűzveszélyességi osztályba sorolás elveit, főbb szabályait,
- a tűztávolság fogalmát és annak funkcióját,
- a tűzoltási-felvonulási út terület követelményeit,
- a tűzállósági fokozat fogalmát, szerepét,
- a tűzgátló megoldásokat, tűzgátló szerkezeteket,
- a tűzszakaszoló megoldásokat, tűzszakasz fogalmát,
- a kiürítés teljesítésének alapelveit,
- az épületgépészeti berendezések tűzvédelmi vonatkozásait,
- a tűzoltási eszközök készenlétben tartásának szabályait,
- a használati szabályok szerepét a tűzvédelemben,
- a tanú, ügyfél fogalmát,
- a tűzeset bűncselekményre utaló körülményeit,
- a statisztikai tűzkeletkezési okokat.

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

- a mentésszervezés elveit, feladatait,
- a mentésben való részvétel szabályait,
- a mentés elemeit és azok feladatait,
- a mentő munkák mindenoldalú biztosítását,
- a minősített időszakokat és az azokkal kapcsolatos feladatokat,
- a riasztás, értesítés, berendelés elveit, feladatait,
- a hivatásos önkormányzati tűzoltóság katasztrófavédelmi feladatait,
- a mentesítő (fertőtlenítő) anyagokat és eszközöket,
- a katasztrófavédelmi szervek készenlétbe helyezésének elveit, feladatait.

Műszaki ismeretekből:

- a munkaeszközök, gépek, berendezések használat közben előforduló veszélyforrásait és ezek elhárítási lehetőségeit,
- a beavatkozásoknál a lehetséges veszélyforrásokat, azok megelőzési, elhárítási módszereit,
- a biztonsági felülvizsgálatok rendszerét,
- a villamos gépek csoportosítását, működését,

- a transzformátorok, szinkrongenerátorok, aszinkronmotorok és egyenáramú gépek sajátosságait,
- a villamos gépek érintésvédelmének lényegét, megvalósításának különböző módjait,
- az irányítástechnikai folyamatok feladatát az irányított rendszerben,
- a folytonosság törvényét,
- a folyadékok áramlásának energia-összetevőit,
- a Bernoulli-törvényt,
- az energia veszteség kialakulását és meghatározását,
- a viszkózus folyadék áramlásának energia egyenletét,
- az extenzív és intenzív állapotjelzőket,
- a különböző állapotváltozások jellemzőit,
- a belsőégésű motorokban végbemenő termodinamikai folyamatokat,
- benzinüzemű motorok szelep vezérlési diagramjait,
- az előgyújtás, illetve előbefecskendezés szabályozás szükségességét,
- a Diesel-motorok fordulatszám szabályozás szükségességét,
- a benzinüzemű motorok üzemanyag ellátó berendezéseinek elvi működési rendszereit, illetve a kiegészítő berendezések szükségességét,
- Diesel-motorok üzemanyag ellátó berendezéseinek működési elvét,
- az üzemanyag ellátó rendszer légtelenítésének technológiai folyamatait,
- az igénybevételek típusait és jellegzetességeit,
- a szakító vizsgálat módszereit és a jellegzetes szakító diagramokat,
- az oldható és nem oldható kötések típusait,
- a tengelykapcsolók felépítését és működését,
- a fékek felépítését és működését,
- a csapágy típusokat és jellemzőiket,
- a hegesztési típusokat és jellegzetességeit,
- az örvényszivattyúk felépítését és működését,
- az örvényszivattyúk üzemi jellemzőit,
- örvényszivattyúk jelleggörbéit,
- örvényszivattyúk munkapontjának fogalmát, meghatározását,
- a stabilis és labilis munkapont jellegzetességeit,
- örvényszivattyúk soros, párhuzamos és vegyes kapcsolásának jelentőségét, üzemi sajátosságait,
- örvényszivattyúk indítási feltételeit,
- a légtelenítő szivattyúk fajtáit, felépítését és működését,
- az egyéb áramlástechnikai és volumetrikus elven működő szivattyúk felépítését és működését,
- az elemi mechanikus hajtások működési sajátosságait,
- az energiaátalakulás folyamatát a hidraulikus berendezésben,
- a hidrosztatikus energia-átalakítók típusait, azok felépítését és működését,
- a pneumatikus rendszer energiaátalakítóinak típusait azok jellegzetességeit,

- a hidrosztatikus rendszer irányító elemeinek típusait, működési jellemzőit, beépítési követelményeit,
- a pneumatikus rendszer irányító elemeinek típusait, jellemzőit, beépítési követelményeit,
- a hidraulikus és pneumatikus rendszerek kiegészítő elemeinek típusait és jellemzőit,
- a hidrodinamikusan hajtások elemeit, azok felépítését és működését,
- a szívóoldali felszerelések működési elvét, jellegzetességeit,
- a nyomóoldali felszerelések működési elvét, és sajátosságait,
- a kézi szerelésű létrák alkalmazási szabályait, az ellenőrzési feladatokat és az időszakos terhelési próbákat, a karbantartás szabályait,
- a tűzoltó készülékek különböző típusainak működési elvét, sajátosságait,
- a tűzoltó készülékek megnevezésének tartalmát,
- a tűzoltó készülékek készenlétben tartásának követelményeit,
- a habképző anyag bekeverő rendszerek különböző típusainak működési sajátosságait,
- a nyitott és zárt rendszerű izolációs légzésvédő eszközök működési sajátosságait,
- a sűrítettlevegős légzésvédő készülékek szerkezeti egységeit, funkcióit, működési sajátosságait,
- a légzésvédő készülékek tömítettségi vizsgálatának, figyelmeztető-jelző egység ellenőrzésének lépéseit,
- a légzésvédő készülékben történő munkavégzés szabályait,
- a légzésvédő eszközök ellenőrzési és karbantartási időpontjait, a végrehajtandó műveletek rendszerét,
- a hővédő ruhák és bevetési védőruhák fajtáit, jellegzetességeit és a felhasználás lehetőségeit,
- a vegyi anyagok elleni védőruhák jellemzőit, a felhasználás szabályait,
- a védőruhák légzésvédő készülékkel történő együttes használatának szabályait,
- az egyéb védőeszközök: a lángvágáshoz, roncsvágáshoz, favágáshoz, bontáshoz használt védőfelszerelések alkalmazott típusait, jellemzőit, az igénybevétel lehetőségeit, szabályait,
- az ellenőrző, mérő és felderítést segítő műszerek és eszközök működési sajátosságait,
- a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések működési elvét,
- a gépek és berendezések alkalmazása során előforduló veszélyforrások elleni védekezés módszereit,
- a gépek és berendezések alkalmazásakor bekövetkező, a megmunkált anyagokban keletkező feszültségeket és mozgási mechanizmusokat,
- a gépjárművek különböző típusainak alkalmazási lehetőségeit,
- a katasztrófavédelmi és tűzoltó-technikai berendezések bevetésének műszaki feltételeit,

- a gépjárművek egyes szerkezeti elemeinek működését és feladatait,
- a gépjárművekre vonatkozó kezelési szabályokat, a szabályok és a szerkezeti felépítés közti összefüggéseket,
- a gép, berendezés, illetve a jármű rendszer szintű működését,
- a karbantartás szükségességét és annak lépéseit,
- a járművek, gépek és berendezések szakmai dokumentációját,
- az URH-rádiók működési sajátosságait,
- a hírforgalmazás szabályait, a mobil rádióállomás kezelőjének általános és különleges kötelmeit,
- a hírháló fogalmát, alkalmazási lehetőségét,
- a közlemények nyilvántartásának szabályait,
- az üzemi és tartalékcsatorna igénybevételének lehetőségeit, a hívónév, hívószám fogalmát, értelmezését,
- a hő, füst, lángérzékelők működését,
- a tűzérezékelők egyes típusainak alkalmazási sajátosságait,
- a tűzjelző központok fajtáit, azok működését, a beérkezett információk feldolgozásának lehetőségét,
- a vízzel, habbal, gázzal oltó berendezések általános felépítését és működését,
- a tűzoltótechnika kezelő alaptanfolyamhoz kötött gép, berendezés vagy gépjármű szerkezeti felépítését és működését,
- a tűzoltótechnika kezelő tanfolyam tárgyát képező tűzoltótechnika kezelő alaptanfolyamhoz kötött gép, berendezés vagy gépjármű üzemeltetésének és készenlétbe helyezésének lépéseit,
- az üzemeltetés és a készenlétbe helyezés munkavédelmi és biztonságtechnikai előírásait.

c) Alkalmazás szinten tudják a képzésben résztvevők: Tűzoltási és mentési ismeretekből:

- az égés megszüntetésének módjait,
- a víz, oltóhabok, oltóporok, oltógázok alkalmazási lehetőségeit,
- táplálási módok gyakorlati alkalmazását,
- szívótömlő alkalmazását felszívásra,
- alkalmazandó vízsugarak számának meghatározását,
- vízsugár képzését hagyományos sugárcsővel,
- vízsugár képzését modern sugárcsővel,
- víz-, hab- és porágyúk alkalmazási területeit,
- szivattyú nyomásigényének meghatározását,
- nyomásvesztés meghatározását magasság függvényében,
- működést tűzcsapról,
- gépjárműfecskendő tartályából történő működést,
- oltóanyag utánpótlását távolsági vízszállítással,
- különleges tűzoltógépjárművek igénybevételét oltóanyag-ellátás szempontjából,
- impulzus tűzoltás alkalmazását,
- vízfogyasztás csökkentésének lehetőségeit,
- könnyűipari létesítményekben keletkezett tüzek felderítését, oltását,
- fafeldolgozó üzemek, fatelepek tüzeinek oltását,

- élelmiszeripari objektumok tüzeinek oltását,
- a tűzoltást műanyagok gyártása területén,
- gyógyszeriparban keletkezett tüzek felderítését és oltását,
- a műtrágya- és a növényvédelmi vegyszergyártás során keletkezett tüzek oltását,
- a gumigyártás során keletkezett tüzek oltását,
- kőolaj-feldolgozás során keletkezett tüzek oltását,
- tartálytüzek jellemzőit, tűzoltás előkészítését és végrehajtását,
- hordóstárolók tüzeinek oltását,
- gázfogadók, -töltők és -tárolók tüzeinek oltását,
- tűzoltást gázpalackok jelenlétében,
- villamosenergiát előállító erőművek, energiaátviteli és egyéb elektromos berendezések tüzeinek oltását,
- a közúti közlekedés tüzeinél az oltás általános elveit és speciális feladatait,
- a vasúti közlekedés tüzeinél az oltás általános elveit és speciális feladatait,
- gázüzemű járművek oltásának jellegzetességeit,
- a veszélyes anyagok hatását a beavatkozásra,
- az oltóanyag megválasztásának jelentőségét,
- az életmentés végrehajtásának lehetőségeit, módjait különböző típusú létesítményekben,
- a beavatkozás általános szabályait épületbaleseteknél,
- a beavatkozást kötöttpályás járművek (vonat, villamos, metró) baleseteinél,
- a beavatkozások alapvető biztonsági szabályait.

Tűz megelőzési ismeretekből:

- a tüzesethez kapcsolódó adatok gyűjtését,
- a tüzesemény helyszínével kapcsolatos adatok elemzését,
- személyekkel kapcsolatos halaszthatatlan adatgyűjtés végrehajtását,
- a tüzesethez kapcsolódó bűncselekmény gyanúja esetén végrehajtandó feladatokat,
- a tüzeset bűncselekményre utaló körülményeit,
- a tüzesethez kapcsolódó adatszolgáltatás feladatait.

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

- a veszélyhelyzet kezelés elveit és módszereit,
- az alkalmazott katasztrófa elleni védelem feladatait,
- a tűzoltóság ár- és belvízvédelmi tevékenységét,
- a tűzoltóság tevékenységét nukleáris és vegyi katasztrófa bekövetkezése esetén,
- a mentesítés feladatait és a mentesítő eszközök kezelését,
- a ruházat, felszerelés, technika, felület és terület mentesítésének (fertőtlenítésének) végrehajtását.

Műszaki ismeretekből:

- a tennivalókat baleset esetén,
- az egyéni védőeszközök, mentő- és mászóeszközök, gépek, gépjárművek időszakos munkavédelmi ellenőrzésének rendszerét,
- szolgálati baleseti jegyzőkönyv kitöltését,

- az elektrotechnika témakörében feladatok megoldási elveit,
- az alkalmazott irányítástechnikai megoldásokat, a tűzoltó-technikai berendezésekben,
- az ideális és valóságos folyadékok áramlásával kapcsolatos törvényeket,
- a hidromechanikai tételeket és törvényszerűségeket a műszaki problémák megértéséhez,
- a termodinamika törvényszerűségeit a felmerült műszaki problémák megértésében,
- a belsőégésű motorok szerkezeti egységeinek sajátosságait alapvető hibaelhárítási és karbantartási feladatok elvégzése céljából,
- a gépjárművek főbb rendszereinek felépítési és működési sajátosságait az alapvető hibaelhárítási és karbantartási feladatok elvégzése céljából,
- a fontosabb fémek alkalmazási lehetőségeit,
- a műanyagok alkalmazhatóságát,
- a kenőanyagok és tömítőanyagok felhasználását,
- villamos vezeték, ellenállás és szigetelő anyagok alkalmazhatóságát,
- a tanult anyagfajták gépszerkezetben való összeépítését és a helyettesítési lehetőségeket,
- a fékek működésének hatásmechanizmusát,
- a csapágyak működésének hatásmechanizmusát,
- a használatos szivattyú típusok üzemeltetési és beépítési jellemzőit,
- az alapvető hibaelhárítási és karbantartási feladatok elvégzése céljából a hidrosztatikus rendszer elemeinek technikai sajátosságait,
- a pneumatikus levegő előkészítő egységek, energiaátalakítók és irányító elemek technikai jellegzetességeit az alapvető karbantartási és hibaelhárítási feladatok végzéséhez,
- a hidrodinamikusan hajtások működési hiba felismerési és karbantartási feladatait,
- a hidrosztatikus és hidrodinamikusan hajtások összeépítésének rendszertechnikai sajátosságait,
- a különböző táplálási módok figyelembevételével, a műszaki jellemzők alapján a szívóoldal összeszerelését,
- a víz, hab és porsugár képzés követelményeinek figyelembevételével és a műszaki jellemzők alapján a nyomóoldal összeszerelését,
- a szívó és nyomóoldali felszerelések karbantartási és ellenőrzési feladatainak végrehajtását,
- a mentő és mászóeszközök ellenőrzési és karbantartási előírásait,
- a habképzőanyag bekeverő rendszerek beépítési jellegzetességeit,
- a tűzoltóságok és katasztrófavédelmi szervek által alkalmazott védőeszközök használatára vonatkozó előírásokat,
- ellenőrző, mérő és felderítést segítő műszerek és eszközök felhasználási lehetőségeit,

— a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések üzembe helyezését, üzemeltetését, üzem kívül helyezését és a szakszerű kezelést,

— a gépek ellenőrzését, karbantartását, állagmegóvását, a szükséges szerkezeti részek beállításait, alkatrész-cserét,

— a biztonságos üzemeléshez elengedhetetlen alkalmazási technikai és munkavédelmi előírásokat,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi járművek kezelésének szabályait,

— a járművek kezelőszerveinek elnevezését, helyét és feladatait,

— a járművek karbantartási utasításában leírtakat,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi járművek üzemeltetésének általános és speciális munkavédelmi szabályait,

— a közlemények vételének, továbbításának, nyugtázásának szabályait,

— a vészüzemre történő átállás végrehajtásának módját,

— a beépített tűzvédelmi berendezések jelzéseinek felhasználását a beavatkozások során,

— a tűzoltótechnika kezelő tanfolyam tárgyát képező gépre, berendezésre vagy gépjárműre vonatkozóan a felhasználás taktikai elveit.

d) Jártasság szinten tudják a képzésben résztvevők:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

— a tűzoltás előkészítését és az előkészítés módozatának meghatározását,

— a felderítés végrehajtását,

— a visszajelzések végrehajtását,

— az életmentés végrehajtását,

— az ön-, és mások mentésének gyakorlati elemeit,

— a tűzoltás irányításának módjait,

— tűzoltás irányítását alapirányítási móddal,

— a tűzoltás-vezetés átadás-átvételének végrehajtását,

— a tűzoltásvezető jogait és kötelességeit,

— a szakaszparancsnok, rajparancsnok és a mentési csoportparancsnok feladatait,

— a tűzoltójármű-vezető, a sugárvezető, a híradós kötelességeit,

— pincetűzek felderítését, oltását,

— lakóterek tüzeinek felderítését, oltását,

— padlás- és tetőtűzek felderítését és oltását,

— középmagas- és magas épületekben keletkezett tűzek felderítését, oltását,

— oktatási intézményekben a felderítést, mentést és tűzoltást,

— egészségügyi intézményekben a felderítést, mentést és tűzoltást,

— művelődési intézményekben keletkezett tűzek felderítését, a mentést és tűzoltást,

— raktártűzek felderítését, oltását,

— az alá- és kitámasztásokat, dúcolásokat,

— beavatkozást közúti közlekedési baleseteknél,

— mentést személy- és teherszállító gépjárművekből.

Műszaki ismeretekből:

— az elektrotechnika témakörében feladatok megoldását,

— a folyadékok mechanikája témakörében feladatok megoldását,

— a termodinamika témakörében feladatok megoldását,

— a szűrőbetétes gázvédő eszközök és a sűrített levegős légzésvédő készülékek készenlétbe helyezését,

— a légzésvédő eszközben a munkavégzést, az ellenőrzési és karbantartási feladatok végrehajtását,

— a bevetési, a hő és vegyi anyagok ellen védőruhák felvételét, használatát, a karbantartási feladatok végrehajtását,

— az egyéb védőeszközökben a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályait és azok alkalmazását,

— az URH-rádiók és a hírközpont egységeinek üzembe helyezését, közlemények adását, vételét, továbbítását, nyugtázását,

— a vészüzemre történő átállás végrehajtását,

— a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését, ellenőrzését,

— az alkalmazott gépek és berendezések alkalmazási lehetőségei alapján a felhasználási és a karbantartási műveletek irányítását,

— a tűzoltó és katasztrófavédelmi gépjárművek alkalmazási lehetőségei alapján a felhasználás irányítását,

— a tűzoltótechnika kezelői tanfolyam tárgyát képező gép, berendezés vagy gépjármű készenlétbe helyezésének, kezelésének, és karbantartásának egyes lépéseit, munkaműveleteit.

5. A szakmai vizsga és annak részei alól felmentés nem adható.

6. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. Egyéb tudnivalók

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében a szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

13. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KATASZTRÓFAVÉDELMI ELŐADÓ
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 8919 03
2. A szakképesítés megnevezése: Katasztrófavédelmi előadó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Egyéb védelmi szolgáltatások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a polgári szerveknél — jogszabály alapján kiemelt szervek kivételével — katasztrófavédelmi, polgári védelmi szakfeladatok ellátását jelenti.

A katasztrófavédelmi előadó a közigazgatásban, a jogszabályban meghatározott kiemelt polgári szerveknél, a fegyveres és rendvédelmi szerveknél a szakterületnek megfelelő katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatokat bemosztott munkatársként végzi. Feladatkörében előkészíti a katasztrófavédelmi és polgári védelmi tervek szakmai anyagait, tervezi és szervezi a békeidőszaki és minősített időszakok polgári védelmi feladatokat. Elkészíti, és naprakészen tartja a katasztrófavédelmi, polgári védelmi terveket, közreműködik a munkavállalók, a polgári védelmi szakalegységek, illetve a lakosság polgári védelmi tájékoztatásában, felkészítésében.

A polgári védelmi feladatok végrehajtása során koordinálja az együttműködő szervezetek tevékenységét. Javaslatot dolgoz ki, és közreműködik a polgári védelmi szervezetek megalakítására és logisztikai biztosítására.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
54 8919 03	Katasztrófavédelmi főelőadó

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A munkáltató szerv katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatainak szervezése és végzése, a polgári védelmi tervek szakmai anyagainak előkészítése, a tervek összeállítása és naprakészen tartása, a katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatok végrehajtásában együttműködő szervezetekkel szakmai kapcsolattartás.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes értelmezni:

- az államigazgatási eljárás általános szabályait,
- a katasztrófa- és polgári védelmi törvényt és a kapcsolódó jogszabályok, szabályozókat,
- a katasztrófa- és polgári védelem nemzetközi egyezményeit, ajánlásait, egyezségokmányait;

legyen képes jellemezni:

- a Magyar Köztársaság államszervezetét;

legyen képes elvégezni:

- a munkáltató katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatainak szervezését, polgári védelmi szakalegységek irányítását,
- a munkáltató katasztrófavédelmi és polgári védelmi tervei szakmai anyagainak előkészítését, a tervek összeállítását és naprakészen tartását,
- szakmai kapcsolat tartását a katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatok végrehajtásában együttműködő szervezetekkel.

2. A polgári védelmi szakalegységek és a munkavállalók felkészítésében, a lakosság katasztrófavédelmi felkészítésében, tájékoztatásában való közreműködés. A mentésmentesítés munkálataival összefüggő dokumentációk előkészítése, eszközeinek kiválasztása, előkészítése, ellenőrzése, az anyag és eszközkészletek szabályos kezelése, nyilvántartása, az eszközök, felszerelések műszaki állapotának ellenőrzése, karbantartása.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes értelmezni:

- a védelmi felkészítés, országmozgósítás lényegét,
- a gazdaságmozgósítás rendszerét,
- a minősített időszakokat és azok jellemzőit,
- a polgári védelem riasztási, értesítési és tájékoztatási rendszerét,
- a polgári védelmi felkészítés rendszerét,
- a prevenciós időszak lakosság felkészítési rendszerét, módjait,
- a polgári védelmi szervezeteket, azok feladatait, felszereléseit és alkalmazási elveit,
- a lakosság és az anyagi javak védelmének feladatait,
- a műszaki védelem alapfogalmait, elveit és a műszaki helyzetértékelést,

— a közegészség- és járványügy, valamint az állat- és növényvédelem alapjait;

legyen képes elvégezni:

— a lakosság polgári védelmi felkészítésében, tájékoztatásában a közreműködési feladatokat,

— a polgári védelmi szakalegységek és a munkavállalók felkészítésében való közreműködési feladatokat,

— a mentés-mentesítés munkálataival összefüggő dokumentációk elkészítésének feladatait,

— a mentés-mentesítés eszközeinek kiválasztását, előkészítést, ellenőrzését,

— az anyag- és eszközkészletek szabályos kezelését, nyilvántartását,

— az eszközök, felszerelések műszaki állapotának ellenőrzését, karbantartását,

— a radiológiai, biológiai és vegyi feladatokat, eszközöket és módszereket.

3. A katasztrófa elleni védekezés keretében végrehajtandó veszélyhelyzet-kezelési feladatok ellátása, veszélyes anyagok és technológiák elemzése, külső, belső védelmi tervek elkészítésében való közreműködés.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes értelmezni:

— a nemzeti katasztrófavédelem alapjait, a katasztrófaesemények jellemzőit,

— a társszervekkel és az önkormányzatokkal való együttműködés tartalmát,

— a katasztrófavédelmi hatósági feladatokat,

— a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,

— a mentésben való részvétel szabályait;

legyen képes elemezni:

— a veszélyhelyzeteket és a veszélyhelyzet-kezelés elveit,

— a veszélyes anyagokat és veszélyes technológiákat,

— az egyes ágazatok, valamint a gazdálkodó szervek katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatait.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— A szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése.

— A képzésen való kötelező részvétel.

2. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsgarész:

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása, amely tesztkérdések módszerével a szakmai feladatcsoportok (tantárgyak) átfogó ismeretét ellenőrzi.

Tantárgyak:

Katasztrófavédelmi ismeretek.

Polgári védelem.

Időtartam: 60 perc.

Gyakorlati vizsgarész:

A belügyminiszteri rendeletben kijelölt szakmai vizsgát szervező intézmény által a szakmai (feladatcsoportok) vizsga tantárgyak köréből meghatározott szakmai feladat megoldása.

Tantárgyak:

Katasztrófavédelmi ismeretek.

Polgári védelem.

Időtartam: 180 perc.

Szóbeli vizsgarész:

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból tételt húz, amely az alábbi feladatcsoportok követelményei alapján (tantárgyakból) kerül összeállításra.

Tantárgyak:

Katasztrófavédelmi ismeretek.

Polgári védelem.

A szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amelyek a szakmai és módszertani központnál szerezhetők be.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeret szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

— a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikai alapelveit,

— a katasztrófavédelemben együttműködőket,

— a veszélyhelyzet-elemzés, kockázatbecslés, hatás-vizsgálat elveit,

— a katasztrófákat és azok jellemzőit,

— a nemzeti katasztrófavédelem alapjait,

— a Magyar Köztársaság katasztrófa veszélyeztetettségét.

— a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,

— a veszélyes anyagok jellemzőit és jelöléseit,

— a veszélyes anyagok kezelésének és megsemmisítésének szabályait,

— a katasztrófa- és a polgári védelem híradó és informatikai rendszerét,

— a katasztrófavédelmi szervek riasztásának, készenlétbe helyezésének elveit, feladatait,

— veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés rendszerét,

— az ipari balesetek országhatárokon áttérjedő hatásai elleni védekezés rendszerét,

— a veszélyes technológiák főbb sajátosságait,

— a kommunikáció elveit, feladatait,

— a veszélyhelyzeti kommunikáció elveit, feladatait,

— a veszélyhelyzetekre történő felkészítés rendjét, feladatait, módszereit,

- a katasztrófákat és azok jellemzőit,
- a belső és külső védelmi terv készítésének rendjét és feladatait,
- a biztonsági elemzés és jelentés készítésének rendjét, feladatait,
- a létesítés és használat szabályait a katasztrófa elleni védelem rendszerében,
- a veszélyhelyzet kezelés elveit és módszereit,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos hatósági feladatokat,
- a települések besorolásának szabályait, rendjét, feladatait,
- a katasztrófavédelmi tervek elkészítésének elveit,
- a híradó és informatikai eszközök jellemzőit.

Polgári védelemből:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás lényegét, rendszerét és feladatait,
- a kitelepítés-befogadás elveit, feladatait, szervezeteit,
- a gazdaságmozgósítás rendszerét és főbb területeit,
- a minősített időszakokat és azok tartalmát,
- a háborúk és konfliktusok jellemzőit, a katonai védelem általános elveit,
- a belső fegyveres konfliktusok előfordulási lehetőségeit, hatásait,
- az egyéni védelem eszközeit, használatuk és karbantartásuk szabályait,
- a műszaki mentés eszközeit, módszereit,
- a közegészségügy és járványvédelem, az állat- és növényvédelem alapjait, polgári védelmi feladatait, szervezetét,
- a polgári védelem riasztási, értesítési és tájékoztatási rendszerét,
- a polgári védelmi felkészítés rendszerét,
- a polgári védelmi tervezés rendszerét és feladatait,
- a polgári védelmi szervezeteket, azok alkalmazási elveit,
- a lakossági és anyagi javak védelmének elveit, feladatait,
- a műszaki védelem rendszerét, elveit, feladatait, eszközeit és módszereit,
- az életvédelmi létesítményeket,
- a közegészség- és járványügy elveit, feladatait,
- az állat- és növényvédelem alapjait,
- az egészségügyi szervezetek polgári védelmi feladatait, felszerelésait,
- a polgári védelmi szervezetek tevékenységének szervezésével, irányításával kapcsolatos feladatokat,
- a lakosság és az anyagi javak védelmének elveit, feladatait,
- a radiológiai, biológiai és vegyi védelem rendszerét,
- a radiológiai, biológiai és vegyi védelem elveit, feladatait,
- a radiológiai, biológiai és vegyi felderítés elveit, rendszerét, feladatait,
- a radiológiai, biológiai és vegyi mentesítés fogalmát, csoportosítási lehetőségeit,

- a radiológiai, biológiai és vegyi mentesítés elveit, feladatait, módszereit,
- a fertőtlenítés elveit, feladatait, módszereit,
- a mentesítés, fertőtlenítés eszközeit,
- a műszaki felderítés elveit, rendszerét, feladatait,
- az akadályelhárítás elveit, rendszerét, feladatait,
- a műszaki mentő eszközöket, felszereléseket, berendezéseket,
- a romok alóli mentés elveit, rendszerét, feladatait,
- az ideiglenes helyreállítás elveit, rendszerét, területeit, feladatait,
- a műszaki védelem rendszerét, elveit, feladatait, eszközeit és módszereit,
- az életvédelmi létesítményeket,
- a kitelepítés-befogadás elveit, feladatait, szervezeteit,
- a radiológiai, dozimetriai alapfogalmakat,
- a meteorológiai figyelés, felderítés alapelveit, fogalmait, feladatait, eszközeit,
- a sugárvédelem elveit, feladatait, eszközeit,
- a sugárhelyzet értékelés elveit, feladatait,
- a vegyi-helyzet értékelés elveit, feladatait,
- a radiológiai, biológiai és vegyi szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait,
- a műszaki helyzetértékelés módjait, feladatait,
- a műszaki mentő és kárfelszámoló szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait,
- az életvédelem elveit, feladatait, területeit,
- az óvóhelyek rendeltetését, felosztását,
- a szükség-életvédelmi létesítmények kiépítésének elveit, feladatait, lehetőségeit,
- a kettős rendeltetésű életvédelmi létesítmények jelentőségét a lakosságvédelemben,
- az anyagi javak fogalmát, felosztási lehetőségeit,
- a kulturális javak védelmének elveit, feladatait,
- a létfenntartási anyagi javak védelmének elveit, feladatait,
- az egészségügyi ellátás elveit, rendszerét,
- az egészségügyi szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait.

b) Megértés szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

- a katasztrófa elleni védelem elveit, területeit, feladatait,
- a mentésben való részvétel szabályait,
- a katasztrófavédelmi tervezés rendszerét, feladatait,
- a társszervekkel való együttműködés általános elveit és területeit,
- az együttműködő szerveket, szervezeteket és azok feladatait,
- a veszélyelemzés, kockázatbecslés, hatásvizsgálat elveit és módszereit.

Polgári védelemből:

- a minősített időszakok polgári védelmi feladatait,
- a munkahelyi polgári védelmi tervezés feladatait.

c) Jártasság szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófavédelmi ismeretekből:

— a híradó és informatikai eszközök kezelését;

Polgári védelemből:

— az egyéni védőeszközök használatát, karbantartását,
— a felderítő és mentesítő eszközök használatát, karbantartását.

d) Alkalmazás szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Polgári védelemből:

— a munkahelyi polgári védelmi szervezetek létrehozását, megalakítását, felkészítését és alkalmazását,
— a polgári védelmi szervezetek tevékenységét, feladatait,
— a lakossági- és anyagi javak védelmének feladatait,
— a mentő-, mentesítő tevékenység műszaki biztosítását,
— gyakorlatok előkészítését és végrehajtását.

4. A szakmai vizsga és annak részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

14. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐELŐADÓ szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 54 8919 03

2. A szakképesítés megnevezése: Katasztrófavédelmi főelőadó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Egyéb védelmi szolgáltatások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a védelmi közigazgatásban, fegyveres erőknél, a rendvédelmi szerveknél, polgári szerveknél katasztrófavédelmi, polgári védelmi feladatok önálló végzése, a beosztott katasztrófavédelmi, polgári védelmi munkatársak tevékenységének, továbbá az alárendelt szervek katasztrófavédelmi, polgári védelmi tevékenységének irányítása, ágazati felügyeleti jogkörbe tartozó szervek védelmi tevékenységének felügyelete, a jogszabályban meghatározott katasztrófavédelmi és polgári védelmi információk gyűjtése, kezelése.

Ide tartozik még az előírt katasztrófavédelmi és polgári védelmi tervek, tervrendszerek, szakmai anyagok elkészítése, naprakészen tartása, a közigazgatási vezetők, illetve a munkáltatók vezetői részére adatok gyűjtése, intézkedések elemzése, a meghatározott jelentések előkészítése, a polgári védelmi feladatok végrehajtásában együttműködő szervezetek feladatainak koordinálása, a polgári védelmi szervezetek megalakítására javaslat kidolgozása, a szervezetek alkalmazásának irányításában történő közreműködés. Feladat a közigazgatásban dolgozók, a rendvédelmi, polgári szervek kijelölt állománya, valamint az érintett lakosság felkészítésének tervezése, a végrehajtás koordinálása, szakvélemények, szakmai döntések előkészítése.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
52 8919 03	Katasztrófavédelmi előadó

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A munkáltató szerv katasztrófavédelmi, polgári védelmi tevékenységének irányítása, szervezése, az alárendelt szervek védelmi tevékenységének és beosztott munka-

társai tevékenységének irányítása, felügyelete és ellenőrzése.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni és jellemezni:

- a nemzeti katasztrófavédelem alapjait, a Magyar Köztársaság biztonsági és védelmi rendszerét,
 - katasztrófaesemények csoportosítását, jellemzőit, kezelésük hazánkban alkalmazott módszereit,
 - a veszélyességi jelöléseket,
 - a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,
 - az ágazatok katasztrófavédelmi feladatait és szervezetét,
 - a katasztrófavédelemben együttműködő szerveket, az együttműködés általános elveit és területeit,
 - a katasztrófavédelem hatósági feladatait,
 - a veszélyhelyzet-elemzés, kockázatbecslés, hatásvizsgálat elveit és módszereit,
 - a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés rendszerét,
 - a mentésben való részvétel szabályait,
 - a katasztrófa- és a polgári védelem információszolgáltatási és -kezelési rendszerét,
 - a katasztrófavédelmi szervek riasztásának, készenlétebe helyezésének elveit, feladatait,
 - a katasztrófavédelmi és a polgári védelmi feladatok ellátása során jelentkező együttműködési tevékenységet;
- legyen képes elemezni és értékelni:
- a veszélyes anyagok és veszélyes technológiák főbb sajátosságait,
 - a veszélyhelyzet-kezelés elveit és módszereit.

2. A katasztrófavédelmi és polgári védelmi tervek elkészítése, tervrendszerek kezelése, naprakészen tartása, a polgári védelmi szervezetek megalakítása, a dolgozók és az érintett lakosság katasztrófavédelmi, polgári védelmi felkészítése és tájékoztatása.

E tevékenység végrehajtásához

legyen képes felismerni és jellemezni:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás lényegét, rendszerét és feladatait,
- a gazdaságmozgósítás rendszerét és főbb területeit,
- a polgári védelem riasztási, értesítési és tájékoztatási rendszerét,
- a polgári védelmi felkészítés rendszerét,
- a lakosságfelkészítés rendszerét, módjait,
- a polgári védelem szervezeti és irányítási rendszerét,
- az ágazatok polgári védelmi feladatait és szervezetét,
- a polgári védelmi szervezeteket, azok alkalmazási elveit,
- a radiológiai, biológiai és vegyi védelem rendszerét, elveit, feladatait és eszközeit,
- az egyéni védelem eszközeit, használatuk és karbantartásuk szabályait,

— a műszaki védelem rendszerét, elveit, feladatait, eszközeit és módszereit,

- a műszaki mentés eszközeit, módszereit,
 - az életvédelmi létesítmények típusait,
 - a kitelepítés-befogadás elveit, feladatait, szervezeteit,
 - a közegészség- és járványügy, az állat- és növényvédelem feladatait,
 - a minősített időszakokat és azok tartalmát,
 - a lakossági és anyagi javak védelmének feladatait;
- legyen képes rendszerezni:
- a polgári védelmi tervezés feladatait;
- legyen képes kidolgozni és végezni:
- a polgári védelmi szervezetek tevékenységének szervezésével, irányításával kapcsolatos feladatokat,
 - a mentő-, mentesítő tevékenység mindenoldalú biztosítási feladatait.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

- A szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése.
- A képzésben való kötelező részvétel.

2. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsgarész:

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása, amely tesztkérdések formájában a szakmai feladatcsoportok (tantárgyak) ismeretét ellenőrzi.

Tantárgy:

Katasztrófa elleni védelem.

Polgári védelmi ismeretek.

Időtartam: 60 perc.

Gyakorlati vizsgarész:

A belügyminiszteri rendeletben kijelölt szakmai vizsgát szervező intézmény által a szakmai vizsga tantárgyak (feladatcsoportok) köréből meghatározott feladat elméleti és gyakorlati megközelítésű komplex megoldása.

Tantárgy:

Katasztrófa elleni védelem.

Polgári védelmi ismeretek.

Időtartam: 180 perc.

Szóbeli vizsgarész:

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból tételt húz, amely az alábbi feladatcsoportokból (tantárgyakból) kerül összeállításra.

Tantárgyak:

Katasztrófa elleni védelem.

Polgári védelmi ismeretek.

A szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amelyek a szakmai és módszertani központnál szerezhetők be.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeret szinten tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófa elleni védelemből:

- az együttműködés általános elveit és területeit,
- a veszélyelemzés, kockázatbecslés, hatásvizsgálat elveit és módszereit,
- a kommunikáció elveit, feladatait,
- a veszélyhelyzeti kommunikáció elveit, feladatait,
- a tájékoztatási tevékenység elveit, feladatait,
- az oktatás, képzés, felkészítés rendjét, feladatait, módszereit,
- a gyakorlatok szervezésének és végrehajtásának elveit, feladatait,
- a nemzetközi együttműködés és tájékoztatás elveit, feladatait,
- a tudományos munka, kutatás és fejlesztés elveit,
- a Magyar Köztársaság biztonsági és védelmi rendszerét,
- a katasztrófákat és azok jellemzőit.

Polgári védelmi ismeretekből:

- a védelmi felkészítés és országmozgósítás lényegét, rendszerét és feladatait,
- a gazdaságmozgósítás rendszerét és főbb területeit,
- a minősített időszakokat és azok tartalmát,
- a polgári védelem fogalmát, lényegét, általános feladatait,
- a polgári védelmi kötelezettség és szolgálat tartalmát,
- a polgári védelem irányítási rendszerét,
- a polgári védelmi szervezetek létrehozásának és megalkotásának szabályait,
- az ágazatok polgári védelmi feladatait,
- a háborúk és konfliktusok jellemzőit, a katonai védelem általános elveit,
- a belső fegyveres konfliktusok előfordulási lehetőségeit, hatásait,
- az egyéni védelem eszközeit, használatuk és karbantartásuk szabályait,
- a műszaki mentés eszközeit, módszereit,
- a közegészség- és járványügy, az állat- és növényvédelem alapjait, polgári védelmi feladatait, szervezetét,
- a radiológiai, dozimetriai alapfogalmakat,
- a meteorológiai figyelés, felderítés alapelveit, fogalmait, feladatait, eszközeit,
- a sugárvédelem elveit, feladatait, eszközeit,
- a sugárhelyzet értékelés elveit, feladatait,
- a vegyi helyzet értékelés elveit, feladatait,
- a radiológiai, biológiai és vegyi szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait,
- a műszaki helyzetértékelés módjait, feladatait,
- a műszaki mentő és kárfelszámoló szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait,
- az életvédelem elveit, feladatait, területeit,
- az életvédelmi létesítmények rendeltetését, felosztását,
- az anyagi javak fogalmát, felosztási lehetőségeit,

- a kulturális javak védelmének elveit, feladatait,
- a létfenntartási anyagi javak védelmének elveit, feladatait,
- az egészségügyi ellátás elveit, rendszerét,
- az egészségügyi szervezeteket és azok alkalmazásának elveit, feladatait.

b) Megértés szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófa elleni védelemből:

- az együttműködő szervek, szervezetek feladatait, tevékenységét,
- a katasztrófavédelmi és polgári védelmi tervezés rendszerét, feladatait,
- a belső és külső védelmi terv készítésének rendjét és feladatait,
- a biztonsági jelentés készítésének rendjét, feladatait,
- a katasztrófa elleni védelem szankcionálási rendszerét,
- a létesítés és használat szabályait a katasztrófa elleni védelem rendszerében,
- a katasztrófavédelmi felkészítés elveit, feladatait,
- a gyakorlatok szervezését és levezetését,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezést,
- az ipari balesetek országhatáron áttérjedő hatásai elleni védekezést,
- a veszélyes anyagok kezelésének és megsemmisítésének szabályait,
- a veszélyes anyagok és veszélyes technológiák főbb sajátosságait, a veszélyességi jelöléseket,
- a nemzeti katasztrófavédelem alapjait,
- a Magyar Köztársaság katasztrófa veszélyeztetettségét,
- a települések besorolásának sorolási és védelmi szabályait,
- a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,
- az ágazatok katasztrófavédelmi feladatait és szervezetét,
- a katasztrófa elleni védelem elveit, területeit, feladatait,
- a mentésben való részvétel szabályait,
- a katasztrófa- és a polgári védelem híradó rendszerét,
- a katasztrófa- és a polgári védelem információszolgáltatási és -kezelési rendszerét,
- a katasztrófavédelmi szervek riasztásának, készenlétbe helyezésének elveit, feladatait.

Polgári védelmi ismeretekből:

- a minősített időszakok feladatait,
- a háborúk és konfliktusok polgári védelmi feladatait,
- a katasztrófák bekövetkezésének lehetőségeit háborúk, konfliktusok esetén,
- a polgári védelem riasztási, értesítési és tájékoztatási rendszerét,
- a polgári védelem szervezeti rendszerét,
- az életvédelmi létesítmények készenlétbe helyezési, üzemeltetési, karbantartási feladatait,

- az egyéni és kollektív védelem elveit, feladatait,
- az ágazatok polgári védelmi feladatait,
- a polgári védelmi szervezeteket, azok alkalmazási elveit,
- az anyagi javak védelmének elveit, feladatait,
- az rbv. védelem elveit, feladatait,
- az rbv. felderítés elveit, rendszerét, feladatait,
- az rbv. mentesítés elveit, feladatait, módszereit,
- a fertőtlenítés elveit, feladatait, módszereit,
- a műszaki felderítés elveit, rendszerét, feladatait,
- az akadályelhárítás elveit, rendszerét, feladatait,
- a romok alóli mentés elveit, rendszerét, feladatait,
- az ideiglenes helyreállítás elveit, rendszerét, területeit, feladatait,
- a műszaki védelem elveit, feladatait, eszközeit és módszereit.

c) Alkalmazás szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Katasztrófa elleni védelemből:

- a veszélyhelyzet kezelés elveit és módszereit,
- a katasztrófa- és polgári védelmi hatósági, szakhatósági feladatokat,
- a munkáltató polgári védelmi szervezetének felkészítését,
- a katasztrófa- és polgári védelmi tervek elkészítését,
- a belső- és külső védelmi tervek elkészítését,
- a biztonsági jelentés összeállítását,
- a települések besorolásának szabályait, rendjét, feladatait,
- a híradó és informatikai eszközök kezelését.

Polgári védelmi ismeretekből:

- a polgári védelmi szervezetek létrehozását, megalakítását,
- a polgári védelmi szervezetek tevékenysége szervezésének, irányításának feladatait,
- a lakossági és anyagi javak védelmének feladatait,
- a mentő-, mentesítő tevékenység műszaki biztosítását.

d) Jártasság szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Polgári védelmi ismeretekből:

- az egyéni védelem eszközeinek használatát,
- az rbv. védelem eszközeinek használatát,
- a mentesítés, fertőtlenítés eszközeinek használatát,
- a műszaki mentő eszközök, felszerelések, berendezések alkalmazását.

4. A szakmai vizsga és a vizsga részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. Egyéb tudnivalók

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófa-védelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

15. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KÉMÉNYSEPRŐ ÉS TŰZELÉSTECHNIKAI KARBANTARTÓ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 33 7819 01
2. A szakképesítés megnevezése: Kéményseprő és tüzeléstechnikai karbantartó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5351	Kéményseprő és tüzeléstechnikai karbantartó

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

a) A kéményseprő és tüzeléstechnikai karbantartó olyan gyakorlati és elméleti képzettséggel rendelkező szakember, aki a kéményseprő-ipari közszolgáltatási feladatok — az ingatlan tulajdonosok (használók) (a továbbiakban együtt: tulajdonosok) és önkormányzatok igényeit kielégítő — megoldására alkalmas. Az élet- és vagyonbiztonság óvására, továbbá a környezetvédelmi (levegőtisztaságvédelmi) és energiamegtakarítási szempontokra figyelemmel, képes a követelmények és célok rögzítése után önállóan közszolgáltatói feladatainak ellátására.

Ennek során szakmai tudásával, viselkedésével, magatartásával képes megfelelő kapcsolat kialakítására az ingatlan tulajdonosokkal, az önkormányzatok, hatóságok, más szolgáltatók képviselőivel.

b) Munkaterülete kiterjed:

- épületek, építmények, ipari létesítmények égéstermék-elvezető berendezéseinek, kéményeinek rendszeres ellenőrzésére, tisztítására,
- az égéstermék-elvezető berendezések, kémények létesítésére, fenntartására vonatkozó jogi és műszaki szabályozás előírásainak érvényesítésére,
- tüzelőberendezések műszaki felülvizsgálatára, karbantartására, tisztítására,
- környezetvédelmi (levegőtisztaság-védelmi), energia-megtakarítási szaktanácsadásra,
- tüzeléstechnikai és levegővédelmi emissziós mérések végzésére,
- szellőztető rendszerek ellenőrzésére, tisztítására, besabályozására.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok

- Tüzelőberendezések tűztér-oldali tisztítása.
- Füstcsövek, füstcsatornák ellenőrzése és tisztítása.
- Égéstermék-elvezető berendezések, kémények szabványossági felülvizsgálata, ellenőrzése.
- Égéstermék-elvezető berendezések, kémények tömörségének ellenőrzése.
- Égéstermék-elvezető berendezések, kémények tisztítása.
- Szakvélemények készítése tüzelőberendezésekről, égéstermék-elvezető berendezésekről, kéményekről.
- Tüzeléstechnikai határfok meghatározása méréssel.
- Tüzelésből származó légszennyező anyagok emissziójának meghatározása méréssel.
- Szellőztető rendszerek tisztítása, működésének ellenőrzése.
- Építésengedélyezési tervek égéstermék-elvezető berendezéseinek szakvéleményezése.
- Tüzeléstechnikai és emissziós mérések jegyzőkönyveinek készítése.

2. Követelmények

2.1. Szakmai gyakorlat területén

Ismerje:

- a háztartási tüzelő- és melegvíz termelő berendezéseket,
- a kommunális és ipari tüzelőberendezéseket,
- a fűtési rendszereket és annak szerkezeti elemeit,
- a tüzelőberendezések felépítését, szerkezetét és működését,

- a szilárd-, olaj- és gáztüzelő berendezések elhelyezésére vonatkozó szabályokat,
- az egyhéjú kerámia anyagú égéstermék-elvezető berendezések építési szabályait, anyagait,
- a szilikát anyagú égéstermék-elvezető rendszerek építési szabályait, anyagait,
- a fémből készült égéstermék-elvezető berendezések építési szabályait, anyagait,
- a szellőztető rendszereket és azok szerkezeti elemeit,
- a fémipari technológiákat, a lemezmegmunkálás szabályait,
- a szakmai munkaterületre jellemző veszélyforrásokat, azok elhárítási lehetőségeit,
- a munkabalesetek esetén szükséges teendőket, az elsősegélynyújtás szabályait,
- a tűzoltás módjait, a tűzoltó berendezéseket és oltóanyagokat.

Legyen jártas:

- a kéményseprő-ipari és tüzeléstechnikai szerszámok kiválasztásában, használatában,
- a tüzeléstechnikai és emissziós mérések végzésében,
- a munka elvégzéséhez szükséges műveleti sorrend meghatározásában,
- az égéstermék-elvezető berendezések, kémények állagromlásának megítélésében,
- az égéstermék-elvezető berendezések tartozékainak állapotmegítélésében,
- a tüzelőberendezések állapotának és működésének megítélésében,
- az alkalmazott építőipari és fémipari anyagok kiválasztásában, használatában,
- a kéménykorrozíós folyamatok felismerésében és megítélésében,
- az égéstermék elvezetési módok megkülönböztetésében,
- a közvetlen élet- és tűzveszélyt jelentő hibák felismerésében és megítélésében,
- a szellőztető rendszerek állapotfelmérésében,
- a tüzelőberendezések üzembe helyezésében, kapcsolásában,
- az építőipari, műszaki és jogi szabályozás gyakorlati alkalmazásában,
- az építész és épületgépész tervrajzok olvasásában,
- a huzat mérésében,
- az egyéni védőeszközök, védőruhák használatában,
- az emissziós mérőhely meghatározásában, a mérőműszer használatában,
- a kéményellenőrző kamera használatában,
- a jegyzőkönyvek, szakvélemények kitöltésében,
- a munka- és tűzvédelmi előírások betartásában,
- a munkabalesetek esetén szükséges teendőkben, az elsősegélynyújtásban.

Készség szinten, önállóan végezze:

- az égéstermék-elvezető berendezések alkalmassági vizsgálatát, felülvizsgálatát,

- az égéstermék-elvezető berendezések tisztítását, kiégetését,
- a dugulások helyének meghatározását, megszüntetését,
- az égéstermék-elvezető berendezések tömörségvizsgálatát,
- a kéménytűz oltását,
- a nyomvonal meghatározását,
- a tüzelőberendezések tisztítását,
- a menetes kötések bontását, létesítését,
- a tetőrajz készítését,
- a szerszámok, műszerek karbantartását.

2.2. A szakmai elmélet területén

Ismerje:

- az éghető anyagok fizikai és kémiai tulajdonságait,
- az égés elméleti és gyakorlati folyamatának összefüggéseit,
- a nyomás, a hőmennyiség fogalmát, mértékegységeit,
- a hő terjedésének módjait, a hőterjedés jellemzőit,
- a gázokra, gázvezetésekre vonatkozó alapvető fizikai törvényeket,
- az épületek hőveszteségének meghatározására vonatkozó számításokat,
- a kémények működésének fizikai törvényszerűségeit,
- a huzat meghatározásának módját,
- az égéstermék összetételét tüzelési módtól függően,
- a káros légszennyezők keletkezésének jellemzőit, feltételeit, mértékegységeit,
- az adott berendezéshez szükséges tüzelőanyag meghatározásának módját,
- a kémények méretezésének elméletét,
- az égéstermék összetevőinek környezetre gyakorolt hatását,
- az égéstermék összetevőinek emberi és más élő szervezetre gyakorolt hatását,
- a kibocsátott égéstermék szennyezőanyag tartalmának megengedhető értékeit,
- a kémények állagromlását előidéző fizikai és kémiai folyamatokat,
- a tüzelés határfokának számítási módjait,
- az energiatakarékosság, a gazdaságosság és a környezetvédelem (levegőtisztaság-védelem) összefüggéseit,
- a mérő- és füstgázelemző műszerek működési elvét, a mérések végrehajtásának módjait,
- a nyomásmérő, hőmérő működési elvét, alkalmazását,
- a tüzeléstechnikai fogalmakat, szakkifejezéseket, azok jelentését,
- a tüzelőberendezések felépítését és működési elvét, csoportosításukat,
- a tüzelőberendezések elhelyezésére vonatkozó követelményeket,
- a levegőellátás módjait,
- a tüzelőberendezések szerkezeti részeit, azok funkcióját,

- az égszbiztosításra vonatkozó előírásokat,
- a tüzelőberendezések hatósági ellenőrzésének folyamatát, az üzembe helyezés feltételeit,
- a központi fűtések biztonsági berendezéseit, azok funkcióját,
- a fűtési módokat,
- a fűtési és egyéb hőhasznosító rendszerek méretezésének elvét,
- az építészeti és épületgépészeti tervek fajtáit, funkcióját, tervjeleit,
- az égéstermék-elvezető berendezések, kémények csoportosítását, típusait,
- az új típusú gázkészülékek speciális égéstermék-elvezetési módjaira vonatkozó, a gázkészülékeknél és berendezéseknél alkalmazott egyedi kéményekre, füstcsatornákra vonatkozó hatósági követelményeket,
- az égéstermék-elvezető berendezésekre vonatkozó általános követelményeket,
- a huzat elvén működő égéstermék-elvezető berendezésekre vonatkozó követelményeket,
- a túlnyomásos égéstermék-elvezető berendezésekre vonatkozó követelményeket,
- a tüzelőberendezések levegő-ellátására vonatkozó követelményeket,
- a tüzelőberendezések karbantartására, üzemeltetésére vonatkozó előírásokat,
- az égéstermék-elvezető berendezések, kémények szerkezeti anyagain,
- az égéstermék-elvezető berendezések minősítésére vonatkozó előírásokat, az osztályozás és jelölés szabályait,
- az égéstermék-elvezető berendezések, kémények szerkezeti kialakítását, építését,
- az égéstermék-elvezető berendezések ellenőrzésére, tisztítására vonatkozó előírásokat,
- a kémények felújítására vonatkozó előírásokat,
- a szellőztető rendszereket, azok működését,
- a ventilátorok típusait, működését, jellemzőit,
- a füstgázelszívó ventilátorok kialakítását, sajátosságait, elhelyezésük módjait,
- a szellőztető rendszerek anyagain, szerkezeti elemeit, azok funkcióját,
- a szakma gyakorlására vonatkozó műszaki és jogi előírásokat.

2.3. A közszolgáltatói és jogi ismeretek területén

- ismerje a kéményseprő-ipari közszolgáltatás végzésének általános jogi feltételeit, szabályait,
- legyen tisztában a tevékenységhez kapcsolódóan az önkormányzati és hatósági szervezetek alapvető feladataival, szereplőivel,
- tudja alkalmazni a szükséges jogi és hatósági ismereteket, eljárásokat, ezeken belül ismerje
 - = a tevékenységgel kapcsolatos alapvető államigazgatási szabályokat,
 - = a kéményseprő-ipari közszolgáltatói szerződések tartalmi elemeit, a szerződéskötés folyamatát,
 - = a munkajogi és munkavédelmi szabályok előírásait,

- ismerje a közszolgáltatás működésével kapcsolatos alapvető összefüggéseket,
- legyen tisztában a közszolgáltatás végzésének nyilvántartási, adatkezelési folyamatával, szabályaival,
- ismerje a tevékenység végzésével kapcsolatos alapvető pénzügyi fogalmakat, a fizetési módokat, a pénzkezelés szabályait, vállalkozói adózás, járulékfizetés jellemzőit.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A kéményseprő és a tüzeléstechnikai karbantartó vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény és a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet szabályai szerint kell megszervezni és lefolytatni.

1. A vizsgára bocsátás feltételei

- a) Iskolarendszerű képzésben a szakirányú szakképző iskolai tanulmányok befejezése.
- b) Iskolarendszeren kívüli képzésben felkészülő jelöltek jelentkezése esetén:
 - az Országos Képzési Jegyzékben előírt iskolai végzettség, valamint
 - 320 óra elméleti és 480 óra szakmai gyakorlati képzéssel a szakmai felkészítő tanfolyam elvégzése.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

a) Írásbeli vizsga

A belügyminiszter által kiadott írásbeli tételek alapján a szakképesítés egészét átfogó összetett feladatot kell megoldani.

Az írásbeli feladat kidolgozásához 180 perc áll a vizsgázók rendelkezésére.

b) Gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsgán a belügyminiszter által meghatározott szakmai és vizsgáztatási követelmények figyelembevételével a kéményvizsgálat, kéménytisztítás, -ellenőrzés, műszeres mérés, eszközhasználat, kéményseprő-ipari szakvélemény készítés témakörökből kidolgozott munkafeladatokat kell megoldani. A gyakorlati vizsga témaköreit a szakmai vizsgát szervező intézmény állítja össze, és a vizsgabizottság elnöke a területi gazdasági kamarát képviselő vizsgabizottsági taggal egyetértésben hagyja jóvá.

A munkafeladat végrehajtásához a vizsgázónak 300 perc áll a rendelkezésére.

c) Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgarészen a vizsgázó a belügyminiszter által meghatározott tételsorokból — a teljes vizsgabizottság előtt — ad számot tudásáról.

A felkészülési idő: tételenként legalább 15 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részén számon kérhető feladatok körei, illetve követelményszintjei megegyeznek a szakmai és vizsgakövetelmények III/2. pontjában foglaltakkal.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsgázó a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet 7. §-ának rendelkezései szerint mentesülhet vizsgakötelezettsége alól.

A vizsgázó kérelmére csak szakmai vizsgatantárgy vizsgája alól adhat felmentést a szakmai vizsgabizottság.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot. A szakmai elméleti vizsga eredményét a szóbeli és az írásbeli vizsgaeredmények átlaga alapján kell meghatározni.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó bármely vizsgarészen (írásbeli, gyakorlati) vagy a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai-elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott. Eredménytelen a vizsgázó teljesítménye abban az esetben is, ha a kérdések több mint ötven százalékára nem adott helyes választ, illetve valamelyik témakörből egy kérdést sem tudott helyesen megválaszolni.

16. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A KUTYAVEZETŐ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

- 1. A szakképesítés azonosító száma: 31 8912 01
- 2. A szakképesítés megnevezése: Kutya vezető

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Kutya vezető
5633	Vagyongőr

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5233	Járatkísérő
9121	Portás
9122	Éjjeliőr
9129	Egyéb őr

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A szakképzés eredményes befejezése után a képzésben résztvevő alkalmassá válik kutya vezetésére, csoportos és egyéni képzésére, szintentartó és továbbképzésére, alkalmassági bírálatra történő felkészítésére, valamint a képzett kutya igénybevitelére és alkalmazására különböző viszonyok között.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
71 8912 01	Rendőrszervező (tiszt)
71 8912 02	Határrendészservező (tiszt)
52 8912 02	Rendőrk
52 8912 01	Határrendész
33 8919 01	Személy- és vagyonőr
51 8912 01	Büntetés-végrehajtási felügyelő
52 8912 03	Büntetés-végrehajtási főfelügyelő

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok, feladatcsoportok

A vagyonvédelmi őr-, járőr-kutyák képzése, gyakoroltatása, továbbképzése, vizsgáztatása, szolgálati igénybevétele, alkalmazása, ellátása. Közreműködés kutyák, kutya-vezetők képzésében, továbbképzésében, minősítések és versenyek szervezésében.

2. A szakképzés általános célja

A szakképzés során a hallgatók — kutyáik kiképzésével együtt — szerezzenek jártasságot és készséget a kutyával megerősített szolgálat ellátásában. Sajátítsák el az őrzés-védelmi szolgálat teljesítésének szabályait szolgálati kutya alkalmazásával.

Tanulják meg az őrzött objektumok rendjét veszélyeztető cselekmények megelőzésével, megszakításával és felderítésével kapcsolatos speciális módszereket és feladatokat.

Tudjanak szakszerűen és biztonságosan intézkedni, legyenek képesek a jelentős eseményeket, jelenségeket megfigyelni. Bűncselekmények elkövetőivel szemben szaksze-

rűen tudják alkalmazni szolgálati kutyájukat és az egyéb — a feladatuk ellátásához biztosított — kényszerítő eszközöket. Legyenek képesek szolgálati kutya alkalmazásával elhárítani a személyük ellen irányuló támadást.

Bűncselekmények észlelése, tudomásukra jutása vagy tettenérés esetén, továbbá balesetek helyszínén határozottan, gyorsan és szakszerűen végezzék el a feladatkörükbe tartozó elsődleges intézkedéseket.

Tudjanak megfelelő jelentést, feljelentést készíteni intézkedéseikről és a tudomásukra jutott vagy általuk észlelt eseményekről.

Önállóan tudják képezni, továbbképezni szolgálati kutyájukat.

Ismerjék a kutyák képzésének módszereit, a biztonsági rendszabályokat, a szolgálatuk ellátásához szükséges jogszabályokat, állategészségügyi és ebtartási rendeleteket.

3. Oktatott tantárgyak

a) Kynológia	34 óra.
b) Kutyakiképzés	296 óra.
c) Állategészségtan	20 óra.
d) Önvédelmi ismeret	20 óra.
e) Jogi alapismeret	30 óra.

A képzés időtartama minimum 400 óra, amelyből 25% elmélet és 75% gyakorlati oktatás. Az elméleti témakörök elsajátítása 50%-os mértékig egyéni felkészülés keretében is történhet.

A kynológia tantárgyból a képzésben résztvevő ismerje:

- a kutya származásának és háziasításának elméletét,
- az állatok tanításának történetét,
- a fontosabb szolgálati kutya fajták küllemtanát és alkalmazhatóságát a különböző területeken,
- a magyar kutya fajtákat,
- az etológia fogalmát és tárgyát, valamint az állatok viselkedésének csoportosítását, a kutya érzékszerveinek élettanát és funkcióit,
- az inger fogalmát és fajtáit,
- a reflex fajtáit és megjelenési formáit, valamint a reflexelmélet kialakításának történetét,
- a gátlás fogalmát, jelentőségét, fajtáit és keletkezésének mechanizmusát, valamint az ingerület és a gátlás kölcsönös viszonyát,
- a szakterület jelentőségének megfelelő speciális kutyakiképzési módszereket általában.

Jártasság szinten sajátítsa el:

- a kutya tanításának különböző módszereit,
- a kutya közlési jeleit,
- a magasabb rendű idegtevékenység típusainak jellemzőit,
- a kutyák domináló reakcióit az azok meghatározásának módját, különösen a kutyák munkára való kiválasztására tekintettel,
- a fegyelmező gyakorlatok tanításának módszereit, folyamatát és ezek szabályszerű végrehajtását,

— az ügyességi gyakorlatok tanításának módszereit, folyamatát és ezek szabályszerű végrehajtását,

— a fiatal, növendék kutyák őrző-védő munkára való felkészítését,

— az őrző-védő munka egyedi és csoportos tanításának módszereit, fogásait,

— az őr-, járőr-kutya kiképzésének módszereit.

Készség szinten sajátítsa el:

— a kutya és vezetője közötti helyes kapcsolat kialakításának módszereit, a kutyával való bánásmódot,

— a szolgálati kutyával szemben támasztott fizikai és pszichikai követelményeket,

— a kutya vezető helyes viselkedését őrző-védő munka közben,

— az őrző-védő munka életszerű gyakorlásának lehetőségeit,

— az objektumok őr-kutyákkal való őrzésének módszereit,

— a kutyák szintentartásának és továbbképzésének módjait.

A kutyakiképzés tantárgyból a képzésben résztvevő jártasság szinten sajátítsa el:

— a pórázon vezetés és szabadon követés tanítását és a gyakorlatok szabályszerű végrehajtását,

— az ültetés, fektetés, megállítás tanítását és a gyakorlatok szabályos végrehajtását,

— a behívás tanítását és szabályos végrehajtását,

— a helybenmaradás tanítását és szabályos végrehajtását,

— az élelemmegtagadás formáit, tanítását és szabályos végrehajtását,

— az ügyességi gyakorlatok (akadályugratás, árokugratás, lépcsőn járás, palánkmászás, járműre fel- és leugrás) tanítását és szabályszerű végrehajtását,

— a segéd szabályos viselkedését őrző-védő munka közben,

— az őrző-védő munka tanítási folyamatát,

— a kutyával biztosított intézkedés tanítását.

Készségszinten sajátítsa el:

— a kutya vezető helyes viselkedését az őrző-védő gyakorlatok végrehajtása közben,

— az intézkedés biztosításának szabályszerű végrehajtását,

— az előállítás (kísérés) végrehajtását kutyával,

— a személyek védelmének, területek, objektumok őrzésének módszereit szolgálati kutya igénybevételével.

Az állategészségtan tantárgyból a képzésben résztvevő ismerje:

— a kutya szervezetének felépítését (anatómiáját),

— a kutya szervezetének működését (élettant),

— a kutya nem fertőző belgyógyászati betegségeinek tüneteit,

— a kutya sebészeti megbetegedéseinek tüneteit,

— a kutya lényegesebb parazitózisát és ezeknek a tüneteit,

— a kutya legfontosabb mérgezéseit,

— a kutya ásványi és vitaminellátási zavarai miatt kialakuló lényeges megbetegedéseket,

— a kutya fontos fül-, szem- és bőrbetegségeit,

— a kutya fontosabb fertőző eredetű betegségeit,

— a nem kötelező védőoltások beadásának elveit.

Jártasság szinten sajátítsa el:

— a humán elsősegélynyújtás szabályait, a helyes sebellátást (kötözést), az orvos megérkezéséig szükséges teendőket,

— a nem kötelező védőoltások beadásának szabályait,

— a féregtelenítés szabályait,

— a legfontosabb, állatról emberre terjedő betegségek (zoonózisok) tüneteit, mind a kutyáknál, mind az embereknek, a fertőzés módját és a fertőzés megelőzésének lehetőségeit,

— az egészséges kutya általános állapotát és ennek megváltozását a betegségek folyamán,

— a veszettség megbetegedés vagy gyanújára utaló esetekben a tennivalókat, a fontosabb állategészségügyi jogszabályokat,

— a tennivalókat abban az esetben, ha kutya embert harapott (elsősegély, bejelentési kötelezettség).

Készség szinten sajátítsa el:

— a kutya tartására, elhelyezésére, gondozására, ápolására vonatkozó szabályokat,

— a kutya helyes takarmányozásának (etetés, itatás) szabályait,

— a kutyával való helyes bánásmódot az állatorvosi kezelések alkalmával,

— a különféle gyógyszerek beadásának helyes módjait,

— az otthoni betegápolás, utókezelés szabályait.

Az önvédelmi ismeret tantárgyból a képzésben résztvevő ismerje:

— az ütések és rúgások technikáját,

— a fogásokból szabadulások módszerét,

— az elvezetések és előállítások technikai kivitelezését,

— a bilincselési módszereket,

— a test vitális pontjait.

Jártasság szinten sajátítsa el:

— az esések és gurulások végrehajtását,

— az eszközös- és eszköz nélküli támadások hátrítását.

A jogi alapismeret tantárgyból a képzésben résztvevő ismerje:

a) Az Alkotmányjog és az államigazgatási jog területén

— a jog meghatározását,

— a közhatalom gyakorlásában résztvevő szervek főbb típusait, azok jellemzőit,

— az államigazgatás szervezeti tagozódását,

— az Alkotmánynak az állampolgárok alapvető jogaira vonatkozó rendelkezéseit.

b) Polgári jog területéről

— a személyhez fűződő jogok védelmének szabályait,

— a tulajdonjog alanyát, tárgyát és tartalmát,

— a szerződés létrejöttére, alakjára, tartalmára vonatkozó előírásokat,

— a szerződésszegő magatartásokat és azok jogkövetkezményeit.

c) Büntetőjogi, büntetőeljárás-jogi és szakmai ismeretek területén

— a bűncselekmény, a szabálysértés és a fegyelmi vétség fogalmát,

— a bűncselekmény alapos gyanúja esetén teendő intézkedéseket,

— a leggyakoribb vagyron elleni bűncselekményeket, szabálysértéseket,

— a rendészeti bűncselekményeket,

— a közbiztonsági bűncselekményeket,

— a helyszínes bűncselekmények észlelése során teendő intézkedéseket,

— a helyszínbiztosítás szabályait, továbbá

— a visszaélés lőfegyverrel és lőszerral,

— az ittas vezetés,

— a közúti közlekedés rendjének megzavarása,

— a hatóság félrevezetése bűncselekményeket,

— a büntetőeljárás alapelveit,

— a büntetőeljárás szakaszait,

— a személyes szabadságot nem korlátozó intézkedéseket,

— a személyes szabadságot korlátozó intézkedéseket,

— a közfeladatot ellátó kutyavezető büntetőjogi védelmét,

— a testi kényszer alkalmazását,

— a szabálysértési jog helyét a jogrendszerben, a szabálysértés fogalmát, a szabálysértést meghatározó jogszabályokat,

— szabálysértési eljárás alá vont személy jogait és kötelességeit,

— az állategészségügyi rendeleteket,

— az ebtartási rendeleteket

— a kutyás őrszolgálat ellátásának szabályait, formáit, az őrutasítás tartalmát,

— a fegyvertartási és alkalmazási szabályokat,

— az okmányellenőrzéssel kapcsolatos szabályokat,

— a jelző- és riasztórendszerek alkalmazását, ellenőrzését,

— a humán elsősegélynyújtás feladatait különböző esetekre vonatkozóan.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. Felvétel, beiskolázás

1.1. A jelentkezők szakmai alkalmasságát felvételi beszélgetésen kell elbírálni.

A beiskolázás feltételei:

— betöltött 18. életév,

— általános iskola elvégzése,

— büntetlen előélet,

— cselekvőképesség,

— megfelelő fizikai állóképesség,

— képzésre alkalmas kutya birtoklása,

— állandó belföldi lakóhely.

1.2. Képzésre az a kutya alkalmas, amelyik a képzés befejezése után várhatóan képes lesz teljesíteni a teljesítménybírálati rendben meghatározott gyakorlatokat.

A kutyavezető szakképzésben nem lehet részt venni az állam és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 5. § (2) bekezdésében veszélyes ebnek nyilvánított, valamint a tvr. 5. § (4) bekezdése alapján veszélyesnek minősített kutyával.

A személy- és vagyonőrzésnél alkalmazott kutyák teljesítménybírálatát az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Kutyavezető-képző Iskola végzi.

Székhelye: 2120 Dunakeszi, Kincsem u. 1.

Telefon: 317-3592, 338-2876

2. A szakmai vizsgán számon kérhető ismeretek

A vizsgakövetelmények megegyeznek a képzési követelményekben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és ismeretekkel.

3. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsga:

Kynológia

Állategészségtan

Jogi alapismeret

Gyakorlati vizsga:

Önvédelmi ismeret

Kutyakiképzés

Szóbeli vizsga:

Kynológia

A szakmai vizsga elméleti vizsgakérdéseit az ORFK Kutyavezető-képző Iskola dolgozza ki és a belügyminiszter hagyja jóvá. A gyakorlati vizsgán végrehajtandó feladatokat az ORFK Szolgálati Állatfelügyelet vezetője által jóváhagyott alkalmassági és teljesítménybírálati rend tartalmazza.

A kutyakiképzés gyakorlati vizsgán az a vizsgázó felel meg, aki a szakképzés keretén belül saját maga által képzett kutyával az alkalmassági és teljesítménybírálati rend által előírt gyakorlatokat legalább megfelelő szinten végre tudja hajtani.

A kutyavezetők saját továbbképzésüket és kutyáik szinttartó képzését önállóan végzik.

Őrzés-védelmi feladatra csak legalább „megfelelő” minősítéssel rendelkező kutya vehető igénybe. A kutyák minősítése legfeljebb két évig érvényes.

4. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai elméleti érdemjegy az írásbeli és a szóbeli vizsgarészekben kapott érdemjegyek számtani átlaga alapján kerül megállapításra. A szakmai gyakorlati érdemjegyet az önvédelmi ismeret és a kutyakiképzés tantárgyak jegyeinek számtani átlaga adja.

5. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

a) jogi alapismeret, tantárgyból tudományegyetem állam- és jogtudományi karán szerzett diploma, Rendőrtiszti Főiskolán, illetve főiskolai igazgatásszervezési szakon szerzett végzettség esetén,

b) állategészségtan tantárgyakból szakirányú felsőfokú végzettség esetén,

c) önvédelmi ismeret tantárgyból a vizsgabizottság mentesítheti a vizsgázót, ha az igazolja, hogy valamely küzdősportban minősítést szerzett.

Jogi alapismeret tantárgyból kapott felmentés esetén különbözeti vizsgát kell tenni a kutyák tartására és alkalmazására vonatkozó jogszabályokból. Felmentés e témakörökből nem adható.

V. Egyéb

A kutyavezető szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény és a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet szabályai szerint kell szervezni és lefolytatni.

17. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A MAGÁNNYOMOZÓ szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 8919 01
2. A szakképesítés megnevezése: Magánnyomozó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3525	Magánnyomozó
3529	Egyéb élet- és vagyonvédelmi ügyintézők

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A magánnyomozó megbízási szerződése alapján a megbízóját megillető jogok keretein belül figyelő, kutató, felderítő, dokumentáló munkájával elemző, értékelő, infor-

máló, javaslattevő tevékenységével és személyes közreműködésével segíti megbízója jogainak, jogszerű érdekeinek érvényesítését és kötelezettségei teljesítését.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok és feladatok

A magánnyomozói tevékenység nagyfokú önfegyelmet, széles körű elméleti felkészültséget, jó kifejező- és kapcsolattartói készséget, valamint fejlett problémamegoldó képességet igényel.

A tevékenység ellátásához ismerje a szükséges alapvető jogi

- alkotmányjogi,
- polgári jogi,
- büntetőjogi,
- büntetőeljárás-jogi,
- államigazgatási jogi és szabálysértési jogi

szabályokat, kriminalisztikai és pszichológiai elveket, módszereket.

A foglalkozás gyakorlásához képessé kell válni ezen ismeretek alkalmazására az alábbi feladatok végrehajtásában:

- adatok, tények és információk felkutatása, gyűjtése;
- személyek, események megfigyelése, dokumentálása;
- megtörtént események körülményeinek felderítése, és ezekre vonatkozó dokumentumok beszerzése;
- nyilvántartások adatainak megtekintése, azokból igazolás, másolat kérése, kivonat készítése;
- a megismert adatok, tények és információk értékelése, elemzése és azok alapján informáló, tanácsadó, javaslattevő tevékenység;
- személyes közreműködés a megbízó jogainak, jogszerű érdekeinek érvényesítésében, teljesítésében.

2. Követelmények

2.1. Jogi ismeretek

a) Közigazgatási ismeretekből:

Ismerje:

- az állam szervezetét és intézményei rendszerét;
- a jog, a jogrendszer, a jogszabály meghatározását és a jogrendszer tagozódását.
- az államigazgatás szervezeti rendszerének tagozódását;
- az államigazgatási ügy és az ügyfél fogalmát;
- az államigazgatási eljárás megindításának feltételeit és módjait;
- a tényállás tisztázásának eszközeit;
- a közigazgatási szerv határozatára vonatkozó főbb rendelkezéseket;
- a hatósági bizonyítványra, az igazolványra és a nyilvántartásra vonatkozó főbb rendelkezéseket;
- a jogorvoslati rendszert;
- a végrehajtási eljárást.

Legyen jártas:

— az Alkotmánynak az állampolgárok alapvető jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseiben;

— a jogalkotás és a jogforrások hierarchia alapvető kérdéseiben;

— a tevékenységi körét érintő jogszabályok figyelemmel kísérésében és azok tartalmának helyes értelmezésében;

— a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény alapján az igazoltatás, a fokozott ellenőrzés, a ruházat, csomag, jármű átvizsgálása, magánlakásban és a közterületnek nem minősülő egyéb helyen való intézkedési jogosultság, a bírói engedélyhez nem kötött információgyűjtés és az így szerzett adatok bizonyítási eszközként való felhasználásában, valamint a felsorolt tevékenységekre jogosítottak működési kereteiben;

— a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény alapján a személyes adat, a különleges adat, a közérdekű adat, az adatkezelés, az adattovábbítás, az adatok nyilvánosságra hozatala, az adatkezelés célhoz kötöttsége, az adatbiztonság szabályaiban, jogsértés esetén az érintett jogainak érvényesítési lehetőségeiben;

— a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény alkalmazásában;

— a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény szankciórendszerében, a szabálysértési eljárás lefolytatásának rendjében; valamint egyéb, szabálysértésekkel kapcsolatos jogszabályok előírásainak ismeretében,

— a magánnyomozás, a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelem, valamint a magánnyomozás gyakorlásának személyi feltételeit illetően, az engedélyezésre és az engedély visszavonására vonatkozó rendelkezésekben;

— a magánnyomozót megillető jogokban és kötelezettségekben;

— a veszélyes fenyegetés, a magánlaksértés, a valótlan bejelentés, a jogosulatlan személy- és vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói tevékenység, a jogosulatlan címhasználat tényállásainak felismerésében;

— a titokvédelemre vonatkozó szabálysértési tényállások értelmezésében.

b) Polgári jogból:

Ismerje:

— a polgári jog alapelveit, a polgári jog alanyaira vonatkozó főbb rendelkezéseket;

— a tulajdonjog megszerzésének módjait;

— a szerződésre, annak létrejöttére, alakiságára, tartalmára és tárgyára vonatkozó főbb szabályokat;

— a szerződés érvénytelenségének okait és jogkövetkezményeit;

— a szerződés módosításának szabályait;

— a szerződés megszegésének következményeire vonatkozó szabályokat;

— a szerződés teljesítését biztosító mellék-kötelezettségeket;

— a polgári jogi felelősség szabályai köréből: a kártérítés általános rendelkezéseit, a munkáltató alkalmazottja, illetve a megbízott által okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályokat;

— a végrehajtási eljárás főbb elemeit.

Legyen jártas:

— a személyhez fűződő jogok jogszerű védelme kérdéseiben;

— a névviseléshez, a jó hírnévhez, a kép- és a hangfelvételhez fűződő, illetőleg a magántitok, az üzleti és szolgáltatási titok, továbbá a kegyeleti jog tartalmát illetően;

— a személyhez fűződő jogok megsértése polgári jogi védelmének és a jog érvényesítésének módjaiban;

— a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok tartalmában és a jogbitorlás jogkövetkezményeiben;

— az ingatlan-nyilvántartás, a cégnyilvántartás és más közhiteली nyilvántartás adatainak tanulmányozásában, valamint a szükséges dokumentációk beszerzésében;

— a megbízási szerződés elkészítésében, a vállalt kötelezettsége jogszerű teljesítésében;

— az általa észlelt, megfigyelt, felderített adatok jogilag megengedett módon és formában történő rögzítésében és felhasználásában.

c) Büntetőjogból:

Ismerje:

— a büntetőjog fogalmát, forrásait, a Büntető Törvénykönyv hatályát és szerkezeti tagozódását;

— a bűncselekmény fogalmát és jogi ismérveit;

— az általános törvényi tényállást és annak elemeit;

— a büntetőjogi felelősségre vonás akadályait;

— az emberölés, a testi sértés, a hivatalos személy elleni erőszak, a vesztegetés, a befolyással üzérkedés, az üzleti titok megsértése bűncselekmények tényállását;

— az államtitokról és a szolgáltatási titokról szóló törvény fő rendelkezéseit, az állam- és szolgáltatási titok megsértése tényállását;

— a pénzmosás, a devizagazdálkodás megsértése, az adó-, társadalombiztosítási csalás, a munkaadói és munkavállalói járulékfizetési kötelezettség megszegése, a társadalom- és egészségbiztosítási, valamint nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség megszegése, a csempészet és vámorgazdaság, a lopás, a csalás, a sikkasztás, a rablás, a kifosztás, a zsarolás, az orgazdaság bűncselekmények tényállását.

Legyen jártas:

— a személyi szabadság megsértése, a magánlaksértés, a magántitok megsértése, a jogosulatlan adatkezelés, a különleges személyi adatokkal visszaélés, a levéltitok megsértése, a rágalmozás, a becsületsértés, a hamis vád, a hamis tanúzás, a hamis tanúzásra felhívás, a bűnpártolás, az önbíráskodás, a közokirat-hamisítás, a magánokirat-hamisítás, a visszaélés okirattal bűncselekmények felismerésében és törvényi tényállás szerinti minősítésében;

— a kényszer, a fenyegetés, a tévedés, a jogos védelem és a végszükség eseteinek értelmezésében.

d) Büntetőeljárás jogból:

Ismerje:

- büntetőeljárás alapelveit, azok szerepét;
- büntetőeljárás alanyait;
- a terhelt, a tanú, a védő, a sértett, a szakértő, a magánvádló, a magánfél az egyéb érdekelt és ezek képviselőinek jogait;
- a bizonyítás eszközeit és az azokra vonatkozó szabályokat;
- a büntetőeljárás megindítására és szakaszaira vonatkozó szabályokat;
- a bejelentés, a feljelentés alapján a nyomozó hatóság intézkedéseit;
- a nyomozás befejezésének feltételeit és következményeit.

Legyen jártas:

- az ártatlanság vélelmére és a jogorvoslati jogosultság alapelveire, lehetőségeire vonatkozó előírások értelmezésében;
- a tárgyi bizonyítási eszközökre és az okiratra vonatkozó szabályok alkalmazásában.

2.2. Kriminálisztikai ismeretekből:

Ismerje:

- a kriminálisztika tárgyát;
- a krimináltaktika, krimináltechnika és a kriminálmetodika tárgyát, szerepét a kriminálisztikában;
- a helyszín fogalmát, a helyszíni szemlére vonatkozó szabályokat;
- a nyomrögzítés módjait.

Legyen jártas:

- a helyszín biztosításának követelményeiben;
- a hátrahagyott nyomok megőrzésének módjaiban;
- az adatgyűjtés módjaiban és a személyek kikérdezésének taktikájában;
- a személy- és tárgyleírás követelményeiben és módjait illetően.

2.3. Pszichológiai ismeretekből:

Ismerje:

- a pszichológia szerepét a magánnyomozói munkában;
- a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás megvalósításának lehetőségét, módjait;
- az alapvető személyiségjegyeket és azok tipikus megnyilvánulási formáit;
- a figyelem, a benyomáskeltés, az önfegyelem szerepét;
- az emberi agresszió, az erőszak, a feszültség és a konfliktus feloldásának lehetőségeit, módjait;
- a személyiség kulturáltságát jelentő külső és belső személyiségjegyeket;
- a kulturált fellépés, a bizalomkeltés, a kapcsolatteremtés módjait.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A magánnyomozói szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kialakított szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

- cselekvőképesség,
- belföldi lakóhely,
- középiskolai érettségi,
- szakmai alkalmasság,
- szakmai felkészítő tanfolyamon való részvétel,
- büntetlen előélet, továbbá a jelentkező feleljen meg a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 1998. évi IV. törvény 5. §-ának (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

A vizsgára bocsátás előfeltétele: a vizsgát szervező intézmény által megjelölt szakmai témákból vizsgadolgozat elkészítése. A jelölt vizsgadolgozatát a vizsgára jelentkezéssel egy időben adja le értékelésre a szakmai vizsgaszervező intézménynek.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll. Az elméleti vizsgán írásban és szóban, a jogi, a kriminálisztikai és a pszichológiai ismeretek, ismeret és jártasság követelményszintű anyagrészeit kell számon kérni.

A gyakorlati vizsgarészt a vizsgázó által elkészített szakmai dolgozat elkészítésével és a vizsgabizottság előtt történő megvédésével kell teljesíteni.

Elméleti vizsga szakanyaga és időtartama

Írásban számon kérendő ismeretek:

Az egyes tantárgyak témaköreiből összeállított, a belügyminiszter által jóváhagyott tételek szerint a szakképesítés egészét átfogó összetett feladatot kell megoldani.

A vizsga időtartama: 150 perc.

Szóbeli vizsga:

- a jogi ismeretek tantárgyakból jogáganként egy,
 - a kriminálisztikai ismeretek és a pszichológiai ismeretek tantárgyakból a belügyminiszter által jóváhagyott tételsorból egy-egy
- témakört felölelő tétel.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A vizsgakövetelmények megegyeznek a képzési követelményekben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és követelményszintekkel.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A szóbeli vizsgarész alól — a vizsgabizottság mérlegelése alapján — csak a jogi, illetve rendőri tanulmányokról szóló és hitelesen igazolt vizsgák alapján adható mentesítés. Ilyen esetben a mentesített vizsgarészek osztályzatait az adott oktatási intézményben szerzett érdemjegyek alapján kell megállapítani.

Javítóvizsgát az elégtelen osztályzatú vizsgarészből, illetve elégtelen érdemjegyű vizsgatantárgyból kell tenni.

5. Szakmai vizsga értékelése

a) Elméleti vizsga

Az írásbeli vizsgát egy érdemjeggyel kell értékelni. Eredménytelen a feladatlap megoldása, ha a kérdések több mint ötven százalékára a vizsgázó nem adott helyes választ, illetve ha valamelyik témakörből egy kérdést sem tudott helyesen megválaszolni.

A szóbeli vizsga jogi, kriminalisztikai és pszichológiai ismeretek részét külön-külön érdemjeggyel kell értékelni. A szóbeli vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mindkét vizsgarészre, illetve a szóbeli tantárgyak kérdéseire adott válaszára legalább elégséges érdemjegyet kapott. A szakmai elméleti vizsga osztályzatát az írásbeli és a szóbeli érdemjegyek számtani átlaga adja.

b) Gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsga osztályzatát a benyújtott szakmai dolgozatra és a bizottság előtti megvédésére a külön-külön adott érdemjegyek számtani átlaga adja.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. Szakmai felkészítő tanfolyamot csak — a külön jogszabályban meghatározott módon — nyilvántartott szakképző intézmény, illetve oktatási vállalkozás folytathat a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerint.

2. A szakmai felkészítésre fordítható képzési idő minimum 350 óra. A képzési időkeretből 245 órát szakmai elméleti, 105 órát szakmai gyakorlati képzésre kell fordítani. A tanfolyam résztvevői vagy a leendő munkáltatók igénye szerint a képzési időkereten felül mód van olyan ismeretek oktatására, amelyek elősegítik a szakmai felkészítést, illetve hatékonyabb elhelyezkedést biztosítanak.

3. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 70%-án jelen volt.

4. Ha a vizsgaszervező intézmény által kialakított feltételek lehetővé teszik, a szóbeli és a gyakorlati vizsgarész ugyanazon napon lefolytatható.

18. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A NYILVÁNTARTÁSI ÉS OKMÁNYÜGYINTÉZŐ
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeiI. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő
adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 3452 04

2. A szakképesítés megnevezése: Nyilvántartási és okmányügyintéző

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3602	Igazgatási ügyintéző-ügykezelő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A nyilvántartási és okmányügyintézővel szemben támasztott követelmény, hogy jól ismerje az okmányiroda feladatainak összefüggéseit, az elvégzendő munkafolyamatokat, széles szakmai látókörrrel, jó kommunikációs készséggel, fejlett szervezési és problémamegoldó képességgel rendelkezzen. Munkája során ismerje és alkalmazza a vonatkozó jogi és igazgatási, továbbá az ügyvitel-alkalmazási és számítástechnikai ismereteket.

Feladata a személyazonosító igazolvány, a személyi azonosítót és laccímet igazoló hatósági igazolvány, az egyéni vállalkozói igazolvány, valamint a közúti forgalomban való részvételre és a közúti járművezetésre jogosító okmányok — továbbá jogszabály által az okmányiroda hatáskörébe utalt feladatokkal kapcsolatos okmányok — ügyfelek részére történő kiállítása (érvényesítés, érvénytelenítés, cseré, bevonás) és kiadása, valamint az e tevékenységhez kapcsolódó ügyintézés, ügyiratkezelés.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények szintje tantárgyanként, ezen belül modulonként:

1. Igazgatási és jogi ismeretek alkalmazása

A nyilvántartási és okmányügyintéző a személyazonosító igazolvány, a személyi azonosítót és laccímet igazoló hatósági igazolvány, az egyéni vállalkozói igazolvány, vala-

mint a közúti forgalomban való részvételre és a közúti járművezetésre jogosító okmányok kiadása során ismeri és alkalmazza a hatósági feladatok ellátásával összefüggő jogszabályokat, különös tekintettel az adatvédelemre és a biztonsági okmányokra vonatkozó szabályokat.

Az elsajátított jogi és igazgatási ismeretek birtokában legyen képes a hatósági tevékenység ellátására.

Ismerje és munkája során általánosan alkalmazza:

- az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- a helyi önkormányzatokról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- az okmányirodák kijelöléséről és illetékességi területéről szóló rendeleteket;
- az okmányirodák működésének személyi és technikai feltételeiről szóló rendeletet;
- a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló rendeletet;
- a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok és információk nyilvánosságáról szóló törvényt;
- az illetékekről szóló törvény rendelkezéseit;
- a kutatás és a közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló törvényt;
- a bünyügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló törvényt;
- a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- a helyi önkormányzatok iratkezelési mintaszabályzatáról szóló rendeletet;
- az okmányirodai tevékenységek ellátását segítő ügyviteli és igazgatási segédleteket.

a) A személyazonosító igazolvány, a személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul tekintetében ismerje és munkája során alkalmazza:

- az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló rendeletet;
- a magyar állampolgárságról szóló törvény rendelkezéseit;
- a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló törvényt;
- a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvényt és a végrehajtására kiadott rendeletet;
- a személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló rendeletet;
- a házasságról, a családról és a gyámságról szóló törvényt, valamint a hatálybalépéséről és a végrehajtásáról szóló rendeleteket;
- a menedékjogról szóló törvényt;
- a menekültügyi eljárás részletes szabályairól, továbbá a kérelmezők a menedékesek és a befogadottak okmányairól szóló rendeletet;
- a külföldre utazásról szóló törvényt;
- a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról szóló törvényt és a végrehajtására kiadott rendeletet;

— a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából teljesített adatszolgáltatásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló rendeletet.

b) Egyéni vállalkozói igazolvány modul tekintetében ismerje és munkája során alkalmazza:

- az egyéni vállalkozásról szóló törvényt;
- a gazdasági kamarákról szóló törvényt;
- az egyéni vállalkozói igazolványról szóló rendeletet;
- a gazdasági kamarák egyes feladatainak átadásáról szóló törvényt;
- a devizáról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- az adózás rendjéről szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit;
- a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit.

c) A közúti járművezetői engedélyek és gépjármű-okmányok modul tekintetében ismerje és munkája során alkalmazza:

- a közúti közlekedésről szóló törvényt, valamint a végrehajtására kiadott rendeletet;
- a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvényt;
- a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló rendeletet;
- a közúti járművezetők képzéséről, vizsgáztatásáról és szakképesítéséről; a villamosvezetők képzéséről, a vasúti járművezető szakemberek képzéséről és vizsgáztatásáról szóló rendeletek vonatkozó rendelkezéseit;
- a közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló rendeletet;
- a közúti járművezetők pályalkalmassági vizsgálatáról szóló rendeletet;
- az 1949. évi Genfi és az 1968. évi Bécsi Közúti Közlekedési Egyezmény rendelkezéseit;
- a közúti közlekedési előéleti pontrendszeréről szóló törvényt;
- a szabálysértésekről szóló törvény és a végrehajtására kiadott rendelet vonatkozó rendelkezéseit;
- a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló törvényerejű rendeletet;
- a közúti közlekedési nyilvántartásból teljesített adatszolgáltatás díjáról szóló rendeletet;
- a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról, a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló rendeletet;
- a gépjármű üzembentartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló rendeletet;
- a közúti járművek forgalomba helyezésével és forgalomban tartásával, valamint környezetvédelmi felülvizsgálásával és ellenőrzésével kapcsolatos egyes díjakról szóló rendeletet;
- a közúti közlekedés szabályairól szóló rendeletet;
- a közúti közlekedési nyilvántartás működéséről és az adatszolgáltatás rendjéről szóló rendeletet.

2. Okmányirodai ügyvitel-alkalmazási ismeretek

A nyilvántartási és okmányügyintéző tevékenysége során önállóan végzi az okmányirodai feladatokat, amelyek ellátásához a modulok tekintetében egyaránt:

a) Ismerje az egyes okmányirodai ügyvitel-alkalmazások szoftver-környezetét, a bejelentkezés és a kilépés szabályait.

Legyen képes:

- az okmányirodai ügyviteli alkalmazásokban az adatok felvételezésére, módosítására;

- az okmányirodai ügyviteli alkalmazások beépített lekérdezési műveleteinek, listázási lehetőségeinek használatára;

- a bemutatott okmányok és a nyilvántartásokból kapott adatok egyeztetésére és az adatrögzítés megkezdésére.

b) A személyazonosító igazolvány, a személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványmodul tekintetében:

Ismerje:

- az állandó személyazonosító igazolvány kiállításának menetét;

- az ideiglenes személyazonosító igazolvány kiállításának menetét;

- az állandó és ideiglenes személyazonosító igazolvány kiállításához szükséges lekérdezési eljárásokat;

- a személyazonosító igazolványhoz kapcsolódó „Intézkedés felvitele” eseteit (bevonás, leadás, találás, selejtezés, visszaadás, visszavonás, elhalálozás, magyar állampolgárság megszűnése, magyar állampolgár külföldön történő letelepedése);

- a személyazonosító igazolványhoz kapcsolódó okmánynyilvántartás, ügyintézői tevékenységhez kapcsolt választási lehetőségeit;

- a személyazonosító igazolványhoz kapcsolódó okmányselejtezés menetét;

- a személyazonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány kiállításának menetét (kérelem, anyakönyvi adatváltozás, személyi azonosító lap, lakcímbjelentő lap alapján, elveszületési lapról, anyakönyvi adatváltozás alapján, személyi azonosító lap alapján);

- a személyazonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány kiállításához szükséges lekérdezési eljárásokat;

- a személyazonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány kiállításához kapcsolódó adatrögzítés lehetséges változatait (születési folyószám-foglalás, házasság-bejelentés, haláleset-bejelentés, felbontott vagy érvénytelenített házasság, személyazonosító lap, nyilatkozat, technikai változás rögzítése).

Sajátítsa el:

- az ideiglenes személyazonosító igazolvány nyomtatásának menetét;

- a személyazonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány nyomtatásának menetét.

c) Az egyéni vállalkozói igazolvány modul tekintetében:

Ismerje:

- az egyéni vállalkozói igazolvány kiállításával kapcsolatos eljárásokat (első igazolvány kiadása, csere adatválto-

zás és rongálódás miatt, pótlás, találás, visszavonás, leadás, visszaadás, lecserélés);

- az egyéni vállalkozói igazolvány engedélyezési eljárásának menetét (általános eljárás; egyéni vállalkozás alapítása, ha a kérelmező már volt egyéni vállalkozó, de vállalkozását megszüntette; a vállalkozás folytatása öröklés jogcímén);

- az egyéni vállalkozói igazolvány kiállításához szükséges lekérdezési eljárásokat;

- az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésének eseteit (általános eljárás; a jegyző a vállalkozói igazolványt visszavonja; az egyéni vállalkozó halála; cselekvőképesség elvesztése).

Legyen képes:

- az egyéni vállalkozói igazolvánnyal kapcsolatos adatváltozások módosítására (általános eljárás; regisztráció a közhiteles nyilvántartásban az adatváltozás bejelentést megelőzően; speciális tevékenység ellátása; vállalkozói igazolvány cseréje adatváltozás következtében; a vállalkozó megyehatárt érintő székhelymódosítása és fő tevékenységi körének megváltozása).

Sajátítsa el az egyéni vállalkozói igazolvány nyomtatásának menetét.

d) A közúti járművezetői engedélyek és gépjármű-okmányok modul tekintetében:

Ismerje:

- az állandó és az ideiglenes járművezetésre jogosító okmányok kiadásának és nyilvántartásának feladatait (első vezetői engedély kiadása, vezetői engedély kiadása újabb vezetési jogosultsági kategória megszerzésekor, vezetői engedély cseréje az egészségi alkalmasság érvényességének lejártja miatt, külföldi hatóság által kiadott vezetői engedély honosítása, nemzetközi vezetői engedély kiadása);

- a járművezetésre jogosító okmányok eltulajdonításával megsemmisülésével, találásával, leadásával és visszaadásával összefüggő eljárás szabályait;

- a járművezetésre jogosító okmányok kiállításához szükséges lekérdezési eljárást;

- a közúti forgalomban való részvételre jogosító okmányok (törzskönyv, forgalmi engedély és igazolólap, érvényesítő címke, rendszám, ideiglenes forgalmi engedély, egy alkalomra szóló forgalmi engedély) kiállításához, kiadásához, cseréjéhez, bevonásához, visszaadásához, elvesztéséhez kapcsolódó eljárások szabályait;

- a közúti forgalomban való részvételre jogosító okmányokhoz kapcsolódó nyilvántartás kezelését;

- a közúti forgalomban való részvételre jogosító okmányok kiadásához szükséges lekérdezési eljárásokat.

Sajátítsa el:

- az ideiglenes járművezetésre jogosító okmány nyomtatásának menetét;

- a közúti forgalomban való részvételre jogosító okmányok nyomtatási feladatait.

3. Számítástechnikai és okmányirodai ismeretek

E tantárgy keretében kell az ügyintézőnek elsajátítania a feladata ellátásához szükséges számítástechnikai ismereteket és az okmányirodai infrastruktúra működésének, továbbá a működtetésnek és a hiba elhárításának lehetőségeit.

Ennek során:

- ismerje az okmányirodában működtetett hálózati eszközöket;
- ismerje az okmányhálózat működését és biztonsági elemeit;
- használja — az okmányirodai ügyviteli alkalmazási ismeretek keretében elsajátított elméleti és gyakorlati tudnivalók alapján — az egyes okmányok kiadását szolgáló multifunkcionális munkaállomást;
- ismerje a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés és az adatbázis-kezelés alapjait;
- használja az Internetet;
- ismerje az elektronikus levelezőrendszer használatát;
- képes legyen használni az ügyiratkezelő programot;
- tudja kezelni az okmányirodai ügyviteli alkalmazások során használatos eszközöket (digitális kamera, szkener, okmánynyomtató, lamináló, vonalkód leolvasó);
- sajátítsa el a digitális kép és aláírás felvételezés ismereteit;
- ismerje az okmánynyomtatók használatának és karbantartásának, valamint a biztonsági tintapatron cseréjének előírásait;
- sajátítsa el a laminálás technológiáját;
- ismerje az infrastruktúra hibaelhárításának lehetőségeit és a szakszerviz igénybevételének kötelezettségét.

4. Szervezés és kommunikáció

E tantárgy keretében kell elsajátítani az alapvető szervezési feladatokat, valamint a szakszerű ügyintézés során alkalmazandó pszichológiai és kommunikációs ismereteket.

Ennek során:

- ismerje a szakszerű ügyintézés menetét;
- ismerje az egyes feladatcsoportok ügyintézésének folyamatát;
- legyen képes munkaszervezéssel az ügyfélforgalom befolyásolására;
- ismerje a kulturált fellépés, a bizalomkeltés, az ügyfelekkel történő kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás módját;
- ismerje a kommunikáció alapszabályát;
- ismerje fel a kommunikáció valóságtartalmát;
- legyen képes az emberi agresszió, a feszültség és a konfliktus feloldására;
- az ügyfelekkel való kommunikáció során tanúsítson etikus és korrekt magatartást.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A nyilvántartási és okmányügyintéző szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint

a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kialakított szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

- középiskolai érettségi,
- büntetlen előéletet igazoló erkölcsi bizonyítvány vagy a munkáltató által kiadott igazolás arról, hogy a vizsgázó olyan munkakörben dolgozik, amelynek betöltéséhez elengedhetetlen feltétel az erkölcsi bizonyítvány,
- a szakmai, elméleti tantárgyak tananyagának elsajátítása és teljesítéséről szóló igazolás,
- 120 óra szakmai gyakorlat igazolása a szakmai gyakorlati képzést végző intézményben,
- ha a jelentkező nem a munkaadó által kötelezett a szakképzettség megszerzésére, akkor igazolás a munkáltatótól, hogy a jelentkezőt a képzés elvégzését követően a szakképesítéshez kötött munkakörben kívánja foglalkoztatni, és a gyakorlati képzéshez szükséges feltételeket (gyakorlati oktatás, a rendszerhez való hozzáférés) számára biztosítja.

2. A szakmai vizsga részei

Írásbeli vizsga:

A vizsgázók az írásbeli vizsgán a BM Központi Hivatal által összeállított és a belügyminiszter által jóváhagyott komplex feladatlapot oldanak meg, amelyet a Belügyminisztérium — a vizsga megkezdéséig — zárt borítékban megküld a vizsgaszervezőnek.

A vizsga tantárgyai:

- Igazgatási és jogi ismeretek:
 - = személyazonosító igazolvány és személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul,
 - = egyéni vállalkozói igazolvány modul,
 - = közúti járművezetői engedélyek és gépjárműokmányok modul.
- Okmányirodai ügyvitel-alkalmazási ismeretek:
 - = személyazonosító igazolvány és személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul,
 - = egyéni vállalkozói igazolvány modul,
 - = közúti járművezetői engedélyek és a gépjárműokmányok modul.

— Szervezés és kommunikáció.

Az írásbeli vizsga időtartama: 120 perc.

Gyakorlati vizsga:

A gyakorlati vizsgát a BM Központi Hivatal által, a képző intézmények javaslata szerint összeállított és a belügyminiszter által jóváhagyott szakmai követelmények alapján a vizsgaszervező által megjelölt gyakorlati képzést végző intézményben kell lefolytatni.

A vizsga tantárgyai:

- Okmányirodai ügyvitel-alkalmazási ismeretek:
 - = személyazonosító igazolvány és személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul,

- = egyéni vállalkozói igazolvány modul,
- = közúti járművezetői engedélyek és gépjármű-okmányok modul.

— Számítástechnikai és okmányirodai ismeretek.

A gyakorlati vizsga időtartama: 60 perc.

Szóbeli vizsga:

A vizsgázó a szóbeli vizsgán a BM Központi Hivatal által összeállított és a belügyminiszter által jóváhagyott komplex tételsor alapján ad számot. A tételsort a vizsga napját legalább 30 nappal megelőzően a vizsgaszervező intézmény a vizsgázó rendelkezésére bocsátja. A vizsgázók tantárgyanként tételt húznak.

A vizsga tantárgyai:

— Igazgatási és jogi ismeretek:

- = személyazonosító igazolvány és személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul,
- = egyéni vállalkozói igazolvány modul,
- = közúti járművezetői engedélyek és gépjármű-okmányok modul.

— Okmányirodai ügyvitel-alkalmazási ismeretek:

- = személyazonosító igazolvány és személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány modul,
- = egyéni vállalkozói igazolvány modul,
- = közúti járművezetői engedélyek és gépjármű-okmányok modul.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakmai vizsga vizsgáztatási követelményei megegyeznek a szakképesítés szakmai követelményei című III. fejezetben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és követelményszintekkel.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A szakmai vizsga egyes részei alól — annak komplexitása miatt — felmentés nem adható, kivéve e rendelet hatálybalépését megelőzően a BM Központi Hivatal által szervezett okmányirodai tanfolyamok elvégzéséről szóló alábbi igazolások alapján:

- nyilvántartási és okmányügyintéző — oklevél (sor-szám/év) vagy tanúsítvány (BM—L sorozatszámú),
- egyéni vállalkozói igazolvány ügyintéző — tanúsítvány (BM—E sorozatszámú),
- közlekedésigazgatási ügyintéző — tanúsítvány (BM—K2 sorozatszámú), e rendelet hatálybalépését követő 2 éven belül.

5. A szakmai vizsga értékelése

Eredményes vizsgát tett az a vizsgázó, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból legalább elégséges eredményt ért el. Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó az írásbeli, a gyakorlati vagy a szóbeli vizsgarészen bármelyik tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetve osztályzatot kapott.

Igazoltan elmulasztott, vagy valós indokkal megszakított vizsgát követően pótlóvizsga tehető. Minden egyéb mulasztott vagy sikertelen vizsga csak javítóvizsgával ismételhető. Javító-, illetve pótlóvizsgát csak a mulasztott vagy sikertelen vizsgatárgyból, illetve vizsgarészből kell tenni. Javító-, illetve pótlóvizsgára egyaránt a jelölt kérelme alapján már a következő vizsgaidőszakban sor kerülhet.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakmai elméleti vizsga osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsga érdemjegyeinek számtani átlaga adja.

Az írásbeli vizsgarészt az útmutató alapján egy érdemjeggyel kell értékelni. Az írásbeli vizsgarész érdemjegye az Igazgatási és jogi ismeretek, az Okmányirodai ügyviteli-alkalmazási ismeretek, valamint a Szervezés és kommunikáció tantárgyak eredményének számtani átlaga adja.

Az Igazgatási és jogi ismeretek, illetőleg az Okmányirodai ügyvitel-alkalmazási ismeretek érdemjegyeit az egyes modulok számtani átlaga adja.

Eredménytelen az írásbeli vizsgarész, ha bármelyik modul eredménye nem éri el az elégséges szintet.

A szóbeli vizsgarészt egy érdemjeggyel kell értékelni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó feleletét tantárgyanként külön érdemjeggyel kell értékelni. A szóbeli vizsga eredményéről a vizsgabizottság dönt. A szóbeli vizsgarész akkor eredményes, ha a vizsgázó minden tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A szakmai gyakorlati vizsgát egy osztályzattal kell értékelni. A gyakorlati vizsgarész tantárgyankénti érdemjegyeinek számtani átlaga adja a vizsga szakmai gyakorlati osztályzatát.

19. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A RENDŐR

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 8212 02
2. A szakképesítés megnevezése: Rendőr

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5361	Rendőr

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A rendőr alapfeladata a közbiztonság és a belső rend fenntartása, megóvása, a lakosság mindennapi életvitelének és életrendjének segítése, védelme.

A rendőr a törvényekben előírt módon megelőzi, felderíti, illetőleg megakadályozza a jogszabálysértő magatartásokat, mindenkor törvényben biztosított hatósági jogköröket gyakorol, és előírt kötelezettségeket teljesít.

A rendőr részrehajlás nélkül, politikailag függetlenül, magabiztosan, önállóan, kellő szakértelemmel hajtja végre a feladatait.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
52 8912 01	Határrendész

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

A közterületen közrendvédelmi, közlekedésrendészeti intézkedések foganatosítása, rendőri csapatszolgálati feladatok végrehajtása, részvétel a bűnmegelőzés és a bűnüldözés alapfeladataiban (egyres kisebb súlyú bűncselekmények nyomozásában), valamint az igazgatásrendészeti munkából a közterületi szolgálatra háruló tevékenységek.

1. Közrendvédelmi ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a rendőri munka szervezeti kereteit és formáit, a korszerű munkavégzésre vonatkozó alapvető jogszabályokat, belső szabályzatokat, a társadalmi és szakmai elvárásokat, a rendőrség és az egyes rendőr jogait és kötelezettségeit, mindazokat az elméleti és gyakorlati tudnivalókat, amelyek a közrendvédelmi ismeretekhez kapcsolódva — azt kiegészítve — meghatározzák az alapvető rendőri feladatokat, továbbá a rászoruló állampolgárok segítségét, támogatását;

— legyen képes a rendőri intézkedések és eljárások jogszerű, szakszerű, eredményes végrehajtására, a jogsértő cselekmények felderítésére és megszakítására, a bűncselekmények megelőzéséhez szükséges eredményes napi munkavégzésre, a kényszerítő eszközök, valamint a személyi szabadságot korlátozó intézkedések törvényes és szakszerű, célszerű és differenciált alkalmazására, az őr, a járőr, a járőrvezető, valamint a körzeti megbízott jogszabályokban meghatározott feladatainak ellátására.

2. Közlekedési ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a gépjármű vezetésének, forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának elméleti és gyakorlati kérdéseit, a közlekedés irányításának, ellenőrzésének, se-

gítésének és biztosításának speciális szakmai elemeit, amelyek elősegítik az európai közlekedési morál kialakítását és fenntartását a közutakon;

— legyen képes — a közrendvédelmi és csapatszolgálati ismeretek keretében elsajátított elméleti és gyakorlati tudnivalókra alapozva — a közúti forgalom irányítására és segítésére, a közlekedésben részt vevők és a gépjárművek szakszerű és célirányos ellenőrzésére, a jogsértések megelőzésére, a jogsértők kiszűrésére és differenciált szankcionálására;

— legyen képes a közlekedési balesetek megelőzésével összefüggő feladatok végrehajtására, a járőr hatáskörébe tartozó közlekedési balesetek helyszíni felmérése, rögzítése szabályainak alkalmazására, a baleseti helyszínelők hatáskörébe tartozó események helyszíni biztosítására, a szakszerű és hatékony közlekedési intézkedések végrehajtására;

— ismerje a veszélyes áruk hazai és nemzetközi szállításának módját, legyen jártas az ilyen anyagot szállító járművek és vezetőik okmányainak ellenőrzésében, legyen képes a rendkívüli események esetén teendő elsődleges intézkedések megtételére;

— legyen képes a megkülönböztető jelzéseket használó szolgálati gépjármű biztonságos vezetésére és üzemeltetésére.

3. Nyomozási ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a büntetőeljárás jog és a kriminalisztika, a kriminológia alapjait, a rendőri munka jogszerű és szakszerű végzéséhez elengedhetetlenül szükséges általános és speciális, elméleti és gyakorlati tudnivalókat, a rendőrség bűnmegelőzési és bűnüldözési tevékenységének, a közrendvédelmi és közlekedési állomány hatáskörébe tartozó feladatait;

— sajátítsa el az egyes bűncselekmények jogszerű és szakszerű nyomozásának és vizsgálatának jogi, kriminalisztikai, rendőri-elméleti és gyakorlati ismereteit, a rendőri és más nyomozó szervekkel, valamint igazságügyi szervekkel történő együttműködés alapjait, szabályait, feladatait;

— legyen képes a rendőri állomány (alapvetően járőr és körzeti megbízott) hatáskörébe tartozó egyszerűbb megítélésű bűncselekmények (vétségek) nyomozati és vizsgálati feladatainak jogszerű és szakszerű végrehajtására, a bűnmegelőzési tevékenységből reá háruló feladatok aktív végrehajtására.

4. Rendészeti igazgatási ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a szabálysértési jogszabályok általános és különös rendelkezéseit, az egyes szabálysértések társadalmi megítéléséhez szükséges jogi kategóriákat és szankciókat, az egyes jogsértő magatartásokat, a megfelelően differenciált, kellő mértékű visszatartó erőt gyakorló rendőri intézkedések és eljárások szabályait, a szükséges szankcionálás eljárási módjait, kereteit;

— rendelkezzen ismeretekkel a Magyar Köztársaság bevándorlás-politikájáról, az egyes rendvédelmi szervek ezzel kapcsolatos feladatairól;

— legyen képes az egyes jogsértő cselekmények gyors felismerésére, ezek megelőzésére, megakadályozására, megszakítására, illetve az erre irányuló differenciált intézkedések végrehajtására;

— legyen képes jogsértés esetén a hatékony intézkedések megtételére, indokolt esetben a jogsértés szankcionálásához szükséges jogilag és szakmailag megalapozott, differenciált, megbízható helyszíni intézkedések, eljárások megtételére.

5. Csapatszolgálati ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a rendőri csapatszolgálati feladatokat, a taktikai eljárásokat, a terrorcselekmények jellemzőit;

— ismerje a személy- és objektumörzés feladatait;

— legyen jártas terrorcselekmény vagy más súlyos bűncselekmény, illetve katasztrófa esetén teendő intézkedésekben;

— legyen képes meghatározott esetekben, állandó vagy ideiglenesen létrehozott rendőri csapaterőben, egyénileg és kötelékben a meghatározott feladatok végrehajtására, a személy- és vagyon-, valamint objektumvédelemre, szolgálati és biztosító csoportokban meghatározott speciális feladatok teljesítésére, az együttes, fegyelmezett tevékenységre.

6. Jogi ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a szolgálati tevékenységéhez szükséges mértékben az állam- és jogtudományok alapvető területeit, azok legfontosabb fogalmait, tudjon eligazodni az alapvető jogforrásokban, fogalmakban, kiemelten:

- = a Magyar Köztársaság Alkotmányában,
- = a Magyar Köztársaság közigazgatási rendszerében,
- = a nemzetközi jog és az európai integrációs ismeretek alapjaiban,
- = az emberi, kisebbségi, humanitárius és polgári jog alapjaiban;

— ismerje a büntető jogszabályok általános és különös rendelkezéseit, az egyes bűncselekmények társadalmi megítéléséhez szükséges jogi kategóriákat és szankciókat, az egyes jogsértő magatartásokat, a különböző bűncselekményeket;

— legyen képes az elsajátított ismeretek alapján felismert jogsértő magatartások elkövetőivel szemben intézkedések foganatosítására, valamint a bűncselekmények helyszínén az indokolt és szükséges feladatok végrehajtására.

7. Társadalmi és kommunikációs ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a rendőri munka helyét és szerepét a társadalomban, kapcsolódásait más rendvédelmi, rendészeti és civil szervezetekkel, rendelkezzen továbbá olyan szakmai fogalomkészlettel, amelyek segítségével leírhatók és megragadhatók a bűnözéssel kapcsolatos társadalmi és szociális, pszichológiai problémák, azok társadalmi és rendőri megelőzésének, a különböző konfliktusok megoldásának lehetőségei;

— alkalmazza komplex és integrált módon azokat a szociológiai, pszichológiai, kommunikációs, erkölcsi, szakmai-etikai ismereteket, amelyek erősítik a szakmai moti-

váltságot, az erkölcsi tartást, a társadalom egyes közösségeivel történő aktív és konfliktusmentes együttműködést;

— legyen képes a pszichológia és a kommunikáció alkalmazható eredményeinek a rendőri munkában való szoros adaptációja révén egy-egy jellegzetes emberi magatartásforma mögött rejlő érdek és indulati motívumokat nagy biztonsággal felismerni, azt megfelelő intézkedési kommunikációval, magatartással kezelni, etikusan viselkedni.

8. Lőképzési ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— legyen képes fegyverét gyorsan tűzkészé tenni, szét- és összeszerelni, pontosan lőni, akadályokat elhárítani;

— legyen képes fegyverét előírászerűen tárolni, kezelni, karbantartani;

— legyen képes a fegyverrel kívánatos legalapvetőbb taktikai mozgásokra, fogásokra, feladat-végrehajtásra.

9. Testnevelésből és az önvédelmi ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— legyen képes fizikai állapotának a speciális követelményekhez alkalmazkodó szinten tartására, fejlesztésére, valamint a szakmai jellegű (önvédelmi célú) ismeretek folyamatos bővítésére;

— ismerje a munkához szükséges alap- és speciális önvédelmi technikákat, azok jogszerű és szakszerű alkalmazását;

— fejlessze az állóképességét, teljesítményét, terhelhetőségét, és tegyen meg minden tőle telhetőt egészsége megőrzéséért;

— legyen képes az elsajátított önvédelmi és közelharc technikák jogszerű és szakszerű alkalmazására önmaga, társai és az állampolgárok védelmére.

10. Általános szolgálati ismeretek alkalmazása során a rendőr:

— ismerje a szolgálati feladatai ellátásához szükséges mértékben az őrzés- és vagyonvédelmi, alaki és belszolgálati, tereptani és topográfiai, ügykezelési, titokvédelmi és személyügyi feladatokat, a katasztrófák és a tüzek elleni védekezéssel, a károk felszámolásával, a munka- és egészségvédelemmel kapcsolatos feladatok elméleti és gyakorlati ismereteit, fogásait, a rendőri szolgálatban való alkalmazás lehetőségeit;

— ismerje a minősített időszakokra vonatkozó rendelkezéseket és a védelmi igazgatás alapjait;

— ismerje a szolgálati viszonyával kapcsolatos alapvető jogokat és kötelezettségeket;

— legyen képes határozott és alakias fellépésre, rendkívüli viszonyok között szolgálati feladatai ellátására, életmentésre, segítségnyújtásra, saját és mások jogainak védelmében.

11. Informatika alkalmazása során a rendőr:

— legyen képes a híradórendszer egyes eszközeinek szabályos használatára, az adattovábbításra;

— legyen jártas az egyedi és hálózati számítógépek használatában, a rendszeresített programok, informatikai és nyilvántartó rendszerek kezelésében, a priorálásban,

valamint a gyakrabban használt nyomtatványok gépi kitöltésében, a hibák javításában.

12. Idegen nyelv használata során a rendőr:

- az általa ismert idegen nyelven szolgálati fellépése során
- legyen képes a külföldi személyt a legáltalánosabb témákban felvilágosítani;
- tudja magát megértetni, a külföldi állampolgár közlésének lényegét megérteni;
- legyen képes a leggyakoribb utasításokat érthetően a külföldi tudomására hozni;
- legyen képes rövid feljegyzést készíteni.

13. Gyakorlati ismeretek alkalmazása során a rendőr:

- ismerje a szolgálati hely rendjét és fegyelmét, működését, az alá- és fölérendeltségi viszony kifejeződését, a parancs adásának és végrehajtásának rendjét, a szolgálati út betartását;
- ismerje a személyi szabadságot korlátozó és nem korlátozó szolgálati kötelezettségek végrehajtásának módját a gyakorlatban, az ezekről készített jelentések alaki és tartalmi követelményeit;
- ismerje (a vonatkozó jogszabályok alapján) a kényszerítő eszközök használatának elkerülésére irányuló törekvéseket, illetve elkerülhetetlenségük esetén azok okait, a kényszerítő eszközök használatának kivizsgálását és az azt követő eljárást;
- legyen képes a járőrszolgálat ellátására, szervezésére, a személyi szabadságot korlátozó és nem korlátozó szolgálati kötelezettségek teljesítésére, a kényszerítő eszközök gyakorlati alkalmazására (különös figyelemmel a fegyverhasználatra);
- ismerje a közlekedési szervek szolgálati rendszerét, a technikai eszközök alkalmazását (sebességmérő, környezetvédelmi műszerek, a járművek megállítására használt műszerek, eszközök), a baleseti helyszínelés és a forgalom-ellenőrzés során alkalmazott technikai eszközöket;
- ismerje a helyszín biztosításával kapcsolatos feladatok végrehajtását, a körözési tevékenység eszközeit, alapvető módszereit, a személyes szabadságot korlátozó büntetőeljárás-jogi kényszerintézkedések (örizetbe vétel, elővezetés, intézkedés ismeretlen helyen tartózkodó gyanúsított ellen stb.) teljesítését, az adatgyűjtési tevékenység végrehajtását, a helyszíni szemle lefolytatását, eredményeinek rögzítését;
- ismerje a szabálysértés elkövetése miatt szükséges intézkedés végrehajtásának módját a gyakorlatban és az ezekről készített feljelentések alaki és tartalmi követelményét, a szabálysértési eljárás lefolytatását.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzést követő szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint a belügyminiszter

által feljogosított szakképző intézményben és az intézmény mellett működő vizsgabizottságok előtt kell letenni.

A szakmai vizsgára bocsátás feltétele az iskolarendszerű képzést követően:

- a Központi Programban előírt tantárgyak tananyagaiból (moduljaiból) folytatott tanulmányok eredményes befejezése,
- a Központi Programban meghatározott időtartamú és formájú szakmai gyakorlat eredményes teljesítése,
- az előírtaknak megfelelő gépjárművezetői engedély.

A szakmai vizsgára bocsátás feltétele az iskolarendszeren kívüli képzést követően:

- a II. fejezetben előírt szakmai követelmények alapján készült képzési programban foglaltak elsajátítása,
- rendelkezzen a Belügyminisztériumnál, a BM irányítása alá tartozó rendvédelmi szerveknél eltöltött hivatásos szolgálati viszonnal, vagy három év közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonnyal, munkaviszonnyal,
- az előírt gépjárművezetői engedély, illetve annak a szakmai vizsga időpontjáig történő megszerzése.

A rokon (határrendész) szakképesítéssel rendelkező jelentkező a rendészeti szakközépiskola által meghatározott átképzési program szerinti felkészülés teljesítésével bocsátható szakmai vizsgára.

A szakmai vizsga részei:

a) Írásbeli vizsga

A belügyminiszter által kiadott feladatsor megoldása, amely a rendészeti igazgatási ismeretek elsajátítását ellenőrzi.

Tantárgy:

Rendészeti igazgatási ismeretek.

Időtartam: 120 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A szakmai vizsgát szervező intézmény által a vizsga tantárgyaiból összeállított, megtörtént vagy kitalált, videofelvételen rögzített vagy írásos formában feldolgozott események, cselekmények jogi és rendőr-szakmai, elméleti-gyakorlati szempontú, komplex megoldása, valamint a kapcsolódó elméleti kérdések megválaszolása.

Tantárgyak:

Közrendvédelmi ismeretek.

Csapatszolgálati ismeretek.

Közlekedési ismeretek.

c) Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó egy tételt húz, és a tantárgy témaköreiből összeállított — a belügyminiszter által kiadott — kérdéseket kell megválaszolni.

Tantárgy: Nyomozási ismeretek.

A vizsga értékelésére vonatkozó előírások:

Az írásbeli és szóbeli vizsgarészt egy-egy, 1—5-ig adható érdemjeggyel kell értékelni, amelyeknek számtani átlaga adja a szakmai elmélet osztályzatát.

A gyakorlati vizsgarész tantárgyankénti érdemjegyeinek számtani átlaga adja a vizsga szakmai gyakorlati osztályzatát.

*20. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez*

A RENDŐRSZERVEZŐ (TISZT)
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 71 8915 01
2. A szakképesítés megnevezése: Rendőrszervező (tiszt)

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5361	Rendőrk

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A rendőrszervezővel (tiszttel) szembeni átfogó elvárás, hogy e feladatot ellátó rendelkezze a szükséges jogi, szakmai és társadalomtudományi ismeretekkel, azok gyakorlati alkalmazásának képességével, ennek megfelelő emberi magatartással, nagyfokú felelősség- és hivatástudattal.

Mindennapi munkája során legyen alkalmas a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási, rendészeti jogkörök gyakorlására, ezen belül is nyomozó hatósági, szabálysértési hatósági, idegenrendészeti, közlekedési hatósági és rendészeti, valamint közbiztonsági (csapatszolgálati) feladatok ellátására, és ezen szolgálati tevékenységek működésének szervezésére és irányítására.

3. A szakképesítéssel betölthető rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
71 8912 02	Határrendész-szervező (tiszt)

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

A rendőrszervező (tiszt) a büntetőjogi, a büntetőeljárásjogi, valamint az államtudományi ismeretek alkalmazásának területén ismerje:

— azokat a büntetőjogi alapelveket, amelyek birtokában — kiegészítve ezeket gyakorlati tapasztalataival — képes a speciális jogalkalmazói feladatokat ellátni;

— a magyar büntetőeljárás jog szabályait, ezen belül is a büntetőeljárás-joggal kapcsolatos alapfogalmakat, a büntetőeljárás alapelveit, a büntetőeljárás alanyait, azok jogait és kötelezettségeit, valamint a büntetőügyekben eljáró hatóságok hatásköreit, illetve az illetékesség szabályait;

— a bírósági eljárás szabályait, a rendes és rendkívüli jogorvoslatok alkalmazásának elveit és gyakorlatát, valamint a külön eljárás és a különleges eljárás formáit, jogi normáit;

— a Magyar Köztársaság társadalmi rendszerét, államszervezetének felépítését, működését, az egyén viszonyát az államhoz minden olyan kérdésben, amely a politikai és jogi kultúráltság szerves részét képezi;

— a közigazgatás, ezen belül az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás intézményrendszerét, a közigazgatás sajátos tevékenységfajtaát, a közigazgatás személyi állományát, a köztisztviselőket megillető alapvető jogokat, az őket terhelő kötelezettségeket és felelősségük sajátos rendszerét;

— az emberi jogok és a rendőri tevékenység összefüggéseit, a vonatkozó előírásokat, jogi normákat.

2. Követelmények

Legyen jártas:

— a büntető jog és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásakor azoknak a tényeknek a felismerésében, amelyekre a bizonyításnak ki kell térnie, valamint abban, hogy milyen bizonyítási eszközöket lehet a bizonyítási eljárás során igénybe venni;

— az emberi jogi és az ezekhez kapcsolódó szakmai problémák felismerésében, megértésében és kulturált kezelésében, a humánus, a mások iránti tisztelet, az igazságosság és a demokratikus elvek tiszteletben tartásában.

Legyen képes:

— a törvényességet érvényre juttatni, valamint az időközben módosuló jogszabályokat, illetve az állami irányítás egyéb jogi eszközeit megfelelően értelmezni, azokat a gyakorlati munkája során alkalmazni;

— eldönteni, hogy milyen esetekben és kivel szemben indítható nyomozás, és azt hogyan kell lefolytatni;

— a társadalom politikai-jogi folyamataira, a jogállamiság lényegére, a népszuverenitás elvére, megnyilvánulási formáira, az állampolgárság intézményére, az állami jogalkotó és kormányzati munkára, az igazságszolgáltatás általános elveire, valamint az alapvető emberi-állampolgári jogokra, azok védelmére vonatkozó ismereteit alkalmazni;

— az emberi jogokat betartani, illetve betartatni, az általános emberi és demokratikus értékeket védelmezni.

A rendőrszervező (tiszt) a kriminológiai ismeretek alkalmazásának területén ismerje:

— a bűnözés és a konkrét bűncselekmények alakulását, változását, az oki összefüggéseket, valamint a megelőzés szerepét és jelentőségét;

— a különböző bűncselekmény-csoportokat, az egyes bűncselekményekre és az elkövetőkre vonatkozó kriminogén tényezőket;

— a bűncselekmények alakulását, az egyes bűncselekményi kategóriák oksági tényezőit és hatékony megelőzésük feladatait, valamint azoknak a negatív társadalmi jelenségeknek és bűnelkövetői kategóriáknak a jellemzőit, amelyek a bűnözéssel általában összefüggésben vannak.

A rendőrszervező (tiszt) a közrendvédelmi (csapatbiztonsági), a közlekedési, az igazgatásrendészeti és a bünyügyi rendőri szakismeretek alkalmazásának területén ismerje:

— a rendőrség általános és speciális feladatait, szervezeti tagozódását, felépítését, a működés rendjét, annak jogi és belső szabályozását, az egyes szervezeti egységek helyét, szerepét, kapcsolat- és információs rendszerét, sajátos munkaszerveződését, a rendőri tevékenység alapvető munkafázisait;

— a rendőri szolgálatok, valamint a bűnüldözési feladatok teljesítésébe bevonható társszervek és társadalmi erők közötti együttműködés lehetőségeit, a rendőrség nemzetközi kapcsolatrendszerét, a vonatkozó jogi és szakmai előírásokat, ajánlásokat;

— a közrend és a közbiztonság, a bűnmegelőzés és a bűnüldözés magyarországi sajátosságait, tendenciáit, a rendőri munkavégzés elméleti és gyakorlati alapproblémáit, a fejlődés lehetőségeit, a nemzetközi sztenderdeket;

— a szabálysértés általános célját, rendszerét, speciális szabályait és gyakorlatát;

— a bűnözés okait, az aktuális bünyügyi helyzet elemeit;

— a vezetői munka alapelveit, a rendőri menedzsment specialitásait.

Legyen jártas:

— a szakterület munkájához kapcsolódó adatszerző, feldolgozó, tervező, szervező, elemző és értékelő tevékenységek folytatásában;

— a szolgálatszervezéssel és tervezéssel összefüggő feladatok végrehajtásában;

— a szolgálati okmányok előírászerű és pontos kitöltés, vezetés, a rendőrségi információs rendszer nyújtotta lehetőségek hatékony felhasználása területén;

— a gyakorlati munka során felhasználható korszerű és speciális eszközök használatában;

— a kiemelt bűnözési módok, elkövetői kategóriák, a bűnözők konspirációs módszereinek, a bünyügyi struktúrát torzító súlyos bűncselekmények ismeretében és felismerésében;

— a bünyügyi munkában felhasználható törvényes és korszerű, nyílt és különleges erők, eszközök és módszerek alkalmazásában;

— a rábízott rendőri erők irányításában és vezetésében.

Legyen képes:

— a szakmai problémák felismerésére, megértésére és kulturált megoldására, valamint a különböző rendőri szakterületek speciális szabályainak alkalmazására;

— a hatályos jogszabályi keretek között felderítő és vizsgálati munka végzésére;

— a struktúrájában és módszereiben állandóan változó — szervezettebbé váló — bűnözés visszaszorítására;

— a rendkívüli események kivizsgálására, a személyügyi feladatok végzésére, a parancsnoki revízióra, a munkaértekezletek megtartására és az együttműködésből adódó feladatok végrehajtására.

A rendőrszervező (tiszt) a kriminalisztikai ismeretek alkalmazásának területén ismerje:

— az egyes bűncselekmények elkövetése során létrejött nyomok és elváltozások keletkezési mechanizmusát, azok felkutatásának, rögzítésének és felhasználásának lehetőségeit, módszereit;

— az elváltozások közötti összefüggéseket és azokból tudjon helyes következtetéseket levonni;

— a nyomozási cselekményeket, azok végrehajtásának taktikai szabályait és célszerű alkalmazásának módjait, valamint a bizonyítás érdekét szolgáló adatgyűjtés megszervezésének és felhasználásának előírásait;

— a nyomozás tervezésének, szervezésének elméleti és gyakorlati kérdéseit, az egyes bűncselekményfajták elkövetési formáit, eszközeit, módjait, módszereit, a bűnözők elkövetési magatartását és taktikáját.

Legyen képes:

— az egyes bűncselekményfajták nyomozása során foganatosítható nyomozási cselekmények végrehajtására és azok speciális taktikai szabályainak alkalmazására.

A rendőrszervező (tiszt) a pszichológiai ismeretek alkalmazásának területén ismerje:

— az emberek közötti interakciókat, interperszonális kapcsolatokat, kommunikációs és metakommunikációs megnyilvánulásokat.

Legyen képes:

— érvényesíteni a rendőri intézkedések, valamint munkája során a toleranciát, az empátiát és a kontrollált magatartás elemeit.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró rendőrszervező (tiszt) szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell szervezni és végrehajtani. A szakmai vizsgát a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben, az intézmény mellett működő vizsgabizottság(ok) előtt kell letenni.

1. A szakképzésre történő jelentkezés és a szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

a) A szakképző intézménybe — a munkáltató által támogatott — szakképesítésre történő jelentkezést (mint pályázati kérelmet) a Belügyminisztériumban és a rendvédelmi szerveknél hivatásos szolgálati állományban, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, továbbá munkaviszonyban lévő, az állam által elismert felsőfokú (egye-

temi vagy főiskolai) végzettséggel rendelkező munkatársak nyújthatnak be.

b) Szakmai vizsgára az a képzésben résztvevő bocsátható, aki a rendőrszervező (tiszt) szakképzésnek — a szakképzést végző által kidolgozott — képzési programjában előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, továbbá a képzési programban előírt időtartamú és formájú területi szakmai gyakorlatot — a számára meghatározott rendvédelmi szervnél — eredményesen teljesíti.

2. A szakmai vizsga részei

Gyakorlati vizsga:

A szakmai és vizsgáztatási követelmények figyelembevételével kidolgozott képzési programban meghatározottak szerint, a képzésben résztvevők a rendvédelmi szervek különböző szolgálati helyein szakmai gyakorlaton vesznek részt, amelynek értékelése adja a szakmai vizsga gyakorlati osztályzatát.

Írásbeli vizsga:

A szakmai és vizsgáztatási követelmények figyelembevételével összeállított vizsgadolgozati témaköröket a szakképző intézmény jóváhagyásra felterjeszti a BM Oktatási Főigazgatósághoz.

A képzésben résztvevő komplex vizsgadolgozatot készít az alábbi alaki és tartalmi követelmények szerint:

A képzésben résztvevő legyen képes egy komplex ismeretanyagot tükröző, logikusan felépített, választékos stílusban összeállított, a szakmai elvárásoknak és követelményeknek megfelelő vizsgadolgozat elkészítésére, amelyben véleménye, önálló gondolatai és javaslati is szerepelnek. A vizsgadolgozatban a képzésben résztvevőnek azt kell bizonyítania, hogy képes a tanultakat hasznosítani és a komplex ismeretanyagot egységes egészé formálni. A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot, az adott téma kidolgozásához szükséges felkészültséget kell tükröznie. A megfelelő tartalom mellett a világos, közérthető mondat szerkesztés, a jó stílusérzék, a szakterület terminológiájának pontos használata is követelmény.

A vizsgadolgozat elkészítéséhez bármilyen segédeszköz — beleértve a tanári konzultációt is — használható. A vizsgadolgozat terjedelme — mellékletek nélkül — legalább 20 gépelt oldal, amelyet a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt 30 nappal kell leadni a vizsgaszervező intézménynek. E nélkül a szóbeli vizsga nem kezdhető meg.

Szóbeli vizsga:

A szóbeli vizsga az írásbeli vizsgához kapcsolódik. A szóbeli vizsgarész kérdéseit a szakképző intézmény jóváhagyásra felterjeszti a BM Oktatási Főigazgatósághoz.

A vizsgázónak a vizsgadolgozatban feldolgozott témát — a vizsgabizottság ez irányú feladatmeghatározásának megfelelően — a vizsgabizottság előtt kell szóban ismertetnie, valamint a vizsgadolgozattal kapcsolatos kérdésekre válaszolnia.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgycsoportonként — bűnügyi tudományok (büntetőjog, büntetőeljárás-jog,

kriminológia tantárgyak), államtudományok (alkotmány-jog, közigazgatási jog, emberi jogi alapismeretek tantárgyak), rendőri ismeretek [közrendvédelmi ismeretek, csapatszolgálati ismeretek, közlekedési ismeretek, igazgatásrendészeti ismeretek, bűnügyi (operatív) ismeretek tantárgyak], kriminalisztika (krimináltechnika, krimináltaktika, kriminálmétodika tantárgyak) — egy-egy tételt húz, és azokra válaszol. A szóbeli vizsgán a vizsgázó 60 perc felkészülési időt vehet igénybe.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakképzés során elsajátítandó ismeretek körét a tantárgycsoportok, az ezekhez tartozó tantárgyak, illetve azok témakörei, az elsajátítási szinteket az oktatás során támasztott követelmények fejezik ki.

A vizsga tantárgycsoportjai, tantárgyai és témakörei:

A büntetőjog általános részéből:

- a büntetőjog és a büntetőjog-tudomány;
- a büntető jogszabályok rendszere és szerkezete, a büntetőjog forrásai, a büntető jogszabály értelmezése;
- a büntető jogszabály hatálya, a nemzetközi büntetőjogi együttműködés intézményei;
- a bűncselekmény fogalma;
- a törvényi tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete, az általános törvényi tényállás objektív eleme;
- az általános törvényi tényállás szubjektív elemei;
- a büntetőjogi felelősségre vonás akadályai, a bűncselekmények megvalósulási szakaszai;
- a bűncselekmény elkövetői;
- a büntetés fogalma és célja;
- a büntetőjogi jogkövetkezmények rendszere, az egyes büntetések és intézkedések; a büntetés kiszabása;
- mentesítés a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól;
- a fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések;
- a katonákra vonatkozó rendelkezések.

A büntetőjog különös részéből:

- az állam elleni bűncselekmények;
- a személy elleni bűncselekmények;
- a közlekedési bűncselekmények;
- a házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények;
- az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények;
- a közrend elleni bűncselekmények;
- a gazdasági bűncselekmények;
- a vagyon elleni bűncselekmények;
- a katonai bűncselekmények.

Büntetőeljárás jogból:

- a büntetőeljárás fogalma, feladata;
- a büntetőeljárás jog forrásai és a büntetőeljárás törvény hatálya;
- a büntetőeljárás alanyai;

- a büntetőeljárásban résztvevő hatóságok hatásköre és illetékessége; a kizárás;
- a bizonyítás alapkérdései és a bizonyítás eszközei;
- a büntetőeljárási kényszerintézkedések;
- a büntetőeljárás megindítása;
- a feljelentés elbírálása, a feljelentés kiegészítése, a nyomozás megtagadása;
- a nyomozás teljesítése;
- a nyomozás felfüggesztése;
- a nyomozás megszüntetése;
- a nyomozás iratainak ismertetése és a nyomozás befejezése;
- nyomozás a vétségi eljárásban;
- jogorvoslat a nyomozási eljárásban;
- az elsőfokú bírósági eljárás;
- a másodfokú bírósági eljárás;
- a perújítás és a felülvizsgálati eljárás;
- külön eljárások;
- különleges eljárások.

Kriminológiából:

- a kriminológia tudományelméleti kérdései;
- a modern polgári kriminológiai kutatások és elméletek;
- a makrokörnyezet szerepe a bűnözésben;
- a mikrokörnyezet hatása a bűnözésre;
- a személyiség szerepe a bűnözésben;
- az egyes szociálpszichológiai folyamatok hatása a bűnözésre;
- a bűnözés oksági kérdései;
- a bűnözés és az egyéb deviáns viselkedések;
- a bűnözés megelőzése;
- a bűnözés, a bűnüldözés helyzete;
- a rendőrök által elkövetett jogsértések;
- a rendőr-szociológia egyes kérdései;
- a vagyon elleni bűnözés alakulása, főbb kriminológiai jellemzői;
- a szervezett bűnözés;
- az erőszakos bűnözés fogalma, kriminológiai jellemzése;
- a gazdaság elleni bűnözés főbb kriminológiai jellemzői;
- a korrupciós bűnözés főbb kriminológiai jellemzői;
- a nemzetközi bűnözés, annak szervezetei;
- a kábítószer-bűnözés;
- egyes kiemelt elkövetői kategóriák;
- a fiatalok bűnözése;
- viktimológia;
- a számítógépes bűnözés és a hitelkártyacsalás.

Magyar Alkotmányjogból:

- alkotmányjogi alapfogalmak;
- a magyar alkotmányozás története, a szuverenitás;
- jogalkotás és a jogforrások rendszere a Magyar Köztársaságban;
- a magyar állampolgárság;
- alapvető állampolgári jogok és kötelességek;

- az államhatalom gyakorlásának elvei, az állami szervek rendszere;
- képviselő és választójog;
- az Országgyűlés;
- a köztársasági elnök;
- a Kormány;
- az Alkotmánybíróság;
- a bíróságok;
- az ügyészség;
- a helyi önkormányzatok.

Közigazgatási jogból:

- bevezetés a közigazgatási jogba;
- a közigazgatás feladatai, rendeltetése, funkciói, tevékenységfajtái;
- a közigazgatás szervezete;
- a közigazgatás személyzete;
- a közigazgatási jogszabálytan alapjai;
- a közigazgatási jog érvényesülése;
- a közigazgatási jogviszonytan alapjai;
- új irányok, a közigazgatás fejlődésének vizsgálata;
- az államigazgatási eljárás általános kérdései;
- a hatósági bizonyítvány, igazolvány, nyilvántartás és ellenőrzés;
- az első fokú eljárás és a határozathozatal;
- a jogorvoslatok;
- a végrehajtás;
- a nemzetközi jog alapjai, különös tekintettel a diplomáciai, konzuli és a nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességekre és kiváltságokra, valamint az ezek fennállása esetén követendő eljárásra.

Emberi jogi alapismeretekből:

- az emberi jogok gondolkörének kialakulása és fejlődése a II. világháború végéig;
- az emberi jogok a II. világháború után;
- az emberi jogok hatályos magyar szabályozása;
- az emberi jogok és a rendvédelem.

Közrendvédelmi ismeretekből:

- a közrend, a közbiztonság védelme Magyarországon;
- a rendőrség szolgálati tagozódása;
- a közrendvédelmi elemző-értékelő tevékenység;
- a járőr- és őrszolgálat;
- a körzeti megbízotti szolgálat;
- a bűnmegelőzési és nyomozati tevékenység a közrendvédelem területén;
- a fogda- és kísérő őri szolgálat;
- a fokozott ellenőrzés, az ügyeleti és vonatkísérő szolgálat;
- a nyilvántartásban szereplő személyek ellenőrzése;
- a körözési tevékenység;
- a közrendvédelmi vezető személyügyi feladatai, az állomány körében előforduló rendkívüli események;
- a rendőrségi ügyvitel; a parancsnoki revízió;
- a közrendvédelmi alegységek munkaterve, munkaértekezletek rendje;

- a társszervekkel való együttműködés egyes közrendvédelmi feladatok végrehajtásában;
- a rendőrség kapcsolata az önkormányzatokkal és más társadalmi önvédelmi szervezetekkel;
- a közrendvédelmi munka statisztikai kifejeződése;
- az ellenőrzés szerepe a közrendvédelmi munkában;
- a közrendvédelmi vezetői tevékenység sajátosságai;
- a nyilvántartások felhasználása a közrendvédelmi munkában;
- a tervezés, a tervszerűség általános szabályai;
- a közrendvédelmi vezető munkastílusa, munkamódszere, beszámolási kötelezettsége;
- a személyi számítógép alkalmazása a parancsnok munkájában;
- a polgári rendészeti tevékenység;
- a működési terület leírása és a közterületi szolgálat szervezése;

- a közrendvédelmi vezető szolgálati okmányai.

Csapatszolgálati ismeretekből:

- a csapatszolgálati ismeretek alapelvei;
- a csapatszolgálati tevékenység a parancsnoki munkában;
- az állomány pszichikai felkészítése csapatszolgálati feladatokra;
- a rendőri erők menetének általános elvei;
- a szolgálati csoportok;
- a felderítő, kutató csoport alkalmazása;
- a munkatérkép vezetése;
- a zárás elvei és gyakorlata;
- a kutatás elvei és gyakorlata;
- a bekerítés elvei és gyakorlata;
- az üldözés elvei és gyakorlata;
- rendezvénybiztosítás;
- tömegosztatás;
- állami vezetők, külföldi delegációk utazásának nyílt rendőri biztosítása;
- objektumok őrzése és védelme;
- elemi csapás, tömegszerencsétlenség esetén végzendő rendőri feladatok;
- a légi közlekedés jogellenes cselekményekkel szembeni védelme;
- a terrorcselekmény elhárítása, felszámolása.

Közlekedési ismeretekből:

- a közlekedés fogalma, helye és szerepe;
- a közúti, a vízi és a légi közlekedési jog és szabályai;
- a közlekedésrendészeti rendőri szervek helye és szerepe;
- a rendőri szervek közúti közlekedési hatósági tevékenysége;
- a közúti forgalom-ellenőrzés;
- a közúti közlekedést befolyásoló tényezők;
- a közlekedésrendészeti rendőri szervek megelőzési tevékenysége;
- a vízi- és légi rendészeti feladatok;
- a baleset-megelőzés rendőri feladatai;

- a közlekedésrendészeti rendőri szerveknél rendszerített okmányok és iratkezelési okmányok;
- a közlekedés ágazati irányítása;
- a rendőri szervek szakhatósági tevékenysége;
- a közlekedésrendészeti rendőri szerveknél rendszerített technikai eszközök;
- a forgalom-ellenőrzés és akció-ellenőrzés;
- a forgalomirányítás;
- veszélyes áruk szállításával kapcsolatos rendőri feladatok;
- a baleset-megelőzés vezetői feladatai;
- a baleseti helyszínelés és a vizsgálati munka a közlekedésrendészeti parancsnoki tevékenységben;
- a közlekedésrendészeti parancsnok feladatai.

Igazgatásrendészeti ismeretekből:

a) szabálysértési jogból:

- történeti áttekintés;
- a szabálysértési jog viszonya más jogágakhoz;
- a szabálysértés általános elvei;
- kapcsolódó más jogszabályok;
- különös rész: egyre gyakrabban előforduló szabálysértések;
- speciális eljárási szabályok;
- a végrehajtási eljárás;

b) rendészeti ismeretekből:

- a rendészet helye, szerepe az igazgatásrendészeti szolgálati ágon belül;
- a személyi igazolvány;
- a közúti, vízi és légi közlekedés rendőrhatalósági igazgatása;
- a nukleáris anyagokkal kapcsolatos rendészeti tevékenység;
- a kábítószerekkel kapcsolatos rendészeti feladatok;
- a kézfegyverek és lőszerek, a gáz- és riasztófegyverek, valamint a légfegyverek és a lőterek rendészete;
- az ipari célokra szolgáló robbanóanyagok gyártásának, forgalomba hozatalának, vásárlásának, szállításának, tárolásának és felhasználásának engedélyezése;
- pirotechnikai termékek gyártásának, forgalomba hozatalának, vásárlásának, szállításának, tárolásának és felhasználásának engedélyezése;
- a játékautomatákkal kapcsolatos rendészeti feladatok;
- a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló szabályozás.

Bűnügyi (operatív) ismeretekből:

- az Országos Rendőr-főkapitányság szervezete; a bűnügyi szolgálat szervezete, feladatrendszere;
- a bűnüldöző munka alapja, a bűnügyi operatív helyzet megismerése, elemzése, értékelése;
- a minősített adatok csoportosítása, a minősített adat létrejöttének feltételei, a minősítésre jogosultak köre a rendőrségen, a minősítési eljárás rendje, valamint a minősített adatok megismerésének és védelmének szabályai;
- a rendőrség titkos információszerző és feldolgozó munkájának módja, alapkövetelményei és annak szabályozása; a konspiráció;

- a titkos információgyűjtő munka kerete;
- a titkos információgyűjtés sajátossága a bűnügyi munka különböző területein;
- a titkos információgyűjtés erői, a rendőrség személyi információbázisa;
- a titkos információgyűjtés eszköztára; a nyílt és titkos nyilvántartások és adattárak;
- a bírói engedélyhez kötött különleges titkosszolgálati eszközök alkalmazásának célja, feltételei, igénylése, az így nyert információk és adatok felhasználásának lehetőségei;
- a bírói engedély nélkül felhasználható eszközök alkalmazásának feltételei, az így beszerezhető, felhasználható információk;
- a titkos információgyűjtés bírói engedélyhez nem kötött, leplezett módszerei; az információvásárlás;
- a környezettanulmányozás;
- a figyelés;
- a bírói engedélyhez kötött különleges módszer, a titkos kutatás;
- a bűnmegelőzési munka szabályozása, feladatai, szervezete;
- a bűnügyi és a vizsgálati szervek együttműködési feladatai a titkos információgyűjtés keretében;
- a szervezett bűnözés megjelenési formái és főbb területei;
- az együttműködés lehetőségei a nyílt és titkos megelőző és felderítő tevékenységet folytató társszervekkel;
- a nemzetközi bűnüldöző szervezet, az INTERPOL, EUROPOL feladatköre, szerepe a magyar rendőrség információszerző tevékenységében;
- a kiemelt objektumok védelmének bűnügyi feladatai.

Krimináltechnikából:

- bevezetés a kriminalisztikába;
- a krimináltechnika feladata és helye a kriminalisztikában;
- az azonosítás elmélete;
- krimináltechnikai fényképezési eljárások;
- a nyomozási cselekmények rögzítésének lehetőségei videotechnika alkalmazásával;
- nyomtan, általános rész;
- daktiloszkópiai vizsgálatok, egyéb emberi bőrfelületek nyomai;
- lábnyomok, közlekedési eszközök nyomai és kriminalisztikai vizsgálatuk;
- anyagmaradványok;
- eszköznyomok, zárok, lakatok kriminalisztikai vizsgálata;
- kriminalisztikai ballisztika;
- az írás és az okmányok kriminalisztikai vizsgálata;
- személyleírás és személyazonosítási eljárások;
- krimináltechnikai csapdák;
- szakértők, szaktanácsadók bevonása krimináltechnikai kérdések megoldásába;
- a bűnügyi szolgálati kutya alkalmazásának lehetőségei.

Krimináltaktikából:

- bevezetés a krimináltaktikába;
- a nyomozás;
- a körözés;
- a felderítés és a bizonyítás összefüggései;
- a nyomozás tervezése, szervezése;
- az adatgyűjtés és az információszerzés taktikája;
- a kutatás;
- a helyszíni szemle;
- a kihallgatás;
- a bizonyítási kísérlet;
- a helyszínelés;
- a felismerésre bemutatás;
- a forrányomos felderítés;
- a nyomozás befejezése;
- az ügyeleti szolgálat szerepe a bűncselekmények felderítésében; jelentési kötelezettségek.

Kriminálmetodikából:

- az emberölés nyomozása;
- az újszülöttek sérelmére elkövetett emberölés nyomozása;
- a testi sértés nyomozása;
- a rendkívüli halálesetek vizsgálata;
- a közúti, vízi és légi közlekedési balesetek vizsgálata;
- az erőszakos közösülés nyomozása;
- a megrontás nyomozása;
- visszaélés kábítószerrel nyomozása;
- a korrupciós jellegű bűncselekmények nyomozása;
- visszaélés robbanóanyaggal, robbantószerrel, lőfegyverrel vagy lőszernél bűncselekmény nyomozása;
- a garázdaság nyomozása;
- a közokirat-hamisítás nyomozása;
- a lopás nyomozása, a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás nyomozása;
- a sikkasztás nyomozása;
- a csalás nyomozása;
- a rablás, a kifosztás és a zsarolás nyomozása;
- a gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények nyomozása;
- a sorozatelkövetések felderítése, bizonyítása.

Pszichológiai ismeretekből:

- a kriminálpszichológia tudománya, elhatárolási problémái és belső tagozódása; főbb kriminálpszichológiai irányzatok;
- az antiszociális személyiségfejlődés folyamata;
- a személyiség éretlensége és a morális viselkedés szabályozásának zavarai;
- az agresszió problémaköre;
- pszichés betegségek, személyiségzavarok;
- személypercepció a rendőri munkában;
- a szociális befolyásolás és a meggyőzés pszichológiája;
- a segítő viselkedés motivációja;
- az attitűddel ellentétes viselkedés pszichológiai következményei;

- a stressz és a megküzdési stratégiák;
- kommunikáció;
- a benyomáskeltés és a kapcsolatteremtés módja;
- tömeglélektan.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell azt, hogy a felsorolt tantárgycsoportokból, tantárgyakból, illetve azok témaköreiből

- a) megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik;
- b) képes a tantárgyi ismereteket egyidejűleg átfogó, komplex módon a gyakorlatban alkalmazni.

4. A szakmai vizsga egyes részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai elméleti vizsgarész osztályzatának kialakítása:

Az írásbeli vizsgarészt egy érdemjeggyel, a vizsgabizottságnak a vizsgadolgozatra adott érdemjeggyel kell értékelni. Az érdemjegy meghatározása a vizsgadolgozatra a bíráló által javasolt érdemjegy, valamint vizsgadolgozattal kapcsolatban feltett kérdésekre adott válaszok értékelésének figyelembevételével történik.

A szóbeli vizsgarész értékelése a tantárgycsoportonként kihúzott egy-egy tételre adott feleletek — egymástól függetlenül adható külön érdemjeggyel értékelt — érdemjegyeinek számtani átlaga szerint kerül meghatározásra.

A szakmai elméleti vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mind az írásbeli vizsgadolgozatára, mind a szóbeli vizsgarész valamennyi tételére adott feleletére legalább elégséges érdemjegyet szerzett.

A szakmai elméleti vizsga osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsga érdemjegyeinek számtani átlaga adja.

A gyakorlati vizsgarész osztályzatának kialakítása:

A gyakorlati vizsga osztályzatát a képzésben résztvevő gyakorlati felkészítéséért felelős vezető által javasoltak ismeretében — a szolgálati hely legalább osztályvezetői vagy annak megfelelő szintű beosztású vezetője által készített értékelés figyelembevételével — a vizsgabizottság állapítja meg.

21. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A SZEMÉLY- ÉS VAGYONŐR szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 33 8919 01
2. A szakképesítés megnevezése: Személy- és vagyonőr

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5366	Személy- és vagyonőr
3529	Egyéb élet- és vagyonvédelmi ügyintézők
5233	Járatkísérő
5366	Vagyonőr
3523	Üzemrendész
5365	Testőr
9121	Portás
9122	Éjjeliőr, telepőr
9129	Egyéb őrk és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A személy- és vagyonőr a polgári jogi szerződés alapján a megbízót megillető jogok és a jogszabályban a személy- és vagyonőrre vonatkozó jogosultságok keretein belül megelőző, őrző-védő munkájával, figyelő, ellenőrző, át-vizsgáló és támadáselhárító tevékenységével biztosítja megbízója személyének testi épségét, vagyonának biztonságát, segíti jogainak, jogos érdekeinek érvényesítését.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok és feladatok

A személy- és vagyonőr tevékenység nagyfokú önfegyelmet, határozottságot, széles körű elméleti és gyakorlati felkészültséget, fejlett problémamegoldó képességet és fizikai erőnlétet igényel.

A személy- és vagyonőrnek a tevékenység ellátásához szükséges alapvető jogi, kriminalisztikai és pszichológiai ismeretekkel kell rendelkeznie, továbbá a személyek és a vagyontárgyak őrzése, védelme és az azok biztonsága ellen irányuló fenyegetés, támadás elhárítására kidolgozott szakmai elveket, szabályokat és módszereket kell ismernie.

Feladatcsoportok:

- létesítmény, telephely, terület őrzése, védelme, az oda történő be- és kiléptetés, szállítás és a belső rend biztonsági szempontból történő ellenőrzése;
- jármű és más ingóság őrzése és védelme;
- szállítmánykísérése, őrzése, valamint pénz- és érték-szállítás végzése;
- személy testi épségének, személyi szabadságának védelme, azok ellen irányuló támadás elhárítása;
- a védett személy, az őrzött létesítmény vagy egyéb vagyontárgy biztonságát fenyegető veszélyhelyzet felisme-

rése, az ilyen jellegű cselekmények megszüntetésére irányuló felszólítás, ellenszegülés esetén az ezzel arányos kényszerítő testi erő alkalmazása, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása és a hatóságnak történő átadása;

- rendezvény biztosítása;
- rendkívüli esemény megelőzése, az elhárításban való közreműködés;
- a szakmai tevékenység ellátásához szükséges mechanikai, elektronikai és egyéb védelmi eszköz kezelése.

2. Követelmények

2.1. Jogi ismeretek

a) Közigazgatási ismeretekből:

Ismerje:

- a jog társadalomban betöltött szerepét, a jogalkotó és a jogalkalmazó szervek főbb feladatait;
- az Alkotmánynak az állampolgárok alapvető jogaira vonatkozó rendelkezéseit;
- a szabálysértés fogalmát;
- a szabálysértési eljárás alá vont személy jogait és kötelezettségeit;
- a becsületsértés, a magánlaksértés, az ipari robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértés, a lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés, a rendzavarás, a veszélyes fenyegetés, a valótlan bejelentés, a tulajdon elleni szabálysértések, a veszélyeztetés kutyával, a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés, a jogosulatlan személy- és vagyonvédelmi, illetőleg magánnyomozói tevékenység, a jogosulatlan címhasználat; a tűzvédelmi szabálysértés, az ittas vezetés, a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés tényállásait, a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre vonatkozó rendelkezéseket.

Legyen jártas:

- a kézi lőfegyverekről és lőszerekről, a gáz- és riasztófegyverekről, a légfegyverekről szóló jogszabályok azon rendelkezéseinek alkalmazásában, amelyek ezen eszközök megszerzésére, tartására vonatkoznak.

b) Büntetőjogból és büntetőeljárás jogból:

Ismerje:

- a bűncselekmény fogalmát;
- a bűncselekmények elkövetőire vonatkozó meghatározásokat;
- a büntetőjogi felelősségre vonás akadályait;
- a testi sértés, a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés, a segítségnyújtás elmulasztása, a kényszerítés, a magánlaksértés, a magántitok megsértése, a magántitok jogosulatlan megismerése, a rágalmozás, a becsületsértés, a hivatalos személy elleni erőszak, a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak, a hivatalos személy támogatója elleni erőszak, a hamis vád, a hatóság félrevezetése, a hamis tanúzás, a hamis tanúzásra felhívás, a bűnpártolás, a vesztegetés, a közveszélyokozás, a terrorcselekmény, a visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerez, a közveszéllyel fenyegetés,

a rendbontás, az önbíráskodás, a közokirat-hamisítás, a magánokirat-hamisítás, a visszaélés okirattal, a visszaélés kábítószerezéssel, az üzleti titok megsértése, a lopás, a sikkasztás, a csalás, a rablás, a kifosztás, a zsarolás, a rongálás, a jogtalan elsajátítás, az orgazdaság bűncselekmények tényállási elemeit;

- a büntetőeljárás szakaszait;
- a helyszín fogalmát.

Legyen jártas:

— a kényszer, a tévedés, a fenyegetés, a jogos védelem és a végszükség büntetőjogi fogalmak, továbbá a személyi szabadság megsértése bűncselekmény tényállási elemeinek értelmezésében.

c) Polgári jogból:

Ismerje:

- a személyhez fűződő jogok védelmének lehetőségeit;
- a tulajdon és a birtok fogalmát;
- a szerződés főbb jellemzőit;
- a kártérítésre vonatkozó általános rendelkezéseket, különösen a munkáltató alkalmazottja, illetve a megbízott által okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályokat.

Legyen jártas:

- a felelős őrzés és a megbízás nélküli ügyvitel szabályaiban;
- a birtokvédelem területén a jogos önhatalom alkalmazásában.

2.2. Szakmai ismeretek

Ismerje:

- a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató szervezetek és személyek működésére vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit;
- a szakmai kamarára vonatkozó főbb jogszabályok rendelkezéseit;
- a személy- és vagyonőr általános feladatait és magatartási szabályait;
- a figyelem, a benyomáskeltés, az önfegyelem szerepét;
- a szolgálati feladatok ellátásával kapcsolatban felmerülő fontosabb fogalmakat;
- az őrzött objektumok csoportosítását, azok biztonságát befolyásoló tényezőket;
- a terület, a szállítmány biztonságának elemeit befolyásoló tényezőket;
- a rendezvények csoportosítását, fajtáit és az egyes rendezvények biztosításának speciális feladatait;
- az ór-, járőr- és kísérszolgálat alapelveit, fogalmát;
- a pénz- és értékszállítás, -kísérés általános szabályait, személyi és technikai feltételeit;
- a személyőrző, biztosító szolgálat ellátása során alkalmazható ellenőrző, átvizsgáló és elhárító tevékenység szabályait;
- a munkavédelemre, a tűzvédelemre, a katasztrófa-elhárításra vonatkozó szabályokat;
- az elektronikus jelző és riasztó rendszerek helyét, szerepét;

— a mechanikus védelmi rendszerek működtetési lehetőségeit és feltételeit;

— az elsősegélynyújtás szabályait (az eszméletvesztés, a mérgezés, a vérzések, a csonttörések, az égési sérülések elsődleges ellátásának módjait, az áramütéses balesetek sérültjeinek elsősegélyét, az újraélesztés szabályait);

— a helyszín fogalmát, biztosításának követelményeit;

— a környezetvédelem alapvető elveit, előírásait;

— a katasztrófa meghatározását, a katasztrófhelyzet felszámolásában résztvevő szervezetek főbb jellemzőit és feladataikat;

— a rendkívüli események megelőzésének és elhárításának szabályait;

— az alapvető kommunikációs technikákat és azok jelentőségét;

— az emberi agresszió, erőszak, feszültség és konfliktus feloldásának lehetőségeit, módjait;

— a kulturált fellépés, a bizalomkeltés, a kapcsolatteremtés módjait;

— a helyszín biztosításának előírásait;

— a hátrahagyott nyomok megőrzésének módjait;

— a személy- és tárgyleírás módjait;

— a hatékony kommunikáció eszközeit.

Legyen jártas:

— a formaruhájára, felszerelésére és magatartására vonatkozó szabályok gyakorlati alkalmazásában;

— az őr-, járőr-, kísérő őr szolgálatokra való felkészülésre, a szolgálat átadására, átvételére és teljesítésére vonatkozó szabályok alkalmazásában;

— az objektumokba történő be- és kiléptetés, ruházat-, csomag- és szállítmány-ellenőrzés végrehajtásában;

— az őrzött vagyont fenyegető magatartás felismerésében, az elkövető személy felszólításában, továbbá ellenőrzésének, támadásának elhárításában;

— a szakmai tevékenység ellátásához szükséges mechanikai, elektronikai és egyéb védelmi eszközök kezelésében;

— az őrzése alatt álló vagyontárgy átvételében, átadásában;

— a személyőrző, biztosító szolgálat ellátására vonatkozó szabályok és módszerek alkalmazásában;

— rendkívüli események, a jogos védelem és végszükség esetén foganasítandó intézkedésekben;

— a személy- és vagyonőrzésben alkalmazott személy- és objektumőrző kutyák szolgálatellátásának, igénybevételeinek és alkalmazásának alapvető szabályaiban;

— a közveszéllyel fenyegetés esetén, illetve a katasztrófával fenyegető helyzetben szükséges intézkedésekben;

— a részére biztosított támadáselhárító önvédelmi eszközök jogszerű és szakszerű alkalmazásában;

— a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogásában, kísérésében és a hatóságnak történő átadásában;

— szolgálati okmányainak vezetésében.

2.3. Önvédelmi ismeretek

Legyen jártas:

— a támadások elhárításában: ütések, rúgások alkalmazásában;

— a fogásokból történő szabadulásban;

— az eszközökkel történő támadások elhárításában;

— az ellenszegülő személy testi erővel való kényszerítésében, kísérésében;

— a különböző fegyveres támadások elhárításában;

— a támadáselhárító eszközök szakszerű alkalmazásában.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A személy- és vagyonőr szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kialakított szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

— betöltött 18. életév,

— cselekvőképesség,

— állandó belföldi lakóhely,

— az Országos Képzési Jegyzékben előírt iskolai végzettség,

— büntetlen előélet,

— szakmai alkalmasság,

— szakmai felkészítő tanfolyamon való részvétel igazolása, továbbá

— a jelentkező feleljen meg a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 1998. évi IV. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) 5. §-ának (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A vizsgakövetelmények megegyeznek a képzési követelményekben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és követelményszintekkel.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgarészen — írásban és szóban —, a jogi és szakmai ismeretek, ismeret és jártasság követelményszintű anyagrészeit, míg a gyakorlati vizsgarészen a szakmai és az önvédelmi ismeretek területéről a jártasság követelményszintű témakörök bemutatását, illetve alkalmazni tudását kell számon kérni.

Elméleti vizsga szakanyaga és időtartama:

a) Írásbeli vizsga

Az egyes tantárgyak témaköreiből összeállított, a belügyminiszter által kijelölt tételek szerint, a szakképesítés egészét átfogó feladatsort kell megoldani.

A vizsga időtartama: 120 perc.

b) Szóbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott szóbeli tételsorokból

— a jogi ismeretek tantárgyból egy,

— a szakmai ismeretek tantárgyból két témakör felhasználásával kialakított tétel.

c) Gyakorlati vizsga szakanyaga és időtartama a belügyminiszter által meghatározott szakmai követelmények alapján:

— szakmai ismeretek tantárgyból egy, a jártasság követelményszintű témakörök felhasználásával kialakított feltevés (szituáció) megoldása,

— önvédelmi ismeretek tantárgyból három meghatározott gyakorlat bemutatása.

A vizsga időtartama: max. 30 perc/fő.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

Önvédelmi vizsga alól kérelmére a vizsgabizottság mentesítheti azt a vizsgázót, aki igazolja, hogy valamely küzdősportban sportminősítést (pl. övfokozat) szerzett.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát elméleti és gyakorlati osztállyal kell értékelni.

a) Elméleti vizsga

Az írásbeli vizsgát egy érdemjeggyel kell értékelni. Eredménytelen a feladatlap megoldása, ha a kérdések több mint ötven százalékára a vizsgázó nem adott helyes választ, illetve valamelyik témakörből egy kérdést sem tudott helyesen megválaszolni.

A szóbeli vizsga jogi és szakmai részét külön-külön adható érdemjeggyel kell értékelni.

A szóbeli vizsga akkor eredményes, ha a vizsgázó mindkét vizsgarészre legalább elégséges érdemjegyet szerzett. A szakmai elméleti vizsga osztályzatát az írásbeli és a szóbeli érdemjegyek számtani átlaga adja.

b) Gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsga osztályzatát a feltevés (szituáció) megoldására és az önvédelmi gyakorlatok bemutatására külön-külön adott érdemjegyek számtani átlaga adja.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. Szakmai felkészítő tanfolyamot csak — a külön jogszabályban meghatározott módon — nyilvántartott szakképző intézmény, illetve oktatási vállalkozás folytathat a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerint.

2. A szakmai felkészítésre fordítható képzési idő minimum 320 óra. A képzési időkeretből 225 órát szakmai elméleti, 95 órát szakmai gyakorlati képzésre kell fordítani.

A szakmai gyakorlati képzés időkeretét a szakmai követelmény III. fejezet 2.2. pontjában meghatározott követelmények gyakorlati feladatainak, valamint a 2.3. pontban rögzített önvédelmi ismeretek oktatására, illetve begyako-

roltatására kell fordítani.

A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 70%-án jelen volt.

A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében központi képzési program kerül kiadásra. A szakmai követelmények III. fejezetében szereplő oktatási feladatok a képzés teljes óraszámának 90%-át fedik le. A fennmaradó 10%-ban a tanfolyam résztvevői vagy a leendő munkáltató igénye szerint mód van olyan szakmai ismeretek oktatására, amelyek elősegítik a szakmai felkészítést, illetve hatékonyabb elhelyezkedést biztosítanak.

3. Az írásbeli vizsgarész napjára más szakmai vizsgarész nem szervezhető. Ha a vizsgaszervező intézmény által kialakított feltételek lehetővé teszik, a szóbeli és a gyakorlati vizsgarész ugyanazon vizsganapon lefolytatható.

4. Javító-, illetve pótlóvizsgát legkorábban a sikertelen vizsgát követő 30 nap után szervezett szakmai vizsgán lehet letenni. Javítóvizsgát elégtelen osztályzatú vizsgarészből, illetve vizsgatárgyból kell tenni.

5. A szakmai tanfolyamszervező vállalkozások a szakképzési szerződés megkötésekor kötelesek nyilatkoztatni a jelentkezőket a személy- és vagyonőri tevékenységre jogosító igazolvány kiadásának feltételeiről — különösen az SzVMt. 5. §-ának (4) bekezdésében foglaltakról —, és arról, hogy azokat a jelentkező tudomásul vette.

E tájékoztatás, valamint a nyilatkozattétel nélkül a jelentkező nem kezdheti meg a szakmai felkészülést.

22. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TÁRSASHÁZKEZELŐ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 7899 03

2. A szakképesítés megnevezése: Társasházkezelő

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3613	Társasházkezelő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A társasház-kezelői tevékenység olyan önálló feladatkör, amely a jó kapcsolatteremtő képességen alapulva, a munkafolyamat minden részletére kiterjed, és a társasház fenntartásával, a társasházak működésével összefüggő követelmények ismeretét feltételezi.

A társasházkezelő a tevékenységi körén belül:

- a társasház adottságainak ismeretében — gazdasági elemzés alapján — ajánlatot készít az épület fenntartására (üzemeltetésére, karbantartására, felújítására) vonatkozóan,
- a tulajdonostársakkal kötött megbízási szerződésben foglaltak szerint szervezi az üzemeltetési és karbantartási feladatokat, irányítja és ellenőrzi a tervezett felújításokat,
- a megbízási szerződés alapján javaslatokat dolgoz ki a társasház gazdálkodása, a közös tulajdonú épületrészek hasznosítása kérdéseiben.

3. A szakképesítés megszerzésének előfeltétele

Előképzettség a szakképesítés megszerzéséhez: középiskolai végzettség

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A társasház-kezelői tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok, feladatcsoportok

1.1. Társasház-kezelési költségvetés és beszámoló készítése:

- az épület, a közös tulajdonú területek, helyiségek jellemzőinek meghatározása (településen belüli elhelyezkedés, műszaki állapot),
- a társasház működési bevételeinek és kiadásainak számbavétele, meghatározása,
- az éves költségvetési javaslat és az előző évi beszámoló elkészítése,
- a működés javítását szolgáló, illetőleg a felújításra vonatkozó javaslatok kidolgozása.

1.2. Az épület fenntartása:

- üzemeltetési feladatok folyamatos ellátása,
- karbantartási munkák számbavétele, bonyolítása,
- a tulajdonostársak döntése szerinti felújítások bonyolítása,
- szerződéskötések (alvállalkozói, szolgáltatói, munkáltatói),

— szolgáltatók (közüzemi, kommunális stb.) tevékenységének ellenőrzése,

— a tulajdonosok, bérlők, használók tájékoztatása, jogos igényeinek kielégítése, igények felmérése, a közgyűlés megtartásának kezdeményezése,

— alkalmazottak felvétele, munkáltatói jogok érvényesítése,

— pénzügyi intézetekkel (bankok, adóhatóságok, társadalombiztosítás) kapcsolattartás,

— költségek tervezése, elszámolása.

1.3. A társasház gazdálkodása

a) Hasznosítási javaslatok:

— az épület jellemzői és műszaki adottságai alapján a közös területek, helyiségek, lakások hasznosítási javaslatának kialakítása,

— a hasznosítási javaslatok pénzügyi elemzése, terv készítése.

b) Közös tulajdonú épületrészek (helyiség, lakás) bérbeadása:

- kereslet-kínálat áttekintése,
- megbízó(k) tájékoztatása,
- partnerek felkutatása,
- kapcsolattartás (hatóságokkal, érdekképviselőkkel),
- szerződés előkészítése,
- bérek mértékének megállapítása,
- fizetési feltételek, bérbeszámítási lehetőségek,
- számlázás.

2. Általános követelmények

A társasházkezelő a feladatai megoldásához szükséges mértékben rendelkezzen a tulajdonosok, bérlők, használók irányában a kapcsolatteremtéshez és annak folyamatos fenntartásához nélkülözhetetlen kommunikációs készséggel.

A feladatai ellátása során legyen jártas a munkavállalókkal, a vállalkozókkal való kapcsolatteremtésben.

A társasházkezelő rendelkezzen az alábbi ismeretekkel:

2.1. Műszaki ismeretek

Ismerje:

- a társasházhoz kapcsolódó műszaki alapfogalmakat,
- a lakóépületek szerkezeteit és azok ismétlődő hibajelenségeit,
- a garancia, a szavatosság, a kötelező alkalmassági idő érvényesítésének lehetőségeit,
- az építésügyi előírásokat.

2.2. Jogi ismeretek

Ismerje:

- a társasházra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, ezek összefüggéseit,
- a feladatköre ellátásához szükséges — a társasház tulajdonnal, a bérlettel, az adózással, a munkajoggal, a társadalombiztosítással, valamint a felújítások támogatásával összefüggő — előírásokat.

2.3. Gazdasági ismeretek

Ismerje:

- az alapvető pénzügyi, számviteli, könyvvezetési, valamint társadalombiztosítási és adózási szabályokat,
- a társasházak üzemeltetésének, karbantartásának, felújításának rendszerét, a tevékenység költségvetését,
- a lakóépületek közüzemi ellátásának (villany-, gáz-, víz-, csatornaszolgáltatás), továbbá a távfűtés, a központi fűtés és melegvízellátás gazdasági rendszerét.

2.4. Nyilvántartásokhoz kapcsolódó ismeretek

- Ismerje és alkalmazza a társasházkezelés folyamatos ellátásához szükséges nyilvántartásokat.
- Legyen tájékozott az épületfenntartáshoz kapcsolódó információgyűjtés és információ kiértékelés formáiról.

2.5. Piaci ismeretek

Ismerje:

- a közös tulajdonú helyiségek, lakások (házfelügyelői, gondnoki lakás) bérének, vételárának alakulását, az épület közös területei hasznosításának lehetőségeit,
- az építőipari munkák versenyeztetésére, a munkák elvégzésére vonatkozó megbízás rendszerét, szabályait.

3. Részletes követelmények

A társasházkezelő a következő témakörökből rendelkezzen elméleti és gyakorlati ismeretekkel:

3.1. Műszaki ismeretek

- A társasházhoz kapcsolódó alapfokú műszaki ismeretek.
- Műszaki ismeretek (háttérismeretek az épületek és a szerkezetek diagnosztizálási, felújítási, karbantartási munkákról).
- Építésügyi szabályok (építésügyi törvény, OTÉK, engedélyezési eljárások stb.).

3.2. Jogi ismeretek

- Polgári jogi ismeretek (a tulajdon fogalma, formái, a tulajdonjog tartalma, az ingatlan tulajdonjoga, az épület és a föld kapcsolata, a jelzálogjog, a kártérítés általános szabályai, a szerződések általános szabályai, a megbízási, vállalkozási, bérleti, adásvételi, közüzemi szerződések stb.).
- Társasházzal kapcsolatos jogi ismeretek (a társasháztulajdon keletkezése, az alapító okirat tartalma, a közös képviselő jogai és kötelezettségei, a közgyűlés összehívása, megtartásának rendje, a tulajdonostársak belső jogviszonya, a közös költségek viselésének szabályai, az egyhangú döntést igénylő kérdések, az átalakulás és a fenntartás új követelményrendszere).
- A lakások és helyiségek bérletéről szóló törvényrendekezéseinek ismerete, az önkormányzati és az állami tulajdonú lakások, helyiségek elidegenítésének főbb szabályai.
- Az ingatlan-nyilvántartás részei, a tulajdoni lap részei és tartalma.

— Az államigazgatási eljárás alapvető szabályai (általános szabályok, földhivatali eljárás, birtokvédelem, jogorvoslati rendszer).

— A társasházkezeléshez kapcsolódó adó- és illetékjogi ismeretek.

— Építésügyi jogszabályok (építésügyi törvény, OTÉK, engedélyezési eljárások stb.).

3.3. Gazdasági ismeretek

- Alapvető pénzügyi és számviteli ismeretek (bankszámla nyitása és kezelése, számlák kiállítása és a benyújtott számlák ellenőrzése, könyvvezetés, nyilvántartás stb.).
- Hitel- és támogatási rendszer a társasházak felújításához, korszerűsítéséhez (központi, helyi támogatások, hitelvezetési rendszerek).

— Társadalombiztosítási és adózási ismeretek (a munkáltatói feladatokkal, az árubeszerzéssel, a munkák, szolgáltatások megrendelésével, elvégzésével, a közös tulajdonú épületrészek hasznosításával kapcsolatban).

— Gyakorlati módszerek és technikák.

3.4. A társasházkezelés gyakorlata és technikai ismeretek

3.4.1. A társasházkezelő elméletben ismerje az épület fenntartása területén:

— a megbízási szerződéshez szükséges ajánlattétel követelményeit,

— a társasházról történő tájékozódás lehetőségeit, az épület fekvését meghatározó környezet és a település jellemzőinek számbavételét,

— a társasház működésére vonatkozó éves költségvetés és az előző évi beszámoló elkészítésének tartalmi követelményeit és módszerét,

— a tevékenység végzéséhez kapcsolódó szerződések formáit, az építésügyi, a földhivatali eljárások rendjét,

— a pénzügyi konstrukciókat, a fizetési feltételek megállapítását, a számlázás rendjét.

3.4.2. A társasházkezelő gyakorlatban ismerje az épület fenntartása területén:

— az ingatlan jellemzőit, az épület felszereltsége megállapításának módját,

— az épület üzemeltetési, karbantartási, felújítási munkái tervezésének és a megvalósításának gyakorlatát,

— a kapcsolattartás formáit és módját a közüzemi szolgáltatókkal,

— a kapcsolattartás lehetőségeit és követelményeit a pénzintézetekkel,

— a szakhatóságokkal, adóhatóságokkal és társadalombiztosítással,

— a megbízókkal és a bérlőkkel történő kapcsolattartás és elszámolás módját,

— a vállalkozókkal, alvállalkozókkal, szolgáltatókkal történő kapcsolattartás és az elszámolás módját.

3.4.3. A társasházkezelő tudja

— a megfelelő viselkedésnormákat alkalmazni a tulajdonosokkal, bérlőkkel, alvállalkozókkal, üzletfelekkel, hatóságokkal való kapcsolattartásban.

3.5. A társasházkezelő az ismereteit önállóan tudja alkalmazni a következő területeken

3.5.1. A megbízási szerződés:

— a társasházkezelés ellátására vonatkozó ajánlat elkészítése,

— az elfogadott ajánlat alapján a megbízási szerződés megkötése.

3.5.2. A szerződés szerinti munkák előkészítése:

— az ingatlan jellemzőinek, az épület adatainak, műszaki paramétereinek, közművesítettségének, felszereltségének ismerete, illetve megállapítása, nyilvántartásba vétele,

— a tulajdonosok, bérlők, használók nyilvántartásba vétele, az elvégzendő munkákra vonatkozó összehasonlító információk beszerzése, értékelése.

3.5.3. A szerződéses feladatok teljesítése, a fenntartási tevékenység ellátása:

— a társasház működtetése,
— szerződéskötések,
— alvállalkozók foglalkoztatása,
— kapcsolattartás tulajdonosokkal, bérlőkkel, használókkal,
— alkalmazottak foglalkoztatása,
— pénzügyi feladatok (bevételek-kiadások) intézése,
— számlázás, költség- és árérvényesítés,
— adózással, társadalombiztosítással kapcsolatos tevékenység,
— banki kapcsolatok intézése.

3.5.4. A társasház gazdálkodásával kapcsolatos javaslatok kidolgozása:

— működési költségek számbavétele,
— bérlemények és bérleti feltételek számbavétele, elemzése,
— hasznosítási javaslat készítése,
— megtérülési számítások elvégzése és értékelése.

3.5.5. Kapcsolattartás

— hatóságokkal és érdekképviselőkkel,
— megbízó folyamatos tájékoztatása.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

A vizsgakövetelmények megegyeznek a III. fejezetben tantárgyanként meghatározott követelményekkel és követelményszintekkel.

A társasházkezelő szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény, valamint a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell lefolytatni.

1. A vizsgára bocsátás feltételei

A vizsgára az jelentkezhetsz, aki az elméleti és gyakorlati szakképzésre szervezett tanfolyamon részt vett.

A vizsgára bocsátás előfeltétele: vizsgadolgozat elkészítése.

2. A szakmai vizsga részei:

— írásbeli vizsga,
— szóbeli vizsga,
— gyakorlati vizsga.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok

a) Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgarészen a III. fejezet 2. pontjában feltüntetett szakmai tantárgyak keretében tanult — az általános és a részletes szakmai követelményekben meghatározott —, a szakmai tantárgyak témakörei alapján összeállított feladatlapot kell megoldani.

Időtartam: 180 perc.

b) Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgarészen a III. fejezet 2. pontjában feltüntetett szakmai tantárgyak keretében tanult — az általános és a részletes szakmai követelményekben meghatározott — szakmai témakörök alapján kell számot adni, különösen a következő témákból:

— műszaki ismeretek (alapfokú műszaki ismeretek, háttérismeretek, építésügyi szabályok),

— jogi ismeretek (a tulajdonjog, a társasháztulajdon jellemzői, az ingatlan-nyilvántartási, a bérleti, a társasházkezeléshez kapcsolódó adó- és illetékjogi ismeretek),

— gazdasági ismeretek (pénzügyi és számviteli alapismeretek, hitelezési és támogatási formák, társadalombiztosítási és adózási ismeretek, valamint a gyakorlati alkalmazásuk),

— a társasházkezelés gyakorlata és technikája (az ingatlan jellemzőinek, felszereltségének meghatározása, a munkák tervezése, kapcsolattartás).

A szóbeli vizsgán a vizsgatantárgyak által meghatározott ismeretek szintetizálására, az összefüggésrendszerrel történő számonkérésre kell törekedni.

Időtartam: a felkészülési idő minimum 30 perc.

Az írásbeli, valamint a szóbeli vizsga tételeit a részletes követelményekben meghatározottak alapján a vizsgaszervező intézmény állítja össze, és a belügyminiszter hagyja jóvá. A belügyminiszter jóváhagyását a vizsgáztatásra vonatkozó engedély megkérésével egyidejűleg kell kérni.

c) Gyakorlati vizsga

Témakörök:

A vizsgázó által elkészített vizsgadolgozat értékelése. A vizsgadolgozat témája a vizsgázó által kiválasztott, konkrét társasházra vonatkozó kezelési terv elkészítése.

A vizsgadolgozat lehetséges témáit a III. fejezet 2. pontjának megfelelően a szakmai vizsgaszervező intézmény állítja össze, és a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A vizsga értékelése:

A vizsgázó szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és szóbeli elméleti vizsgarészekre kapott érdemjegyek írásbeli vizsgarész osztályzata felé kerekített számtani átlaga adja.

A vizsgarészeket külön-külön (1—5-ig terjedő) osztályzat-al kell értékelni.

Eredménytelen az írásbeli feladatlap megoldása, ha a jelölt a kérdések több, mint a felére nem ad helyes választ.

A szakmai gyakorlat érdemjegyét a vizsgadolgozatra kapott érdemjegy és a gyakorlati kérdésekre adott válasz határozza meg.

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki minden vizsgarész követelményét legalább elégséges eredménnyel teljesítette.

Igazoltan elmulasztott, vagy valós indokkal megszakított vizsgát követően, pótlóvizsga tehető. Minden egyéb sikertelen vagy elmulasztott vizsga csak javítóvizsgával ismételhető.

Javító- és pótlóvizsgát csak az eredménytelen (elégtelen osztályzatú), illetve az elmulasztott vizsgarészből kell tenni.

A javító- és pótlóvizsgára egyaránt a jelölt kérelme alapján már a következő vizsgaidőszakban is sor kerülhet.

23. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI SZAKELŐADÓ szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosítási száma: 52 5812 01
2. A szakképesítés megnevezése: Településfejlesztési szakelődó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3199	Egyéb műszaki ügyintéző
	Településfejlesztési szakelődó
3602	Igazgatási ügyintéző
4291	Ügyféltájékoztató

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A képzés befejezését követően a jelölt alkalmas lesz a településfejlesztési és a településüzemeltetési ügyintéző munkakör betöltésére, ennek keretében a felmerülő gazdasági, technikai-műszaki, szakirányú vállalkozói ismereteket igénylő feladatok ellátására.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A szakmai vizsgán számon kérhető ismeretek:

1. Településfejlesztési ismeretek

- A településekkel, a fejlesztéssel, a tervezéssel és a rendezéssel összefüggő alapfogalmak ismerete.
- A településfejlesztési programok (konceptiók) készítése és tartalma.
- A településfejlesztési tervek.
- A településrendezési tervek.
- A településfejlesztés és a területfejlesztés kapcsolata.
- A környezetvédelem és a fenntartható fejlődés elvének érvényesítése a településfejlesztésben.
- A települési konfliktusok keletkezése és kezelési módjai.
- Önkormányzati külső-belső kapcsolatokat.
- Lakossági, képviselői kapcsolatokat.
- Településfejlesztés tervezése.
- Szervezési és marketingismeretek.
- A településen alkalmazható legmegfelelőbb építési anyagok és szerkezeti technológiák ismerete.
- Tőkeforrás-feltárás: hitelfelvétel, bankügyletek, gazdaságosság-elemzési ismeretek.
- Pályázati kiírás, értékelés, az eredmények ellenőrzésének technikái.
- A települések alakulásának története, településfejlesztés.
- A települések adottságainak és fejlesztési irányainak összefüggései.
- Az ágazati fejlesztési koncepciók, tervek jellemzői.
- A településfejlesztés eszközei, finanszírozása.

2. Településüzemeltetési ismeretek

- A települések intézményrendszere.
- Az önkormányzat településüzemeltetési tevékenysége.
- Településüzemeltetési vállalkozás.
- Települési környezetvédelem.
- Épületfenntartás, épületüzemeltetés.
- Helyi közlekedés szervezése.
- Felszíni vízrendezés.
- Település vízgazdálkodási (vízellátás, csatornázás) feladatok.
- Közfürdők és fürdőhelyek fenntartása.
- Gázellátás feladatai.
- Elektromos energiaellátás.
- Távhőellátás.
- Zöldterület-gazdálkodás.
- Közterület tervezése és fenntartása.
- Települési szilárd és folyékony hulladék kezelése.
- Temetkezési szolgáltatás.
- Kéményseprő-ipari közszolgáltatás.
- Az önkormányzat feladata az adott településüzemeltetési tevékenység ellátásában, illetve a szolgáltatás szervezésében.

— A szükséges hatósági, tervezői, kivitelezői tevékenység menetének ismerete, szükség szerint szakértő bevonása a feladat elvégzésébe.

— Díjkialakítási technikák.

— Adatszolgáltatás az önkormányzati költségvetés készítéséhez a fejlesztés építés, a fenntartás, az üzemeltetés költségeiről.

— Tájékoztatottság a gazdaságos tervezettséghez és kivitelezettséghez.

3. Közigazgatási alapismeretek

— A közigazgatási rendszer felépítése, működése.

— Önkormányzatok rendszere.

— Hatósági eljárások.

4. Kommunikációs ismeretek

— Kommunikációs alapismeretek.

— A közösségfejlesztés alapvető technikái.

— A település civil szervezeteivel való kapcsolattartás.

— Tárgyalástechnika, konfliktuskezelés.

— Ügyfelek tájékoztatása, problémakezelés.

5. Közgazdasági, pénzügyi, adózási, jogi, vállalkozási ismeretek

— Közgazdasági, pénzügyi, adózási alapismeretek.

— Pénzkezelési technikák: költségvetés-készítés, díj-számítás, fenntartási, üzemeltetési költségek számítása.

— Egyszerű pénzügyi eljárások lebonyolítása, számlázási, könyvelési ismeretek.

— A kisvállalkozás működési feltételei.

— Kisvállalkozás könyvelése, ügyiratok intézése.

— Jogi szabályozás ismerete.

— Társadalombiztosítási ismeretek.

6. Munkajogi, munkaerő-piaci ismeretek

— A legfontosabb foglalkoztatási törvények (Munka Törvénykönyve, köztisztviselői, közalkalmazotti, foglalkoztatási törvény) szabályai.

— A munkaviszony keletkezésének és megszűnésének főbb szabályai, valamint az anyagi, fegyelmi, kártérítési szabályok, felelősség, hivatalos személy fogalma büntetőjogi minősítése.

— A munkahelyre vonatkozó alapvető szabályok (ügyrend, munkaköri leírások, ügyviteli szabályzat), álláshirdetés megfogalmazása.

— Álláshirdetésre jelentkezés, megjelenés, viselkedés, a munkaalkalmasság megítélése.

7. Számítástechnikai ismeretek

— Számítógép-működtetés, programkezelés.

— Számítástechnikai műszerpark ismerete.

— Szövegszerkesztő, táblázatkezelő, adatbázis-kezelő technikák.

8. Információgyűjtés, nyilvántartási ismeretek

— Legyen tájékozott az információgyűjtés és kiértékelés formáiról, az ügykezelés szabályairól.

— Ismerje és tudja alkalmazni a tevékenységéhez szükséges nyilvántartásokat.

9. Ingatlanérték, vagyoneérték ismeretek

— Önkormányzati külső-belső kapcsolatok.

— Lakossági, képviselői kapcsolatok.

— Településfejlesztés tervezése.

— Szervezési és marketing ismeretek.

— A településen alkalmazható legmegfelelőbb építési anyagok és szerkezeti technológiák ismerete.

— Tőkeforrás-feltárás: hitelfelvétel, bankügyletek; gazdaságosság-elemzési ismeretek.

— Pályázati kiírás, értékelés, az eredmények ellenőrzésének technikái.

10. Biztonságtechnika, tűz- és vagyonvédelem. Biztosítási ismeretek.

— Munkavédelem, rendeletek, szabványok.

— Biztonságtechnika, veszélyforrások, védelmi rendszerek.

— A települési létesítményekkel kapcsolatos tűz- és vagyonvédelmi előírások ismerete, alkalmazása.

— Biztosítási eljárások, kockázati módok.

11. Idegen nyelv ismerete

— A szakelőadói feladatok ellátásához szükséges egy idegen nyelv ismerete alapfokú szinten.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A vizsgakövetelmények megegyeznek a III. fejezetben meghatározott szakmai követelményekkel. A településfejlesztési szakelőadói szakmai vizsgát a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény és a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell megszervezni és lefolytatni.

A képzésben való részvétel feltételei:

— középiskolai érettségi,

— szakmai alkalmasság.

Vizsgára bocsátás előfeltétele:

— a szakmai dolgozat elkészítése, valamint

— a szakmai tanfolyamon való részvétel igazolása.

2. A szakmai vizsga részei

Szakképzettséget az írásbeli, a szóbeli és a gyakorlati vizsgarész teljesítésével lehet szerezni.

Az írásbeli vizsgarészt a belügyminiszter által jóváhagyott írásbeli tételek alapján, a képzés egészét átfogó, összetett feladat alapján kell teljesíteni. A vizsgatételeket a III/1—10. témacsoportból kell összeállítani.

Az írásbeli vizsgára biztosított idő 3 óra. A vizsgán jegyzet és tankönyv segédeszközként nem használható, a vizsgázó a feladat elkészítéséhez tanácsot nem kérhet, és nem kaphat.

A szóbeli vizsgarészt a belügyminiszter által jóváhagyott, a III/1—10. témacsoportból összeállított vizsgatételek alapján kell teljesíteni.

A gyakorlati vizsgarészt a szakmai dolgozat elkészítésével és a vizsgabizottság előtti „megvédésével” kell teljesíteni. A szakmai dolgozat témáját a vizsgaszervező intézmény állítja össze a településfejlesztés szakterületek követelményei (ipar-, mezőgazdaság- és infrastruktúrafejlesztés, közművesítés, energiaellátás, kommunális feladatok szervezése....) alapján. A szakmai dolgozatot a szakmai vizsga tervezett időpontja előtt 30 nappal korábban kell leadni a szakmai vizsgaszervező intézménynek.

3. A vizsga értékelése

A vizsgázó szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot. A szakmai elmélet osztályzatát az írásbeli és a szóbeli elméleti vizsgarészekre kapott érdemjegyek átlaga adja. A vizsgarészeket külön-külön (1—5-ig terjedő) osztályzattal kell értékelni.

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki minden vizsga követelményét teljesítette.

Igazoltan elmulasztott vagy valós indokkal megszakított vizsgát követően pótlóvizsga tehető. Minden egyéb sikertelen, vagy elmulasztott vizsga csak javítóvizsgálattal ismételhető.

A javító- és pótlóvizsgára egyaránt — a vizsga időpontjában érvényes vizsgakövetelmények szerint — a jelölt kérelme alapján kerülhet sor.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei:

Abból a vizsgarészből vagy tantárgyból, amelyből a vizsgázó felsőoktatási intézményben vagy az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, más szakmai vizsga keretében eredményes vizsgát tett, a vizsgatantárgy vizsgája alól felmenthető. A felmentésről a vizsgabizottság határoz.

Az írásbeli vizsgarész napjára más szakmai vizsgarész nem szervezhető. Ha a vizsgaszervező intézmény által kialakított körülmények lehetővé teszik, a szóbeli vizsgarész napján sor kerülhet a szakmai dolgozat megvédésére is.

24. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TEMETKEZÉSI SZOLGÁLTATÓ szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 51 7899 03
2. A szakképesítés megnevezése: Temetkezési szolgáltató

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5354	Temetkezési foglalkozású

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A temetkezési szolgáltató a vállalkozás gyakorlása során ellátja, illetve irányítja a jogszabályoknak megfelelően — részben vagy teljeskörűen — az elhunytak temetésre való felvételét, a halottszállítást, az elhunyt temetésre való előkészítését, a temetéshez szükséges kellékek biztosítását, a ravatalozást, búcsúztatást, a sírba helyezést, a hamvasztásos temetést, az urna elhelyezését-kiadását, a hamvak szórást, az exhumálást, sírnyitást és az újratemetést.

A temető tulajdonosának megbízása alapján ellátja, illetve irányítja a temetési helyek, temetők temetésre való előkészítését, fenntartását és üzemeltetését.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A temetkezési tevékenység ellátásának szakmai alapja:

- a temetkezési szolgáltatásra, a temetőfenntartásra, a temetőüzemeltetésre vonatkozó jogszabályok,
- az eltemetőkkel, a hozzátartozókkal való kegyeleti kommunikáció,
- a temető- és a temetkezési kultúra gyakorlatának elsajátítása és alkalmazása.

1. A temetőkre és a temetkezésre vonatkozó általános jogi ismeretek alkalmazása

A temetkezési szolgáltató a hatályos jogszabályok alapján a kegyeleti követelményekre tekintettel — azok szigorú betartásával —, végzi feladatát.

Ennek során:

- képes a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvényt és a végrehajtásáról szóló rendelkezéseket a gyakorlatban alkalmazni,
- önállóan képes segíteni a helyi önkormányzati rendelet szakmai előkészítését,
- előkészíti a temetőszabályzatot, a kegyeleti közszolgáltatási szerződést,
- figyelemmel kíséri, ismeri és munkája során alkalmazza a temetkezési szolgáltatás ellátására vonatkozó egyéb jogszabályokat,
- közreműködik az igazgatási és hatósági eljárásban a közegészségügyi, környezet-egészségügyi, környezetvédelmi és munkavédelmi normák szerint,
- jellemezni tudja és képes alkalmazni a temetkezési vállalkozás irányításának általános és sajátos ismereteit,

— ismeri és képes alkalmazni a Polgári Törvénykönyvben a kegyeleti joggal kapcsolatos fogalmakat és előírásokat,

— ismeri a halottakkal kapcsolatos közegészségügyi előírásokat,

— ismeri a tűzvédelmi és az elsősegélynyújtásra vonatkozó előírásokat.

2. A kegyeleti kommunikáció alkalmazása

A temetkezési szolgáltató képes a kegyeleti kommunikáció elméleti és gyakorlati szabályait alkalmazva elvégezni feladatát.

Ennek során:

— végzi a temetkezési szolgáltatás gyakorlati teendőinek ellátását a pszichológiai, beszéd- és viselkedéskultúra, valamint a tárgyalástechnikai alapismeretek birtokában,

— önállóan kezeli az ügyfelekkel felmerülő konfliktust.

3. A temető- és temetkezési kultúra alkalmazása

A temetkezési szolgáltató szakszerűen tudja érvényesíteni a teljes körű szolgáltatás során a hazai temető- és temetkezési kultúra, a halottkultusz gyakorlatát.

4. A temetkezési szolgáltatás szakmai ismereteinek alkalmazása

A temetkezési szolgáltató a temetkezési szolgáltatásra vonatkozó jogszabályok alapján végzi feladatát. Önállóan gondoskodik — a hatályos jogszabályoknak megfelelően — a teljes körű temetkezési szolgáltatás megszervezéséről, lebonyolításáról, manuális elvégzéséről, az adminisztratív teendők és okmányozás ellátásáról, a nyilvánítások vezetéséről.

Menedzseli a szolgáltatást, ellenőrzi a technológiai és ügyviteli folyamatokat.

Ennek során:

— elvégzi az ügyfélfogadással és a temetésfelvétellel kapcsolatos gyakorlati teendőket,

— ellátja a temetésrendező és szervezői feladatokat,

— elvégzi a halottak belföldi és nemzetközi szállításának, átvételének, átadásának gyakorlati feladatait,

— elvégzi az elhunyt és a kellékek ravatalozásra való előkészítését, és elkészíti a ravatalt,

— közreműködik a hagyományos földbe temetés végrehajtásában,

— lebonyolítja a hamvasztásos temetést,

— elvégzi az urna elhelyezésének, a hamvak kiadásának, szórásának gyakorlati feladatait,

— közreműködik az exhumálásban, a rátemetés elvégzésében,

— ellátja a rendkívüli halálesetekkel kapcsolatos szolgáltatást,

— kivitelezzi a temetkezési emlékhelyen végzendő szolgáltatásokat,

— elvégzi az alapkellékek feliratozását, díszítését,

— közreműködik a kertészeti díszítések, a kegyeleti koszorú elkészítésében.

5. A temetőfenntartás, temetőüzemeltetés ismereteinek alkalmazása

A temetkezési szolgáltató a temetők fenntartására, üzemeltetésére vonatkozó jogszabályok szerint tudja alkalmazni azokat a szolgáltatási, szakmai ismereteket, amelyek a temetőben, temetkezési emlékhelyen valósulnak meg. Önállóan képes előkészíteni a temetési helyeket, menedzseli és koordinálja a temető funkciójának megfelelően a temető használatát.

Ennek során:

— ellátja a temető fenntartását, az építmények, közművek, a tárgyi és infrastrukturális létesítmények, közcélú zöldfelületek karbantartását, felújítását és gondozását,

— közreműködik a temető- és sírhelygazdálkodással összefüggő létesítési, bővítési, hamvasztóépítési feladatok megvalósításában,

— ellátja a temetőgondnoki, temetőüzemeltetési alapfeladatokat,

— elvégzi a temetési helyek lezárásával, megszüntetésével, újra betemetésével kapcsolatos gyakorlati teendőket,

— elvégzi a műemléki, a hősi temetők, temetkezési helyek, valamint a nemzeti sírkert betemetésével, fenntartásával, üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat,

— ellátja a lezárt temetőkkel kapcsolatos sajátos fenntartási és üzemeltetési feladatokat,

— közreműködik a kegyeleti park kialakítása, fenntartása és üzemeltetése szakmai feladatainak elvégzésében,

— gondozza a temetési helyeket és a temetői közterületeket,

— szervezi a temetőben működő vállalkozási tevékenységet.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

A szakmai felkészítő tanfolyam javasolt óraszám: 250 óra.

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet, valamint a szakmai és vizsgakövetelmények előírásai szerint kell megszervezni, illetve lefolytatni.

Az írásbeli vizsgarész, a szakmai dolgozat „védése”, valamint a szóbeli vizsgarész egy napra is szervezhető, amennyiben a vizsgázók létszáma nem haladja meg a 20 főt. 20 fő felett csak a szakmai dolgozat „védése” tartható meg egy napon a szóbeli vizsgarésszel.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— Korhatár: 21. életév betöltése.

— Iskolai végzettség: középiskolai végzettség.

— Szakmai gyakorlat: 2 éves temetkezési szolgáltatásban eltöltött gyakorlat.

— A szakmai felkészítő (elméleti-gyakorlati) tanfolyamon való részvétel.

— Szakmai dolgozat elkészítése és bírálatra történő benyújtása a vizsgaszervező intézményhez a szóbeli vizsgarész megkezdése előtt 30 nappal.

2. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészekből áll.

— Írásbeli 120 perc.

— Szóbeli és a szakmai dolgozat védeése minimum 20 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

3.1. Az írásbeli vizsga tartalma:

— teljes körű temetkezési szolgáltatás tartalma, technológiai vázlata, a szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályi feltételek, közegészségügyi feladatok,

— a vállalkozás gyakorlásának jogszabályokban előírt általános és szakmai feltételei,

— a magyar nép temetkezési kultúrájának leírása a kezdetektől napjainkig,

— a temetőfenntartás és temetőüzemeltetés főbb szakmai területei és jogszabályi előírásai

Az írásbeli vizsgarészt a fentiekben megjelölt témakörökből összeállított, a belügyminiszter által jóváhagyott, komplex írásbeli feladat megoldásával kell teljesíteni.

3.2. A szóbeli vizsga tartalma:

A szakmai követelményekben meghatározott ismeretek alapján összeállított kérdések és azok alkalmazási készségről kell számot adni a következő témakörökben:

— Temetkezésre vonatkozó jogszabályok.

— Közegészségügyi, környezet-egészségügyi, munkavédelmi normák.

— Kegyeleti kommunikáció.

— Temető- és temetkezési kultúra.

— Temetkezési szolgáltatás gyakorlata.

— Temetőfenntartás, temetőüzemeltetés gyakorlata.

A szóbeli vizsgarészt a felsorolt témakörökből kialakított, a belügyminiszter által jóváhagyott szakmai kérdések alapján kell teljesíteni. A szóbeli vizsgán a vizsgázónak szakmai jogi és szakmai ismeretekből egy-egy kérdésre kell választ adnia.

3.3. A gyakorlati vizsga tartalma:

— teljes körű temetkezési szolgáltatás felvétele: eltemetés megrendelése

a) hagyományos földbe temetés, valamint

b) hamvasztásos temetés esetén (ajánlás, okmányozás, számlázás, ügyintézés),

— kegyeleti közszolgáltatási szerződés elkészítése.

A gyakorlati vizsgarészt a megjelölt témakörökre elkészített szakmai dolgozat elkészítésével, majd a vizsgabizottság előtti „védésével” kell teljesíteni. A szakmai dolgozatot a szóbeli vizsga kitűzött időpontja előtt legalább 30 nappal korábban kell értékelésre benyújtani a szakmai vizsgát szervező intézményhez. A vizsgázó dolgozatáról a

vizsgaszervező intézmény vezetője készít véleményt, és érdemjeggyajavaslatával együtt adja át a szakmai vizsgabizottság elnökének. A szakmai dolgozat „védésére” a szóbeli vizsgarész napján is sor kerülhet.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei
A szakmai vizsga alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

Eredményes szakmai vizsgát az a jelölt tett, aki minden vizsgarész vizsgakövetelményét teljesítette. Javító- és pótlóvizsgát az eredménytelen vizsgarészből, illetve vizsgatárgyból kell tenni, az eredménytelen vizsgát követő 30 nap eltelte után.

Az írásbeli vizsgarészt egy érdemjeggyel kell értékelni. Az írásbeli vizsgarészt akkor teljesítette eredményesen a vizsgázó, ha a feladatra adható összpontszám legalább 50%-át elérte.

A szóbeli vizsgarész érdemjegyét a szóbeli vizsgakérdésekre adott érdemjegyek számtani átlaga adja.

A szakmai vizsga elméleti osztályzatát az írásbeli és a szóbeli vizsgarész érdemjegyeinek számtani átlaga adja.

A szakmai gyakorlati vizsga osztályzatát a szakmai dolgozat értékelésére és a vizsgabizottság előtti „védésére” adott érdemjegyek számtani átlaga adja.

25. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TŰZOLTÓ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 32 8915 01

2. A szakképesítés megnevezése: Tűzoltó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5362	Tűzoltó

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A tűzoltó a hivatásos önkormányzati, az önkéntes és létesítményi tűzoltóságoknál készenléti szolgálatot lát el, ügyeleti tevékenységet végez, rajkötelékben tűzoltási és műszaki mentési feladatokat hajt végre, valamint közreműködik katasztrófaveszélyek elhárításában és a katasztrófaesemények felszámolásában.

A tűzoltási feladatokon belül végzi a veszélyeztetett emberek és anyagi javak mentését, a tüzek oltását, és a kapcsolódó közvetlen veszélyek elhárítását. Tűz- és robbanásveszélyt jelentő helyzetekben közreműködik a biztonsági intézkedések végrehajtásában. Műszaki baleseteknél, kár- és katasztrófaeseményeknél az élet- és a műszaki mentés feladatainak végzése mellett részt vesz a károk és a következmények felszámolásában.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
53 8915 02	Katasztrófa- és tűzvédelmi technikus

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A tűzoltói tevékenység etikai normáinak, fegyelmi, öltözködési, alaki szabályainak alkalmazása, a készenléti szolgálatellátás területén a laktanyában végrehajtandó tűzoltói tevékenység feladatainak ellátása.

E tevékenység végrehajtásához:

ismerje:

- a tűzoltóság múltját és jelenét,
- a szakma gyakorlását megalapozó, valamint a hivatásos vagy önkéntes alapon,
- tűzoltói tevékenységet ellátókra vonatkozó jogszabályokat,
- a tűzoltó magatartására vonatkozó előírásokat;

legyen képes értelmezni:

- a szolgálati és a tűzvédelmi jogszabályokat;

legyen képes ellátni:

- a napi beosztásához szükséges feladatokat.

2. A tűzoltási tevékenység munkafázisainak, a riasztás, a vonulás, a tűzoltás, az élet- és anyagmentés, az utómunkálatok és a tűzoltást követő feladatok ellátása. A tűzoltósport elemeinek végrehajtása, a fizikai állapot megőrzése.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes felismerni:

- a veszélyhelyzeteket kiváltó fizikai és kémiai okokat, veszélyes anyagokat,
- tudjon következtetéseket levonni az ilyen alapokon nyugvó jelenségekből,
- a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet megalapozó természettudományos alapismereteket,
- a tűzvédelem feladatrendszerét, az alapvető tűzvédelmi jogszabályokat, megelőzési szabályokat,

— a szakma gyakorlása során előforduló baleseti okokat és az egészségre káros hatásokat,

— a tűzvizsgálathoz szükséges helyszíni nyomokat, jelenségeket;

legyen képes kiválasztani és értelmezni:

- a tűzoltásra, műszaki mentésre vonatkozó jogszabályokat, a tűzoltási — mentési tevékenység menetét, a tűzoltásban, műszaki mentésben résztvevők jogait, kötelességeit,
- a lakosságot, a gazdaságot érintő káresemények, katasztrófák elhárításának alapelveit, feladatait;

legyen képes gyorsan és biztonságosan végrehajtani:

- mindazon egyéni tűzoltói feladatokat, amelyek biztosítják a tűzoltórajok szervezett működését, a beavatkozások, a mentések szakszerűségét,

— az alkalmazandó tűzoltó taktikai ismereteket, azok alapelveit,

— a szerelési szabályzat előírásait, a szerelési feladatokat,

— a tűzoltói tevékenység során jelentkező hosszan tartó és különleges helyzetekben történő szakfeladatokat,

— a tűzoltósport elemeit,

— a sérültek szakszerű emelését, mozgatását;

legyen képes betartani:

— a munka- és egészségvédelmi, valamint a balesetelhárítási előírásokat,

— a katasztrófavédelmi és a tűzoltói tevékenység során felmerülő környezetvédelmi követelményeket;

legyen képes elviselni a fokozottan veszélyes környezetben a fizikai, pszichikai terheléseket.

3. A tűzoltó műszaki szakfelszerelések és védőeszközök készenléti állapotának fenntartása.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes felismerni:

— a munkavédelmi szabályok betartásának fontosságát saját és társai védelmében, tudja azokat a beavatkozások során alkalmazni,

— a különféle tűzoltó felszerelések és berendezések működésének fizikai törvényszerűségeit, működési elvét, kezelésének, karbantartásának szabályait;

legyen képes szakszerűen önállóan kezelni, karbantartani és ellenőrizni:

— a különféle egyéni és csoportos védőeszközöket,

— a tűzoltóságnál rendszeresített kisépeket,

— a gépjárműfecskendők málházási rendjének megfelelően a tűzoltó gépjárművön elhelyezett felszereléseket és azok állapotát,

— az alkalmazott hírközlő berendezéseket.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakképzésre történő jelentkezés feltételei:

— a jelentkező rendelkezzen érettségi bizonyítvánnyal, vagy egy, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítéssel,

— a jelentkező legyen a tűzoltóság tagja.

2. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— A szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése.

— A gyakorlati felkészítés ütemtervében meghatározott feladatok igazolt teljesítése.

— A kisgépkészítői vizsga eredményes teljesítése.

— A képzésen való kötelező részvétel.

3. A szakmai vizsga részei

a) Írásbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott szakmai feladatcsoportokat (tantárgyakat) felölelő ismeretanyag ellenőrzése írásos tesztlap formájában

Tantárgyak:

Tűzoltási és katasztrófavédelmi ismeretek.

Tűzoltó műszaki ismeretek.

Időtartam: 90 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A szakmai vizsgát szervező intézmény által meghatározott feladat végrehajtása az alábbi feladatcsoportok követelményeinek figyelembevételével.

Tantárgyak:

Szerelési és mentési gyakorlatok.

Tűzoltó műszaki ismeretek.

c) Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból tételt húz, amelyet az alábbi feladatcsoportok (tantárgyak) követelményei alapján összeállított 1-1 kérdés szerint kell megválaszolni.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Tűzoltó műszaki ismeretek.

Minden szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amelyek a szakmai és módszertani központnál szerezhetők be.

4. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeret szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Tűzoltási és katasztrófavédelmi ismeretekből:

— a tűzoltóság történetét,

— a tűzoltóság szervezetét, irányítását és feladatait,

— az elismerések formáit, adományozásuk rendjét,

— a fegyelmi eljárás rendjét, a fenytések fokozatait, fegyelmi jogköröket,

— a kártérítési felelősség szabályait,

— a katasztrófavédelmi szervek és az önkormányzatok tűzoltósággal kapcsolatos feladatait,

— a katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszerét,

— a katasztrófa fogalmát, típusait, csoportosítását,

— a hazánkban előforduló katasztrófaeseményeket,

— a hivatásos önkormányzati tűzoltóság katasztrófavédelmi feladatait,

— a mezőgazdaság területén előforduló tüzek körét, taktikai jellemzőit,

— az épületkárok csoportosítását, jellemzését,

— a vízből, jégről mentés feladatait,

— a minősített időszakok fogalmát, jellemzőit,

— a tűz elleni védelem fogalmát,

— a tűz megelőzés fogalmát, célját,

— a tűzvizsgálat fogalmát, célját,

— a tűzveszélykockázat jelét, megnevezését és jellemzőit,

— a tűzveszély kockázatát csökkentő szabályok jellemzőit,

Műszaki ismeretekből:

— a szívóoldali felszerelések csoportosítását, a felszívas, a túlnyomásos és a mélyszívóval történő táplálás szerint,

— a szívóoldali felszerelések feladatát, felépítését, műszaki jellemzőit, alkalmazásuk lehetőségeit,

— a nyomóoldalhoz tartozó felszerelések körét és műszaki jellemzőit,

— a nyomótömlők csoportosítását, méretét, műszaki jellemzőit,

— az osztók fajtáit, felépítését, feladatait,

— a vízsugárszivattyúk típusait és műszaki sajátosságait,

— a habfejlesztés módjait, felszereléseit és berendezéseit, valamint a habsugárcsővek fajtáit, felépítését,

— a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat,

— a tűzoltó készülékek csoportosítását oltóanyag szerint, hajtóanyag és annak elhelyezési módjai szerint, alkalmazott típusuk és súlyuk szerint,

— a tűzoltó kötelek feladatait és kialakításuk sajátosságait,

— a négyrészes fém dugólétrák, a kétrészes fém kihúzó létrák, valamint a horoglétra méreteit, részeit, jellemző adatait,

— a kéziszerszámok és eszközök fajtáit, kialakítását, műszaki jellemzőit és a felhasználás lehetőségeit,

— a belső égésű motorok csoportosítását és szerkezeti részeit,

— a gépjárművek erőátviteli rendszerének felépítését és feladatukat,

— a benzin üzemű motorok üzemanyag ellátó rendszerének felépítését és feladatait,

— a Diesel-motorok üzemanyag ellátó rendszerének felépítését és feladatait,

— a szivattyúk fogalmát és csoportosítását,

— az örvényszivattyúk szerkezeti felépítését és az egyes szerkezeti részek funkcióit,

— a légtelenítő szivattyúk feladatát és csoportosítását, működési jellegzetességeit,

- a veszélyes anyagok reakcióit oltóanyagokkal,

Műszaki ismeretekből:

- a mélyszívó fő szerkezeti részeit, működési elvét,
- a habsgárcsővek és habgenerátorok habképzési jellemzőit,
- a víz- és habágyúk típusait, működési elveiket, a víz- és habadás feltételeit,
- a mentőkötél és mászóöv műszaki adatait, az igénybevétel lehetőségeit,
- a négyrészes fém dugólétrák, a kétrészes fém kihúzó létrák és a horoglétra alkalmazási szabályait,
- a légtelenítés elvét, megvalósításának lehetőségeit,
- az alkalmazott szűrőbetétes légzésvédő eszközök felépítését, használatának és karbantartásának szabályait,
- a sűrített levegős légzésvédő eszközök szerkezeti egységeit, funkcióit, működését, összeszerelésének sorrendjét,
- a hővédő és vegyi anyagok elleni védőruhák légzőkészülékkel történő együttes használatának szabályait,
- a légzésvédő készülékben történő munkavégzés szabályait, az ellenőrzés és karbantartás műveleteit,
- a szimplex és duplex rendszer, a szabad és vezetett hírháló fogalmát, jelentőségét,
- a forgalmazásban a közlemények vételének, továbbításának, nyugtázásának szabályait,
- az üzemi és a tartalékcsatorna igénybevételének lehetőségeit,
- a hívónév, hívószám és hívó kód fogalmát, a hangerő és az érthetőségi skála értelmezését,
- a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését,
- az örvényszivattyúk soros és párhuzamos kapcsolásának szabályait,
- a benzin üzemű motorok főbb működési jellemzőit,
- a szivattyúk működési elveit,
- a Diesel üzemű motorok főbb működési elveit,
- az alkalmazott kismotorfecskendők, az átemelő szivattyúk és zagyszivattyúk felépítését, egyes szerkezeti részek működését (motor, szivattyú, légtelenítő egység, gyújtás, üzemanyag-ellátás, kapcsoló elemek, mérőműszerek),
- a kismotorfecskendők soros és párhuzamos kapcsolásának alkalmazását,
- a kisgépek előkészítését, a beindításának fogásait, egyes lépéseit,
- a működtetéshez szükséges biztonsági előírásokat,
- a különböző típusú gépek közötti különbségeket és az azonosságokat.

*c) Alkalmazás szintjén tudják a képzés résztvevői:**Tűzoltási és katasztrófavédelmi ismeretekből:*

- az égés megszüntetésének módjait,
- kötött vízsugár felhasználási lehetőségeit,
- szórt vízsugár felhasználási lehetőségeit,
- porlasztott vízsugár felhasználási lehetőségeit,
- vízforrások igénybevételét,
- tűzcsapok igénybevételét,
- gépjárműfecskendő tartályából történő működést,
- a riasztás, vonulás, életmentés, tűzoltás végrehajtását,
- az állat- és tárgymentés végrehajtását,

- az égő, zárt terület megközelítését, bontási munkálatok végrehajtását,
- a tűzoltás befejezése utáni feladatokat.

Műszaki ismeretekből:

- a sugárképzés eszközeit, műszaki jellemzőiket, a sugárcsővek fajtáit,
- a lábszelepes szűrő, a szívótömlő, a gyűjtő és a mélyszívó karbantartási és ellenőrzési feladatainak végrehajtását,
- a bekeverő egységgel (vízsugárszivattyúval) és habsgárcsővekkel a közép- és nehézhab előállítását, az alkalmazott eszközök és berendezések karbantartását,
- a mentő- és mászóeszközök időszakos ellenőrzési és karbantartási előírásait,
- a kismotorfecskendők és átemelő szivattyúk indításának egyes lépéseit, a légtelenítés és a szivattyú bekapcsolásának műveleteit,
- a működés előkészítésének egyes fázisait, a telepítés és a megszerelés szabályait,
- az ellenőrzés és karbantartás szabályait, a próbaindítások és járatások szabályait, valamint a készenlét követelményeit,
- a rádió adó-vevők fő részeinek feladatait, működésük lényegét, a „vészüzemre” történő átváltás végrehajtási módját,
- a gépjárműfecskendők tűzoltó-technikai berendezéseinek jellemző műszaki adatait, a szivattyúra, a légtelenítő rendszerre, a habképző-anyag bekeverőre és a szállított oltóanyagok mennyiségére vonatkozóan,
- a tűzoltó-technikai egységek egyenkénti és az összeépített tűzoltó-technika működési jellegzetességeit,
- hab-vízágyú, valamint a sugarak együttes igénybevételének lehetőségeit,
- a tűzoltó gépjárművek fogalmát, csoportosításuk rendező elveit, az egyes gépjárművek főbb műszaki paramétereit, felhasználásuk lehetőségeit,
- a szivattyú bekapcsolásának sorrendjét, működtetésének alpműveleteit, a vízáadás és a habképzés feltételeit,
- a gépjármű-fecskendő típusokra vonatkozó alapvető karbantartási feladatokat,
- a különböző típusú gépek közötti különbségeket és az azonosságokat.

*d) Jártasság szintjén tudják a képzésben résztvevők:**Szerelési és mentési gyakorlatokból:*

- föld alatti és föld feletti tűzcsap szerelését,
- osztott sugár szerelését tűzcsapról,
- sugár és osztó szerelését magasba,
- nedves nyomótömlő visszaszerelését,
- tömlő hosszabbítást,
- táplálásszerelést szívótömlővel, illetőleg gépjárműfecskendőn elhelyezett szívótömlővel,
- táplálást szerelni föld alatti és föld feletti tűzcsapról 2 és 3 fővel,
- táplálást szerelni tűzcsapról több tekercstömlővel,
- táplálást szerelni 200-as mélyszívóval,

- víztávoltítást mélyszívóval,
- négyrészes fém dugólétra szerelését,
- négyrészes fém dugólétrával állványletra szerelését,
- fém dugólétra mélybe szerelését,
- fém kihúzóslétra megszerelését támrúddal és támrúd nélkül,
- kismotorfecskendő szereléséhez szükséges felszerelések elhelyezését, kis motorfecskendőről és hordozható szivattyúról (Honda) sugár szerelését,
- gépjárműfecskendőről sugár szerelését tekercstömlővel, illetőleg gépjármű fecskendőről sugár szerelését háromnál több „B” tekercstömlővel,
- gépjárműfecskendő tartályáról sugár, működés közben alapvezeték, majd táplálás szerelését,
- gépjárműfecskendőről sugár szerelését magasba, osztó lent és osztó fent helyzetben,
- gépjárműfecskendőről sugár szerelését kihúzás létrán át, osztó lent helyzetben,
- gépjárműfecskendőről habsugár, illetőleg osztott habsugár szerelését,
- a beiskolázó parancsnokságon rendszeresített gépjárműfecskendő eltérési sajátosságaiból adódó szerelési módokat (behajtogatott tömlő, gyorsbeavatkozó, kéziorsó stb.) végrehajtását,
- füstelszívó, fényszóró és búvárszivattyú szerelését,
- tűzoltás, műszaki mentés és életmentés során alkalmazott kötések,
- az ön és mások mentése során alkalmazott eszközök használatát, önmagát és más mentését magasból és mélyből,
- a tűzoltói tevékenységhez szükséges erőnléti állapot fejlesztését,
- a fizikai felmérés követelményrendszerének elemeit, azok végrehajtását,
- a tűzoltósport elemeit, a végrehajtáshoz szükséges alapfogásokat,
- a 100 m-es akadálypálya, a 4× 100 m-es váltófutás, a 800 l/p-es kismotorfecskendő szerelésének, valamint a horoglétra gyakorlatok elemenként, majd összefüggő végrehajtását,
- pszichikai terhelések elviselését.

Tűzoltási és katasztrófavédelmi ismeretekből:

- a készenléti szolgálat váltásának feladatait,
- a tűzoltásvezető utasításainak megfelelően, a taktikai elképzelések megvalósításának gyakorlati elemeit,
- az alaki mozdulatokat és fogásokat.

Műszaki ismeretekből:

- a szűrőbetétes és a sűrítettlevegős légzésvédő eszközök készenléti elhelyezését, összeszerelését, használatát, az ellenőrzési és karbantartási feladatok végrehajtását,
- a bevetési védőruhák, a hő és a vegyi anyagok elleni védőruhák felvételét, használatát, a karbantartási feladatok végrehajtását,
- a sűrített levegős légzésvédő készülékek tömítettségének, akusztikus figyelmeztetőjének ellenőrzését, vizsgálatát, a légzőkészülék palackjában lévő levegő mennyiségének az ellenőrzését,

- az egyéb védőeszközökben a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályait és azok alkalmazását,
- az URH-rádiók üzembe helyezését, közlemények adását, vételét, továbbítását, nyugtázását,
- a rádióforgalmi adatok használatát,
- a szabad és vezetett hírhálóban való forgalmazást,
- az URH-rádióknál egyes meghibásodások felismerését,
- a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését,
- a kismotorfecskendőnél a megtelepítés, a működés, a vízáadás és a víztávoltítási feladatainak végrehajtását,
- a kismotorfecskendők, az átemelő szivattyúk és a zagyszivattyúk készenléti elhelyezését, ellenőrzését és karbantartását,
- a folyamatos működés esetén végrehajtandó tenni-valókat — a kismotorfecskendőnél az elektromos és mechanikus indítás, valamint a habképzés egyes fázisait,
- a meghibásodások felismerésének és elhárításának lehetőségeit,
- a kismotorfecskendők és az átemelő szivattyúk üzem közben bekövetkező meghibásodások felismerését, kisebb hibák elhárítását (gyújtógyertya csere, tömítetlenség megszüntetése),
- a motorfűrészek, a forgótárcsás vágóberendezés, valamint a hidraulikus vágó- és feszítő berendezések üzembe helyezését, a munkavégzéshez a biztonságos alaphelyzet felvételét,
- a vágási, darabolási és feszítési feladatok elvégzését,
- a karbantartási, készenléti elhelyezési feladatok végrehajtását,
- a műveletek végrehajtásához a védőfelszerelések: arcvédő, fejkvédő, védőkesztyű, kötény, lábszárvédő, fülvédő használatát,
- a fafűrészeknél a lánc élezésének, a roncsvágónál a korongcsere végrehajtásának egyes fázisait,
- a kisgépek használatakor betartandó üzemeltetési, munkavédelmi szabályokat.

e) Készség szintjén tudják a képzésben résztvevők:

Szerelési és mentési gyakorlatokból:

- tekercstömlő szerelését, a mentőkötél felvételét, a használat utáni készenléti elhelyezésének szabályait,
- sugarak szerelését 2 és 3 db tekercstömlővel,
- tűzcsapról sugár szerelését tekercstömlővel,
- mászóöv napi vizsgálatát,
- létrára mászást ütemezve és folyamatosan.

5. A szakmai vizsga és annak részei alól felmentés nem adható.

6. A szakmai vizsga értékelése

A tűzoltó szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni azzal, hogy a vizsga szakmai gyakorlati osztályzatát a szakmai vizsgán egyéni és a csoportosan végrehajtott gyakorlati feladat érdemjegyének számtani átlaga eredményezi.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében a szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

26. számú melléklet

a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TŰZVÉDELMI ELŐADÓ

szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 52 8915 02
2. A szakképesítés megnevezése: Tűzvédelmi előadó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Egyéb védelmi szolgáltatások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyek, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tűzvédelmi tevékenységének szervezése, irányítása és ellenőrzése, építmények és létesítmények biztonságos működtetésének megszervezése, jogszabályban meghatározott esetekben a tűzvédelmi feladatok önálló ellátása.

A tűzvédelmi előadó kiemelt gazdálkodó szervezeteknél beosztott munkatárs, aki a kötelező tűzvédelmi szabályokat érvényre juttatja, a helyi tűzvédelmi szabályokat elkészíti, naprakészen tartja, szervezi a munkavállalók tűzvédelmi oktatását, ellátja a tűzvédelemmel összefüggő

adminisztrációs feladatokat, közreműködik a munkahely tűzvédelmi szervezetének kialakításában.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
54 8915 01	Tűzvédelmi főelőadó

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A munkáltató vagy szolgáltatást igénybevevő szerv tűzvédelmi viszonyainak szabályozása, szervezése, irányítása, tűzvédelmi ügyekben történő képviselése. A tűzvédelmi iratok szakszerű készítése és kezelése. A gazdálkodó szerv más védelmi feladatait ellátó munkatársaival és a tűzoltósággal történő együttműködés.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes ismertetni:

- a veszélyes anyag fogalmát, csoportosítását, hatásait és azonosító jelöléseit,
- az építőanyagok és épületszerkezetek tűzvédelmi szempontú csoportosítását,
- az építmények létesítése során alkalmazott tűzvédelmi méretezési szabályokat,
- az elhelyezéssel, létesítéssel kapcsolatos tűzvédelmi követelményeket,
- az épületgépészeti berendezések létesítésével kapcsolatos tűzvédelmi követelményeket,
- a tűzvédelmi célú épületgépészeti berendezések létesítésével kapcsolatos tűzvédelmi követelményeket,
- a tűzoltó készülékek és eszközök készenlétben tartásának szabályait,
- a raktározás tűzvédelmi szabályait,
- a szállítás tűzvédelmi szabályait,
- a közösségi épületekre, a járművekre, a mezőgazdaságra és az erdőkre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat,
- a tűzvédelemmel kapcsolatos szabványokat,
- az államigazgatási eljárás általános szabályait gazdálkodó szervezet képviselőjében eljárva a tűzvédelmi hatósági, szakhatósági ügyek során,
- a tűzvédelem szankciórendszerének elemeit,
- a gazdálkodó szervezet tűzvédelmi tevékenységének kialakítására, irányítására vonatkozó szabályokat és módszereket,
- a tűz keletkezési körülményeinek bizonyítási logikáját,
- a helyi tűzvédelmi ellenőrzés megszervezésének, tervezésének és végrehajtásának szabályait és módszereit;

legyen képes elemezni és azonosítani:

— a tűzvédelmi és a tűzvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat,

— az építő anyagokat és épületszerkezeteket,

— az építőanyagokra, épületszerkezetekre vonatkozó tűzvédelmi követelményeket és minősítéseket;

legyen képes alkalmazni:

— a tűzveszélyességi osztálybasorolás rendszerét,

— a tűzvédelmi oktatással kapcsolatos előírásokat, módszereket;

legyen képes meghatározni

— a tűzterhelést és annak felhasználási lehetőségeit,

— a tűzvédelmi használati szabályokat,

— a gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi szabályozásainak elkészítésével kapcsolatos követelményeket.

2. A munkavállalók tűzvédelmi oktatása, továbbképzése, a szervezet tűzriadó és tűzoltási terveinek szakmai előkészítése. A létesítményi tűzoltóság létrehozásával és működésével kapcsolatos tevékenységben történő közreműködés. A tűzvédelmi célokat szolgáló anyagok és eszközök készenléti állapotának ellenőrzése, nyilvántartása.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes értelmezni:

— az égés- és tűzoltás elméleti alapjait,

— az oltóanyag-ellátás alapvető formáit, lehetőségeit és szabályait,

— a tűzoltási és műszaki mentési tevékenység fő feladatait,

— a tűzoltást segítő tervek formai és alaki követelményeit,

— a tűzoltóság felszereléseinek csoportosítását,

— a mászó- és mentőeszközök kialakítását és ellenőrző vizsgálatát,

— az egyéni védőeszközöket, jellemzőiket, csoportosításukat,

— a tűzjelző rendszereket és elemeit, jellemzésüket és csoportosításukat;

legyen képes jellemezni, csoportosítani a beépített tűzérzékelő jelző, tűzoltó-berendezéseket és elemeiket;

legyen képes alkalmazni:

— a tűzoltó-készülékek típusait, felhasználási lehetőségeit, területeit,

— a dolgozók kezdeti tűzoltásra való felkészítésének módszereit.

IV. A szakképesítés vizsgakövetelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése.

A képzésen való kötelező részvétel.

2. A szakmai vizsga részei

a) Írásbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása. A tesztkérdés jellegű feladat az alábbi szakmai feladatcsoportok (tantárgyak) ismeretanyagát öleli fel.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Tűzmegelőzési ismeretek.

Tűzvédelmi igazgatás.

Időtartam: 60 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A külön BM rendeletben meghatározott vizsgaközpontként működő intézmény által a szakmai feladatcsoportokból (vizsgatantárgyakból) összeállított gyakorlati feladat megoldása.

Tantárgyak:

Tűzmegelőzési ismeretek.

Tűzvédelmi igazgatás.

Időtartam: 120 perc.

c) Szóbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból feladatcsoportonként (vizsgatantárgyanként) történő tétel húzás.

Tantárgyak:

Tűzoltási és mentési ismeretek.

Műszaki ismeretek.

Tűzmegelőzési ismeretek.

Tűzvédelmi igazgatás.

Minden szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amelyek a szakmai és módszertani központnál szerezhetőek be.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Ismeret szintjén tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

— a hőmérséklet fogalmát, mérésének módszereit és eszközeit,

— a hőmérsékleti skálákat, mértékegységeit,

— az oltóanyag ellátás alapfelszereléseit,

— szívótömlővel történő táplálás sajátosságait,

— mélyszívással biztosított vízszerezés lehetőségeit,

— víztorony igénybevételi lehetőségeit,

— csőhálózati rendszerek jellemzését,

— egyéb vízszállító gépjárművek jellemzését,

— a mértékadó tűzszakaszhoz szükséges oltóvíz mennyisége meghatározásának elveit,

— impulzus tűzoltás alkalmazását tűzoltásra,

— a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat felépítését,

— a tűzjelzés fogalmát és a tűzjelzés értékelésére vonatkozó előírásokat,

- a riasztás fogalmát és a riasztási fokozatok meghatározását, a vonulásra vonatkozó előírásokat, különös tekintettel az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságokra,
- a tűzoltás előkészítését és az előkészítés módozatainak meghatározását,
- a felderítés fogalmát és a végrehajtására vonatkozó előírásokat,
- az áramtalanítás szabályait,
- a visszajelzések jelentőségét, tartalmi követelményeit,
- az életveszély fogalmát és az életmentés végrehajtásának szabályait,
- a tűzoltás végrehajtásának módjait, a tűzoltás szakaszait,
- az állat- és tárgymentés végrehajtásának szabályait,
- az égő, zárt terület megközelítésének szabályait, bontási munkálatok végrehajtásának előírásait,
- a tűzoltás befejezése utáni feladatokat, végrehajtásukra vonatkozó előírásokat,
- a Riasztási és Segítségnyújtási Terv fogalmát, célját,
- a Tűzoltási Terv fogalmát, célját,
- a tűzesetek értékelésére vonatkozó előírásokat, a tűzesetekről, műszaki mentésről készített tanulmány célját, szerepét,
- a létesítményi tűzoltók felkészítésének célját, szerepét, rendszerét,
- az elméleti és gyakorlati továbbképző foglalkozásokra történő felkészülés szempontjait,
- a tűzoltók pszichikai felkészítésének célját, feladatait és megszervezését,
- a katasztrófavédelem és a tűzoltóság szervezetét, irányítási rendszerét és alapvető feladatait,
- a katasztrófavédelem és a tűzoltóság szolgálati tagozódását,
- az egyen- és formaruha viselésének szabályait, viselhető jelzéseket,
- a tűzoltók élet- és balesetbiztosítására vonatkozó szabályokat.

Műszaki ismeretekből:

- a tűzoltás és a műszaki mentés felszereléseinek, eszközeinek, illetve berendezéseinek csoportosítását,
- a szivattyúk szívóoldali felszereléseinek csoportosítását,
- az egyes szívó- és nyomóoldali felszerelések feladatát, műszaki jellemzőit,
- a szívóoldali és a nyomóoldali felszerelések készenléti követelményeit,
- a habfejlesztés eszközeit, műszaki jellemzőiket,
- a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos szabványos fogalmakat,
- a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos főbb követelményeket,
- a tűzoltó készülékek csoportosítását, felépítési sajátosságait,
- a védőeszközök csoportosításának módját, tartalmát,
- a védőeszközök típuszámának tartalmát,

- a fej-, arc-, szem-, kéz- és lábvédő eszközök kialakításának jellemzőit,
- a bevetési védőruhák műszaki jellemzőit,
- a hő elleni védőruhák műszaki jellemzőit,
- a légzőszerveket védő eszközök csoportosítását,
- a vegyi anyagok elleni védőruhák műszaki jellemzőit,
- a környezeti levegőtől függő légzésvédő eszközök felépítési sajátosságait,
- a beépített tűzjelző és tűzoltó berendezések fogalmát,
- a hőre, füstre, fényre működő érzékelők felosztását,
- a vízzel, habbal, halonnal, halon helyettesítő gázokkal és széndioxiddal oltó berendezések fogalmát,
- a tűzjelző és tűzoltó berendezések telepítésére vonatkozó általános tűzvédelmi előírásokat.

Tűzmelegelőzési ismeretekből:

- a veszélyes anyag fogalmát, jellemzőit,
- a veszélyes anyagok csoportosítását,
- a veszélyes anyag hatásait,
- a veszélyes anyag kölcsönhatásait,
- az épületszerkezetek fajtáit és építészeti rendeltetésüket,
- a tűzveszélyességi osztályok jelzésére használatos táblákat,
- a tűzgátló szerkezeteket, berendezéseket,
- egy épületben a tűzszakasz határok felismerését,
- a kezdeti tűz oltására alkalmas eszközöket, felszereléseket,
- tűzvédelmi szabályozást igénylő tereket.

Igazgatási ismeretekből:

- a jog fogalmát, a jogforrások hierarchiáját,
- a jogszabályok megalkotásának alapelveit, folyamatát,
- az Alkotmány alapvető rendelkezéseit,
- a Magyar Köztársaság államszervezete egyes elemeinek legfontosabb általános feladatait,
- az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény célját, alapelveit, hatályát, a hatásköri és illetékességi szabályokat,
- az I. fokú eljárás megindításával és lefolytatásával kapcsolatos szabályokat,
- a határozat alakjával, tartalmával, kiadásával kapcsolatos szabályokat,
- a hatósági bizonyítványra, igazolványra és nyilván tartásra vonatkozó előírásokat,
- a hatósági ellenőrzés szabályait,
- a jogorvoslat és végrehajtás szabályait,
- a bűncselekmény fogalmát, elemeit,
- a szabálysértés fogalmát, elemeit,
- a helyszíni bírságolás szabályait,
- a tűz elleni védekezés szabályait, a szabványok és a szabályzatok szerepét a tűzvédelmi munkában,
- a tűz elleni védekezés szervezeti és irányítási rendszerét,
- a katasztrófavédelem országos és megyei szintű szerveinek tűzvédelmi feladatait,
- a tűzoltóságok feladatait,
- a tűzvédelmi hatósági jogkör fogalmát,

— a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal kapcsolatos előírásokat,

- a tűzvédelmi szervezetek kialakításának lehetőségeit,
- a tűzvédelmi propaganda megvalósítási lehetőségeit,
- a tűzvizsgálattal foglalkozó jogszabályok rendszerét,
- a tűzeset fogalmát,
- a tűzvizsgálat logikai menetét,
- a helyszíni szemle megtartásának szabályait,
- a tűz keletkezés és terjedés feltételeit,
- az egyes tűzkezelési okok sajátosságait.

b) Megértés szintjén tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

- a hőátadási formákat,
- az égés fogalmát, feltételeit, fajtáit,
- az égési folyamat jellemzőit,
- az égéshő és fűtőérték, az égés hőmérsékletének, sebességének fogalmát,
- a gyulladás előtti fizikai, kémiai változások lényegét,
- szilárd anyagok, porok, folyadékok, gázok égési jellemzőit,
- az önlobbanás és az öngyulladás lefolyását növényi és állati eredetű anyagok, kémiai vegyületek esetében,
- az égés jellemzőit különböző halmazállapotú anyagoknál,
- a láng szerkezetét, tulajdonságait,
- a gázcsere törvényszerűségeit nyílt és zárt területen,
- az égés megszüntetésének módjait,
- az oltóanyagok általános jellemzését, oltóhatásokat, azok csoportosítását,
- az oltóanyagok megválasztásának szempontjait,
- a víz mint oltóanyag jellemzését,
- a víz felhasználási formáit, alkalmazási lehetőségeit,
- az oltóhabok jellemzését, fajtáit és alkalmazását, a habképző anyagok típusait, fajtáit,
- a tűzoltóporok jellemzését, típusait, alkalmazási lehetőségeit,
- a tűzoltógázok jellemzését, típusait, alkalmazási lehetőségeit,
- a tűzoltó vízszugár fogalmát,
- táplálási módozatokat és jellemzőit,
- a föld alatti és a föld feletti tűzcsappal és a szerelvénysekreánnal szemben támasztott követelményeket,
- a falitűzcsap működtetéshez szükséges felszereléseket,
- a szárazfelszálló vezeték fogalmát,
- föld alatti tűzcsap ugrómagasságát és ugrótávolságát,
- tűzoltó sugárcső típusait,
- tűzoltó vízszugár formái,
- természetes vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- mesterséges vízforrások csoportosítását, jellemzését,
- a tűzjelzésre vonatkozó előírásait,
- a tűzoltásra vonatkozó jogszabályok előírásait,
- a Riasztási és Segítségnyújtási Terv tartalmi követelményeit, alkalmazását,
- a Tűzoltási Terv tartalmi követelményeit, alkalmazását,
- a tűzoltói gyakorlatok célját és fajtáit,

— a gyakorlatokra vonatkozó általános szabályokat,

— az önkéntes és létesítményi tűzoltóságok tagjainak általános kötelességeit és jogait a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és tűzoltóságról szóló törvény és kapcsolódó jogszabályok alapján,

— a tűzoltóságok tagjainak magatartására vonatkozó előírásokat szolgálatban és szolgálaton kívül, etikai követelményeket velük szemben,

— az önkéntes és létesítményi tűzoltók kártérítési felelősségét, a szabályozás általános elveit.

Műszaki ismeretekből:

- a habképző anyag bekeverési módokat,
- a habsugarak előállításának módját és lehetőségeit,
- a veszélyes és/vagy ártalmas tényezők csoportosítását,
- a vizsgálati egységtűzek fogalmát és főbb követelményeit,
- a tűzoltó-készülékek megnevezésének tartalmát,
- a tűzoltó-készülékek készenlétben tartásának követelményeit,
- a sűrített levegős légzésvédő készülékek felépítését sajátosságait,
- a környezeti levegőtől függő és független légzésvédő készülékek felhasználásának szabályait,
- a tűzérzékelők felépítését, működését, elhelyezési szabályait,
- a habbal oltó berendezés elhelyezési lehetőségeit, a beépítés jellemzőit,
- a különböző fajtájú tűzjelző központok működési sajátosságait,
- a robbanáselfojtás megvalósításának lehetőségeit.

Tűz megelőzési ismeretekből:

- a veszélyes anyagok nyilvántartási rendszereinek használatát,
- az építőanyagok tűzvédelmi csoportosítását,
- építőanyagok éghetőségi minőségét,
- éghető építőanyagok füstfejlesztő tulajdonságait,
- műanyagok égve csepegési tulajdonságait,
- építőanyagok lángterjedési osztályait,
- építőanyagok tűzvédelmi minősítési elveit,
- teherhordó épületszerkezetek tűzállósági követelményeinek vizsgálati elveit,
- homlokzati tűzterjedés, tető tűzterjedés minősítését,
- a tűzvédelemben használt építészeti fogalmakat,
- a veszélyességi övezet, helyiség, szabadter, tűzszakasz, épület, műtárgy, építmény, létesítmény, zárt rendszer, robbanásveszélyes állapot, robbanási határérték, lobbánypont, gyulladási hőmérséklet fogalmát,
- a tűzveszélyességi osztályok jelét, megnevezését,
- az éghető folyadékok és olvadékok tűzveszélyességi fokozatainak fogalmát, a fokozatba sorolás feltételeit,
- az építőanyagok éghetőség, füstfejlesztő képesség, égve csepegési tulajdonság szerinti csoportosítását,
- az épületszerkezetek éghetőségi csoportjait, a tűzállósági határérték és a tűzállósági fokozat fogalmát,
- a tűzállósági határállapotok jellemzőit,

- a tűzállósági fokozat összefüggéseit, megállapításának szabályait, a meghatározás különleges eseteit,
- az építőanyagok, épületszerkezetek tűzvédelmi tulajdonságát befolyásoló védelmi eljárásokat.
- a tűzszakasz, a tűzfal, a tűzgátló fal, a tűzgátló födém, a tűzterjedési gátak, a tűzgátló előtér fogalmát,
- az elhelyezés alapelveit, a tűztávolság fogalmát,
- a tűztávolság meghatározásához szükséges paramétereket és ezek módosító hatásait,
- a tűzoltási felvonulási út és terület fogalmát, kialakításuk célját, tulajdonságait,
- a tűzterhelés fogalmát, fajtáit,
- a mértékadó tűzállósági követelmények jelentőségét,
- a tömegtartózkodásra szolgáló helyiség, épület, nagy forgalmú épület, huzamosabb tartózkodásra szolgáló helyiség fogalmát és az azok által determinált tűzvédelmi követelményeket,
- a helyiségek, tűzszakaszok, építmények veszélyhelyzet esetén való kiürítésének szabályait,
- a közlekedést, a kiürítési biztosító útvonalakkal kapcsolatos követelményeket,
- az épületgépészeti berendezések csoportosítását, a tűzvédelmet érintő jellemzőit és követelményeit,
- a szükségvilágítások működésének feltételeit, kialakításuk követelményeit,
- a robbanásveszélyes terek zónába sorolásának elvét,
- a robbanásbiztos villamosgyártmány fogalmát, a robbanásbiztos védelmi módokat,
- a különböző tűzvédelmi kockázattal rendelkező terekbe telepítendő villamos berendezések tűzvédelmi követelményeit,
- erősáramú szabadvezetékek, kábelek nyomvonalainak tűzvédelmi vonzatát,
- tüzelő- és fűtőberendezések tűzvédelmi követelményei,
- az éghető gázzal és éghető folyadékkal üzemelő tüzelő berendezések kezelési osztályait, a biztonságos üzemeltetés feltételeit,
- a tüzelő- fűtőberendezés felügyeletének ellátását, az üzemeltetéshez kapcsolódó írásos dokumentációk tartalmát,
- az égéstermék elvezetés, füstcsövek, kémények kialakítási, üzemeltetési szabályait,
- a természetes szellőztetés, a mesterséges szellőztetés kialakításának lehetőségeit,
- a szellőztetés biztonságos üzemeltetésének feltételeit,
- a villámcsapás káros hatásai elleni védelem alapelveit,
- a villámhárító berendezés felépítését, elemeinek funkcióját,
- a villámhárító berendezés felülvizsgálatának tűzvédelmi jelentőségét,
- a különböző halmazállapotú anyagok sztatikus feltöltődésének lehetőségeit, folyamatát,
- a szikraérzékenységi osztályok fogalmát, tartalmát,
- a sztatikus feltöltődés csökkentésének, a töltések elvezetésének lehetőségeit,
- a hő- és füstelvezetők, a füstszakasz fogalmát,

- a hő- és füstelvezetők méretezésének menetét,
- a hasadó, hasadó-nyíló felület, a redukált nyomás, az elsődleges és másodlagos épületszerkezet fogalmát,
- a hasadó, hasadó-nyíló felületek tűzvédelmi jelentőségének és telepítésének szabályait,
- a hasadó, hasadó-nyíló felület méretezésének menetét,
- a szállítás általános szabályait,
- kezdeti tűz oltására alkalmas eszközök használhatóságának megítélését,
- a hordozható tűzoltó készülékek elhelyezésére vonatkozó szabályokat,
- az oltóvíz biztosítás szabályait,
- aratáskor betartandó tűzvédelmi szabályokat,
- szérű, rostnövénytároló, kazal kialakításának tűzvédelmi szabályait,
- tarló- és növényi hulladékégetés, mezőgazdasági erő- és munkagépekre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat,
- az erdőgazdálkodás tűzvédelmi szabályait,
- a szállásépületekre vonatkozó tűzvédelmi szabályozás kialakításának szükségességét.

Igazgatási ismeretekből:

- az Országgyűlés, a Kormány, a miniszterek, a bíróságok, az ügyészségek tűzvédelemmel kapcsolatos feladatait,
- az önkormányzatok működését, szervezetét, kötelező és szabadon választható feladatait,
- az ügyfél jogait és kötelezségeit,
- tűzokozással is elkövethető bűncselekményeket,
- a tűzvédelmi szabálysértési tényállásokat,
- a tűzvédelmi bírsággal sújtható tényállásokat,
- a tűzoltóságok együttműködésének alapelveit,
- az egyes tűzvédelmi hatósági jogkörök tartalmát,
- a tűzvédelmi hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos feladatokat,
- az egyes tűzvédelmi szakhatósági ügyekkel kapcsolatos feladatokat,
- a tűzokozással elkövethető bűncselekményeket,
- a tűzvédelmi szabálysértési tényállásokat,
- a magánszemélyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek tűzvédelmi feladatait,
- a munkahelyi tűzvédelem megszervezésének, szabályozásának elveit,
- a gazdálkodó szervezetek vezetőinek tűzvédelmi feladatait,
- a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait,
- a munkahelyi tűzvédelem megszervezése szabályozásának elveit,
- a használati szabályok helyi ellenőrzésével kapcsolatos előírásokat,
- a helyi tűzvédelmi viszonyok szabályozásának körét,
- a gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi oktatással, továbbképzéssel kapcsolatos előírásait,
- a tűzvédelmi szakvizsgáztatással kapcsolatos előírásokat,

- a tűz keletkezési körülményeinek bizonyítási logikáját,
- a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait a tűzvizsgálat során,
- a tűzvizsgálatot követő helyi intézkedések megtételét,
- az objektív és szubjektív tűzkeletkezési tényezők elemzését, a tűzvizsgálat eredményeinek felhasználását a gazdálkodó szervezetek tűzvédelmi tevékenységében.

c) Alkalmazás szinten tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási és mentési ismeretekből:

- a táplálási módok gyakorlatát,
- kötött, szórt, porlasztott vízszugár felhasználási lehetőségeit,
- föld alatti és föld feletti tűzcsap működtetését,
- működést fali tűzcsapról,
- vízforrások és tartozékainak időszakos ellenőrzését, karbantartását,
- vízforrások jelöléseit,
- az egyezményes jelek tartalmát, alkalmazását,
- a taktikai vázlatrajz készítésének általános szabályait,
- panaszbeadvány és kárfelvételi jegyzőkönyv készítését.

Műszaki ismeretekből:

- a mélyszívók főbb szerkezeti részeit és működését,
- a víz- és habsugár-csövek működési elvét,
- a sűrített levegős légzésvédő készülékek működését,
- a tűzoltó készülékek különböző típusainak működését,
- a tűzjelző központok által nyújtott információ feldolgozásának lehetőségeit,
- a vízzel oltó berendezés felépítését, főbb részeinek működését az önműködő tűzoltó egység és a tápellátás funkcióit és a telepítés műszaki követelményeit,
- a halonnal, vagy halon helyettesítő gázzal oltó rendszer felépítését, működési elvét, a vezérlés módját,
- a szén-dioxiddal oltó berendezések felépítését, működési elvét, vezérlési módját,
- az automatikus tűzvédelmi berendezések tervdokumentációinak elkészítési elvét és elbírálásának szempontjait.

Tűz megelőzési ismeretekből:

- a veszélyes anyagok hazai és nemzetközi jelzésrendszerének használatát,
- az épületszerkezetek tűzvédelmi szempontú csoportosítását,
- a veszélyességi övezet kiterjedésének meghatározását,
- a tevékenységek, a munkaterületek tűzveszélyességi osztályba sorolásának elvégzését,
- a tűztávolság meghatározását,
- a különleges rendeltetésű épületszerkezetek létesítési szabályainak érvényesítését,
- a tűzállósági fokozat megállapításának szabályait, a meghatározás különleges eseteit,
- a tűzszakasz meghatározási folyamatát, az alapterület módosítási lehetőségeit,
- a tűzterjedési gátak alkalmazásának szükségességét,

- az épületgépészeti berendezések tűzvédelmet befolyásoló szerepének meghatározását,
- a számított tűzterhelés meghatározását,
- a mértékadó tűzállósági követelmények számítását,
- a kiürítés számítás menetét,
- hő- és füstelvezető berendezések méretezését,
- hasadó, hasadó-nyíló felületek szükséges méretének meghatározását,
- a munkaterületek rendjére vonatkozó szabályokat,
- az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység feltételeinek megállapítását, az írásbeli engedély kiadását,
- a dohányzás szabályait,
- a hordozható tűzoltó készülékek felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeket,
- az oltóvízforrások felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeit,
- a raktározás általános szabályait, a gázpalackok tárolásának szabályait,
- az éghető folyadékok helyiségben és kamrában történő tárolásának szabályait, a szilárd anyag szabadban tárolásának szabályait,
- a munkaterület rendjére vonatkozó szabályok meghatározását.
- a használati hiányosságok felismerését és kiküszöbölésük megoldásait.

Igazgatási ismeretekből:

- a tűzvédelmi ellenőrzés végrehajtását,
- a létesítmények tűzvédelmi viszonyainak szabályozását, a Tűzvédelmi Szabályzat és a Tűzriadó Terv elkészítését,
- a tűzvédelmi oktatások megtartását,
- a tűzvédelmi szakvizsga előkészítését, megszervezését,
- a szemléltető eszközök használatát.

4. A szakmai vizsga egyes részei alól felmentés nem adható.

5. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében a szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

27. számú melléklet
a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A TŰZVÉDELMI FŐELŐADÓ
szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 54 8915 01
2. A szakképesítés megnevezése: Tűzvédelmi főelőadó

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
5369	Egyéb védelmi szolgáltatások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A munkaterület a gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyek, jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tűzvédelmi tevékenységének szervezése, irányítása és ellenőrzése, munkavállalóként és vállalkozóként egyaránt — tűzvédelmi szempontból akár a legveszélyesebb létesítményekben is — a tevékenység rendszerszemléletű tűzvédelmi biztonságának önálló, szakszerű elemzése és értékelése, a szükséges, illetve igényelt védelmi koncepció kialakítása, továbbá a tűzvédelmi rendszer működtetése, irányítása.

A munkaterület ellátása jelenti továbbá a különböző biztonsági területekkel való konstruktív együttműködést, a kötelező tűzvédelmi szabályok alkalmazását, érvényesítését, a tűzvédelemre vonatkozó helyi szabályzatok elkészítését és naprakészen tartását, a munkavállalók tűzvédelmi oktatását és felvilágosítását, segédanyagok készítését, a tűzvédelemmel összefüggő adminisztrációs feladatokat. A tűzvédelmi főelőadó tevékenyen közreműködik a munkahely tűzvédelmi szervezetének kialakításában, a különösen veszélyes üzem tűzvédelmi szervezetének irányításában.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítés

A munkakör, foglalkozás	
OKJ azonosító száma	megnevezése
52 8915 02	Tűzvédelmi előadó

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatok és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó követelmények:

1. A munkáltató vagy szolgáltatást igénybevevő szerv tűzvédelmi tevékenységének szabályozása, tervezése, szervezése, irányítása, az alárendelt szerveknél működő tűzvédelmi szakemberek tevékenységének irányítása, felügyelete, ellenőrzése, az együttműködő védelmi munkatársakkal és a tűzoltósággal történő kapcsolattartás. A gazdálkodó szerv tűzvédelmi, biztonsági viszonyainak elemzése és értékelése tűzvédelmi ügyekben történő képviselése, a tűzvédelmi iratok szakszerű készítése és kezelése. A tűzvédelmi vállalkozó tevékenységének értékelése.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes felismerni:

- a tűzvédelmi rendszer elemeit és hiányosságait, valamint a rendszer sajátosságait,
- a szakértői tevékenység szerepét és szabályait a tűzvédelemben;

legyen képes értelmezni:

- a tűzvédelmi rendszer és más védelmi rendszerek kapcsolatát és együttműködési lehetőségeit,
- a tűzvédelmi belső ellenőrzés szerepét, követelményeit, módszereit,
- a tűzvédelmi rendszerrel kapcsolatos információkat,
- a tűzvédelmi tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb polgári jogi ismereteket,
- a védelmi igazgatás rendszerét és a munkahelyi védelmi szervezetek feladatait, működését;

legyen képes alkalmazni:

- a tűzvédelmi tervfejezet, dokumentáció, műszaki leírás tartalmi követelményeit,
- az építmények létesítési tűzvédelmére vonatkozó méretezési szabályokat,
- a tűzvédelmi szakvizsgáztatásra való felkészítés elveit, a szakvizsgáztatás rendszerét,
- a szakértői tevékenység szabályait a tűzvédelemben.

2. A létesítményi tűzoltóság működésének szervezése, felkészítése és működésük ellenőrzése, a dolgozók tűzvédelmi oktatása, továbbképzése és a tűzvédelmi szakvizsgáztatás megszervezése és végzése.

E tevékenység végrehajtásához:

legyen képes eligazodni:

- a tűzoltás és műszaki mentés szabályozási elvei között és feladatrendszerében;

legyen tájékozott a tűzvédelmi szakértés feladatrendszerében;

legyen képes kiválasztani:

- az általa igényelhető műszaki mentések gépeit,
- az általa igényelt tűzoltáshoz szükséges gépeket, berendezéseket;

legyen képes elvégezni:

— a tűzoltásban résztvevő helyi erők, eszközök mértékének számításait.

IV. A szakképesítésre történő jelentkezés vizsgakövetelményei

1. A szakképzésre történő jelentkezés feltételei:

— a tűzvédelmi előadó (OKJ azonosító száma: 52 8915 02), illetve tűzvédelmi előadó I. (OKJ azonosító száma: 53 8915 01) végzettség.

2. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

— a szakképzés központi képzési programjában meghatározott feladatcsoportok követelményeinek megfelelő ismeretanyagból a tanulmányi kötelezettségek teljesítése, — a képzésen való kötelező részvétel.

3. A szakmai vizsga részei:

a) Írásbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott feladatsor megoldása az alábbi feladatcsoportok (tantárgyak) ismeretanyagából:

Tantárgyak:

Tűzoltási ismeretek.

Tűzoltó-technikai műszaki ismeretek.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése.

Időtartam: 60 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A külön BM rendeletben meghatározott szakmai vizsgaközpontként működő intézmény által a feladatcsoportokból (vizsgatantárgyakból) összeállított gyakorlati feladat megoldása.

Tantárgyak:

Tűzoltási ismeretek.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése.

Időtartam: 240 perc.

c) Szóbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott központi tételsorból feladatcsoportonként (vizsgatantárgyanként) tételhúzás.

Tantárgyak:

Tűzoltási ismeretek.

Tűzoltó-technikai műszaki ismeretek.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése.

Minden szakmai vizsgán a belügyminiszter által jóváhagyott vizsgatételeket kell használni, amelyek a szakmai és módszertani központnál szerezhetők be.

4. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

a) Az ismeret szintjén tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási ismeretekből:

— az erő, eszköz számítás célját, szerepét,

— az erő, eszköz számítás felhasználási területét,

— a különleges járművek felhasználásának sajátosságait, — a tűzterhelési együttható jellemzőit, meghatározását, — a fajlagos oltóanyag veszteség jellemzőit, meghatározását,

— a tűzoltó víz-, hab- és porsugarak teljesítményeinek értékeit,

— a tűzoltó víz-, hab- és porágyúk teljesítményeinek értékeit,

— a tartalék rajok képzésének elvét.

Műszaki ismeretekből:

— az ideális és valóságos folyadékok hidromechamikai jellemzőit,

— az áramlások csoportosítását,

— a viszkózus folyadékok áramlásának jellemzőit,

— a hidraulikus hajtások fogalmát és csoportosítását,

— a hidraulikus munkafolyadékok fajtáit,

— a hidraulikus energia-átalakítók egyes típusainak csoportosítását, sajátosságait,

— a két- és négyütemű benzinüzemű motorok, valamint a négyütemű Diesel-motorok felépítési sajátosságait,

— belső égésű motorok kiegészítő berendezéseinek típusait és szerkezeti felépítését, működését,

— az erőátviteli rendszerek felépítési sajátosságait,

— a fék, futómű, rugózási és kormánymű egységek típusait,

— a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és berendezések csoportosítását, fő jellemzőit,

— a gyakrabban alkalmazásra kerülő gépek és gépi berendezések alkalmazásával kapcsolatos alapfogalmakat, elnevezéseket,

— a gépek biztonságos üzemeltetéséhez szükséges munkavédelmi előírásokat,

— a munkavégzés során előforduló veszélyforrásokat,

— a tűzoltó gépjárművekre vonatkozó szabvány által meghatározott fogalmakat,

— a tűzoltó gépjárművek csoportosítását és feladataikat,

— az alkalmazott tűzoltó gépjárművek típusait,

— az alkalmazott tűzoltó gépjármű típusok gépjármű és tűzoltó-technikai jellemzőit,

— a máházott felszerelések, eszközök és berendezések körét,

— a szakterülethez tartozó szabványokat és szakmai forrásanyagokat,

— a kismotorfecskendők, átemelő szivattyúk, zagyszivattyúk, mobil habfejlesztő berendezések és nagynyomású oltóberendezések műszaki jellemzőit.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése tantárgyból:

— a tűz elleni védekezés célrendszerét,

— a tűz megelőzés célrendszerét,

— a tűzkeletkezés kockázatát csökkentő védelmi elemeket,

— a személyek biztonságát, menekülését szolgáló védelmi elemeket,

— a vagyon védelmét biztosító védelmi elemeket,

— a tűzoltást biztosító védelmi elemeket,

- a használati és üzemeltetési szabályokban érvényesített védelmi elemeket,
- az aktív, passzív védelmi elemek fogalmát,
- a tűzvédelmi szaktevékenységhez kapcsolódó polgári jogi ismereteket,
- a szakértővel szemben támasztott követelményeket,
- a szakértői kamarák működését,
- a polgári jog alapvető fogalmait,
- a gazdálkodó szervek fajtáit,
- a katasztrófák bekövetkezésének lehetőségeit,
- a katasztrófa elleni védelem szervezeti és irányítási rendszerét,
- a katasztrófa elleni védelem szabályozását.

b) A megértés szintjén tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási ismeretekből:

- a tűz számítási paramétereinek jellemzőit, fajtáit,
- a szükséges és tényleges fajlagos oltóanyag-mennyiség meghatározását, mértékegységeit,
- az adagolási intenzitás fogalmát, fajtáit és azok mértékegységeit,
- az optimális oltási idő értékét, meghatározásának menetét,
- az oltási mélység fogalmát, értékeit,
- a vízzel oltáshoz szükséges erők és eszközök meghatározásának menetét,
- a habbal oltáshoz szükséges erők és eszközök meghatározásának menetét,
- a porral oltáshoz szükséges erők és eszközök meghatározásának menetét,
- a tűzoltás során szervezhető beosztásokat,
- a tűzoltás irányításának módjait,
- a tűzoltás vezetésére jogosultak körét, a kivonulásuk rendjét,
- a tűzoltás-vezetés átadás-átvételének szabályait,
- a tűzoltásvezető jogait és kötelelességeit,
- a háttérparancsnok kötelelességeit,
- a törzstiszt kötelelességeit,
- a szakaszparancsnok és a mentési csoportparancsnok, rajparancsnok feladatait,
- a tűzoltásban résztvevő személyi állomány általános és konkrét kötelelességeit,
- a tűzoltóerők tartalékképzésének jelentőségét.

Műszaki ismeretekből:

- a folytonosság törvényét,
- a folyadékok áramlásának energia-összetevőit,
- a Bernoulli-törvényt,
- az energia veszteségek fajtáit és kialakulásuk sajátosságait,
- a tűzoltóporok szállításának áramlástani jellemzőit,
- az impulzustétel lényegét és megjelenési formáit,
- a hidraulikus munkafolyadékok főbb jellemzőit,
- a hidraulikus körfolyamok jellemzőit,
- a hidraulikus irányítóelemek és a kiegészítő elemek feladatait, műszaki jellemzőit,

- a hidraulikus rendszerek alkalmazási területeit a szakmai feladatok végrehajtása során,
- az energiaátalakulás folyamatait a hidraulikus berendezésekben,
- a hidrosztatikus energia-átalakítók felépítését, működési elvét,
- a két- és négyütemű belső égésű motorok főbb működési jellemzőit és működési elvét,
- a fék és kormánymű berendezések működési elvét,
- az erőátviteli egységek működési sajátosságait,
- a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések működési elveit,
- a gépek és berendezések alkalmazása során előforduló veszélyforrások elleni védekezés módszereit,
- a gépjárművek alkalmazásának lehetőségeit,
- a tűzoltó-technikai berendezések bevetésének műszaki feltételeit,
- a szerkezeti elemek működését és feladatait,
- a kezelési szabályokat, a szabályok és a szerkezeti felépítés közötti összefüggéseket,
- a berendezés, illetve a jármű rendszer szintű működését,
- a járművek és berendezések műszaki dokumentációit,
- a kismotorfecskendők, átemelő szivattyúk, zagyszivattyúk, mobil habbal oltó berendezések és nagynyomású oltóberendezések felépítését és működését.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése tantárgyból:

- a szerződés fogalmát és megkötésének folyamatát,
- a szerződés tartalmával, érvényességével, megszűnésével, alakjával és teljesítésének biztosításával kapcsolatos előírásokat,
- a szakértői vélemény alaki és tartalmi követelményeit,
- a tűzvédelmi szakértőkre vonatkozó követelményeket,
- a védelmi elemek között fennálló relációkat, azok típusait,
- a tűzvédelmi rendszer kapcsolatát más védelmi rendszerekkel,
- a belső tűzvédelmi ellenőrzés rendszerét, szerepét,
- a veszélyhelyzeti és tűzeseti adatbázis szükségességét,
- a tűzvédelmet befolyásoló és megjelenítő információkat,
- a katasztrófa elleni védelem célját,
- a veszélyes tevékenység, valamint a súlyos baleset veszélyének azonosítását, értékelését,
- a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés szabályait,
- a biztonsági elemzés készítésének tartalmi és formai követelményeit,
- a biztonsági jelentés elkészítésének tartalmi és formai követelményeit,
- a külső védelmi terv tartalmi és formai követelményeit.

c) Alkalmazás szintjén tudják a képzés résztvevői:

Tűzoltási ismeretekből:

- a tűz számítási paramétereinek meghatározását,

- az adagolási intenzitás meghatározását számítással,
- a tűz szabad fejlődési időtartamának meghatározását számítással,
- a tűz korlátozott fejlődési időtartamának meghatározását számítással,
- a tűz terjedési sebességének meghatározását, mértekegységeit,
- a tűz területének számítása menetét,
- a tűz sugarának számítását,
- a tűz területének számítását az alapesetekben,
- a tűzoltási terület számítását az alapesetekben,
- az oltáshoz szükséges rajok számításának menetét,
- a védelemhez szükséges rajok számításának menetét,
- az oltáshoz szükséges oltóanyag (víz, hab, por) mennyiségének meghatározását,
- a védelemhez szükséges oltóanyag mennyiségének meghatározását.

Műszaki ismeretekből:

- az ideális és valóságos folyadékok áramlásával kapcsolatos törvényeket,
- a hidromechanikai tételek és törvényszerűségek alkalmazását, a felmerülő problémák megoldására,
- a hidraulikus elemek feladatai alapján az összeépítésük rendszerteknikai sajátosságait,
- a műszaki mentő és katasztrófavédelmi gépek és gépi berendezések felismerését, az adott feladat végrehajtásához a megfelelő gép kiválasztását,
- a gépekkel munkát végzők esetében a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályainak betartását,
- a gépek és berendezések időszakos biztonsági felülvizsgáltatását, szakmai állagmegővését,
- a gépjárművek alkalmazásának lehetőségeit,
- a gépjárművek tűzoltó-technikai berendezései bevetésének műszaki feltételeit,
- a kezelési szabályokat, a szabályok és a szerkezeti felépítés közti összefüggéseket,
- a berendezés, illetve a jármű rendszerszintű működését,
- a kismotorfecskendők, átemelő szivattyúk, zagyszivattyúk, mobil habbaloltó berendezések és nagynyomású oltóberendezések működtetés előkészítésének fázisait, a működtetés egyes lépéseit.

Tűz elleni védelem tervezése, szervezése tantárgyból:

- a különböző tevékenységek tűzbiztonsági rendszerének kialakítását,
- a tűzvédelmi tervfejezetek készítését,
- a tűzvédelmi műszaki leírások készítését,
- a tűzvédelmi dokumentációk készítését,
- az üzemelés-technológiai információk tűzvédelmi szerepét,
- a tűzvédelmi szabályzat készítését,
- a tűzvédelmi rendszer működésbiztonságát jelző ellenőrzési módszereket,
- a veszélyhelyzetek, tüzesetek elemzését, vizsgálatát, értékelését,
- a kialakított tűzvédelmi rendszer biztonságszint elemzését,
- a belső védelmi terv elkészítését.

5. A szakmai vizsga egyes részei alól felmentés nem adható.

6. A szakmai vizsga értékelése

A szakmai vizsgát a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló a 26/2001. (VII. 27.) OM rendelet előírásai szerint kell értékelni.

V. A szakképesítés megszerzésének egyéb kérdései

1. A szakmai tanfolyamon való részvétel akkor igazolható, ha a résztvevő az előírt tanfolyami óraszám legalább 85%-án jelen volt.

2. A szakmai és vizsgakövetelmények hatékonyabb érvényesülése érdekében a szakmai és módszertani központ által készített központi képzési program kerül kiadásra.

3. Az írásbeli és a gyakorlati vizsgarész egy napon is végrehajtható.

4. A tűzvédelmi előadó szakképesítés vonatkozásában a BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szakmai és módszertani központként működik.

28. számú melléklet a 16/2003. (IV. 18.) BM rendelethez

A belügyi ágazatba tartozó — az Országos Képzési Jegyzékben szereplő — szakképesítések

OKJ szám			A szakképesítés megnevezése	Szakmacsoport száma
54	8919	01	Biztonságszervező I.	19
34	8919	01	Biztonságszervező II.	19

OKJ szám			A szakképesítés megnevezése	Szakmacsoport száma
71	5801	01	Építési műszaki ellenőr I. (a szakirány megjelölésével)	9
53	5801	03	Építési műszaki ellenőr II. (a szakirány megjelölésével)	9
71	5483	01	Felvonó- és mozgólépcső ellenőr	5
34	5483	01	Felvonó- és mozgólépcső karbantartó szerelő	5
52	8912	01	Határrendész	19
71	8912	02	Határrendész szervező (tiszt)	19
54	7899	03	Ingatlankezelő	17
52	3439	02	Ingatlanközvetítő	17
71	8915	02	Katasztrófa- és tűzvédelmi szervező (tiszt)	19
53	8915	02	Katasztrófa- és tűzvédelmi technikus	19
52	8919	03	Katasztrófavédelmi előadó	19
54	8919	03	Katasztrófavédelmi főelőadó	19
33	7899	01	Kéményseprő és tüzeléstechnikai karbantartó	9
31	8912	01	Kutyavezető	19
52	8919	01	Magánnyomozó	19
52	3452	04	Nyilvántartási és okmányügyintéző	16
52	8912	02	Rendőrk	19
71	8912	01	Rendőrszervező (tiszt)	19
33	8919	01	Személy- és vagyonőr	19
52	7889	03	Társasházkezelő	17
52	5812	01	Településfejlesztési szakelőadó	17
51	7899	03	Temetkezési szolgáltató	2
32	8915	01	Tűzoltó	19
52	8915	02	Tűzvédelmi előadó	19
54	8915	01	Tűzvédelmi főelőadó	19

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter, a külügyminiszter,
valamint a pénzügyminiszter
41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM
együttes rendelete**

**a búza export-visszatérítéssel történő külpiaci
értékesítéséről**

Az agrárpiacon rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 32. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. §

(1) E rendelet alapján 225 ezer tonna — az *1. számú mellékletben* meghatározott — 2002. évi hazai termésszű búza export útján történő értékesítésének elősegítésére 450 millió Ft export-visszatérítés vehető igénybe.

(2) Tonnánként 2000 Ft export-visszatérítést vehet igénybe az a csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt nem álló jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy végrehajtás alatt nem álló egyéni vállalkozó (a továbbiakban együttesen: pályázó), aki (amely)

a) adó-, vám-, nyugdíj-, egészségbiztosítási járulékhátralékkal nem rendelkezik,

b) az elnyert mennyiséget e rendelet hatálybalépését követő 90 napon belül exportálja.

(3) Az Európai Unió tagállamaiba és a CEFTA országokba (Csehország, Szlovákia, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Bulgária, Horvátország) exportált búzára nem vehető igénybe az e rendeletben meghatározott export-visszatérítés.

2. §

(1) Az Agrárintervenciók Központ (a továbbiakban: AIK) a rendelet hatálybalépését követő 5 napon belül a honlapján (www.aik.hu) hirdetményt tesz közzé az export-visszatérítési keret meghirdetéséről.

(2) A 225 ezer tonna búza (a továbbiakban: teljes keret) meghirdetése egy 125 ezer tonnás és egy 100 ezer tonnás keretben történik. Amennyiben a benyújtott pályázatok alapján a 125 ezer tonnás keret nem merül ki, a fennmaradó mennyiség a következő 100 tonnás kerethez hozzáadódik. A 125 ezer tonnás keret túligénylése esetén a következő keret automatikusan megnyílik a pályázók előtt. A teljes keret kimerüléséről az AIK közleményt ad ki, amelyet a honlapján tesz közzé. A teljes keret túligénylése esetén a még el nem bíralt pályázatok elbírálása során az igényelt

export-visszatérítés mértékének arányos visszaosztására kerül sor. A teljes keret kimerülése után benyújtott pályázatok az AIK elutasítja.

3. §

(1) A pályázó a *3. számú mellékletben* foglalt pályázati lappal igényelheti az export-visszatérítésről szóló ígérvényt az AIK-tól a 2. § (1) bekezdésben meghatározott hirdetmény közzétételének napjától. Az egy alkalommal pályázható mennyiségnek el kell érnie az 50 tonnát, de nem haladhatja meg a 25 ezer tonnát.

(2) A pályázónak a megpályázott mennyiség után tonnánként 300 Ft letéti díjat kell fizetnie a 10032000-00281629-20000002 számú Agrárintervenciók Központ letéti számlájára. A letéti díj átutalását igazoló banki dokumentum csatolása nélkül a pályázat érvénytelen. A letéti díj összegét — amennyiben a pályázó írásban másként nem rendelkezik — 30 napon belül az AIK a pályázó részére visszatulja, amennyiben a pályázat nem felel meg a meghatározott feltételeknek, illetve a pályázat a rendelkezésre álló keret kimerülése után érkezik be. Arányos visszaosztás esetén az igényelt és az elfogadott mennyiség különbözete eső letéti díj összegét szintén 30 napon belül a pályázó részére az AIK visszatulja.

(3) Az AIK a személyesen benyújtott vagy postai úton továbbított pályázatok folyamatosan bírálja el.

4. §

(1) Ha a pályázat megfelel a *2. számú melléklet* szerinti pályázati feltételeknek, az AIK az elnyert mennyiség erejéig a pályázó részére, amennyiben a letéti díj az AIK letéti számláján megjelent, az attól számított 8 napon belül — másra át nem ruházható — ígérvényt bocsát ki. Az ígérvény e rendelet hatálybalépését követő 90 napig érvényes. Az ígérvénynek tartalmazni kell e rendelet számát, a pályázó nevét, címét, adószámát, a pályázó által export-visszatérítéssel exportálható búza mennyiségét (kvóta), a támogatási kódszámát, vámtarifaszámát, valamint az ígérvény kiállításának napját.

(2) Az ígérvény érvényességének első napja az ígérvény kézhezvételének a napja, postai úton történő kézbesítés esetén a tértivevényen szereplő átvétel napja. Amennyiben az elnyert kvótát a pályázó nem tudja igénybe venni, úgy a teljes kvóta az ígérvény kézhezvételének a napjától, postai úton történő kézbesítés esetén pedig a tértivevényen szereplő átvétel napjától számított 8 napon belül visszaadható, és a pályázó a letéti díjat 30 napon belül visszakapja. Az ígérvény visszaadása esetén újabb kvótát részére nem lehet biztosítani.

(3) Ha a pályázó az ígervényen szereplő mennyiségnek legalább 80 százalékát kiszállította, és ezt az AIK a részére igazolta, a teljes letéti díjról 30 napon belül köteles nyilatkozni az 5. számú melléklet kitöltésével. Ha a pályázó a vállalt kötelezettségét legalább 80 százalékos mértékben nem teljesíti, úgy a letéti díj nem igényelhető vissza.

5. §

(1) A export-visszatérítésre való jogosultság feltétele — a mezőgazdasági és élelmiszeripari exporttámogatások igénybevételének eljárási rendjéről szóló 110/1997. (XII. 30.) FM—PM—IKIM együttes rendelet (a továbbiakban: Er.) 4. §-ában meghatározottakon felül — az AIK által kiadott igazolás csatolása az export-visszatérítés igényléséhez. A pályázó az export-visszatérítést az adóhatóságtól a 10032000-01905245 számú APEH Mezőgazdasági és élelmiszeripari exporttámogatás számláról igényelheti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott igazolás kiállításának feltétele, hogy legkésőbb az ígervény érvényességi idejének lejártát követő 30 napon belül az AIK-hoz benyújtsák a kiléptetést igazoló vámáru-nyilatkozat 3. számú példányának másolatát, amelynek hátoldalán nyilatkozni kell arról, hogy a másolati példány az eredetivel mindenben megegyezik. A személyesen, illetőleg a pályázó megbízottja által, vagy postai úton (tértivevényesen) az AIK címére eljuttatott vámáru-nyilatkozathoz mellékelni kell egy bélyeggel bérmentesített, az igénylő nevére megcímezett válaszlevél-borítékot és a kiállított térítvevényt.

(3) Az igazolást az AIK 30 napon belül adja ki abban az esetben, ha a vámáru-nyilatkozaton szereplő adatok megfelelnek az e rendeletben, valamint az egyéb jogszabályokban előírt feltételeknek.

(4) Amennyiben a vámáru-nyilatkozaton szereplő adatok nem felelnek meg az e rendeletben, valamint az egyéb jogszabályokban előírt feltételeknek, vagy a nyilatkozat más okból kiegészítésre vagy kijavításra szorul, az AIK az igénylőt a hiányok megjelölése mellett 15 napos határidő

kitűzésével a hibák kijavítására, illetve a hiányok pótlására szólítja fel. Egyidejűleg figyelmezteti, hogy amennyiben a vámáru-nyilatkozatot ismét hiányosan vagy hibásan adja be, azt az AIK el fogja utasítani, illetőleg hiányos tartalma szerint fogja elbírálni.

(5) A határidőn túl benyújtott kérelmeket az AIK elutasítja.

6. §

(1) Ha az árut vámszabad területre szállítják, az exportörnek nyilatkozni kell arról, hogy az árut végső rendeltetési céllal melyik országba mint célországba fogják szállítani. E rendelet 4. számú melléklete szerinti nyilatkozatot az 5. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint kell az AIK-nak megküldeni.

(2) A vámáru-nyilatkozat 33. rovat ötödik (utolsó) mezőjében fel kell tüntetni az 1. számú mellékletben lévő, az adott termék vámtarifaszáma előtt szereplő háromjegyű kódszámot (sorszámot). A kódszám feltüntetésének elmulasztása esetén az export-visszatérítés abban az esetben sem igényelhető, ha az igénybevétel további feltételei egyébként teljesültek.

(3) Az ígervény sorszámát a vámáru-nyilatkozat 44. rovatában fel kell tüntetni.

7. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba és 2003. december 31-én hatályát veszti.

Dr. Németh Imre s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter

Kovács László s. k.,
külgügyminiszter

Dr. László Csaba s. k.,
pénzügyminiszter

1. számú melléklet a 41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM együttes rendelethez

Támogatási kódszám	Vámtarifaszám	Árumegnevezés	Export-visszatérítési mérték Ft/tonna	Egy pályázó által egy alkalommal minimálisan igényelhető mennyiség (tonna)	Egy pályázó által egy alkalommal maximálisan igényelhető mennyiség (tonna)
312	ex reg 1001 10 00 99	Durumbúza	2000	50	25 000
311	ex reg 1001 90 99 00	Búza	2000	50	25 000

2. számú mellékleta 41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM együttes rendelethez**A búza export-visszatérítéssel történő külpiaci értékesítésének pályázati feltételei**

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium pályázatot hirdet 225 ezer tonna 2002. évi termésű hazai termelésű búza export-visszatérítéssel történő külpiaci értékesítésére.

1. Az export-visszatérítésre pályázatot nyújthat be

a) a csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt nem álló jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy a végrehajtási eljárás alatt nem álló egyéni vállalkozó, ha adó-, vám-, egészség-, nyugdíj- és társadalombiztosítási járulékhátraléka nincs,

b) aki vállalja, hogy az elnyert mennyiséget e rendelet hatálybalépését követő 90 napon belül exportálja,

c) aki nyilatkozik arról, hogy az exportálni kívánt búza 2002. évi és hazai termésű.

A pályázat csak akkor fogadható el, ha a pályázó az a) és a b) pontban leírt kritériumok mindegyikének megfelel.

2. A pályázatokat postai úton térítvevényesen vagy személyesen lehet benyújtani az Agrárintervenciók Központ (a továbbiakban: AIK) Ügyfélszolgálatán (1054 Budapest, Alkotmány utca 29., illetve 1385 Budapest 61., Pf. 867). A borítékon fel kell tüntetni: „búzaexport-pályázat”. Postai úton történő benyújtás esetén a benyújtás időpontját az ajánlott levél igazoló szelvényén lévő dátumbélyegző kelte igazolja.

3. A teljes keret meghirdetése egy 125 ezer tonnás és egy 100 ezer tonnás keretben történik. Amennyiben a benyújtott pályázatok alapján a 125 ezer tonnás keret nem merül ki, a fennmaradó mennyiség a következő 100 tonnás kerethez hozzáadódik. A 125 ezer tonnás keret túligénylése esetén a következő keret automatikusan megnyílik a pályázók előtt. A teljes keret kimerüléséről az AIK közleményt ad ki, amelyet a honlapján tesz közzé. A teljes keret túligénylése esetén a még el nem bírált pályázatok elbírálása során az igényelt export-visszatérítés mértékének arányos visszaosztására kerül sor. A teljes keret kimerülése után további bírálatra már nem kerül sor.

4. A pályázatnak tartalmaznia kell:

a) a pályázó nevét, címét, levelezési címét, a felelős vezető nevét, adószámát, a letéti díj átutalásához használt bankszámlaszámát,

b) a pályázó írásbeli nyilatkozatát vagy 30 napnál nem régebbi igazolást arról, hogy adó-, vám-, nyugdíj-, egészségbiztosítási járulékhátralékkal nem rendelkezik,

c) nyilatkozatot arról, hogy a jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság csőd-, felszámolási, végelszámolási eljárás alatt nem áll, illetve hogy az egyéni

vállalkozó az egyéni vállalkozói tevékenységével összefüggésben végrehajtási eljárás alatt nem áll,

d) az igényelt exportmennyiség nagyságát, a termék vámtarifaszámát, az áru megnevezése és a támogatási kódja (sorszáma) szerint,

e) a pályázat benyújtásakor csatolni kell a letéti díj átutalását igazoló banki dokumentumot, amelynek közlemény rovatában fel kell tüntetni a pályázó nevét, adószámát és e rendelet számát,

f) egy bélyeggel bérmentesített és térítvevényvel ellátott, a pályázó nevére megcímezett válaszborítékot.

5. A pályázóknak a megpályázott mennyiség után tonnánként 300 Ft letéti díjat kell fizetniük a 10032000-00281629-20000002 számú Agrárintervenciók Központ letéti számlájára. A befizetés, illetve a visszautalás kizárólag pénzügyi átutalással történhet. A pályázónak az átutalási megbízáson a bank által előírt adatokon kívül a „Közlemény” rovatban fel kell tüntetnie a pályázó nevét, adószámát és a hivatkozott rendelet számát. A letéti díj átutalását igazoló banki dokumentum csatolása nélkül a pályázat érvénytelen. A letéti díj összegét — amennyiben a pályázó írásban másként nem rendelkezik (pl. ha újabb pályázatot kíván benyújtani) — 30 napon belül az AIK a pályázó részére visszautalja, amennyiben a pályázat nem felel meg a meghatározott feltételeknek, illetve a pályázat a rendelkezésre álló keret kimerülése után érkezik be. Arányos visszaosztás esetén az igényelt és az elfogadott mennyiség különbözetére eső letéti díj összegét szintén 30 napon belül a pályázó részére az AIK visszautalja.

6. Amennyiben a pályázat megfelel a pályázati feltételeknek, az AIK az elnyert mennyiség erejéig a pályázó részére, amennyiben a letéti díj az AIK letéti számláján megjelent, az attól számított 8 napon belül — másra át nem ruházható — ígérvényt bocsát ki, feltéve, hogy a letéti díj az AIK letéti számláján megjelent. Az ígérvény a rendelet hatálybalépését követő 90 napig érvényes. Az ígérvény tartalmazza a hivatkozott rendelet számát, a pályázó nevét, címét, adószámát, a pályázó által export-visszatérítéssel exportálható búza mennyiségét (kvóta), a támogatási kódszámát, vámtarifaszámát, valamint az ígérvény kiállításának napját.

Az ígérvény érvényességének első napja az ígérvény kézhezvételének a napja, a postai úton történő kézbesítés esetén a térítvevényen szereplő átvétel napja. Amennyiben az elnyert kvótát a pályázó nem tudja igénybe venni, úgy a teljes kvóta az ígérvény kézhezvételének a napjától, postai úton történő kézbesítés esetén pedig a térítvevényen szereplő átvétel napjától számított 8 napon belül visszaadható, és a pályázó a letéti díjat 30 napon belül visszakapja. Az ígérvény visszaadása esetén újabb kvótát részére nem lehet biztosítani.

7. Ha a pályázó az ígérvényen szereplő mennyiségnek legalább 80%-át kiszállította, és ezt az AIK igazolta,

a teljes letéti díjról 30 napon belül köteles nyilatkozni az 5. számú melléklet megfelelő részének kitöltésével. Ha a pályázó a vállalt kötelezettségét legalább 80%-os mértékben nem teljesíti, úgy a letéti díj nem igényelhető vissza.

8. Új ígervény a meghirdetett export-visszatérítési keret függvényében adható ki. A pályázó — a rendelkezésre álló keret függvényében — újabb ígervényre adhat be pályázatot, de csak akkor kaphatja meg a következő ígervényt, ha csak egy elszámolatlan ígervénye van, s az összes megelőző kvótával e rendelet előírásainak megfelelően már elszámolt.

9. Export-visszatérítést a kiléptetést követően az Egységes Vámárnyilatkozat másolatának az AIK részére történő benyújtása után, az AIK által kiadott igazolás alapján, az ígervényben meghatározott mennyiségekre lehet igénybe venni. Az igazolás kiállításához az AIK részére be kell nyújtani:

a) ez export teljesítését igazoló Egységes Vámárnyilatkozat 3. példányának hiteles másolatát,

b) egy bérmentesített, a pályázó nevére megcímzett válaszlevél-borítékot és a kiállított tértivevényt.

10. Az export-visszatérítési jogosultság a kiléptetést követően, a vételár pénzügyi átutalással — a már kifizetett előleg beszámításával — történő kiegyenlítésekor (a pályázó számláján történő banki jóváíráskor) keletkezik. Ha az áru vagy egy része bármilyen okból visszaszállításra kerül, az export-visszatérítés erre a mennyiségre nem jár, illetőleg a felvett export-visszatérítés arányos részét öt napon belül vissza kell fizetni.

11. Az export-visszatérítés igénybevételére az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvénynek a költségvetési támogatások igénybevételére vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az export-visszatérítés kiutalása a 10032000-01905245 számú APEH Mezőgazdasági és élelmiszeripari exporttámogatás folyósítási számláról történik. Az export-visszatérítés a 0211. számú igénylőlapon igényelhető az illetékes állami adóhatóságtól.

3. számú melléklet a 41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM együttes rendelethez

E 04—03

Pályázati lap a búza export-visszatérítéssel történő külpiaci értékesítéséhez

(A pályázati lapot géppel vagy nyomtatott nagybetűvel kell kitölteni!)

1. A pályázó adatai

Adószáma:
 Pályázó neve: Tel.:
 Címe: (helység) út/utca hsz.
 Székhely címe: (helység) út/utca hsz.
 Levelezési címe: (helység) út/utca hsz.
 Felelős vezető neve: Tel.:
 Bankszámlaszáma:
 Adóazonosító jele:

2. Az igényelt kvóta adatai

Az áru megnevezése:
 Támogatási kódja:
 Exportmennyiség nagysága (tonna):
 Vámtarifaszám:

3. Nyilatkozatok

Nyilatkozom, hogy csőd-, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt nem álló jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy végrehajtási eljárás alatt nem álló egyéni vállalkozó vagyok (vonatkozó rész aláhúzendő).

Nyilatkozom, hogy adó-, vám-, egészség-, nyugdíj-, társadalombiztosítási járulékhátralékom nincs.

Nyilatkozom, hogy az export-visszatérítéssel exportálni kívánt búza 2002. évi hazai termésű, és vállalom, hogy az elnyert mennyiséget a rendelet hatálybalépését követő 90 napon belül exportálom.

Alulírott, hozzájárulok ahhoz, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, illetve azok területi szervei, továbbá a Magyar Államkincstár az általam közölt adataimat felhasználják.

Alulírott, büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a kérelem benyújtásakor költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevétele miatt jogerős határozattal megállapított köztartozással nem rendelkezem.

Alulírott pályázó kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek.

Dátum:

.....
a pályázó cégszerű aláírása

Melléklet:

1. Letéti díj átutalását igazoló banki dokumentum, melynek közlemény rovatában a pályázó neve, adószáma és a rendelet száma feltüntetésre került.

2. Egy bérmentesített, a pályázó nevére megcímezett válaszlevél-boríték és kiállított tértivevény.

4. számú melléklet a 41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM együttes rendelethez

Ikt.sz.:

Nyilatkozat

(Vámszabad területre történő kiszállítás esetén kitöltendő!)

Egységes Vámárnyilatkozat határozatszám:

Eljáráskód (EV 37. rovat):

1. Feladó/exportőr adatai (EV 2. rovat)

Adószáma:

Adóazonosító jele:

Feladó/exportőr neve:

Székhely címe: (helység) út/utca hsz.

Levelezési címe: (helység) út/utca hsz.

Felelős vezető neve: Tel.:

2. Az áru kiszállításának végső rendeltetési célja, mint célország:

Dátum:

.....
feladó/exportőr cégszerű aláírása

5. számú melléklet a 41/2003. (IV. 18.) FVM—KüM—PM együttes rendelethez

Nyilatkozat a letéti díjról

A pályázó adatai

Név:

Adószáma:

Ígervény száma:

Ígervényre befizetett pályázati letéti díj összege: Ft, azaz forint

Befizetés időpontja: év hó nap

A fenti számú ígervényre befizetett letéti díj — a kvóta rendeletben előírt mértékben történt teljesítése miatt — felszabadult. Kérem, hogy a fenti összegből szíveskedjenek forintot részemre visszaadni, és forintot ugyanezen rendeletre benyújtott újabb pályázatomhoz szíveskedjenek felhasználni.

Dátum:

.....
a pályázó cégszerű aláírása

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 15/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak az országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 131/2002. (VII. 11.) OVB határozatát helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Hajrá Magyarország! Mozgalom nevében *Glattfelder Béla, Boros Imre és Turi-Kovács Béla* aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) azzal, hogy országos ügydöntő népszavazást kíván kezdeményezni a következő kérdésben:

„Egyetért-e azzal, hogy a — 2002. június 15-i állapot szerint hatályos termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény szerinti — családi gazdálkodót első helyen illesse meg elővásárlási jog termőföld vagy tanya vásárlása esetén?”

Az OVB eljárása során megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelel; a népszavazás tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozik, a kérdésekben az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésére figyelemmel az országos népszavazás nem kizárt, a kérdések megfogalmazása megfelel az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az aláírásgyűjtő ív megfelel a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 118. § (3)—(5) bekezdéseiben foglalt alaki követelményeknek. Erre tekintettel az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát és az azon szereplő kérdéseket az ügyben meghozott 131/2002. (VII. 11.) OVB határozatával hitelesítette.

II.

1. Az OVB határozata ellen benyújtott kifogások egyike szerint az OVB-nek az aláírásgyűjtő ív hitelesítését az

Nsztv. 13. § (1) bekezdésére tekintettel meg kellett volna tagadnia, mivel a kérdésre nem lehet egyértelműen igennel vagy nemmel válaszolni. A kérdés ugyanis olyan tárgyi ismeretet előfeltételez, amellyel általában a választópolgárok nem rendelkeznek. Ilyen például a kérdésnek az a része, amely a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvényre (a továbbiakban: termőföldtörvény) utal, illetve a „termőföld”, a „családi gazdálkodó” és az „elővásárlási jog” fogalmak.

2. Az OVB által hitelesített kérdésben a másik indítványozó szerint az Nsztv. 10. § a) pontja és az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdése alapján nem lehet népszavazást tartani. Az Országgyűlés hatáskörének, így a népszavazásra bocsátható tárgyköröknek egyértelmű korlátját jelenti az Alkotmány 8. § (2) bekezdése. Az indítványozó szerint alapjog szükségtelen és aránytalan korlátozására nincs a parlamentnek hatásköre, következésképpen alapjog korlátozására irányuló népszavazásnak sincs helye a magyar jogi rendszerben. A kifogást előterjesztő álláspontja szerint az elővásárlási jog vagyoni értékű jog, amelyre az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében biztosított tulajdonvédelem kiterjed.

A termőföldtörvény 2002. február 22-e előtt hatályban lévő szabályai szerint termőföld eladása esetén a haszonbérlet, a felesbérlet és a részesművelőt elővásárlási jog illette meg. A termőföldtörvény módosításáról szóló 2001. évi CXVII. törvény azonban e jogosultakat az elővásárlási jogosultak rangsorában az első helyről a hatodik helyre sorolta át, úgy hogy a rangsorban őt a magyar állam tulajdonában levő Magyar Nemzeti Földalap Kht. által kijelölt személy is megelőzte. Ez az indítványozó szerint a tulajdonhoz való jog sérelmét jelentette, mivel „a rangsor hatodik helyére való visszatorlasztás lényegét tekintve elvonta a korábbi vagyoni jogi jogosultságot, illetve az állam hozzájárulásától tette függővé a vagyoni értékű jog gyakorlását.” A 2002. évi XXIII. törvény a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény módosításáról e sorrenden változtatva a haszonbérlet, a felesbérlet és a részesművelőt az elővásárlásra jogosultak között az első helyre sorolta. A népszavazásra bocsátandó kérdésből következő jogalkotás (vagyis a családi gazdaságok első helyre sorolása az elővásárlásra jogosultak között) a tulajdonhoz való alapjogot sértő volna, véli az indítványozó, ezért a kérdés hitelesítését az OVB-nek meg kellett volna tagadnia.

A fenti érvek alapján a kifogásokat előterjesztők azt kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy semmisítse meg az OVB aláírásgyűjtő ívet hitelesítő döntését, és kötelezze a testületet új eljárás lefolytatására. A határozat ellen a törvényes határidőn belül érkezett, a törvényi feltételeknek megfelelő kifogásokat az Alkotmánybíróság egyesítette és egy eljárásban érdemben bírálta el.

3. Az Alkotmánybíróság a 131/2002. (VII. 11.) OVB határozat ellen benyújtott kifogásokat az Alkotmány, az Nsztv. és a Ve. alábbi rendelkezései alapján vizsgálta meg:

Alkotmány:

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„13. § A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/C. § (3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.”

Nsztv.:

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,
c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

d) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

Ve.:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet — az Alkotmánybírósághoz címezve — az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet — az Alkotmánybírósághoz címezve — az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg.

A Ve. 130. § (1) és (2) bekezdései alapján az OVB aláírásgyűjtő ív, illetve a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése, valamint az Országgyűlés népszavazást elrendelő, továbbá a kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését megtagadó határozata ellen kifogás nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el, helyesen jutott-e az OVB arra a következtetésre, hogy az adott kérdésben népszavazás tartható vagy éppen nem tartható. [Legutóbb a 63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABK 2002, december, 718.] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati eljárása során feladatát alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]

2. Az Alkotmánybíróság először a népszavazásra bocsátandó kérdés egyértelműségével foglalkozó kifogásokat vizsgálta. Az 52/2001. (XI. 29.) AB határozatban megfogalmazott kritériumok alapján a népszavazásra bocsátandó kérdés akkor egyértelmű, ha az kétséget kizáróan megválaszolható, eldöntendő kérdés esetében arra „igen” vagy „nem” felelet adható. A kérdésnek világosnak és kizárólag egyféleképpen értelmezhetőnek kell lennie. Nem követelmény viszont a kérdés megfogalmazásakor, hogy a kezdeményező az egyes jogágak kifejezőképességét, illetve az egyes szakterületek terminus technicusait használja. (ABH 2001, 399, 403.)

Ahogy azt az Alkotmánybíróság a 62/2002. (XII. 3.) AB határozatában is hangsúlyozta, a kérdés megfogalmazása során önmagában az egyes szakterületek terminológiájának pontatlan használata nem jelenti az Nsztv. 13. §-a sérelmét. (ABK 2002, december, 716, 717.) Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kérdésben szereplő (szak)kifejezések — mint például a „termőföld”, „családi gazdálkodó”, „elővásárlási jog” — a kérdés egészének érthetőségét nem zavarják. A népszavazásra bocsátandó kérdés érthető és megfelel az Nsztv. 13. §-ában foglalt követelményeknek.

Jelen ügyben a népszavazást kezdeményező ahhoz kéri a választópolgárok támogatását, hogy a 2002. június 15-i állapot szerint hatályos termőföldtörvény szerinti családi gazdálkodót ismét az első helyen illesse meg elővásárlási jog termőföld vagy tanya vásárlása esetén. A kérdésbe foglalt közbevetés a kérdést pontosítja és további információval szolgál, egyértelművé teszi, hogy a kezdeményező a 2002. június 15-én hatályos termőföldtörvény által alkalmazott családi gazdálkodó fogalmat tekinti irányadónak. A termőföldtörvény 3. § i) pontja szerint családi gazdálkodó az a családi gazdaságot a családi gazdaság központja szerint illetékes megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal nyilvántartásába bejegyeztető személy, aki: 1. a családi gazdaság vezetőjeként annak tevékenységi körében jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, 2. élethivatásze-

rően mezőgazdasági, illetve mezőgazdasági és kiegészítő tevékenységet folytat, 3. mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik vagy ennek hiányában igazolja, hogy legalább 3 éve folytatja a mezőgazdasági, illetve mezőgazdasági és kiegészítő tevékenységét és ebből árbevétele származott, 4. legalább 3 év óta a bejelentett állandó lakhelye a családi gazdaság központjaként megjelölt településen van.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 63/2002. (XII. 3.) AB határozatában is utalt, az Országgyűlés és más jogalkotásra jogosult szervek által kibocsátott jogszabályok a Magyar Közlönyben való kihirdetést követően mindenki számára hozzáférhetőek. A népszavazásra bocsátandó kérdést aláírásukkal támogató választópolgárok tehát megismerhetik azok tartalmát. Ezen túl, jelen esetben, a termőföldtörvényben foglaltak egy a termőföldtulajdon-szerzést érintő kérdés népszavazásra bocsátását követően a Ve.-ben szabályozott módon nyilvános vita tárgyai lesznek, ami szintén a választópolgárok tájékozódását segíti. (ABK 2002, december, 718, 720.) Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a kérdés egyértelműségét érintő kifogásokat elutasította.

3. A kifogással élők egyike szerint a kérdés alkotmány-sértő törvény megalkotására kötelezi az Országgyűlést. Az indítványozó úgy véli, az Országgyűlés hatáskörének, így a népszavazásra bocsátható tárgyköröknek egyértelmű korlátot szab az Alkotmány 8. § (2) bekezdése, amely alapján alapvető jog lényeges tartalmát törvény sem korlátozhatja.

Az Alkotmány elsőbbségének a törvényhozással szembeni biztosítása az Alkotmánybíróság legfőbb feladata. Az alkotmányos szempontok érvényre juttatása történhet előzetesen, a jogi norma megszületése előtt, illetve utólag, a jogszabály kihirdetését követően. Előfordulhat azonban — például a kétszázézer választópolgár által kezdeményezett eredményes ügydöntő népszavazás esetében —, hogy a népszavazásra bocsátandó kérdés alapján valamely alapjogot nyilvánvaló módon súlyosan sértő vagy tömeges egyéni jogsérelmet okozó jogszabály megalkotására lesz köteles a törvényhozó hatalom. Ebben az esetben a népszavazásra bocsátandó kérdés hitelesítési eljárásban történő előzetes alkotmányossági vizsgálata nyújthat megfelelő védelmet.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a népszavazásra bocsátandó kérdés alapján általában nem állapítható meg, hogy a jogalkotó pontosan milyen tartalmú jogi norma alkotására lesz köteles. Az alkotmány-sértő norma létrejöttét elkerülendő a törvényhozó köteles a jogszabályt olyan tartalommal elfogadni, amely megfelel ugyan a kérdésben foglalt követelményeknek, de egyszersmind összhangban áll az alaptörvény rendelkezéseivel.

A magyar jogrendszer több olyan jogintézményt ismer, amely a népszavazáshoz való politikai alapjog Alkotmánynak megfelelő gyakorlását segíti. Az Alkotmány rendelkezései, és különösen a 8. § alapján alkotmányos védelemben részesülő alapvető jogok érvényesülése azonban nem

tehető attól függővé, hogy az erre jogosult intézmények a népszavazási eljárás későbbi szakaszaiban élnek-e az Alkotmányban, illetve az Abtv.-ben biztosított lehetőségekkel és Alkotmánybírósághoz fordulnak-e.

Az Alkotmány egésze és az alkotmányos rendelkezések [elsősorban az Alkotmány 8. § (2) bekezdés, a 28/C. § (3) bekezdés, valamint a 77. § (2) bekezdés] összefüggései, valamint azok együttes vizsgálata alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság — alkotmányos rendeltetésével összhangban — a kifogás és az OVB határozat keretein belül adott ügyben megvizsgálhatja a kérdést abból a szempontból is, hogy az annak alapján lefolytatott népszavazás eredménye nyilvánvaló módon nem kötelezi-e a jogalkotót alapjog lényeges tartalmát sértő törvény megalkotására.

Jelen ügyben azonban — az Alkotmánybíróság álláspontja szerint — a családi gazdálkodók elővásárlási jogát érintő kérdésből nem állapítható meg a születő jogi norma tartalma. A kérdés népszavazásra bocsátását követően a jogalkotó a többségi támogatást kapott „igen” válasz alapján alkothat olyan jogszabályt, amely nem eredményez alkotmánysértést. A törvényhozó ugyanis alkotmányos keretek között marad, ha a közérdekűség megléte esetén az elérni kívánt céllal arányos módon korlátozza a tulajdonhoz való alapjogot.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján a kifogásokat elutasította, és a 131/2002. (VII. 11.) OVB határozatot helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság, figyelemmel az OVB határozat Magyar Közlönyben való megjelenésére, elrendelte e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 581/H/2002.

Az Alkotmánybíróság 16/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány alapján — *dr. Harmathy Attila* és *dr. Bihari Mihály* alkotmánybírák különvéleményével — meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény 3. § (2) bekezdésének alkalmazása során az Alkotmány 70/E. §-ából, valamint ezzel összefüggésben az alkotmányos tulajdonvédelemből folyó alkotmányos követelmény, hogy az állam a kötelező egészségbiztosítás körébe tartozó alanyi jogosultságok érvényesüléséhez szükséges szakellátások teljesítésének feltételeit úgy köteles biztosítani, hogy azokhoz a jogosultak akkor is hozzájussanak, ha az ehhez szükséges kiadások meghaladják az Egészségbiztosítási Alap kereteit.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 11/2002. (III. 26.) EüM rendelet 5. §-ának (2) bekezdése alkotmánysértő, ezért azt megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény 1—5. §-ai, továbbá a 13. § (2) bekezdéséből „a törvény 1—5. §-ai” szövegrész, a 13. § (3)—(5) bekezdései és a 13. § (6) bekezdés *a), b), c), e), f)* pontjai alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt benyújtott indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozók az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Eszt.) 1—5. §-ainak, továbbá a 13. § (2) bekezdéséből „a törvény 1—5. §-ai” szövegrészének, a 13. §

(3)—(5) bekezdéseinek és a 13. § (6) bekezdés *a), b), c), e), f)* pontjainak alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezték. Álláspontjuk szerint az Eszt. vitatott rendelkezései ellentétesek az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, 9. § (1) bekezdésével, 44/A. § (1) bekezdés *a)* pontjával, a 70/D. §-ban és a 70/E. §-ban foglaltakkal, ezért kérik, hogy az Alkotmánybíróság kihirdetésére visszaható hatállyal semmisítse meg azokat.

Az indítványozók a szabályozás alkotmányellenességének indokait arra vezetik vissza, hogy az Eszt. 13. § (5) bekezdésének *a)* pontja, valamint (6) bekezdésének *a)* pontja két ütemben hatályon kívül helyezte az egészségügyi ellátási kötelezettségről és a területi finanszírozási normatívákról szóló 1996. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Ntv.) szabályait. Ennek következtében megszűntek azok a normatív előírások, amelyek meghatározták egyrészt a helyi önkormányzatok ellátási kötelezettségének terjedelmét, másrészt az egészségbiztosító finanszírozási kötelezettségének mértékét.

Az Eszt.-nek az Ntv. helyébe lépő, a helyi önkormányzatok ellátási felelősségét és a társadalombiztosítás finanszírozási kötelezettségét meghatározó 1—5. §-ai szerint az önkormányzatok ellátási felelősségének mértékét egyedi döntések, szerződések határozzák meg. Az indítvány rámutat arra, hogy a helyi önkormányzatok által ellátandó kötelező feladatok ilyen módon történő meghatározásának alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság a gazdasági stabilizációt szolgáló egyes törvénymódosításokról szóló 1995. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Gst.) 126. § (2) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata kapcsán hozott 77/1995. (XII. 21.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.) már megállapította (ABH 1995, 390.).

Hivatkozik az indítvány az Ntv. alkotmányossági vizsgálata kapcsán hozott 54/1996. (XI. 30.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh2.) is (ABH 1996, 173.), amelyben „az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70/D. § és 70/E. §-ban foglalt alapjogok tekintetében garanciális jelentőségüként értékelte az országosan egységes elvű és szempontú, de területekre bontott normatívák alapján megkonstruált keretszámokat, amelyeket a teljes egészségügyi ellátó rendszerben az egészségbiztosító köteles finanszírozni, illetőleg finanszírozhat, vagyis meghatározott az a szolgáltatás-mennyiség, amelyet a társadalombiztosításnak a biztosítottak számára minimálisan meg kell vásárolnia”.

Az indítványozók rámutatnak arra, hogy az Abh1.-ben és az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság kijelölte azokat az alkotmányos kereteket, amelyek a jogalkotót az egészségügy átalakítása során kötik. Az Eszt. megalkotása során a jogalkotó ezeket az alkotmányos útmutatókat figyelmen kívül hagyta.

A törvény a 2001. január 1-jétől hatályos kapacitáslélekötési megállapodások szintjén befagyasztotta a helyi önkormányzatok szakellátási kötelezettségét. Az indítványozók véleménye szerint ezzel és az Ntv. hatályon kívül helyezésével megszüntette az egészségügyi szakellátások

tényleges szükségletekhez való igazításának lehetőségét és törvényi garanciáit. Ez súlyosan veszélyezteti az Alkotmány 70/D. §-ában, valamint 70/E. §-ában szabályozott alapvető jogokat.

Az indítványozók szerint az önkormányzatok kötelező önkormányzati feladatellátásának, az egészségügyi szakellátás biztosításának egyedi döntésektől való függővé tétele sérti a helyi önkormányzatokat önkormányzati ügyekben megillető igazgatási és szabályozási autonómiát. Ugyancsak sérti a helyi önkormányzatok számára az Alkotmányban biztosított önkormányzati alapjogokat az Eszt. 13. § (3)—(4) bekezdésében a Kormány és az egészségügyi miniszter számára adott jogalkotási felhatalmazás, mert arra ad lehetőséget, hogy az önkormányzat ellátási kötelezettségének tényleges tartalmát a Kormány, illetőleg a miniszter határozza meg.

A vitatott rendelkezések — érvelnek az indítványozók — sértik a jogbiztonság követelményét, mert kiszámíthatatlanná, tervezhetetlenné teszik a kötelező feladatok teljesítését.

Az Eszt.-nek az indítványozók által alkotmányellenesnek ítélt rendelkezései visszalépést jelentenek az egészségügyi intézményrendszer átalakításának folyamatában a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez, továbbá a szociális biztonsághoz való jog érvényre juttatása terén. Az indítvány a 28/1994. (V. 20.) AB határozatra (ABH 1994, 134.) hivatkozással rámutat arra, hogy az alkotmányosan védett jogok tekintetében visszalépés csak más alkotmányosan védett cél érdekében elkerülhetetlen esetben fogadható el. Az Eszt.-ben foglalt új szabályozásban megnyilvánuló visszalépést az alkotmányos jogok tekintetében sem más alkotmányos cél, sem az egészségbiztosítás egészét érintő rendkívülinek ítéltető körülmények nem indokolták.

II.

Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálása során az alábbi jogszabályokat vette figyelembe:

Az Alkotmánynak az indítványozók által hivatkozott rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”

„43. § (1) A helyi önkormányzatok alapjogai (44/A. §) egyenlőek. Az önkormányzatok kötelezettségei eltérőek lehetnek.

(2) A helyi önkormányzati jogokat és kötelezettségeket törvény határozza meg. Az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlása bírósági védelemben részesül, jogai védelmében az önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordulhat.”

„44/A. § (1) A helyi képviselő-testület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,

b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat,

c) az önkormányzat törvényben meghatározott feladatainak ellátásához megfelelő saját bevételre jogosult, továbbá e feladatokkal arányban álló állami támogatásban részesül,

d) törvény keretei között megállapítja a helyi adók fajtait és mértékét,

e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét,

f) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetéseket és elismerő címeket alapíthat,

g) a helyi közösséget érintő közügyekben kezdeményezéssel fordulhat a döntésre jogosult szervhez,

h) szabadon társulhat más helyi képviselő-testülettel, érdekeinek képviseletére önkormányzati érdekszövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek.

(2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

„70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.”

„70/E. § (1) A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.

(2) A Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.”

Az Eszt.-nek az indítványozók által vitatott — az egyes, az egészségügyet és a társadalombiztosítást érintő törvények módosításáról szóló 2002. évi LVIII. törvény 48. §-ával és 49. § (5) bekezdésének c) pontjával módosított — előírásai:

„1. § E törvény 2—5. §-a szerinti rendelkezéseket az egészségügyi szakellátási kötelezettség keretében nyújtott járóbeteg- és fekvőbeteg-szakellátásra (a továbbiakban együtt: egészségügyi szakellátás) kell alkalmazni.

2. § A települési és a megyei önkormányzatok (a továbbiakban együtt: helyi önkormányzat) egészségügyi szakellátási kötelezettségüket — figyelemmel a 4. §-ban foglal-

takra is — a 2001. január 1. napján rájuk érvényes normatív kapacitáslekötési megállapodások, valamint a külön jogszabály alapján 2001. évben történt normatívan belüli kapacitáslekötési módosítások szerinti mértéknek és szakmai összetételnek megfelelően teljesítik, ideértve a saját tulajdonban lévő egészségügyi szolgáltatónál, valamint feladatátadási megállapodás alapján más egészségügyi szolgáltatónál lekötött kapacitást is.

3. § (1) Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a 2. §-ban meghatározottak szerinti szolgáltatásokra biztosítja a szakellátás nyújtásához szükséges kapacitások lekötését, a teljesített szolgáltatások finanszírozását és ellenőrzését, továbbá ennek érdekében a fővárosi és megyei egészségbiztosítási pénztárak (a továbbiakban: MEP) az ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóval finanszírozási szerződést kötnek.

(2) Az egészségügyi miniszter a pénzügyminiszter egyetértésével engedélyezheti, hogy a MEP az (1) bekezdésben foglalt kapacitáson túlmenően azzal a jogszabályi feltételeknek megfelelő egészségügyi szolgáltatóval is finanszírozási szerződést kössön, amely

a) a korábban finanszírozott szolgáltatásokhoz képest költségghatékonyabb megoldást kínál, vagy

b) progresszív egészségügyi ellátást nyújt, vagy

c) speciális ellátási igényt elégít ki, vagy

d) országos, illetve regionális ellátási területtel működik, vagy

e) az ellátott terület népegészségügyi mutatóihoz szakmai összetételében a meglévőnél jobban igazodó szolgáltatást nyújt.

(3) A (2) bekezdés szerinti, engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltatóval a MEP minden év december 31-éig köt finanszírozási szerződést.

4. § (1) A 2. § szerinti egészségügyi szakellátási kötelezettség mértékét a szolgáltatói kapacitások tartós kihasználatlansága esetén a helyi önkormányzat csökkentheti, illetve szakmai összetételét megváltoztathatja.

(2) A kapacitások tartós kihasználatlanságának tényét az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területileg illetékes megyei, fővárosi tisztifőorvosa (a továbbiakban: tisztifőorvos) a helyi önkormányzat kérelmére hatósági bizonyítvánnyal igazolja.

(3) A 2. § szerinti egészségügyi szakellátási kötelezettség mértékét a helyi önkormányzat csökkentheti, szakmai összetételét megváltoztathatja, ha az ellátást — a hatékonyság növelésével — más módon biztosítani tudja. Erről a helyi önkormányzat előzetesen kikéri a tisztifőorvos véleményét.

(4) A helyi önkormányzat mentesül a 2. § szerinti egészségügyi szakellátási kötelezettség teljesítése alól, ha más egészségügyi szakellátási kötelezettség teljesítésére kötelezettel megállapodik saját kötelezettségének átvállalásáról.

5. § A 2—4. §-ban foglalt rendelkezések a többségi állami tulajdonban levő egészségügyi szolgáltatók által nyúj-

tott egészségügyi szakellátások tekintetében is megfelelően irányadók.”

„13. § (1) Ez a törvény — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) A törvény 1—5. §-ai, valamint 11. §-ának (1)—(7) bekezdései 2002. január 1. napján lépnek hatályba.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a kapacitások módosításának részletes szakmai szabályait, eljárási rendjét, a kapacitások fenntartók, illetve szolgáltatók közötti átcsoportosításának és az új szolgáltatók befogadásának szabályait, valamint a kapacitások befogadási rendjét és mértékét, továbbá a finanszírozási szerződés módosításának és megszüntetésének részletes szabályait rendeletben határozza meg.

(4) Felhatalmazást kap az egészségügyi miniszter, hogy rendeletben határozza meg a járóbeteg-szakellátás, a fekvőbeteg-szakellátás kapacitásainak megosztására és az ellátó rendszer szakmai összetételére, valamint a megyei tisztifőorvos 4. § (2)—(3) bekezdés szerinti eljárására vonatkozó részletes szakmai szabályokat, továbbá a kapacitáson túlmenő szolgáltatások engedélyezési rendjét.

(5) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az egészségügyi ellátási kötelezettségről és a területi finanszírozási normatívákról szóló 1996. évi LXIII. törvény 4—14. §-a,

b) az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról szóló 1991. évi XI. törvény módosításáról rendelkező 1999. évi XCVI. törvény 11. §-ának (3) bekezdése, továbbá

c) a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 113. §-a.

(6) 2002. január 1. napján hatályát veszti

a) az egészségügyi ellátási kötelezettségről és a területi finanszírozási normatívákról szóló 1996. évi LXIII. törvény,

b) a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CLIII. törvény 59. §-a és 61. §-ának (1) bekezdése,

c) az 1997. évi LXXXIII. törvény 30. §-ának (3) bekezdése,

d) az 1997. évi CLIV. törvény 134. §-ának (2) bekezdéséből a „a 14. § (2) bekezdésében, illetve” szövegrész, 186. §-ának (1) bekezdéséből a „valamint ellenőrzést végző” szövegrész, 186. §-a (3) bekezdésének a) pontjából a „működésük folyamatos ellenőrzése,” szövegrész, 186. §-ának (4) bekezdése, továbbá 203. §-ának (4) bekezdése,

e) a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CIX. törvény 23. §-a és 24. §-ának (10) bekezdése, továbbá

f) a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 109. § (1) bekezdésének e) pontja.”

Az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról szóló 2001. évi XXXIV. törvény egyes rendelkezéseinek végre-

hajtásáról szóló 11/2002. (III. 26.) EüM rendeletnek (a továbbiakban: EüMr.) az Alkotmánybíróság által vizsgált szabályai:

„5. § (1) A külön törvényben meghatározott kapacitások tartós kihasználatlansága esetén a fenntartó/tulajdonos kérelmet nyújt be az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) területileg illetékes megyei, fővárosi intézetéhez, amennyiben a kapacitásokat csökkenteni, illetve szakmai összetételét változtatni kívánja.

(2) A területileg illetékes megyei, fővárosi tisztifőorvos (a továbbiakban: tisztifőorvos) a kapacitások tartós kihasználatlanságának tényét megvizsgálja és hatósági bizonyítványt ad ki a kapacitások kihasználatlanságáról, amennyiben

a) járóbeteg-szakellátás esetén az egy rendelési órára jutó esetek száma az adott szakterület vonatkozásában az előző év átlagában legalább 20%-kal alacsonyabb az országos átlagnál,

b) fekvőbeteg-szakellátás esetén az ágykihasználtság az adott szakterület vonatkozásában az előző év átlagában legalább 20%-kal alacsonyabb az országos átlagnál.

(3) A tisztifőorvos a (2) bekezdésben foglalt hatósági bizonyítványt a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül adja meg.”

III.

1. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az Eszt. támadott szabályai ellentétesek-e az Alkotmánynak a helyi önkormányzatok autonómiáját védő rendelkezéseivel.

Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben már foglalkozott a helyi önkormányzatok egészségügyi szakellátásért való felelősségének alkotmányossági kérdéseivel. E határozatában alkotmány sértőnek ítélte a Gst. 126. § (2) bekezdését, mivel az a miniszter, illetőleg az OEP egyedi döntéseire és a finanszírozási szerződésekre bízta a helyi önkormányzatokat terhelő kötelező feladatok körének meghatározását. Az Alkotmánybíróság akkor azt úgy ítélte meg, hogy a szabályozás ellentétes az Alkotmány 43. § (2) bekezdésével, valamint alkotmányellenesen korlátozza a 44/A. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott önkormányzati alapjogot. (ABH 1995, 390.)

E határozatában a következőket állapította meg:

„Azzal, hogy az Alkotmány kimondja, hogy az önkormányzatokat az önkormányzati feladatok körében megillető jogokat és kötelezettségeket csak törvényben lehet szabályozni, elsősorban a Kormánnyal és a közigazgatás központi szerveivel szemben részesíti védelemben az önkormányzatok önállóságát. Az Alkotmány rendelkezései alapján nincs arra mód, hogy a Kormány vagy a központi közigazgatás szervei akár normatív, akár egyedi döntésük-

kel beavatkozzanak az önkormányzatokat az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján az önkormányzati ügyekben megillető igazgatási és szabályozási autonómia gyakorlásába.” (ABH 1995, 390., 394.)

„A törvényhozás az Alkotmány felhatalmazása alapján nagyfokú döntési szabadsággal rendelkezik az önkormányzatokat terhelő kötelezettségek meghatározásában. Azonban ez nem jelenti azt, hogy e döntési szabadságának ne lennének alkotmányos korlátai. Azzal, hogy az Alkotmány a 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontjában önkormányzati alapjogként fogalmazza meg az önkormányzatnak azt a jogát, hogy önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, a törvényhozóval szemben is alkotmányos védelemben részesíti az önkormányzatokat azt a jogát, hogy e feladatok körében önálló felelősséggel döntsön feladataik ellátásáról. Az Alkotmány e rendelkezése alapján a helyi önkormányzatokat a kötelezően ellátandó feladatok körében is megilleti a feladat ellátásában az önálló igazgatás joga. A törvényi szabályozás elegendő mozgásteret kell, hogy biztosítson az önkormányzat számára ahhoz, hogy az önkormányzat az ilyen feladatok tekintetében is szabadon dönthesse a feladat ellátásának módjáról.” (ABH 1995, 390., 395.)

Az indítvány álláspontja szerint azzal, hogy az Eszt. hatályon kívül helyezte az Ntv.-t, az Abh1.-ben alkotmányellenesnek nyilvánított szabályozáshoz hasonló helyzet keletkezett, egyedi finanszírozási szerződések határozzák meg az önkormányzat kötelező feladatainak tartalmát.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Eszt. által kialakított jogi megoldás lényegét tekintve eltér az Abh1. által elbírált törvényi megoldástól, az Abh1. az Eszt.-től eltérő jogszabályi környezetben semmisítette meg a Gst. 126. § (2) bekezdését.

A Gst. 126. § (2) bekezdése a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről rendelkező 1991. évi XX. törvény 132. §-át egy új (4) bekezdéssel egészítette ki. A módosítás a helyi önkormányzatoknak a tulajdonukban levő egészségügyi intézmények által nyújtott ellátási kötelezettségét úgy változtatta meg, hogy a járóbeteg-ellátás, a gondozás és a fekvőbeteg-ellátás intézményrendszeréről való gondoskodást csak a társadalombiztosítási finanszírozás mértékéig írta elő. Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben ezt a rendelkezést azért minősítette alkotmányellenesnek, mert a társadalombiztosítási finanszírozás mértékét e korábbi törvényi konstrukcióban egyedi mérlegelésen alapuló államigazgatási döntések határozták meg. Az Alkotmánybíróság határozata szerint önmagában nem a finanszírozás szerződési alapokra helyezése vezetett a törvény alkotmányellenességére, hanem az, hogy az ellátási felelősség mértékét nem a törvény határozta meg, hanem — megfelelő törvényi háttér nélkül — az egészségbiztosítási pénztár, a szakbizottság és a népjóléti miniszter közös döntésére, egyedi megítélésére bízta, így az önkormányzati feladatellátás e területén kizárta azt, hogy

a helyi önkormányzat önálló felelősséggel döntsön a feladatai ellátásáról.

Az Eszt. 2—5. §-a ettől eltérő jogi megoldást tartalmaz.

2. Az Eszt.-nek a helyi önkormányzatok egészségügyi szakellátási kötelezettségére vonatkozó szabályozása nem sérti az Alkotmány 43. § (2) bekezdésében foglalt azon követelményt, mely szerint a helyi önkormányzat jogait és kötelezettségeit törvény állapítja meg. Az Eszt. 2. §-a ugyanis pontosan és a helyi önkormányzatok számára előrelátható és kiszámítható módon meghatározza egészségügyi szakellátási kötelezettségük tartalmát, amikor kimondja, hogy a helyi önkormányzatok egészségügyi szakellátási kötelezettségüket az Ntv. alapján megkötött és 2001. január 1-jén rájuk érvényes kapacitáslekötési megállapodások, valamint a külön jogszabály alapján 2001. évben történt normatíván belüli kapacitáslekötési módosítások szerinti mértékben és szakmai összetételben teljesítik. A törvény tehát egy meghatározott időpontban fennálló mértékben állapítja meg a helyi önkormányzatok kötelező feladatának tartalmát. A helyi önkormányzatoknak az Eszt. 2. §-ában meghatározott kötelező feladatait sem egyedi államigazgatási döntéssel, sem szerződéssel nem lehet bővíteni, illetőleg korlátozni. Az Eszt. 3. § (1) bekezdése alapján az egészségbiztosítás szervei az Eszt. 2. §-a szerinti szolgáltatásokra kötelesek kapacitáslekötési szerződést és finanszírozási szerződést kötni. Azaz a helyi önkormányzatok egészségügyi szakellátási kötelezettségének tartalma e szabályozás szerint nem egyedi szerződéseken alapul, hanem azt maga a törvény határozza meg.

3. Az Eszt. 1—5. §-ában foglalt szabályozás nem sérti a helyi önkormányzatoknak az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontjában szabályozott feladatellátási autonómiáját sem.

A vitatott szabályozás biztosítja a helyi önkormányzatok számára a kötelezően ellátandó feladatok ellátása körében az önálló igazgatás jogát. Az önkormányzatok szabadon, önálló felelősséggel dönthetnek a kötelező feladatok ellátásának módjáról.

Az Eszt. e szabályai alapján a helyi önkormányzat szabadon dönthet arról, hogy egészségügyi szakellátási kötelezettségének a saját tulajdonában lévő egészségügyi szolgáltató útján tesz eleget, vagy feladatátadási megállapodást köt más egészségügyi szolgáltatóval.

Az Eszt. lehetőséget ad az önkormányzatokat terhelő szakellátási kötelezettség megváltoztatására is. Az Eszt. 4. §-a alapján mód van a szakellátási kötelezettség mértékének csökkentésére, illetőleg szakmai összetételének megváltoztatására. Ez a döntés a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozik. Tekintettel arra, hogy ebben az esetben kötelezően ellátandó feladat tartalmának olyan megváltoztatásáról dönt a helyi önkormányzat, amely az egészségbiztosítás alapján szolgáltatásra jogosultak ellátását hátrányosan érintheti, a törvény ezt az önkormányzati döntést feltételekhez köti. A helyi önkormányzat akkor dönt

het szakellátási kötelezettsége mértékének csökkentéséről, illetőleg szakmai összetételének megváltoztatásáról, ha bizonyítani tudja a kapacitások tartós kihasználatlanságát, illetőleg ha az ellátást — a hatékonyság növelésével — más módon biztosítja. Az Eszt. 4. § (2)—(3) bekezdése mindkét feltétel esetén államigazgatási szerv, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat területileg illetékes megyei, illetőleg fővárosi tisztifőorvosának (a továbbiakban: tisztifőorvos) közreműködéséhez köti az ellátási kötelezettség megváltoztatására irányuló önkormányzati döntést.

Ahhoz, hogy az Alkotmánybíróság állást tudjon foglalni abban a kérdésben, hogy a tisztifőorvos közreműködése korlátozza-e a helyi önkormányzat döntési autonómiáját, az Alkotmánybíróságnak az Eszt. 4. § (2)—(3) bekezdésében foglaltakon kívül vizsgálnia kellett a tisztifőorvosi hatáskör gyakorlásának feltételeit is. Ezeket a feltételeket az EüMr. 5—6. §-a határozza meg.

Ha az önkormányzat azért dönt a szakellátási kötelezettség mértékének csökkentése, szakmai összetételének megváltoztatása mellett, mert az ellátást más módon biztosítja, a tisztifőorvos véleményét kell kérnie. Az EüMr. 6. § (2) bekezdése azt szabályozza, hogy a tisztifőorvos a véleményét milyen szempontokat figyelembe véve alakítja ki. Az Eszt. 4. § (3) bekezdésében foglalt ezen rendelkezés csak arra kötelezi a helyi önkormányzatot, hogy kérje ki a tisztifőorvos véleményét, a vélemény tartalma azonban döntése során nem köti, így az önkormányzat döntési autonómiájának alkotmányellenes korlátozása ebben az esetben nem állapítható meg.

Más a helyzet az Eszt. 4. § (2) bekezdésében szabályozott hatósági bizonyítvány kiállításával.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában az, miszerint a törvény előírja, hogy a helyi önkormányzat a kapacitások tartós kihasználatlanságát a tisztifőorvos által kiállított hatósági bizonyítvánnyal köteles igazolni, nem sérti a helyi önkormányzatot az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján megillető alapjogot. A hatósági bizonyítvány az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) hatálya alá tartozó államigazgatási aktus. Az Áe. 50. § (1) bekezdése alapján a hatósági bizonyítvány valamely tény, állapot vagy adat igazolására szolgál. A hatósági bizonyítványból ennek megfelelően a helyi önkormányzatra nézve sem jogok, sem kötelezettségek nem származhatnak, így önmagában nem eredményezi az önkormányzat döntési szabadságának korlátozását. Ha a tisztifőorvos a tartós kihasználatlanság tényének igazolását megtagadja, a helyi önkormányzat az Áe. szabályai szerint jogorvoslattal élhet ellene. A hatósági bizonyítvány kiadását megtagadó tisztiorvosi határozat ellen a helyi önkormányzatot megilleti mind a fellebbezés, mind a bírói felülvizsgálat kezdeményezésének joga.

A hatósági bizonyítvány kiállításának feltételeit — nevezetesen azt, hogy mely körülmények fennállása esetén állapítható meg a tartós kihasználatlanság ténye — az

EüMr. 5. §-a határozza meg. Azaz a tisztifőorvosi hatáskör gyakorlásának feltételeként állapít meg olyan követelményeket, amelyek a helyi önkormányzatok számára az Eszt. 4. § (1) bekezdésében biztosított hatáskör gyakorlásának a feltételei. Az EüMr. 5. § (2) bekezdésében foglalt, a tartós kihasználatlanság fennállásának feltételeit megállapító szabályok, ténylegesen azokat a követelményeket határozzák meg, amelyek fennállása esetén a helyi önkormányzat — a tartós kihasználatlanságra hivatkozással — az önkormányzatot terhelő ellátási felelősség csökkentése, szakmai összetételének megváltoztatása mellett dönthet. Az EüMr.-nek ez a szabálya azzal, hogy az Eszt. 4. § (2) bekezdésében szabályozott hatósági bizonyítvány kiállításának feltételeiként határozza meg a tartós kihasználatlanság megállapításának követelményeit, az Áe. 50. § (1) bekezdésén túli funkciót ad a tisztifőorvos által kiállított hatósági bizonyítványnak, államigazgatási szerv hatáskörébe utalja a tartós kihasználatlanság fennállásának megállapítását és ezzel államigazgatási szerv döntésétől teszi függővé a helyi önkormányzat önkormányzati ügyben hozott döntését.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy a jog a helyi önkormányzat számára határozza meg azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén — az egészségügyi kapacitások tartós kihasználatlanságára hivatkozással — ellátási kötelezettségének csökkentése, szakmai összetételének megváltoztatása mellett dönthet, de ezeket a feltételeket az Alkotmány 43. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az önkormányzati döntés feltételeként törvényben kell előírni.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az EüMr. 5. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alkotmányellenesek, ezért azokat megsemmisítette.

Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az Eszt. 4. § (2)—(3) bekezdésében szabályozott tisztifőorvosi hatáskör gyakorlása — ha az az Áe. 50. § (1) bekezdésében szabályozott értelemben vett hatósági bizonyítvány kiállítását jelenti — nem sérti a helyi önkormányzatokat egészségügyi szakellátási kötelezettségük teljesítésében — az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján — megillető döntési önállóságot.

4. Az Eszt. alapján nincs akadálya annak sem, hogy a helyi önkormányzat működési területén az egészségügyi szakellátást fejlessze, bővítse és ennek során a törvényben szabályozott szakellátási kötelezettségét meghaladó ellátásokról gondoskodjon. Az Eszt. 2. §-ában szabályozott ellátási kötelezettségen felüli ellátás azonban nem tartozik a helyi önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatai körébe. A helyi önkormányzat a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 1. § (4) bekezdése alapján önként vállalt feladatként vállalhat az Eszt. 2. §-ában meghatározott mértéket meghaladó egészségügyi szakellátási feladatokat. Az egészségügyi szakellátás fakultatív feladatként vállalt bővítését az Eszt. nem korlátozza, és a központi államigazgatási szervek által

való korlátozását sem teszi lehetővé. Ha az önkormányzat gazdasági lehetőségei megengedik, a képviselő-testület teljesen szabadon dönthet arról, hogy a kötelező feladatain túl milyen további egészségügyi szolgáltatási feladatokat vállal.

Az egy más — és a helyi önkormányzat döntési autonómiájával összefüggésben nem álló — kérdés, hogy az önkormányzat szakellátási köteletségét meghaladóan létrehozott szolgáltatások milyen feltételek mellett épülhetnek be az egészségbiztosítás finanszírozási rendszerébe.

Az önként vállalt, új önkormányzati fejlesztésekre már törvény erejénél fogva nem terjed ki az OEP finanszírozási kötelezettsége. Az önkormányzat által önként vállalt feladatként kialakított új szolgáltatások csak akkor tarthatnak igényt az egészségbiztosítási finanszírozásra, ha megfelelnek az Eszt. 3. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek és az egészségügyi szakellátási kapacitásmódosítások szakmai feltételeiről, eljárási rendjének és az új szolgáltatók befogadásának szabályairól szóló 50/2002. (III. 26.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Korm.r.) és az EüMr.-ben meghatározott szabályoknak megfelelően az egészségbiztosítás rendszerébe befogadást nyernek. A „többletkapacitások” egészségbiztosítási finanszírozásának feltétele az Eszt. 3. § (2) bekezdése alapján az, hogy az egészségügyi miniszternek a pénzügyminiszter egyetértésével megadott engedélye alapján az MEP a szolgáltatóval finanszírozási szerződést kössön.

Ezek a szabályok már nem a helyi önkormányzatokat az egészségügyi ellátás körében terhelő feladatok meghatározása, az önkormányzati jogok szabályozása körébe tartozó rendelkezések, hanem az államot — a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) alapján — a biztosítottakat megillető egészségügyi ellátások intézményi feltételeinek megteremtése körében terhelő kötelezettség teljesítését biztosító szabályok.

Az állam e feladatának az Eszt. szabályai szerint úgy tesz eleget, hogy előírja az egészségbiztosítás szerveinek szerződéskötési kötelezettségét a helyi önkormányzatok által fenntartott, valamint a többségi állami tulajdonban levő egészségügyi szolgáltatók által az ellátási felelősség körében nyújtott szolgáltatások tekintetében. Az azt meghaladó szolgáltatások esetén az egészségügyi ellátási rendszer fejlesztését szolgáló, a törvényben meghatározott preferenciák, valamint az egészségbiztosítási alap gazdasági lehetőségeinek figyelembevételével, — jogszabályban meghatározott, kötött eljárási (pályázati) rendben — egyedi mérlegelés alapján történik az egészségbiztosítás által finanszírozott szolgáltatók, szolgáltatások meghatározása.

Amint arra az Alkotmánybíróság már az Abh1.-ben és az Abh2.-ben is rámutatott, a rendszerváltást követően az egészségügyi ellátás rendszere jelentősen átalakult. Egészségügyi szolgáltatásokat nem kizárólag államigazgatási szervek és helyi önkormányzatok által fenntartott szolgáltatók nyújtanak. Szerepet kaptak az egészségügyi ellátásban az egyházak, alapítványok, vállalkozások is. (ABH

1995, 390., 391—392.; ABH 1996, 173., 182—183.) Az egészségbiztosítás rendszerébe való befogadás szabályozása „szektorsemleges”, az Eszt. 4. § (2)—(3) bekezdésében megállapított szabályok tulajdoni formától és a fenntartótól függetlenül minden az egészségügyi szakellátás körében szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra vonatkoznak, amely az Eszt. 2. §-ában, illetőleg 5. §-ában szabályozott ellátási kötelezettségen túli egészségügyi szolgáltatást nyújt.

Ez a „szektorsemleges” szabályozás azt hivatott biztosítani, hogy a helyi önkormányzatok által önként vállalt ellátási feladatok tekintetében az önkormányzatok által fenntartott egészségügyi intézmények, más egészségügyi szolgáltatókkal azonos esélyekkel, azonos jogi pozícióban vegyenek részt az egészségbiztosítási finanszírozás pályázati rendszerében.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Eszt. 2—5. §-ai nem sértik az Alkotmány 43. § (2) bekezdésének, valamint 44/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a helyi önkormányzatok autonómiáját védő rendelkezéseket.

5. Az indítványozók álláspontja szerint alkotmányellenesek az Eszt. 13. § (3)—(4) bekezdésében foglalt, a Kormánynak, illetőleg az egészségügyi miniszternek végrehajtási jogszabályok megalkotására adott felhatalmazó rendelkezések is. A (3) bekezdésben a Kormány számára adott felhatalmazás olyan szabályok megalkotására irányul, amelyek a korábbi alkotmánybírósági határozatok szerint törvényi szabályozást igényelnének. A (4) bekezdésben a miniszternek adott felhatalmazás pedig egyrészt sérti az önkormányzati jogokat, mert a szakellátás kapacitásainak megosztására és az ellátó rendszer szakmai összetételének meghatározására adott felhatalmazás arra ad lehetőséget a miniszternek, hogy meghatározza az ellátási felelősség tényleges tartalmát. Ugyanakkor alkalmatlan eszköz arra, hogy miniszteri rendelet pótolja az Ntv. mellékleteiben szabályozott normatívákat és a területi ellátási különbségeket garanciális jelleggel kiegyenlítsen.

Az Eszt. 13. § (3)—(4) bekezdésében szabályozott jogalkotási hatáskörök kifejezetten a helyi önkormányzatok jogainak szabályozására nem tartalmazzak felhatalmazást, így a felhatalmazó rendelkezés alkotmányellenessége az Alkotmány 43. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálható. Az Alkotmány 43. § (2) bekezdésének sérelme csak akkor állapítható meg, ha a Kormány, illetőleg a miniszter a felhatalmazás alapján alkotott jogszabályban önkormányzati jogokat érintő szabályokat alkot. A felhatalmazás alapján megalkotott Korm.r. és EüM.r. alkotmányossági vizsgálatát az indítványozók nem kérték, ezért alkotmányosságukat az Alkotmánybíróság — az EüM.r.-nek az Eszt. 4. § (2) bekezdésével szoros tartalmi összefüggésben álló 5. § (2) bekezdése kivételével — nem vizsgálta.

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványban foglalt indokok alapján az Eszt. 13. § (3)—(4) bekezdésének alkotmányellenessége sem állapítható meg.

IV.

1. Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy az Eszt. vitatott szabályai sértik-e az Alkotmány 70/D. §-ában, valamint 70/E. §-ában szabályozott alapvető jogokat.

Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben kifejtette álláspontját mind az Alkotmány 70/D. §-ának, mind 70/E. §-ának értelmezésével kapcsolatosan. Az Alkotmánybíróságnak az Ntv. alkotmányosságának elbírálása kapcsán kifejtett megállapításai az Eszt. alkotmányosságának megítélése során is irányadók.

Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az Alkotmány 70/D. §-ában foglalt lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jog biztosítása olyan alkotmányos állami feladatot jelent, amelynek keretében az állam — egyebek között — egészségügyi intézményhálózat működtetésére, az orvosi ellátás megszervezésére köteles. Az egészségügyi ellátás megszervezése körében az Alkotmánybíróság elvontan, általános ismérvekkel csak egészen szélső esetekre korlátozottan határozhatja meg az állami kötelezettség alkotmányos mértékét, az ellátásnak azt a minimumát, amelynek hiánya már alkotmányellenességet eredményez. A szélső eseteken túl az Alkotmány 70/D. §-ában meghatározott állami kötelezettségnek nincs alkotmányos mércéje. (ABH 1996, 173., 186—187.)

Az állam az egészségügy szervezeti és intézményi rendszereinek kialakítása és azok finanszírozási elveinek meghatározása során nagyfokú szabadságot élvez. A törvényhozónak ez a szabadsága mindaddig nem vet fel alkotmányossági kérdéseket, amíg az valamely alkotmányos jog (tulajdonhoz való jog, az egészségbiztosítás alapján érvényesülő ellátási jogosultság) megsértéséhez nem vezet. „Az egészségügyi intézményhálózat és az orvosi ellátás sokféleképpen szervezhető meg. Az Alkotmányból eredően senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott szervezési módra. Másrészt nincs alkotmányos ismérv arra, hogy a rendszer önmagában mennyiben alkalmas a biztosításon alapuló betegellátáshoz való jogosultságok teljesítését garantálni. Ezért a rendszer alkotmányellenessége csak olyan szélső esetben állapítható meg, ha egyértelmű, hogy a rendszer eleve alkalmatlan az államot terhelő kötelezettségek alkotmányosan még elfogadható minimumának teljesítésére. (...) A rendszernek azonban garantálnia kell az Alkotmány 70/E. §-án alapuló társadalombiztosítási ellátási jogosultságot. Ez működtetésének alkotmányos követelménye, feltétele.” (ABH 1996, 173., 188—189.)

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Eszt. vitatott szabályai következtében nem állt elő olyan kivételes, szélsőséges ellátatlanságot jelentő helyzet, amely miatt az Eszt. alkotmányellenessége az Alkotmány 70/D. §-a alapján megállapítható lenne.

2. Tekintettel arra, hogy az Eszt. támadott szabályai az egészségügyi szolgáltatók egészségbiztosítási finanszírozá-

sát érintik, az indítványozók érvelése alapján az Alkotmánybíróságnak az Eszt. rendelkezéseit vizsgálnia kellett az Alkotmány 70/E. §-ában foglaltakkal összefüggésben is.

Az Alkotmány 70/E. §-ának értelmezésével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben megállapította:

„A kötelező társadalombiztosítás körébe tartozó ellátási jogosultság viszont már valóságos alanyi jog, amelynek alkotmányos alapja azonban nem az Alkotmány 70/D. §-a, hanem az Alkotmány 70/E. §-ában foglalt rendelkezés, illetőleg az alkotmányos tulajdonvédelem. A társadalombiztosításnak azokban az eseteiben tehát, ahol a biztosítási elem meghatározó szerepet játszik, a szolgáltatások megszüntetésének vagy csökkentésének alkotmányossága a tulajdonvédelem ismérvei szerint bírálendő el [43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 195.].” (ABH 1996, 173., 187.)

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Eszt. közvetlenül az egészségbiztosítás ellátásaira való jogosultságot nem érinti. A kötelező egészségbiztosítás körében az egészségbiztosítás ellátásaira jogosultak körét, a biztosítottakat megillető ellátásokat, az ellátások igénybevételének rendjét az Ebtv. szabályozza. Az Eszt. rendelkezései nincsenek közvetlenül hatással az Ebtv.-ben az egészségbiztosítási jogosultságokra, a biztosítottak körére, a biztosítottakat az egészségbiztosítási jogviszony alapján alanyi jogon megillető szolgáltatásokra. Az Ebtv. 4. §-a kimondja, hogy az állam az Ebtv.-ben meghatározott ellátások teljesítését akkor is biztosítja, ha az ahhoz szükséges kiadások az Egészségbiztosítási Alapból nem fedezhetők. A biztosítottakat a kötelező egészségbiztosítás alapján megillető jogosultságok mértékét az egészségügyi szolgáltatások szervezésének az Eszt.-ben szabályozott, megváltozott rendje nem módosította, az Ebtv. által garantált ellátások köre és terjedelme nem változott, az egészségbiztosítás alapján járó szolgáltatások köre nem lett szűkebb. Így az egészségbiztosításhoz való jog, mint alkotmányos jog védelmi szintjét tekintve visszalépés, a védelmi szint csökkenése — önmagában az Eszt. új szabályai miatt — nem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben hasonlóan ítélte meg az Ntv. és az egészségbiztosítás alapján járó szolgáltatásokat akkor szabályozó, a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény viszonyát, azonban ahhoz, hogy az Ntv.-nek az Alkotmány 70/E. §-ával való összhangja megállapítható legyen, szükségesnek tartotta alkotmányos követelmény megállapítását.

Az Abh2. rendelkező részében kimondta:

„1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi ellátási kötelezettségről és a területi finanszírozási normatívákról szóló 1996. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) alkalmazása (végrehajtása) során az Alkotmány 70/E. §-án alapuló alkotmányos követelmény, hogy a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény szerint megállapított szolgáltatások teljesítését a rendszeren belül az államnak akkor is biztosítania kell, ha az egészségügyi

ellátási szükséglet a Tv. 3. §-ában meghatározott és finanszírozott szolgáltatásokat meghaladja.” (ABH 1996, 173.)

Az alkotmányos követelmény indokolásaként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmány 70/E. § (1)—(2) bekezdéséből következő, az államot terhelő kötelezettség és a társadalombiztosítás útján érvényesülő ellátásra való jogosultság a szolgáltatási rendszer tekintetében is annyit feltétlenül jelent, hogy az egészségbiztosító finanszírozásának hiánya miatt — a társadalombiztosítási törvényben államilag garantált mértékig — senki ne maradjon ellátatlanul. Így az Ntv.-vel bevezetett új finanszírozási rendszer csak akkor alkotmányos, ha a rendszerben a társadalombiztosítási törvény szerinti állami garanciavállalás megfelelően érvényesül és annak folytán finanszírozási hiány miatt egyetlen jogosult sem marad ellátás nélkül. (ABH 1996, 173., 188.)

Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ilyen alkotmányos követelmény meghatározása az Eszt. által kialakított rendszerben még inkább indokolt.

Az egészségbiztosítás rendszerébe tartozó egészségügyi szolgáltatásoknak a tényleges szükségletekhez való igazítása — törvényi normatívák hiányában — az egészségbiztosítás rendelkezésére álló anyagi eszközök függvényévé válhat azzal, hogy az egészségügyi szolgáltatási rendszer fejlesztése a befogadási eljárás során hozott, egyedi mérlegelésen alapuló kormányzati döntések tárgya lett. Az Eszt. ugyanis csak a helyi önkormányzatok, valamint a többségi állami tulajdonú egészségügyi szolgáltatók ellátási kötelezettsége körébe tartozó kapacitások tekintetében írja elő az egészségbiztosítás szerveinek szerződéskötési és finanszírozási kötelezettségét. Az egészségbiztosítási ellátások a társadalombiztosítási szolgáltatásoknak abba körébe tartoznak, ahol a biztosítási elemnek meghatározó szerepe van. Azaz az ellátásoknak azon esetkörébe tartoznak, ahol a szolgáltatások körének megszüntetése, csökkentése — az Alkotmánybíróságnak a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatában (ABH 1995, 188., 195.) kifejtetteknek megfelelően — az Alkotmány 13. §-ában szabályozott tulajdonhoz való jog sérelmével járhat. Az egészségbiztosítási szakellátásokra való, az Ebtv.-ben meghatározott alanyi jogosultságok intézményi feltételeinek elégtelensége alkotmányosan védett alanyi jogok érvényesítésének lehetőségét veszélyeztetheti.

Különös tekintettel az Alkotmány 70/E. § (1)—(2) bekezdéséből következő államot terhelő kötelezettségre az Eszt.-vel bevezetett új finanszírozási rendszer is csak akkor alkotmányos, ha a rendszerben az Ebtv. 4. §-ában állami garanciavállalás megfelelően érvényesül, és senki, aki az Ebtv. alapján egészségügyi ellátásra jogosult — a finanszírozás hiánya miatt — nem marad ellátatlanul.

Ezért az Alkotmánybíróság indokoltnak tartotta az Abh2.-ben meghatározott alkotmányos követelménynek az új jogi környezethez igazított megerősítését. Így e határozat rendelkező részében kimondta, hogy az Eszt. 3. § (2) bekezdésének alkalmazása során az Alkotmány 70/E. §-ából, valamint ezzel összefüggésben a tulajdonhoz

való jog védelméből folyó alkotmányos követelmény, hogy az állam a jogosultakat a kötelező egészségbiztosítás keretében megillető alanyi jogosultságok érvényesüléséhez szükséges szakellátásokat úgy köteles biztosítani, hogy azokhoz a jogosultak akkor is hozzájussanak, ha a szükséges kiadások meghaladják az Egészségbiztosítási Alap kereteit.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ennek az alkotmányos követelménynek az érvényesülése esetén az Eszt. nem áll ellentétben az Alkotmány 70/E. §-ában meghatározott alapvető joggal.

V.

1. Az indítványozók kezdeményezték még az Eszt. 13. § (5) bekezdésében, valamint (6) bekezdésének *a), b), c), e), f)* pontjában foglalt hatályon kívül helyező rendelkezések alkotmányossági vizsgálatát is.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az, hogy a törvényhozó egy új törvény megalkotása során mely szabályok hatályon kívül helyezését ítéli szükségesnek, a törvényhozó szabad mérlegelésének tárgya, alapvetően nem alkotmányossági kérdés. Az Alkotmánybíróságra annak vizsgálata tartozik, hogy a hatályon kívül helyezett szabályok helyett alkotott új szabályok, a hatályon kívül helyezés után hatályban maradó rendelkezések megfelelnek-e az Alkotmány előírásainak, illetőleg a hatályon kívül helyezés következtében nem keletkezett-e olyan alkotmányellenes helyzet, amely mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását teszi szükségessé.

Ezért az Alkotmánybíróság az indítványozók által támasztott hatályon kívül helyező szabályok alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló indítványt elutasította.

2. Az indítványozók szerint az Eszt.-nek az indítvánnyal érintett részei sértik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiságból folyó jogbiztonság követelményét is azáltal, „hogy az elnagyolt és a kötelező feladatok több aspektusa tekintetében hallgató szabályozás kiszámíthatatlanná, tervezhetetlenné teszi a kötelező feladatok teljesítését”.

Amint azt az Alkotmánybíróság e határozat III. 2. pontjában már kifejtette, az Eszt. 2. §-a pontos, egyértelmű és kiszámítható szabályozását adja a helyi önkormányzatokat az egészségügyi szakellátás területén terhelő kötelező feladatoknak. Kimondja, hogy a helyi önkormányzatok egészségügyi szakellátási kötelezettségüket a 2001. január 1. napján rájuk érvényes normatív kapacitáslekötési megállapodások, valamint a külön jogszabály alapján 2001. évben történt normatíván belüli kapacitáslekötési módosítások szerinti mértéknek és szakmai összetételnek megfelelően kötelesek teljesíteni. Azaz a helyi önkormányzatok ellátási kötelezettsége megegyezik a törvény hatálybalépésének napján az önkormányzatot terhelő ellátási köte-

lezettség mértékével. Az Eszt. 4. §-a azt is egyértelműen meghatározza, hogy az önkormányzat milyen feltételek mellett változtathat ellátási kötelezettségének mértékén.

Ezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvénynek a helyi önkormányzatok ellátási kötelezettségét meghatározó szabályai nem sértik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiságból folyó jogbiztonság követelményét.

3. Az indítványozók indítványukban hivatkoztak arra is, hogy az Eszt. szabályai sértik az Alkotmány 9. § (1) bekezdését. Az indítvány ennek indokait nem fejt ki. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Eszt. vitatott rendelkezései és az Alkotmány 9. § (1) bekezdése között tartalmi összefüggés nem állapítható meg. Ezért az indítványt e tekintetben is elutasította.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította az Eszt.-nek az indítványozók által vitatott 1—5. §-ai, továbbá a 13. § (3)—(5) bekezdése és a 13. § (6) bekezdés *a), b), c), e), f)* pontjai alkotmányellenessége az indítványozók által felhívott alkotmányi rendelkezések megsértése miatt nem állapítható meg, ezért az indítványt elutasította.

Az Alkotmánybíróság e határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-a alapján rendelte el.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czucz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 938/B/2001.

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

A határozat rendelkező részétől eltérően nézetem szerint alkotmányos követelményként azt kellene kimondani, hogy az egészségügyi szakellátási kötelezettségről, továbbá az egyes egészségügyet érintő törvények módosításáról

szóló 2001. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Eszt.) 2—4. §-ának alkalmazása során a minden beteget megillető egészségügyi ellátást az Alkotmány 70/D. §-a alapján akkor is biztosítani kell, ha a kiadások meghaladják az Egészségbiztosítási Alap kereteit.

Indokaim a következők:

Az Eszt. 13. §-a hatályon kívül helyezte a az egészségügyi ellátási kötelezettségről és a területi finanszírozási normatívákról szóló 1996. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Ntv.) szabályait. Az indítványozók azt kifogásolták, hogy ennek következtében az Ntv.-nek a helyi önkormányzatok ellátási kötelezettségére, valamint az egészségbiztosító finanszírozási kötelezettségére vonatkozó normatív előírások helyébe egyedi szerződések léptek.

Az 54/1996. (XI. 30.) AB határozatban (ABH 1996, 173., a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként határozta meg, hogy az államnak a törvényben meghatározott társadalombiztosítási szolgáltatások teljesítését akkor is biztosítani kell, ha a szükséglet az Ntv.-ben meghatározott és finanszírozott szolgáltatásokat meghaladja. A követelmény alapja az Alkotmány 70/E. §-a és az alkotmányos tulajdonvédelem (ABH 1996, 173., 198.). Ezen az alkotmányos elven nem változtatott sem a jogszabályi háttér megváltozása, sem az Eszt. új szabálya. Az Alkotmánybíróság határozatában kimondott alkotmányos követelmény tehát az Ntv. alkalmazása során is irányadó. Az Eszt. megalkotása azonban további kérdéseket is felvet.

Az Eszt. 2. §-a szerint az egészségügyi szakellátást a 2001. évi helyzetnek megfelelően kell nyújtani és a 4. § alapján ehhez viszonyítva lehet csökkentést végezni, ha a kapacitás kihasználatlan. Ezekre a rendelkezésekre tekintettel kell meghatározni a szabályozásnak azt az alkotmányos alapját, amelyet az Ntv. preambuluma ki is emelt: a törvényt az Országgyűlés az Alkotmány 70/D. §-ának (2) bekezdéséből származó állami kötelezettség alapján alkotta meg.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata — kezdettől fogva — az alapvető jogok között különösen nagy szerepet tulajdonított az Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdésében meghatározott élethez való jognak [23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990, 88., 92.]. Az Alkotmánybíróság azt a felfogást követi, hogy az államnak nemcsak tisztelnie kell az élethez való jogot, hanem feladata az élet védelme, az alapjog érvényesülési feltételeinek megteremtése [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297., 302.]. Az állam életvédelmi kötelezettségével magyarázta az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70/D. §-a alapján az egészséges környezethez való jogot is [96/G/1990. AB határozat, ABH 1993, 533., 535.; 27/1995. (V. 15.) AB határozat, ABH 1995, 129., 133.]. Az 56/1995. (IX. 15.) AB határozat kimondta, hogy az államnak az Alkotmány 70/D. §-ában meghatározott kötelezettsége a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez igazodik (ABH 1995, 260., 270.). A 77/1995. (XII. 21.) AB határozat arra is rámutat,

tott, hogy az állam szabadon dönt arról, milyen módon alakítja ki a többszektörű egészségügyi szolgáltatási rendszerben az Alkotmány 70/D. §-ában megfogalmazott alapvető jog érvényesülésének garanciáit. Hangsúlyozta azonban, hogy az állam szabadsága nem mehet az egyik legfontosabb garanciális intézmény tartalmának megszüntetéséig (ABH 1995, 390., 397.).

Az Abh. — az Ntv. vizsgálatánál — az alkotmányos követelményt abban a körben, „ahol a biztosítási elem meghatározó szerepet játszik” az Alkotmány 70/E. §-ával összefüggésben határozta meg (ABH 1996, 173., 187.). Alapvető, kiindulási tételként azonban az Abh. is az Alkotmány 70/D. §-ára hivatkozott (186.).

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény az Alkotmány 70/D. §-a alapján határoz meg különböző, az államot terhelő kötelezettségeket. Ilyen kötelezettség többek között az, hogy

— az állam biztosítsa az egyén egészségügyi ellátáshoz való joga gyakorlásához az egészségügyi ellátórendszer megfelelő mennyiségű, minőségű, eloszlású, összetételű és hatékonyságú működésének általános (szervezési, intézményi, oktatási, kutatási) feltételeit [141. § (2) bekezdésének a) pontja],

— sürgős szükség vagy veszélyeztető állapot gyanújával jelentkező beteg részére biztosítsák — az igénybevétel alapjául szolgáló jogviszonyra tekintet nélkül — az orvosi vizsgálatot, és amennyiben a vizsgálat a sürgős szükség vagy veszélyeztető állapot fennállását igazolja, a sürgősségi ellátást [77. § (1) bekezdése],

— minden betegnek megadják sürgős szükség esetén az életmentő, illetve a súlyos vagy maradandó egészségkárosodás megelőzését szolgáló ellátást, fájdalomcsillapítást, szenvedéscsökkentést (6. §),

— az állam biztosítsa a központi költségvetésben és az Egészségbiztosítási Alap költségvetésében a megfelelő szintű és minőségű egészségügyi ellátások működésének a fedezetét [142. § (1) bekezdése].

Minderre tekintettel az állam életvédelmi kötelezettségével összefüggésben, az Alkotmány 70/D. §-a alapján a jogalkalmazóknak az Eszt. 2—4. §-a alkalmazása során figyelembe kell venni — az Abh.-ban meghatározott mellett — azt az alkotmányos követelményt, hogy a minden beteget megillető egészségügyi ellátást akkor is biztosítani kell, ha a kiadások meghaladják az egészségbiztosítás kereit.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 17/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Kőbányai Önkormányzatnak az Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és közterületek rendjéről szóló 6/2003. (II. 20.) sz. önkormányzati rendelete 2. sz. mellékletének 12. pontja alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Budapest Fővárosi Közigazgatási Hivatal vezetője a Budapest Kőbányai Önkormányzatnak az Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és közterületek rendjéről szóló 27/2000. (VI. 20.) sz. önkormányzati rendelet módosításáról szóló 38/2000. (VIII. 29.) sz. önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Örm.) 2. sz. mellékletének 13. pontjában írt rendelkezése ellen törvényességi észrevételt tett. [Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítvány által támadott rendelkezést az Örm. nem tartalmazza, az az Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és közterületek rendjéről szóló 27/2000. (VI. 20.) sz. önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör1.) 2. sz. mellékletének 13. pontjában van. Ezért az alkotmányossági vizsgálatot az Alkotmánybíróság — az indítvány tartalmára tekintettel — e rendelkezés vonatkozásában végezte el.] A képviselő-testület az észrevétellel nem értett egyet, ezért a közigazgatási hivatal vezetője a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve az Ör1. 2. sz. melléklet 13. pontjának megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés ellentétes a hírközlésről szóló 2001. évi XL. törvénnyel (a továbbiakban: Hírtv.), mivel a Hírtv. nem ad felhatalmazást az önkormányzat számára nyilvános távbeszélő fülkék, fülszék nélküli távbeszélők elhelyezése esetén közterület-használati díj megállapítására. Az indítványozó álláspontja szerint ezért Budapest Kőbányai Önkormányzat az Ör1.

2. sz. melléklet 13. pontjában túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jogkörét, és ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

A Budapest Kőbányai Önkormányzat az indítvány benyújtását követően az Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 6/2003. (II. 20.) sz. önkormányzati rendelettel (a továbbiakban: Ör2.) hatályon kívül helyezte az Ör1.-et. Az Alkotmánybíróság „a támadott jogszabály hatályon kívül helyezése esetén az indítványban megjelölt, de hatályon kívül helyezett jogszabály helyett az annak helyébe lépő új jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg, ha az új jogszabály is tartalmazza a korábbi jogszabálynak az indítványozó által támadott rendelkezését”. (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992. 456., 457.; 882/B/1998. AB határozat, ABK 2002. augusztus—szeptember, 449.) Ezért az indítvány alapján az Alkotmánybíróság — tekintettel arra, hogy az Ör2. változatlan tartalommal átvette az Ör1. indítványozó által támadott rendelkezését — az alkotmányossági vizsgálatot a hatályos Ör2. 2. sz. melléklete 12. pontjának rendelkezésére tekintettel folytatta le.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„99. § (1) A közigazgatási hivatal vezetője a törvényességi ellenőrzés körében — határidő tűzésével — felhívja az érintettet a törvénysértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatal vezetőjét tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a közigazgatási hivatal vezetője kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvénysértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;”

3. A Hírtv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„30. § (1) A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál — a külön jogszabályban meghatározott módon — biztosítani kell a hírközlési létesítmények elhelyezésének lehetőségét.

(2) A hírközlési létesítményt a szolgáltató választása szerint közterületen vagy meglévő hírközlési létesítmények közös használatával, illetőleg közüzemi szolgáltató létesítményeinek felhasználásával kell elhelyezni. Ha erre nincs lehetőség, az elhelyezést magánterület igénybevételel lehet megoldani.

(3) Helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterületen a hírközlési létesítmény akkor helyezhető el, ha e célra állami tulajdonban lévő közterület nem áll rendelkezésre, vagy ez utóbbin műszaki okból, illetőleg jogszabály tiltó rendelkezése miatt az elhelyezés nem lehetséges.

(4) A hírközlési létesítmény építtetője (elhelyezője) az építési munkálatok befejeztével a környezet eredeti állapotának helyreállítására köteles. A hírközlési létesítmény elhelyezéséhez használt más létesítmény, magánterület, illetve önkormányzati tulajdonban lévő közterület tulajdonosa megállapodhat az építtetővel, hogy a helyreállítás az eredetinél jobb minőségben történjen, ha a tulajdonos viseli az eredeti állapot helyreállításához szükséges költségeket meghaladó többletköltséget.

31. § (1) Ha az ingatlan tulajdonosa és az építtető között megállapodás nem jött létre, a hatóság az érintett ingatlan tulajdonosát (kezelőjét, használóját) hozzájárulása hiánya esetében — közérdekből — korlátozhatja az ingatlan használatában, annak érdekében, hogy a hírközlési szolgáltató az ingatlanon, épületen, létesítményen, az alatt vagy felett, illetőleg abban a hírközlési szolgáltatás céljára szolgáló berendezést, vezetékét, antennát (a továbbiakban együtt: hírközlő eszköz) létesíthessen.

(2) Az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A tulajdonos ezen felül a Ptk. 108. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogokat érvényesítheti.”

„47. § (1) Az egyetemes hírközlési szolgáltatások körébe az egyetemes távközlési szolgáltatás és az egyetemes postai szolgáltatás tartozik.”

„47. § (3) Az egyetemes távközlési szolgáltatás körébe a következő szolgáltatások együttesen tartoznak: ...

b) ötszáz lakosonként, illetve ennél kisebb léleksz. településenként egy darab nyilvános távbeszélő állomás működtetése, továbbá kettőezer-ötszáz lakosonként hallás-, illetőleg mozgáskorlátozottak által is használható kialakítással;”

4. Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„108. § (1) Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek — a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben — az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(2) Ha a használat vagy egyéb korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvásárlását, illetőleg kisajátítását kérheti.”

5. Az Ör1. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„2. melléklet

Sor-szám	A közterülethasználat célja	Díjösszeg „A” Ft/m ² /hó	Díjösszeg „B” Ft/m ² /hó
13.	Nyilvános távbeszélő fülkék, füлке nélküli távbeszélők elhelyezése	2500 Ft/év/távbeszélő készülék	

6. Az Ör2. vizsgált rendelkezése:

„2. sz. melléklet

Sor-szám	A közterülethasználat célja	Díjösszeg „A” Ft/m ² /hó	Díjösszeg „B” Ft/m ² /hó
12.	Nyilvános távbeszélő fülkék, füлке nélküli távbeszélők elhelyezése	2500 Ft/év/távbeszélő készülék	

III.

Az indítvány megalapozott.

„A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörének korlátját egyrészt az Alkotmány, másrészt a helyi önkormányzatokról szóló törvény szabja meg.” [63/1991. (XI. 30.) AB határozat, ABH 1991. 470., 471.] Az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkot rendeletet.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az Ör2. vitatott rendelkezése által szabályozott viszonyokra nézve van-e törvényi szabályozás, illetőleg kapott-e az önkormányzat törvényi felhatalmazást további helyi jogszabály alkotására.

Az Alkotmánybíróság az eljárása során megállapította, hogy van olyan hatályos törvény, amely a szabályozási körébe vonta már azokat a viszonyokat, amelyeket az Ör2. 2. sz. melléklete 12. pontjának indítvány által támadott tartalma közvetlenül érint. Ilyen a Hírtv., amely a támadott Ör2. rendelkezésben érintett távközlési szolgáltatásokra kiterjed. A Hírtv. rendelkezései nem adnak felhatalmazást az önkormányzat számára a távközlési berendezések, létesítmények közterületen történő elhelyezése esetén közterület-használati díj megállapítására. Az idegen ingatlanon alapítható használati jogokért a törvény — összhangban a Ptk. 108. §-ában foglaltakkal — kártalanítási kötelezettséget ír elő. Kártérítési kötelezettségénél fogva a hírközlési létesítményt telepítő szolgáltató köteles megtéríteni azokat a károkat, amelyeket az ingatlan használatának akadályozásával, korlátozásával az ingatlanban okozott. A törvényalkotó ezekben az esetekben nem a közterület-használati díj jogintézményét rendeli az ellentételezés eszközeként, hanem kifejezetten a — korlátozás mértékének megfelelő — kártalanítás jogintézményét és a Ptk. 108. §-ának

(2) bekezdésében meghatározott jogok (megvásárlás, kiszámlázás) érvényesítését [Hírtv. 31. § (2) bekezdése]. A kártalanítás — az általános jogi szóhasználat szerint — a jogosan okozott hátrányok és károk jóvátételét jelenti. A kártalanítás mértéke normatív módon — közterület-használati díjról szóló önkormányzati rendelettel — nem állapítható meg, mivel a kártalanítás, mint polgári jogi jogintézmény természetével a normatív formájú megállapítás összeegyeztethetetlen. A kártalanítás mértékét mindig esetenként, a konkrét ügyben kell vizsgálni és megállapítani, mivel az érintett ingatlan rendeltetésszerű használatának akadályozása (korlátozása) ingatlanonként és esetenként különböző mértékű lehet. A Hírtv. hivatkozott rendelkezése alapján a hírközlési létesítmény telepítése miatt igénybe vett ingatlan tulajdonosa csak az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő és egyszeri kártalanításra tarthat igényt.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Budapest Kőbányai Önkormányzat az Ör2. 2. sz. melléklete 12. pontjának megalkotásával túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében szabályozott rendeletalkotási hatáskörét, mert törvény által szabályozott viszony rendezésére alkotott rendeletet, s ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör2. 2. sz. melléklete 12. pontját a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 539/H/2002/4.

Az Alkotmánybíróság 18/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzatának a kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és rendjéről szóló 30/1999. (XII. 20.) XI. ÖK. sz. rendelete 1. számú mellékletének z) pontja „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az 1. számú melléklet z) pontja a megsemmisítést követően az alábbi szöveggel marad hatályban:

„z) totó-lottó, valamint egyéb engedélyezett szerencsejáték célját szolgáló láda elhelyezése	1000 Ft/m²/hó 1000 Ft/m²/hó”
---	--

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros Önkormányzatának a fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet 4. § (2) bekezdés h) pontjának a „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

A 4. § (2) bekezdés h) pontja a megsemmisítést követően az alábbi szöveggel marad hatályban:

„h) totó-lottó, valamint egyéb engedélyezett szerencsejáték célját szolgáló láda elhelyezéséhez, fennmaradásához, továbbá az utcai árusító automaták (pl. pénzváltó, ital, BKV-jegy, telefonkártya stb.) felállításához, fennmaradásához,”

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Budapest Fővárosi Közigazgatási Hivatal vezetője a Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzatának a kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és rendjéről szóló 30/1999. (XII. 20.) XI. ÖK. sz.

rendelete (a továbbiakban: Ör.) 1. számú melléklet z) pontjának rendelkezése ellen törvényességi észrevételt tett. A képviselő-testület az észrevétellel nem értett egyet, ezért a közigazgatási hivatal vezetője a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve az Ör. 1. számú melléklet z) pontjának megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés ellentétes a hírközlésről szóló 2001. évi XL. törvénnyel (a továbbiakban: Hírtv.), mivel a Hírtv. nem ad felhatalmazást az önkormányzat számára hírközlési eszköz létesítése esetén közterület-használati díj megállapítására. (Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítvány bár az Ör. 1. számú melléklet z) pontjának vizsgálatát és megsemmisítését kéri, de tartalma alapján csak a támadott rendelkezés hírközlési eszközökre vonatkozó rendelkezéseire irányul. Ezért az alkotmányossági vizsgálatot az Alkotmánybíróság — az indítvány tartalmára tekintettel — a „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrész vonatkozásában végezte el.) Az indítványozó álláspontja szerint ezért Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzata Képviselő-testülete az Ör. 1. számú melléklet z) pontjában túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jogkörét, és ez sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését és a 44/A. § (2) bekezdését.

Az Alkotmánybíróság az eljárása során megállapította, hogy az indítványozó bár az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának megsemmisítését kérte, de az indítvány tartalma alapján csak az önkormányzati jogszabályi rendelkezésnek a hírközlési eszközökre vonatkozó részét tartja alkotmányellenesnek. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárását e vonatkozásban folytatta le.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„44/A. § (2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„63/A. § A fővárosi önkormányzat feladat- és hatásköre különösen ...

h) rendeletében szabályozza a főváros parkolási és parkolásgazdálkodási rendszerét, a kiemelten védett és védett parkolási övezeteket, az alkalmazható várakozási díjak megállapítását, a közterület-használatot és a közterület rendjét, a közterület-felügyelet szervezetét és feladatait;”

„65/A. § (1) Törvény határozza meg, hogy rendelkezései végrehajtására a közgyűlés, illetve a kerületi képviselő-testület alkothat rendeletet.

(2) A közgyűlés feladatkörében alkotott rendelete végrehajtása érdekében felhatalmazást adhat kerületi képviselő-testületnek rendeletalkotásra. Az e tárgykörben alkotott kerületi rendelet nem terjeszkedhet túl a fővárosi közgyűlés rendeletében foglalt felhatalmazáson. A kerületi képviselő-testület rendelete nem lehet ellentétes a közgyűlés rendeletével.”

„99. § (1) A közigazgatási hivatal vezetője a törvényességi ellenőrzés körében — határidő tűzésével — felhívja az érintettet a törvénysértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatal vezetőjét tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a közigazgatási hivatal vezetője kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvénysértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;”

3. A Hírtv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„30. § (1) A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál — a külön jogszabályban meghatározott módon — biztosítani kell a hírközlési létesítmények elhelyezésének lehetőségét.

(2) A hírközlési létesítményt a szolgáltató választása szerint közterületen vagy meglévő hírközlési létesítmények közös használatával, illetőleg közüzemi szolgáltató létesítményeinek felhasználásával kell elhelyezni. Ha erre nincs lehetőség, az elhelyezést magánterület igénybevételel lehet megoldani.

(3) Helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterületen a hírközlési létesítmény akkor helyezhető el, ha e célra állami tulajdonban lévő közterület nem áll rendelkezésre, vagy ez utóbbin műszaki okból, illetőleg jogszabály tiltó rendelkezése miatt az elhelyezés nem lehetséges.

(4) A hírközlési létesítmény építetője (elhelyezője) az építési munkálatok befejeztével a környezet eredeti állapotának helyreállítására köteles. A hírközlési létesítmény elhelyezéséhez használt más létesítmény, magánterület, illetve önkormányzati tulajdonban lévő közterület tulajdonosa megállapodhat az építetővel, hogy a helyreállítás az eredetinel jobb minőségben történjen, ha a tulajdonos

viseli az eredeti állapot helyreállításához szükséges költségeket meghaladó többletköltséget.

31. § (1) Ha az ingatlan tulajdonosa és az építető között megállapodás nem jött létre, a hatóság az érintett ingatlan tulajdonosát (kezelőjét, használóját) hozzájárulása hiánya esetében — közérdekből — korlátozhatja az ingatlan használatában, annak érdekében, hogy a hírközlési szolgáltató az ingatlanon, épületen, létesítményen, az alatt vagy felett, illetőleg abban a hírközlési szolgáltatás céljára szolgáló berendezést, vezetéket, antennát (a továbbiakban együtt: hírközlő eszköz) létesíthessen.

(2) Az ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A tulajdonos ezen felül a Ptk. 108. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogokat érvényesítheti.”

„47. § (1) Az egyetemes hírközlési szolgáltatások körébe az egyetemes távközlési szolgáltatás és az egyetemes postai szolgáltatás tartozik.”

„47. § (3) Az egyetemes távközlési szolgáltatás körébe a következő szolgáltatások együttesen tartoznak:

b) ötszáz lakosonként, illetve ennél kisebb lélekszámú településenként egy darab nyilvános távbeszélő állomás működtetése, továbbá kettőezer-ötszáz lakosonként hallás-, illetőleg mozgáskorlátozottak által is használható kialakítással;”

„48. § (3) Az egyetemes postai szolgáltatást az ország egész területén, az egyetemes postai szolgáltatásba tartozó egyes szolgáltatásokat az engedélyben meghatározott földrajzi területen, oly módon kell ellátni, hogy az — a jogszabályban meghatározott kivételekkel — foglalja magában a postai küldemények munkanaponkénti egyszeri gyűjtését és — a jogszabályban meghatározott kivételekkel — házhoz kézbesítését.”

4. Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„108. § (1) Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek — a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben — az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.

(2) Ha a használat vagy egyéb korlátozás az ingatlan rendeltetésszerű használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, a tulajdonos az ingatlan megvásárlását, illetőleg kisajátítását kérheti.”

5. A fővárosi közterületek használatáról és a közterületek rendjéről szóló 59/1995. (X. 20.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Kgy.r.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„1. § (1) A rendelet hatálya a Budapest főváros területén található valamennyi közterületre terjed ki.”

„2. § (1) Felhatalmazást kapnak Budapest főváros kerületi önkormányzatai, hogy e rendelet alapulvételeivel, annak végrehajtására és keretei között, az e rendeletben meghatározott kérdésekben — kivéve a (3) bekezdésben foglaltakat — helyi sajátosságaiknak megfelelően önkormányzati rendeletben szabályozzák a saját tulajdonukban lévő közterületek használatát és rendjét.”

„4. § (1) A közterület rendeltetésétől eltérő használatához (a továbbiakban: közterület-használat) — ide nem értve a 3. § (3) bekezdésében írt esetet — a tulajdonos hozzájárulása, illetve a hozzájárulást is tartalmazó szerződés megkötése (a továbbiakban együtt: közterület-használati hozzájárulás) szükséges.”

„4. § (2) Közterület-használati hozzájárulást kell beszerezni:

h) távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény, totó-lottó, valamint egyéb engedélyezett szerencsejáték célját szolgáló láda elhelyezéséhez, fennmaradásához, továbbá az utcai árusító automaták (pl. pénzváltó, ital, BKV-jegy, telefonkártya stb.) felállításához, fennmaradásához,”

„7. § (4) A közterület-használati hozzájárulást — e rendelet keretei között — a tulajdonos önkormányzat adja meg.”

„13. § (1) A közterület használatáért közterület-használati díjat kell fizetni. A díjat a jogosult a közterület tényleges használatára, illetve a közterületen elhelyezett létesítmény tényleges üzemeltetésére tekintet nélkül köteles megfizetni.

(2) A közterület-használati díjat a tulajdonos állapítja meg.”

6. Az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„1. számú melléklet

ÖVEZETI KATEGÓRIÁK DÍJTÁBLÁZATA

(Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák.)

Díjtételek jele	A közterület-használat célja	I. kiemelt	II. egyéb
-----------------	------------------------------	------------	-----------

...

z)	távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény, totó-lottó, valamint egyéb engedélyezett szerencsejáték célját szolgáló láda elhelyezése	1000 Ft/m ² /hó	1000 Ft/m ² /hó”
----	--	----------------------------	-----------------------------

III.

Az indítvány megalapozott.

1. „A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörének korlátját egyrészt az Alkotmány, másrészt a helyi önkormányzatokról szóló törvény szabja meg.” [63/1991. (XI. 30.) AB határozat, ABH 1991. 470., 471.] Az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkot rendeletet.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az Ör. vitatott rendelkezése által szabályozott viszonyokra nézve van-e törvényi szabályozás, illetőleg kapott-e az önkormányzat törvényi felhatalmazást további helyi jogszabály alkotására.

Az Alkotmánybíróság az eljárása során megállapította, hogy van olyan hatályos törvény, amely a szabályozási kö-

rébe vonta már azokat a viszonyokat, amelyeket az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának indítvány által támadott tartalma közvetlenül érint. Ilyen a Hírtv., amely a támadott Ör. rendelkezésben érintett távközlési és postai szolgáltatásokra kiterjed.

A Hírtv. rendelkezései nem adnak felhatalmazást az önkormányzat számára a távközlési és postai berendezések, létesítmények közterületen történő elhelyezése esetén közterület-használati díj megállapítására. Az idegen ingatlanon alapítható használati jogokért a törvény — összhangban a Ptk. 108. §-ában foglaltakkal — kártalanítási kötelezettséget ír elő. Kártalanítási kötelezettségénél fogva a hírközlési létesítményt telepítő szolgáltató köteles megtéríteni azokat a károkat, amelyeket az ingatlan használatának akadályozásával, korlátozásával az ingatlanban okozott. A törvényalkotó ezekben az esetekben nem a közterület-használati díj jogintézményét rendeli az ellentételezés eszközeként, hanem kifejezetten a — korlátozás mértékének megfelelő — kártalanítás jogintézményét és a Ptk. 108. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogok (megvásárlás, kisajátítás) érvényesítését [Hírtv. 31. §.

(2) bekezdése]. A kártalanítás — az általános jogi szóhasználat szerint — a jogosan okozott hátrányok és károk jóvátételét jelenti. A kártalanítás mértéke normatív módon — közterület-használati díjról szóló önkormányzati rendelettel — nem állapítható meg, mivel a kártalanítás, mint polgári jogi jogintézmény természetével a normatív formájú megállapítás összeegyeztethetetlen. A kártalanítás mértékét mindig esetenként, a konkrét ügyben kell vizsgálni és megállapítani, mivel az érintett ingatlan rendeltetésszerű használatának akadályozása (korlátozása) ingatlanonként és esetenként különböző mértékű lehet. A Hírtv. hivatkozott rendelkezése alapján a hírközlési létesítmény telepítése miatt igénybe vett ingatlan tulajdonosa csak az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő és egyszeri kártalanításra tarthat igényt.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrésze megalkotásával túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében szabályozott rendeletalkotási hatáskörét, mert törvény által szabályozott viszony rendezésére alkotott rendeletet, s ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrészét a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

2. Az önkormányzat rendelete nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal, illetve az Ötv. 65. § (2) bekezdése szerint — a fővárosi közgyűlés feladatkörében alkotott rendeletének végrehajtása érdekében kapott felhatalmazás alapján — a fővárosi kerület képviselő-testülete által alkotott rendelet a fővárosi közgyűlés rendeletével nem lehet ellentétes. A fővárosi közgyűlés az Ötv. 63/A. § h) pontja alapján a Kgy.r.-ben szabályozta a fővárosi közterületek használatát és a közterületek rendjét. A Kgy.r. 2. § (1) bekezdése ad felhatalmazást Budapest főváros kerületi önkormányzatai számára, hogy a Kgy.r. végrehajtására és keretei között, a Kgy.r.-ben meghatározott kérdésekben helyi sajátosságainak megfelelően önkormányzati rendeletben szabályozzák a saját tulajdonukban lévő közterületek használatát és rendjét. E felhatalmazás alapján alkotta meg Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzata az Ör.-t. [1053/B/1998. AB határozat, ABH 2000. 791., 794.; 41/2000. (XI. 8.) AB határozat, ABH 2000. 318., 324.]

Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az indítvánnyal érintett jogszabályi rendelkezés szoros tartalmi összefüggésben áll a Kgy.r. 4. § (2) bekezdés h) pontjában foglaltakkal. Ezért az alkotmányossági vizsgálatot az eddig folytatott következetes gyakorlatának megfelelően ez utóbbi tekintetében is lefolytatta. [Pl. 3/1992. (I. 23.) AB határozat, ABH 1992. 329., 330.; 6/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 40., 41.; 54/1992.

AB határozat, ABH 1992. 266., 268.; 25/1993. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1993. 188., 193.; 31/1995. AB határozat, ABH 1995. 158., 159.; 81/1995. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1995. 421., 423.; 4/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998. 71., 72.; 16/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998. 140., 153.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001. 123., 149.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABK 2002. március, 106., 107.]

A Kgy.r. 4. § (2) bekezdés h) pontja szabályozási körébe vont a távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék és a levélszekrény elhelyezését is, továbbá a 13. §-a alapján — a tulajdonos önkormányzat által megállapított — közterület-használati díj fizetési kötelezettséget ír elő a szabályozás alá vont tárgyak elhelyezése esetére.

Az Alkotmánybíróság — az 1. pontban foglaltak alapján — megállapította, hogy a Budapest Fővárosi Önkormányzat a Kgy.r. 4. § (2) bekezdés h) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrésze megalkotásával túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében szabályozott rendeletalkotási hatáskörét, mert törvény által szabályozott viszony rendezésére alkotott rendeletet, s ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság a Kgy.r. 4. § (2) bekezdés h) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrészét a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

3. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból eredő jogbiztonság vonatkozásában az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrésze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát mellőzte, mivel a fentiekben az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésére tekintettel alkotmányellenességet állapított meg, amely önmagában az Ör. 1. számú melléklete z) pontjának „távbeszélő fülke, fülke nélküli távbeszélő készülék, levélszekrény” szövegrészének megsemmisítését eredményezte.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 938/H/2002/3.

Az Alkotmánybíróság 19/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet felülvizsgálatára irányuló kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Dunaharaszti Önkormányzatának a csapadékvíz elvezetéséről szóló 34/2001. (XII. 18.) rendelete alkotmányellenes, ezért ezt a rendeletet megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Pest Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője — mivel törvényességi ellenőrzés körében kiadott felhívásával a dunaharaszti képviselő-testület nem értett egyet — Dunaharaszti Önkormányzatának a csapadékvíz elvezetéséről szóló 34/2001. (XII. 18.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a dunaharaszti képviselő-testület törvényi felhatalmazás hiányában állapított meg az Ör.-ben a csapadékvíz-elvezetési díjat.

A kezdeményezés előterjesztője szerint a csapadékvíz-elvezetés igénybevételeért közüzemi díjfizetési kötelezettségnek kizárólag akkor van helye, ha e közüzemi tevékenységre ún. egyesített rendszer megvalósításával kerül sor. Az indítványozó úgy vélte, hogy a nem egyesített rendszerben, hanem a nyílt árokban történő csapadékvíz-elvezetés díjának megállapítását illetően a törvény nem ad felhatalmazást önkormányzati rendeletalkotásra.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta.

Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület feladatkörében rendeletet alkothat. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdése kimondja, hogy a

képviselő-testület rendeletet alkot a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására.

Az Ötv. 8. § (1) bekezdése a helyi közszolgáltatások körében a települési önkormányzat feladataként jelöli meg a csapadékvíz-elvezetést.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) 13. § (1)—(3) bekezdése a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységre vonatkozóan a következő rendelkezéseket állapítja meg:

„(1) A víziközművek működtetése során végzett vízellátás, szennyvízelvezetés, -elhelyezés és -tisztítás, valamint egyesített rendszer esetén a csapadékvíz-elvezetés közüzemi tevékenység. A víziközművek működtetőit a közüzemi tevékenység keretében az ivóvízellátás és a szennyvízelvezetés szolgáltatására szerződéskötési kötelezettség terheli.

(2) Az (1) bekezdésben említett közüzemi tevékenységre a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésre vonatkozó általános szabályait és a közüzemi szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatásért díjat kell fizetni. A díjfizetés elmulasztása miatt a vízellátást a közüzem korlátozhatja — termelési célú vízfelhasználásnál szüneteltetheti — azonban a létfenntartási ivó- és közegészségügyi, katasztrófaelhárítási vízigények kielégítéséhez szükséges vizet ebben az esetben is szolgáltatni kell.”

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 47. § (5) bekezdés második mondata — a szennyvíz- és csapadékvíz-elvezetés rendjét szabályozó előírások körében — lehetővé teszi, hogy „csapadékvíz, talajvíz és kiemelt bányavíz — a vonatkozó hatósági előírások megtartásával — nyílt árokban is vezethető”.

Az OTÉK 47. § (8)—(10) bekezdése pedig így rendelkezik:

„(8) A telek, terület csapadékvíz-elvezetési rendszerét úgy kell kialakítani, hogy a víz a terepen és az építményekben, továbbá a szomszédos telkeken és építményekben, valamint a közterületen kárt (átázást, kimosást, korróziót stb.) ne okozzon, és a rendeltetésszerű használatot ne akadályozza.

(9) A csapadékvíz a telken belül elszívárogatható, ha a telek és a szomszédos telkek, továbbá az építmények állókonyosságát és rendeltetésszerű használatát nem veszélyezteti.

(10) A telekről csapadékvizet a közterületi nyílt elvezető árokba csak zártszelvényű vezetékben és az utcai járdaszint alatt szabad kivezetni. Amennyiben a vízelvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből — a telkekről — csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet.”

Az Ör. a következő szabályozást tartalmazza:

„1. § A Képviselő-testület úgy rendelkezik, hogy 2002. január 1-jei hatállyal bevezeti a város területén a csapadékvíz-elvezetési díjat.

(1) A díj mértéke:

- lakossági és közintézmények részére 15 Ft/m²/év
- egyéb gazdálkodó szervezetek részére 50 Ft/m²/év

(2) Csapadékvíz-elvezetési díjat felszámítani:

— elvezető rendszerrel rendelkező, közterületen fekvő ingatlan és a

- közterületre kivezetett csapadékvíz után lehet.

(3) A díjszámítás alapja:

— az a vízszintes területben számított felület (szilárd-burkolat és tető) m²-ben meghatározott nagysága, amelynek lefolyási tényezője a 0,6 értéket meghaladja.

2. § A csapadékvíz-elvezetési díjat a Haraszti Vízmű Kht. számlázza és szedi be az ingatlantulajdonosoktól évi két egyenlő részletben (március—április és szeptember—október hó folyamán).

3. § E rendelet 2002. január 1-jén lép hatályba.”

III.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány megalapozott.

Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott, elvi jelleggel pedig a 6/1999. (IV. 21.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy az önkormányzatok nem rendelkeznek általános felhatalmazással valamely közszolgáltatás ellenértéke rendeleti megállapítására. E határozat felhívta a figyelmet arra, hogy „az önkormányzatokat ez a jogosultság csak törvény alapján, a törvény keretei, korlátai között illeti meg”. [ABH 1999, 90, 95.]

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 226. § (3) bekezdése kifejezetten utal is arra, hogy „hatósági ár megállapítására külön törvény szerint kerülhet sor”.

Az Ör. preambuluma szerint e rendelet megalkotása az Ötv. 16. §-a felhatalmazásán és az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Átv.) előírásain alapul. Az Átv. B) Szolgáltatások című melléklete 18111—1—2 pontja szerint azonban a települési önkormányzat kizárólag az önkormányzati tulajdonú víziközmű által biztosított szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás és -kezelés díja rendeleti megállapítására kapott felhatalmazást. Sem az Átv., sem a Vgt., sem más törvényi előírás nem hatalmazza fel az önkormányzatokat arra, hogy a más módon, pl. a nyílt vízelvezető árokban történő csapadékvíz-elvezetés díját meghatározza.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a dunaharaszti önkormányzat az Ör. megalkotásával túlterjeszkedett az Ötv. 16. §-ában megfogalmazott rendeletalkotási felhatalmazáson, ezért az Ör.-t az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését sértő szabályozásnak minősítette és a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság e határozatának közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-ának rendelkezésén alapul.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 886/H/2002.

Az Alkotmánybíróság 20/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Óbuda-Békásmegyér Önkormányzat Képviselő-testületének a közbeszerzési eljárás kiírásával és elbírálásával összefüggő egyes kérdések szabályairól szóló 10/1999. (IV. 12.) sz. rendelete 1. § d) pontja, a 2. § (1) bekezdés a) pontjának „az Önkormányzat és” szövegrésze, a 2. § (1) bekezdésének c) pontja, a 2. § (2) bekezdésének „A CELER Kft. ügyvezető igazgatója saját hatáskörében gondoskodik a közbeszerzési eljárás szabályszerű, a Kbt. szabályainak megfelelő lefolytatásáról.” szövegrésze, a 4. § (1) bekezdésének c) pontja, továbbá a 13. § (4) bekezdésének „az Önkormányzat,” és a „valamint a CELER Kft.” szövegrésze alkotmányellenes, ezért e rendelkezéseket megsemmisíti.

A 2. § (1) bekezdése, a 2. § (2) bekezdése és a 13. § (4) bekezdése a megsemmisítést követően az alábbi szöveggel marad hatályban:

„2. § (1) Az ajánlatkérő jogait és kötelezettségeit — a 4. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározottak kivételével — az ajánlatkérő nevében eljáró személy gyakorolja. Az 1. §-ban meghatározott szervezetek a Kbt. hatálya alá tartozó beszerzései esetében az ajánlatkérő nevében eljáró személy:

a) A Polgármesteri Hivatal közbeszerzései esetében a Polgármester

b) Egyéb költségvetési szerv közbeszerzései esetében:

— ha az egyéb költségvetési szerv önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, akkor az egyéb költségvetési szerv vezetője,

— ha az egyéb költségvetési szerv részben önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, akkor a KSZKI vezetője c)”

„2. § (2) Az ajánlatkérő nevében eljáró személyek — az (1) bek. c) pont kivételével — a közbeszerzési eljárás lebonyolításával kapcsolatos feladataikat a Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) útján látják el.

A Hivatal belső feladatmegosztását polgármesteri és jegyzői együttes intézkedés szabályozza, mely e rendelet függelékét képezi.

A közbeszerzésekkel kapcsolatos teendők koordinálására, valamint az ügyviteli, titkári teendők ellátására a jegyző egy köztisztviselőt köteles megbízni a Polgármester egyetértésével.”

„13. § (4) Az Önkormányzat vagyonáról, a vagyontárgyak feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 23/1995. (XI. 28.) sz. rendelet 13. §-a az alábbi (5) bekezdéssel egészül ki: »E rendeletben a Polgármesteri Hivatal, a költségvetési intézmények közbeszerzéseinél a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. tv., valamint a közbeszerzési eljárás egyes kérdéseiről szóló önkormányzati rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.«”

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Budapest Fővárosi Közigazgatási Hivatal vezetője az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testületének a közbeszerzési eljárás kiírásával és elbírálásával összefüggő egyes kérdések szabályairól szóló 10/1999. (IV. 12.) sz. rendelete (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezései ellen törvényességi észrevételt tett. A képviselő-testület az észrevétellel csak részben értett egyet, ezért a közigazgatási hivatal vezetője a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, s eljárást kezdeményezett az Ör. 1. § d) pontja, a 2. § (1) bekezdés a) pontjának „az Önkormányzat és” szövegrésze, a 2. § (1) bekezdésének c) pontja, a 2. § (2) bekezdésének „A CELER Kft. ügyvezető igazgatója saját hatáskörében gondoskodik a közbeszerzési eljárás szabályszerű, a Kbt. szabályainak megfelelő lefolytatásáról.” szövegrésze, a 4. § (1) bekezdésének c) pontja és a 13. § (4) bekezdésének „az Önkormányzat,” és a „valamint a CELER Kft.” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezések ellentétesek a közbeszerzésről szóló 1995. évi XL. tör-

vénnyel (a továbbiakban: Kbt.), mivel a Kbt. 96. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a helyi önkormányzat rendeletben szabályozhatja az általa alapított költségvetési szervek vonatkozásában a közbeszerzési eljárás kiírásával és elbírálásával kapcsolatos tevékenységre és az abban eljáró személyekre vonatkozó, a Kbt.-ben nem szabályozott rendelkezéseket. A Kbt. taxatív meghatározza a költségvetési szerveket és a helyi önkormányzat, illetve a gazdasági társaság nem tartozik ebbe a körbe. Ugyancsak törvényellenesnek tartja az indítványozó, hogy a közbeszerzési eljárást lezáró határozat meghozatalának jogát önkormányzati bizottsági hatáskörbe utalja az Ör. 4. § (1) bekezdése c) pontja, mert álláspontja szerint erre kizárólag az elbíráló bizottság szakvéleménye alapján végső döntést hozó természetes személyt lehet csak meghatározni. Az indítványozó álláspontja szerint ezért Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Képviselő-testülete törvényi felhatalmazás hiányában alkotta meg az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezéseit, és ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta:

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

3. A Kbt. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„1. § E törvény hatálya alá tartoznak a következő szervezeteknek a 2. § (1) bekezdése szerinti beszerzései:

a) az állam, a helyi önkormányzat, a kisebbségi települési önkormányzat, az országos, illetve a helyi kisebbségi önkormányzat, a települési önkormányzatok társulása, a központi, a helyi önkormányzati, az országos, illetve a helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv, a megyei, illetőleg a regionális fejlesztési tanács, az elkülönített állami pénzalap kezelője, a társadalombiztosítás igazgatási szerve;

b) a köztestület és a köztestületi költségvetési szerv, valamint a közalapítvány;

c) az a)–b) pontban meghatározott szervezet által vagy részvételével a vagyon egyharmadát meghaladó hozzájárulásával létrehozott, illetve a beszerzés megkezdésének időpontjában ilyen feltételekkel működő alapítvány, társadalmi szervezet, illetőleg az olyan közhasznú társaság,

biztosító egyesület, víziközmű-társulat, ideértve ezek jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységét is, amely felett az *a)–b)* pontban meghatározott szervezet a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény (a továbbiakban: Tpt.) szerinti irányítási jogokat gyakorol;

d) a támogatásban részesített — az *a)–c)* pont hatálya alá nem tartozó — szervezet a támogatásból megvalósított beszerzés tekintetében, illetőleg a kezességvállalás értékétől függetlenül az a szervezet, melynek fizetési kötelezettségéért a Kormány az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) alapján kezességet vállalt és az erről szóló határozatban az így szerzett pénzforrásból történő beszerzésekre e törvény szabályait rendelte alkalmazni;

e) a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. §-ának *c)* pontja szerinti gazdálkodó szervezet vagy a helyi önkormányzat feladatkörébe tartozó közszolgáltatás céljából alapított önkormányzati intézmény, ha országos, regionális vagy helyi közszolgáltató tevékenység gyakorlására jogszabály alapján kizárólagos jogosítvánnyal rendelkezik;

f) a Magyar Távirati Iroda Részvénytársaság, a közszolgálati műsorszolgáltatók, valamint azok a közműsor-szolgáltatók, amelyek működését többségében közpénzből finanszírozzák;

g) az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság;

h) a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaság;

i) az a gazdálkodó szervezet, melyben a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaság a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet, III. Egyéb meghatározások, 3. pontja szerinti ellenőrző részesedéssel rendelkezik.”

„2. § (1) Az 1. § szerinti szervezet árubeszerzése, építési beruházása, illetve a szolgáltatás megrendelése során, ha annak a 4. § (1) bekezdése szerinti értéke a beszerzés megkezdésekor külön meghatározott összeget eléri vagy meghaladja (a továbbiakban: közbeszerzés), köteles e törvény szabályai szerint eljárni. Az 1. § *e)* pontja szerinti szervezet szolgáltatás megrendelése esetén nem köteles a törvény szabályai szerint eljárni, ha a szolgáltatást olyan vállalkozástól szerzi be, amely felett a Tpt. 23. §-a szerint irányítást gyakorol, feltéve, hogy a tárgyévét megelőző három év során az irányított vállalkozás nettó árbevételének nyolcvan százaléka az irányító vállalkozással folytatott gazdasági tevékenységből keletkezett.”

„10. § E törvény alkalmazásában ...

b) helyi önkormányzati költségvetési szerv: a (fő)polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a körjegyzőség és a közös képviselő-testület hivatala, valamint a helyi önkormányzat képviselő-testületének felügyelete alá tartozó egyéb költségvetési szervek, ideértve a hatósági igazgatási, intézményi és egyéb (nem haszonszerzésre irányuló tevékenységet folytató) igazgatási társulásokat is;”

„25. § A közbeszerzési eljárás e törvényben meghatározott szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben azt e törvény kifejezetten megengedi.”

„31. § (3) Az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálására legalább háromtagú bizottságot hoz létre, amely szakvélemény készítésével segíti az ajánlatkérő nevében a közbeszerzési eljárást lezáró határozatot meghozó személy döntését.”

„96. § (2) Felhatalmazást kapnak a helyi önkormányzatok, hogy — amennyiben ezt a helyi beszerzések száma és értéke indokolja — rendeletben szabályozzák az általuk alapított helyi önkormányzati költségvetési szervek vonatkozásában

a) a közbeszerzési eljárás kiírásával és elbírálásával kapcsolatos tevékenységre és az abban eljáró személyekre vonatkozó — e törvényben nem szabályozott — rendelkezéseket;

b) a 24. §-sal összhangban a 2. § (3) bekezdése szerinti értékhatár alatti beszerzésekre vonatkozó részletes szabályokat.”

4. Az Ör. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„1. § A rendelet hatálya kiterjed:

a)

b) Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal),

c) Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, illetve jogelődje által alapított költségvetési szervek (a továbbiakban: egyéb költségvetési szervek), továbbá a Kbt. 1. §-ában felsorolt többi szervek

d) a CELER Kft. a részére nyújtott önkormányzati költségvetési támogatás terhére megvalósult beszerzések tekintetében

a Kbt. 2. § (1) bekezdése szerinti közbeszerzéseire.

A közbeszerzésekre a Kbt. 2. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint az éves költségvetési törvényben megállapított értékhatárokat kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjaiban meghatározottak kivételével Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Polgármesteri Hivatala az ajánlatkérő minden, a Kbt. szerint a helyi önkormányzat által kezdeményezett közbeszerzési eljárásban.”

„2. § (1) Az ajánlatkérő jogait és kötelezettségeit — a 4. § (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott kivétellel — az ajánlatkérő nevében eljáró személy gyakorolja. Az 1. §-ban meghatározott szervezetnek a Kbt. hatálya alá tartozó beszerzései esetében az ajánlatkérő nevében eljáró személy:

a) Az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal közbeszerzései esetében a Polgármester

b) Egyéb költségvetési szerv közbeszerzései esetében:

— ha az egyéb költségvetési szerv önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, akkor az egyéb költségvetési szerv vezetője,

— ha az egyéb költségvetési szerv részben önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, akkor a KSZKI vezetője

c) A CELER Kft. közbeszerzései esetében a társaság ügyvezető igazgatója.

(2) Az ajánlatkérő nevében eljáró személyek — az (1) bek. c) pont kivételével — a közbeszerzési eljárás lebonyolításával kapcsolatos feladataikat a Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) útján látják el.

A Hivatal belső feladatmegosztását polgármesteri és jegyzői együttes intézkedés szabályozza, mely e rendelet függelékét képezi.

A közbeszerzésekkel kapcsolatos teendők koordinálására, valamint az ügyviteli, titkári teendők ellátására a jegyző egy köztisztviselőt köteles megbízni a Polgármester egyetértésével.

A CELER Kft. ügyvezető igazgatója saját hatáskörében gondoskodik a közbeszerzési eljárás szabályszerű, a Kbt. szabályainak megfelelő lefolytatásáról.”

„4. § (1) A Képviselő-testület Pénzügyi és Közbeszerzési Bizottsága — a CELER Kft. közbeszerzéseinek kivételével — dönt:

a) az önkormányzat éves költségvetésének elfogadása után a likviditási helyzet és a közbeszerzési tárgyának jellege alapján a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó beszerzések ütemezéséről,

b) a pénzügyi feltételek fennállásának folyamatos felülvizsgálása alapján — szükség esetén — az ütemterv módosításáról,

c) a szakmai véleményező bizottság írásos kiértékelése alapján a nyertes ajánlattevő kiválasztásáról.”

„13. § (4) Az Önkormányzat vagyonáról, a vagyontárgyak feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 23/1995. (XI. 28.) sz. rendelet 13. §-a az alábbi (5) bekezdéssel egészül ki: »E rendeletben az Önkormányzat, a Polgármesteri Hivatal, a költségvetési intézmények, valamint a CELER Kft. közbeszerzéseinél a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. tv., valamint a közbeszerzési eljárás egyes kérdéseiről szóló önkormányzati rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.«”

III.

Az indítvány megalapozott.

„A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörének korlátját egyrészt az Alkotmány, másrészt a helyi önkormányzatokról szóló törvény szabja meg.” [63/1991. (XI. 30.) AB határozat, ABH 1991, 470., 471.] Az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkot rendeletet. A Kbt. 96. § (2) bekezdése ad törvényi felhatalmazást az önkormányzat számára, hogy a Kbt. végrehajtására a helyi önkormányzat rendeletben szabályozza az általa alapított helyi

önkormányzati költségvetési szervek vonatkozásában a közbeszerzési eljárás kiírásával és elbírálásával kapcsolatos tevékenységre és az abban eljáró személyekre vonatkozó — a Kbt.-ben nem szabályozott — rendelkezéseket, valamint a Kbt. 24. §-ával összhangban a Kbt. 2. § (3) bekezdése szerinti értékhatar alatti beszerzésekre vonatkozó részletes szabályokat.

Az indítványozó a Kbt. rendelkezéseivel ellentétesnek tartotta az Ör. azon rendelkezéseit, amelyek szerint az Ör. hatálya a Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatra és a CELER Kft.-re is kiterjednek, mivel azok nem helyi önkormányzati költségvetési szervek.

A Kbt. 10. § b) pontja taxatív meghatározza, hogy mely szervek minősülnek a Kbt. vonatkozásában helyi önkormányzati költségvetési szervnek: a (fő)polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a körjegyzőség és a közös képviselő-testület hivatala, valamint a helyi önkormányzat képviselő-testületének felügyelete alá tartozó egyéb költségvetési szervek, ideértve a hatósági igazgatási, intézményi és egyéb (nem haszonszerzésre irányuló tevékenységet folytató) igazgatási társulásokot is. E körbe nem tartozik bele sem a helyi önkormányzat, sem a gazdasági társaságról szóló 1997. évi CXLIV. törvény hatálya alá tartozó gazdasági társaság, még abban az esetben sem, ha az az önkormányzat által alapított vagy részben önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság. A Kbt. rendelkezéseivel ellentétes az olyan önkormányzati rendeleti szabályozás, amely a Kbt. 96. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján alkotott önkormányzati rendelet hatálya alá vonja a helyi önkormányzatot vagy a gazdasági társaságot. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 1. § d) pontja, a 2. § (1) bekezdés a) pontjának „az Önkormányzat és” szövegrésze, a 2. § (1) bekezdésének c) pontja, a 2. § (2) bekezdésének „A CELER Kft. ügyvezető igazgatója saját hatáskörében gondoskodik a közbeszerzési eljárás szabályszerű, a Kbt. szabályainak megfelelő lefolytatásáról.” szövegrésze és a 13. § (4) bekezdésének „az Önkormányzat,” és a „valamint a CELER Kft.” szövegrésze ellentétes a Kbt. 96. § (2) bekezdésével, s sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság e rendelkezéseket a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutat arra, hogy a Kbt. 1. §-a értelmében e törvény hatálya alá tartoznak — többek között — a helyi önkormányzatok 2. § (1) bekezdése szerinti beszerzései. Ezért az Ör. 2. § (1) bekezdés a) pontja „az Önkormányzat és” szövegrésze és a 13. § (4) bekezdése „az Önkormányzat,” szövegrésze megsemmisítése — mint ahogy az Alkotmánybíróság egy korábbi, hasonló ügy kapcsán a 35/2001. (VII. 11.) AB határozatában is megállapította — semmiképpen sem jelenti azt, hogy a helyi önkormányzatok beszerzéseire vonatkozó jogi szabályozás megszűnik. Éppen ellenkezőleg, az Ör. kifogásolt rendelkezéseinek megsemmisítése következtében vált egyértelművé, hogy „a helyi önkormányzatok közbeszerzéseire törvényi szintű (Kbt.) szabályok vonatkoznak, és nem a helyi önkormányzat rendelete”. (ABH 2001, 663., 666—667.)

Az indítványozó ugyancsak a Kbt. rendelkezéseivel ellentétesnek tartotta, hogy az Ör. 4. § (1) bekezdés c) pontja az önkormányzati képviselő-testület Pénzügyi és Közbeszerzési Bizottsága hatáskörébe utalja a közbeszerzési eljárást lezáró határozat meghozatalát.

A Kbt. 31. § (3) bekezdése szerint az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálására legalább háromtagú bizottságot hoz létre, amely szakvélemény készítésével segíti az ajánlatkérő nevében a közbeszerzési eljárást lezáró határozatot meghozó személy döntését. A Kbt. 96. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás pedig csak a törvényben nem szabályozott körben teszi lehetővé a helyi önkormányzat részére a rendeleti szabályozást, illetve a közbeszerzési eljárást lezáró határozatot meghozó személy esetében a Kbt. — a 25. §-ában foglaltak szerinti — a törvényben meghatározott szabályaitól való eltérést kifejezetten engedélyező rendelkezést nem tartalmaz. Mindezek alapján az Ör. 4. § (1) bekezdés c) pontja ellentétes a Kbt. hivatkozott rendelkezéseivel, s ezzel sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint az Ör. 4. § (1) bekezdés c) pontját megsemmisítette.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 762/H/2002/5.

Az Alkotmánybíróság 21/2003. (IV. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Sajóbáony Nagyközség Önkormányzatának a közterület-használat engedélyezésével kapcsolatos eljárásról és a közterület-használati díjak mértékéről szóló 10/1993. (XI. 8.) sz. rendelete 1. számú mellékletének 2/c) pontja „— szeszes italt

forgalmazó pavilonok 720 Ft/m²/hó” szövegrésze és a 8. pont „— szeszarúsítás esetén 720 Ft/m²/hó” szövegrésze alkotmányellenes, és ezért e rendelkezéseket megsemmisíti.

A Sajóbáony Nagyközség Önkormányzatának a közterület-használat engedélyezésével kapcsolatos eljárásról és a közterület-használati díjak mértékéről szóló 10/1993. (XI. 8.) sz. rendelete 1. számú mellékletének 2. és 8. pontjai a következő szöveggel maradnak hatályban:

„2. a) árusító és egyéb fülke, lakó-	
kocsi, büfékocsi	360 Ft/m ² /hó
b) pavilonok	200 Ft/m ² /hó”
„8. Vendéglátóipari előkert	60 Ft/m ² /hó”

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól Sajóbáony Nagyközség Önkormányzatának a közterület-használat engedélyezésével kapcsolatos eljárásról és a közterület-használati díjak mértékéről szóló 10/1993. (XI. 8.) sz. rendeletének (a továbbiakban: Ör.) 1. számú melléklete alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Ör. 1. számú — a közterület-használati díjak mértékéről szóló — mellékletét legutóbb Sajóbáony Nagyközség Önkormányzatának a közterület-használat engedélyezésével kapcsolatos eljárásról és a közterület-használati díjak mértékéről szóló, többször módosított 10/1993. (XI. 8.) sz. rendelet módosításáról szóló 15/2002. (XII. 11.) sz. rendelete (a továbbiakban: Örm.) 2003. január 1. napjától módosította.

Az indítványozó előadta, hogy Sajóbáonyban egyéni vállalkozóként szeszes ital árusítással és forgalmazással, valamint italkiméréssel foglalkozik a tulajdonában lévő építményben, amely Sajóbáony Nagyközség Önkormányzata tulajdonában lévő közterületen található. Az indítványozó és az önkormányzat a közterület-használat feltételeiről szerződést kötöttek, amelyet legutóbb 2000-ben módosítottak. A közterület-használat rendjét az önkormányzat — a többször módosított — Ör.-ben szabályozta. Az önkormányzat 2001-ben az indítványozónak megküldött egy szerződéstervezetet, amelynek tárgya a közterület-használatra vonatkozó korábbi szerződés, illetve a használati díj mértékének módosítása volt. A tervezettel együtt az önkormányzat az indítványozó részére a kifogásolt rendeletet is megküldte. Az indítványozó szerint az Ör. a közterület-használati díj mértékében aszerint tesz különbséget, hogy használója milyen célból veszi azt igénybe, ott milyen tevékenységet végez, mit árusít, és nem a közterület fizikai, földrajzi adottságai alapján határozza meg egy általánosan fizetendő közterület-használati díjat és nem abból nyújt bizonyos feltételek megléte esetén kedvezményt. Előadta

továbbá, hogy tudomása szerint az Ör. 2001. évben történt módosításának tárgyalásakor elhangzott indoklás szerint az italmérőnek azért kell a legmagasabb közterület-használati díjat fizetnie, mivel magas haszonkulccsal dolgozik. Az indítványozó álláspontja alapján a rendelkezés ilyen módon történő megszővegezése és hatályban tartása sérti az Alkotmány 70/A. §-ában megfogalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét és a 9. §-ában szabályozott gazdasági verseny egyenlőségét védő szabályait.

Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalmából megállapította, hogy az indítványozó ténylegesen nem is az Ör. 1. sz. melléklete teljes szövegének, hanem a számára sérelmes 2/c) pont „— szeszes italt forgalmazó pavilonok 600 Ft/m²/hó” szövegrésze, valamint a 8. pont „— szeszarúsítás esetén 600 Ft/m²/hó” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri. Ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot az indítvánnyal valójában támadott rendelkezésekre tekintettel folytatta le.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

2. Az Ör. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„1. sz. melléklet

A közterület használat jogcíme	Összege
...	
2. a) árusító és egyéb fülke, lakókocsi, büfékocsi	360 Ft/m ² /hó
b) pavilonok	200 Ft/m ² /hó
c) szeszes italt forgalmazó pavilonok	720 Ft/m ² /hó”
...	
8. Vendéglátóipari előkert	60 Ft/m ² /hó
— szeszarúsítás esetén	720 Ft/m ² /hó”

III.

Az indítvány megalapozott.

1. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § 13. pontja szerint:

„13. *Közterület*: közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet a rendeltetésének megfelelően bárki használhat, és az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván. Egyéb ingatlanoknak a közhasználat céljára átadott területrésze — az erről szóló külön szerződésben foglaltak keretei között — a közterületre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Közterület rendeltetése különösen: a közlekedés biztosítása (utak, terek), a pihenő- és emlékhelyek kialakítása (parkok, köztéri szobrok stb.), a közművek elhelyezése.”

A közterület fogalomkörébe tartozó ingatlanok — fajtáinak, jellegének sokrétűsége (út, utca, tér, kerékpárút, gyalogút, járda, közkert, közpark, kiépített parkolóhelyek, pihenőhelyek, játszótér, közhasználatú zöldterületek, közlekedési műtárgyak stb.) miatt — a közterület-használat szempontjából nem kezelhetők homogén csoportként. A közterületi ingatlanok használati módjai szerint azonban az egyes használati módok (hirdetési tevékenység, kereskedelem, vendéglátás, kulturális és sporttevékenységek, anyagtárolás stb.) homogén csoportot képezhetnek.

A hatályos Ör. 1. számú melléklete rendelkezéseinek alapján megállapítható, hogy a szeszarúsítást végző közterület-használók által fizetendő közterület-használati díj kiemelkedően magas más, a közterületen kereskedelmi, vendéglátóipari tevékenységet végző vállalkozók tekintetében megállapított közterület-használati díjhoz képest.

Az Alkotmánybíróság már számos határozatában értelmezte az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdését, s kialakult gyakorlata szerint az Alkotmány e rendelkezését a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmányban meghatározott tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem alapvető jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között. [9/1990. (IV. 5.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77—78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280—282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 203.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138.]

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható

jogosultak és kötelezettek között vethető fel”. [4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48., 65.] „A diszkrimináció vizsgálatánál központi elem annak meghatározása, hogy kiket kell egy csoportba tartozóknak tekinteni. ... A diszkrimináció alkotmányos tilalma csak a szabályozás szempontjából egy csoportba tartozókra vonatkozik. A diszkrimináció vizsgálatának ennek megfelelően csak az egy csoportba tartozók közötti különbségtétel vizsgálata a tárgya.” [1009/B/1991. AB határozat ABH 1992, 479., 479—480.]

Az Alkotmánybíróság eljárása során azt vizsgálta, hogy a közterület-használati díjak megállapítása során a szeszárúsítást végző vállalkozók hátrányára tett megkülönböztetésnek van-e tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka.

„Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül”. Az Alkotmánynak ez a rendelkezése a jogegyenlőség követelményét rögzíti. Azt jelenti, hogy az állam mint közhatalom — mint jogalkotó és jogalkalmazó — a jogok és kötelezettségek megállapítása során köteles az azonos helyzetben levő jogalanyokat indokolatlan megkülönböztetés nélkül, egyenlőként kezelni.” [30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 136.]

Az Alkotmánybíróság a 38/1998. (IX. 23.) AB határozatában kifejtette: „A közterület-használati díj a közterület használatának ellenértéke. Ennek megfelelően a közterület-használat díjának alapvetően a közterület-használat értékét befolyásoló tényezőkhoz (a terület nagysága, a településen belüli elhelyezkedése, a használat módja, időtartama stb.) kell igazodnia. A közterület-használók között a közterület-használati díj mértéke tekintetében e tényezők alapján tett megkülönböztetés nem tekinthető alkotmányellenesnek. A közterület-használat díjának olyan szabályozása, amely a közterület-használat értékét meghatározó tényezők azonossága esetén, a szolgáltatástól független, annak értékét nem befolyásoló szempontok alapján kirívóan magas díjfizetési kötelezettséget ír elő egyes vállalkozókra és ezzel megkülönböztetést tesz a közterületet használó vállalkozók között, önkényes, ezért alkotmányellenes.” (ABH 1998, 454., 456—457.) A közterület-használati tevékenységből eredő egyéb hatások (zaj, környezet-szennyezés stb.) kezelése és a közterület-használati tevékenységből származó jövedelem egy résznek közcélokra történő visszajuttatása (adó- és járulékfizetési kötelezettségek) nem a közterület-használat ellenértékének, a közterület-használati díj mértékének megállapításával megoldandó feladat, azt a hatályos magyar jogrendszer más — közigazgatási hatósági — eszközökkel rendezzi.

„Az Alkotmánybíróság már több határozatában is kifejtette, hogy az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt rendelkezés tiltja az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok közöt-

ti olyan, alkotmányos indok nélküli különbségtételt, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülhetnek. A 624/B/1998. AB határozat arra is rámutatott, hogy „a jogegyenlőségnek ugyanazon jogosultság vagy kötelezettség tekintetében kell fennállnia”. (ABH 1999, 780, 782.)” [55/2000. (XII. 18.) AB határozat, ABH 2000, 523., 526.]

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntése kialakításakor tekintettel volt az 57/1998. (XI. 27.) AB határozatában és az 55/2000. (XII. 18.) AB határozatában kialakított álláspontjára is. A diszkrimináció tilalmát sérti az 57/1998. (XI. 27.) AB határozatában foglaltak szerint az olyan önkormányzati rendeleti előírás, amely „más mértékű ... adókötelezettséget ír elő az olyan lakás esetében, amelyben gazdasági tevékenységet folytatnak és azok tekintetében, amelyekben gazdasági tevékenység nem folyik” (ABH 1998, 504, 508.), illetőleg az 55/2000. (XII. 18.) AB határozatában foglaltak szerint az olyan önkormányzati rendeleti előírás, amely más mértékű adókötelezettséget ír elő a pénznyerő automatát üzemeltető és nem üzemeltető vendéglátó egységek tekintetében. (ABH 2000, 523., 526.)

Az indítvánnyal támadott közterület-használati díjtételek esetében a jogalkotó önkormányzat a szeszest italt forgalmazó pavilonok esetében — az egyéb pavilonokhoz képest — 3,6-szeres, a szeszárúsító vendéglátóipari előkertek esetében — az egyéb vendéglátóipari előkertekhez képest — 12-szeres díjat állapított meg, amely ellentétes azzal, hogy a közterület-használati díj a közterület használatának ellenértéke. Megállapítható, hogy az önkormányzat a szeszárúsítás, szeszest ital forgalmazás Ör.-ben megállapított közterület-használati díját olyan szabályozási szempontokra alapította, amelyek a közterület használatával nincsenek összefüggésben, s ezzel a díj mértéke tekintetében nem releváns szempont alapján, önkényesen, ésszerű indok nélkül tett megkülönböztetést a közterületet azonos feltételek mellett használó kereskedelmi, vendéglátóipari közterület-használók között, s ez a különbségtétel alkotmányosan nem indokolható. Ezért az Ör. 1. számú mellékletének 2/c) pontja „— szeszest italt forgalmazó pavilonok 720 Ft/m²/hó” szövegrésze és a 8. pontja „— szeszárúsítás esetén 720 Ft/m²/hó” szövegrésze sérti az Alkotmány 70/A. §-ában foglalt jogegyenlőség követelményét.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyi önkormányzat a közterület-használati díj megállapítása során ne érvényesíthetne helyi gazdaságpolitikai, városképi, városfejlesztési érdekeket is. Amint azt az Alkotmánybíróság a 20/1998. (V. 22.) AB határozatában (ABH 1998, 442.) kifejtette, nem tekinthető alkotmányellenesnek az a szabályozás, amely a helyi érdekek érvényesítése érdekében díjkezdvényt, mentességet nyújt meghatározott vállalkozói csoportok számára.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 1. számú mellékletének 2/c) pontja „— szeszest italt forgalmazó pavilonok 720 Ft/m²/hó” szövegrésze és a 8. pontjának a „— szeszárúsítás esetén

720 Ft/m²/hó” szövegrésze alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében meghatározott hátrányos megkülönböztetés tilalmát, ezért azt megsemmisítette.

2. Az Alkotmánybíróság az Ör. 1. számú melléklete 2/c) pontjának „— szeszes italt forgalmazó pavilonok 720 Ft/m²/hó” szövegrésze és a 8. pontjának a „— szeszesítés esetén 720 Ft/m²/hó” szövegrésze alkotmányellenességének vizsgálatát az Alkotmány 9. §-a vonatkozásában mellőzte, mivel e rendelkezés alkotmányellenességét az 1. pontban foglaltak szerint már megállapította és megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-a alapján rendelte el.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 307/B/2002/8.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 67/2003. (IV. 18.) KE határozata

pénzügyőr vezérőrnaggyá történő kinevezésről

A pénzügyminiszter javaslatára *dr. Nagy János* pénzügyőr dandártábornokot — a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnokává történő kinevezése alkalmából — 2003. április 1-jei hatállyal pénzügyőr vezérőrnaggyá kinevezem.

Budapest, 2003. április 11.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. László Csaba s. k.,
pénzügyminiszter

KEH ügyszám: V-5/1284/2003.

A Kormány határozatai

A Kormány 1033/2003. (IV. 18.) Korm. határozata

a Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégiumról, valamint a tudomány- és technológiapolitika kormányzati irányítási és végrehajtási rendszerének megújításával kapcsolatos feladatokról

A tudományos kutatás és technológiai fejlesztés kiemelkedő fontosságára tekintettel, a tudomány- és technológiapolitika legmagasabb szintű koordinációjáért felelős testületek megerősítése, illetve megújítása érdekében a Kormány az alábbi határozatot hozza:

1. A tudományos kutatást, technológiafejlesztést és innovációt érintő koncepcionális kérdések véleményezésére, illetőleg tudomány- és technológiapolitikai döntések előkészítésére Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégium (a továbbiakban: Kollégium) működik. A Kollégium megtárgyalja a Kormány számára készített tudomány- és technológiapolitikai tárgyú előterjesztéseket, állást foglal a kormányzati tudomány- és technológiapolitika érintő kérdésekről, összehangolja a tudomány- és technológiapolitika érintő feladatokat, megvitatja a kormányzati intézkedést igénylő aktuális kérdéseket, és elősegíti ezek megoldását.

2. A Kollégium

- elnöke:
a miniszterelnök;
- elnökhelyettesei:
az oktatási miniszter,
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke;
- tagjai:
az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter,
a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter,
a gazdasági és közlekedési miniszter,
az informatikai és hírközlési miniszter,
a környezetvédelmi és vízügyi miniszter,
a pénzügyminiszter,
a Felsőoktatási és Tudományos Tanács elnöke.

3. A Kollégium üléseinek állandó meghívottja a Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Stratégiai Elemző Központját irányító politikai államtitkár, a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatalát irányító politikai államtitkár, az Oktatási Minisztérium kutatás-fejlesztési helyettes államtitkára, valamint a Tudomány- és Technológiapolitikai Titkárság vezetője.

4. A Kollégium az általa meghatározott ügyrend és munkaterv szerint ülésezik. A Kollégium bizottságokat, munkacsoportokat hozhat létre, amelyek munkájába külső

szakértőket is bevonhat. A Kollégium ülésén az elnökön, az elnökhelyetteseken, a tagokon és az állandó meghívottakon kívül más személy csak a Kollégium elnökének engedélyével vehet részt. A Kollégium ülésére meg kell hívni azt a minisztert, illetőleg azon országos hatáskörű szerv vezetőjét, akinek feladatkörét a tárgyalt napirend érinti. A Kollégium elnöke az ülésre meghívhatja azt, akinek jelenlétét a napirend tárgyalásánál indokoltnak tartja.

5. A Kollégium által végzett állami feladatok ellátásának segítése érdekében tanácsadó, döntés-előkészítő, koordináló és értékelő testületként Tudomány- és Technológiapolitikai Tanácsadó Testület (a továbbiakban: Testület) működik. A Testület közreműködik az országos tudomány- és technológiapolitikának a társadalom- és gazdaságpolitikával összehangolt kidolgozásában.

6. A Testület

a) véleményezi a Kormány elé kerülő tudomány- és technológiapolitikai tárgyú előterjesztéseket, a kutatás, fejlesztés és innováció stratégiai terveit, a döntéshozattal kapcsolatos javaslatokat;

b) véleményezi a tudományos munka állami támogatását, a kutatás-fejlesztés és az innováció ösztönzését szolgáló pénzügyi források költségvetési tervezését és felhasználásának stratégiáját;

c) véleményezi a pénzügyi források felhasználásáról szóló beszámolókat.

7. A Testület működését az elnök irányítja. Ennek keretében

a) képviseli a Testületet;

b) összehívja és vezeti a Testület üléseit.

8. a) A Testület legfeljebb kilenc tagból áll. A Testületben többségben kell lenniük a kormányzati tisztséget nem viselő személyeknek. A Testület elnökének és tagjainak kinevezésére és felmentésére az oktatási miniszter az érdekelt minisztériumoknak, valamint a kutatás-fejlesztés szakmai és érdekképviselői szervezeteinek, továbbá a Magyar Tudományos Akadémiának a véleményét figyelembe véve tesz javaslatot a miniszterelnök részére.

b) A Testület tagjait és elnökét a miniszterelnök nevezi ki legfeljebb három évre. A kinevezési idő egy alkalommal legfeljebb három évvel meghosszabbítható.

c) A tagság megszűnik:

ca) a határozott idő elteltével;

cb) lemondással;

cc) az oktatási miniszter javaslatára a miniszterelnök által történő felmentéssel;

cd) a tag halálával.

9. A Testület a működési rendjét maga alakítja ki, és azt a Kollégium hagyja jóvá. A Testület döntéseinek előkészítésével kapcsolatos feladatra eseti jelleggel kijelölt tagot bízhat meg, aki e célra szükség szerint szakértőket vehet igénybe, illetve az adott feladatra ad hoc munkabizottságot állíthat fel, egyéb esetekben a döntéseket az elnök készíti elő.

10. A Kollégium, valamint a Testület működésével kapcsolatos koordinációs, szervezési és adminisztratív feladatokat a Tudomány- és Technológiapolitikai Titkárság (a továbbiakban: Titkárság) látja el. A Titkárság az Oktatási Minisztérium keretei között működik, annak vezetőjét az oktatási miniszter nevezi ki. A Kollégium és a Testület működésének költségeit, továbbá a Titkárság feladatainak ellátásával kapcsolatos kiadásokat az Oktatási Minisztérium költségvetésében kell tervezni.

11. Az oktatási miniszter — az érintett minisztériumok bevonásával — készítsen a tudomány- és technológiapolitika kormányzati irányítási és végrehajtási rendszerének megújítására vonatkozó előterjesztést.

Felelős: oktatási miniszter
érintett miniszterek

Határidő: 2003. április 30.

12. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a Tudomány- és Technológiapolitikai Kollégium, valamint a Tudományos Tanácsadó Testület létrehozásáról és működéséről szóló 1038/2000. (V. 5.) Korm. határozat, valamint az azt módosító 1120/2001. (X. 19.) Korm. határozat hatályát veszti, egyúttal a Tudományos Tanácsadó Testület tagjainak megbízatása megszűnik.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 43/2003. (IV. 18.) ME határozata

kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének megállapításáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/D. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapítom, hogy

dr. Cséfalvay Zoltán kormányzati főtisztviselő kinevezése — közszolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel —

2002. december 2-i hatállyal

megszűnt.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
44/2003. (IV. 18.) ME
határozata**

**kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének
megállapításáról**

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/D. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján megállapítom, hogy

Győri Enikő kormányzati főtisztviselő kinevezése — az 1992. évi XXIII. törvény 31/A. § (2) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott körbe nem tartozó közigazgatási szervhez történő áthelyezésére tekintettel —

2003. február 20-i hatállyal

megszűnt.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
45/2003. (IV. 18.) ME
határozata**

**kormányzati főtisztviselői kinevezés megszűnésének
megállapításáról**

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/D. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján megállapítom, hogy

dr. Sifter Rózsa kormányzati főtisztviselő kinevezése — az 1992. évi XXIII. törvény 31/A. § (2) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott körbe nem tartozó közigazgatási szervhez történő áthelyezésére tekintettel —

2002. december 16-i hatállyal

megszűnt.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
46/2003. (IV. 18.) ME
határozata**

**kormányzati főtisztviselői kinevezések megszűnésének
megállapításáról**

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/D. § (1) bekezdésének *a)* pontja alapján megállapítom, hogy

dr. Kemény Attila kormányzati főtisztviselői kinevezése — közszolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel —

2003. május 22-i hatállyal,

dr. Bakondi György kormányzati főtisztviselői kinevezése — közszolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel —

2003. június 16-i hatállyal,

Lórántné Orosz Edit kormányzati főtisztviselői kinevezése — közszolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel —

2003. július 31-i hatállyal, és

dr. Zsuffa István kormányzati főtisztviselői kinevezése — közszolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel —

2003. szeptember 1-jei hatállyal

megszűnik.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
47/2003. (IV. 18.) ME
határozata**

kormányzati főtisztviselői kinevezésekről

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/A. § (2) bekezdése alapján

dr. Balassa Jánost,
dr. Bálint Tibort,
Bardócz Lászlót,
Beszteri Sárát,
Borné Takács Zsuzsannát,
dr. Bukovics Istvánt,
dr. Csapodi Csabát,
Cserváriné Felkai Annát,
dr. Dombi Zsuzsát,
Dózsa Csabát,
dr. Dubeczné Károlyi Évát,
dr. Erhart Tibort,
dr. Faragó Tibort,
dr. Farkas Imrét,
Gilyán Györgyöt,
dr. Gulyás Andrást,
dr. Haraszi Katalint,
dr. Hegedűsné dr. Dani Erikát,
Heizer Antalt,
dr. Hipp Károlyt,
dr. Horváth Sándor Ágostont,
Horváthné dr. Feksz Mária,
dr. Janza Pétert,
Jékely Zsoltot,
dr. Karácsony Tamást,
dr. Kereszty Évát,
dr. Kisszölgyémi Zoltánt,
dr. Kloknicer Imrénét,
dr. Kulcsár-Szabó Ernőné,
dr. Lantos Csabát,

dr. Lendvay Aladárt,
Madarász Lászlót,
dr. Marsi Miklóst,
Németh Jánost,
dr. Osváth Piroskát,
dr. Peisch Sándort,
Pénzely Mártát,
Rusznákné dr. Demeter Juditot,
dr. Sebes Józsefet,
Simon Istvánnét,
Simon Sándort,
Szabó Edinát,
Szabó Istvánt,
Szabó Ildikót,
Szítáné dr. Kazai Ágnes,
Szittner Károlyt,
dr. Tarr Gyulát,
dr. Terényi Jánost,
dr. Tóthné Mohácsy Gabriellát,
Udvarhelyi Zsuzsannát,
Varga Imrét,
dr. Varga Sándort,
dr. Varga Zoltánt,
Vargha Ágnes,
dr. Walter Tibort,
dr. Zánathné dr. Martin Györgyit és
Zsolnai Tamást

2003. március 25-i hatállyal

kormányzati főtisztviselővé kinevezem.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMEÉNYEK

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(1052 Budapest, Városház u. 7.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló, többször módosított 1993. évi II. törvény alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a Sződi Virágzó Szövetkezet használatában lévő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Sződ, Dózsa György u. 139., Művelődési Ház

A sorsolás ideje: 2003. május 19., 9 óra.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: a Sződi Virágzó Termelőszövetkezet gazdálkodási területén még ki nem adott részarány-földtulajdonnal (aranykoronával) rendelkező személyek.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Kisméned

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
048/3	szőlő	0,0615	0,85	0,85	
0146/2	szántó	8,6737	120,56	0,56	
0159	gyep (rét)	0,2093	4,00	4,00	

Település: Órbottyán

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
05	erdő	35,4918	223,60	34,96	
015/4	szántó	9,2809	97,82	36,20	
019/111	szőlő, szántó	0,1400	1,95	1,95	
023/41	szántó	0,1601	2,23	2,23	
023/42	szőlő	0,1018	4,25	4,25	
023/43	szőlő	0,0932	3,89	3,89	
023/44	szőlő	0,0989	4,12	4,12	
023/47	szántó	0,2773	3,85	2,53	
023/48	szőlő	0,0878	3,66	3,66	
023/49	szántó	0,0888	1,23	1,23	
023/50	szőlő	0,0957	3,99	3,99	
023/51	szőlő	0,2802	11,68	11,68	
023/52	szőlő	0,2820	11,76	11,76	
023/53	szőlő	0,1550	6,46	6,46	
023/54	szőlő	0,1579	6,58	6,58	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
023/56	szőlő	0,1000	4,17	4,17	
023/58	szántó	0,1129	1,57	1,57	
023/61	szőlő	0,1586	6,61	6,61	
023/63	szőlő	0,0698	2,91	2,91	
023/64	szőlő	0,3827	15,96	15,96	
023/65	szőlő	0,0745	3,11	3,11	
023/66	szőlő	0,0712	2,97	2,97	
023/67	szántó, erdő	4,7322	62,04	62,04	
023/69	szőlő	0,1338	5,58	5,58	
023/201	szántó	0,6760	9,40	9,40	
032/3	szántó	0,0600	0,83	0,83	
045/18	szántó	7,3545	71,34	7,96	
048/13	gyep, szántó	0,8494	10,73	1,43	
058/33	szántó	0,0773	0,27	0,27	
061/1	szántó	19,2711	502,98	502,98	
093/4	szántó	1,4066	21,21	21,21	
093/9	szántó	1,5040	24,95	4,10	
093/31	szántó	1,1226	19,67	3,07	
0174/21	szántó	0,0673	0,65	0,65	
0174/53	szántó	0,0046	0,04	0,04	
0174/55	szántó	0,0097	0,09	0,09	
0174/61	szántó	0,0011	0,01	0,01	
0174/62	szántó	0,0037	0,04	0,04	
0193/4	gyümölcsös	4,9948	129,57	129,57	
0193/5	gyümölcsös	4,9948	76,11	76,11	
0193/52	szántó	0,3791	5,27	5,27	
0193/54	szántó	0,1733	2,41	2,41	
0193/55	szántó	0,0837	1,16	1,16	
0193/56	szántó	0,2812	3,91	3,91	
0197	vízfolyás	0,4816			
0218	szántó	0,1381	4,32	4,32	
0223	szántó	11,6135	207,72	10,00	
0232/1	szántó, gyep	15,6055	319,42	319,42	
0234/7	gyep	5,9374	145,25	145,25	
0239	szántó, gyep	23,2804	408,12	282,58	
0241/1	erdő, gyep	5,9175	36,92	5,89	
0243/5	szántó	2,5083	45,56	29,92	
0243/10	szántó	0,2449	3,40	3,40	
0246/14	erdő	0,2642	0,79	0,79	
0253	szántó	33,2507	672,18	192,43	
0281/1	szántó	0,1503	3,14	3,14	
7763	szántó	0,8542	2,99	2,99	

Település: Sződ

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02/1	gyep	0,3859	48,00	4,80	
04/1	szántó	58,3157	648,37	32,50	
010	gyep	7,9615	97,13	30,00	
036/65	erdő	0,4841	2,52	2,23	
036/76	erdő	0,2088	1,09	1,09	
048/1	nádas, gyep	5,8119	94,62	69,52	
049	agyagbánya	0,1151			
052/1	szántó	12,2664	172,01	171,91	
057/10	szántó	0,0950	1,32	1,32	
057/12	szántó	0,4523	6,29	6,29	
057/15	szántó	0,3930	5,46	5,46	
057/18	szántó	1,2495	17,37	6,43	
057/21	szántó	0,2835	3,94	1,87	
076	szántó	7,8029	134,12	6,00	
079	szántó, gyep	40,6144	839,76	88,44	
081/6	szántó	30,3813	547,26	22,03	
088	szántó	034594	4,46	4,46	
090	szántó, gyep	4,0786	100,98	58,50	
092	szántó, gyep	3,3280	83,77	9,49	
096	szántó	3,3420	75,03	1,51	
0108	szántó	1,9699	51,41	5,02	
0111	szántó, gyep	12,6215	271,71	104,85	
0140/3	szántó, erdő	20,2118	207,64	35,66	
0146/3	szántó	0,0590	0,82	0,82	
0166	szántó, erdő	25,1811	278,48	0,69	
0168/9	szántó	0,0332	0,32	0,32	
0174/6	szántó	0,0517	0,50	0,50	
0176	szántó	7,6598	74,30	2,79	
0178	gyep	3,3909	47,13	47,00	
0185	mocsár	1,1680			
0191/2	szántó	4,0304	39,09	7,78	
0192	szántó	102,4010	1450,09	23,15	
0194/1	szántó, szőlő	2,2233	34,00	34,00	
0194/2	szántó, erdő, szőlő	1,3421	14,71	14,71	
0197	erdő	10,6468	55,36	55,26	
0199	erdő, szántó	6,8019	52,67	19,89	
0201/6	szántó	0,1870	2,60	2,60	
0203	szántó	4,0397	39,19	26,63	
0204	szántó	3,9157	37,98	37,88	
0211/4	erdő	0,0311	0,16	0,16	
0219/2	gázfáklya	0,0102			
0221/4	szántó	0,1816	1,76	1,76	
0221/5	szántó	0,1623	1,57	1,57	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0221/6	szántó	0,0218	0,21	0,21	
0221/18	szántó	0,0390	0,82	0,82	
0223	gyep	0,0698	1,33	1,33	
0225/19	gyep	2,0109	10,32	2,66	
0262/5	szántó	0,0772	0,75	0,75	

Település: Sződliget

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
041/5	gyep	0,0738	0,77	0,77	
041/6	gyep	0,0115	0,12	0,12	

Település: Vác

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0310	gyep, szántó	9,5506	336,30	326,24	
0317/1	szántó	1,5365	40,10	5,48	
0319/1	szántó	7,1024	180,17	13,97	

Település: Vácduka

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
017	szántó, erdő	42,6750	162,50	4,13	
024/23	gyep	0,3253	6,21	6,21	
026/3	gyep, szántó	1,8116	29,81	29,81	
031	szántó, gyep	34,0946	915,69	27,48	
035/1	szántó, gyep	10,8569	187,58	0,02	
037	szántó, erdő	27,0111	357,68	357,68	
063	gyep	0,1229	0,17	0,17	
076/1	szántó	0,4796	10,02	10,02	
096	erdő	12,3894	23,54	23,44	
099	erdő	1,8048	3,43	3,33	

Település: Vácrátót

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
100/18	gyep	0,4457	13,95	13,95	
04/12	szántó	0,3958	11,87	11,87	
016/1	gyep	2,0955	40,02	40,02	
016/3	szántó	0,7325	19,12	19,12	
016/5	szántó	1,1535	20,01	20,01	
016/7	szántó	3,1402	45,11	45,11	
018/1	gyep	10,5478	302,02	284,18	
021/22	szántó	0,3807	11,92	5,96	
021/23	szántó	0,7822	24,48	1,95	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
021/39	szántó	5,5763	136,53	12,92	
021/61	szántó, gyep	0,9641	26,04	26,04	
024/1	szántó	0,2395	5,01	5,01	
026	szántó	19,8192	643,82	266,43	
031/7	szántó	2,2785	47,62	17,15	
036/7	szántó	0,5982	12,50	12,50	
036/10	szántó	0,5037	10,53	10,53	
036/12	szántó	0,4291	5,96	5,86	
036/14	szántó	0,1190	2,49	2,49	
036/16	szántó	0,2388	4,99	4,89	
036/22	szántó	0,7301	15,26	1,79	
036/27	szántó	1,1298	29,49	29,49	
036/28	szántó	0,7531	15,74	15,74	
038/5	szántó	0,8305	17,36	17,26	
038/16	szántó	4,4153	92,28	20,18	
040/24	szántó	0,0601	0,84	0,74	
040/25	szántó	0,0601	0,84	0,74	
040/29	szántó	0,1194	1,66	0,49	
040/34	szántó	0,1561	1,51	1,41	
040/35	szántó	0,0608	0,59	0,49	
040/38	szántó	0,1406	1,36	1,26	
040/39	szántó	0,1439	1,40	1,30	
040/40	szántó	0,1870	2,60	2,50	
040/41	szántó	0,1734	2,41	2,31	
040/43	szántó	0,3255	4,52	0,57	
052	szántó	5,9010	174,30	84,96	
057/1	szántó	13,8374	443,51	167,50	
061/8	szántó	0,2827	11,79	7,86	
066/88	szántó	0,1790	5,60	5,60	
066/98	szántó	0,7194	30,00	30,00	
066/108	szántó	0,2349	9,80	9,80	
085/13	gyep	0,0283	0,89	0,89	
085/14	gyep	6,5586	205,28	82,89	
0102/3	szőlő	7,7775	324,32	323,32	
0102/5	szőlő	1,7156	71,54	71,29	
0102/9	szőlő	4,6462	193,75	193,00	
0104/4	szőlő	6,2618	87,04	59,60	
0104/12	szőlő	0,9345	12,99	1,33	
0106/7	szőlő	0,0543	2,26	2,16	
0106/10	szőlő	0,1252	5,22	5,12	
0106/11	szőlő	0,1338	5,58	5,48	
0106/12	szőlő	0,1032	4,30	4,20	
0106/15	szőlő	0,0896	3,74	3,64	
0106/16	szőlő	0,0892	3,72	3,62	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0106/17	szőlő	0,1788	7,46	7,36	
0106/18	gyep	0,1029	1,26	1,16	
0106/19	szőlő	0,1029	4,29	4,19	
0106/20	szőlő	0,0946	3,94	3,84	
0106/21	szőlő	0,0946	3,94	3,84	
0106/22	gyep	0,1715	2,09	1,99	
0106/23	szőlő	0,1288	5,37	5,27	
0106/24	szőlő	0,1288	5,37	5,27	
0106/26	szőlő	0,2129	8,88	8,78	
0106/27	gyümölcsös	0,2237	2,95	8,85	
0106/29	gyümölcsös	0,1716	6,86	6,76	
0106/30	gyep	0,1716	2,09	1,99	
0106/31	szőlő	0,1133	4,72	4,62	
0106/32	szőlő	0,1133	4,72	4,62	
0106/34	szőlő	0,3571	14,89	14,79	
0106/35	szőlő	0,1244	5,19	5,09	
0106/37	gyep	0,2726	3,33	3,23	
0106/39	szőlő	0,1745	7,28	7,18	
0106/41	gyep	5,2089	63,55	63,45	
0106/43	szőlő	5,3870	224,64	224,14	
0106/46	szőlő	4,0699	169,71	169,21	
0109/3	szőlő	0,1072	4,47	4,37	
0110/1	szőlő	0,7049	9,80	9,70	
0110/25	szőlő	0,0352	0,49	0,39	
0110/75	erdő	0,1798	0,54	0,41	
0110/137	szőlő	0,0613	0,85	0,75	
0110/138	szőlő	0,1407	1,96	1,86	
0110/139	szőlő	0,1207	1,68	1,58	
0110/140	szőlő	0,1378	1,92	1,82	
0110/141	szőlő	0,1030	1,43	1,27	
0110/143	szőlő	0,1303	1,81	1,71	
0110/144	szőlő	0,0574	0,80	0,70	
0110/147	szőlő	0,0529	0,74	0,64	
0110/151	szőlő	0,1088	1,51	1,41	
0110/152	szőlő	0,1730	2,40	2,30	
0110/153	szántó	0,4677	6,50	6,40	
0110/154	szántó	0,4338	6,03	5,93	
0112/33	gyep	1,0747	13,11	13,01	
0112/37	szőlő	0,1695	2,36	2,26	
0112/38	szőlő	2,3482	32,64	32,54	
0112/42	szőlő	0,2880	4,00	3,90	
0112/44	szőlő	0,0507	0,70	0,60	
0112/46	szőlő	0,9632	13,39	13,29	
0112/47	szőlő	1,0137	14,09	13,99	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0112/49	szőlő	0,2012	2,80	2,70	
0138/3	gyep	0,5539	17,34	13,17	
0144	gyep	1,0953	34,28	16,27	
0148/3	szántó	0,0640	0,22	0,22	
0148/39	szántó	0,1397	0,49	0,49	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsolás a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti, vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz kifogást nyújthat be.

Vaszócsik Győző s. k.,
mb. hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(3301 Eger, Barkóczy út 7., Pf. 145)
h i r d e t m é n y e**

Az FVM Heves Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. §-ának (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a Tarnamenti Agrárszövetkezet, Tarnaméra használatában lévő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Tarnaméra, Árpád út 10., Községi Könyvtár

A sorsolás időpontja: 2003. május 22., 10 óra.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: a Tarnamenti Agrárszövetkezet, Tarnaméra gazdálkodási területén még ki nem adott részarány-földtulajdonnal (aranykoronával) rendelkező személyek.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Boconád

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02/1	gyep (legelő)	0,5967	2,02	2,02	
018/4	szántó	0,4871	5,41	5,41	
022/11	szántó	1,0053	6,33	6,33	Jogi jelleg: bányatelek
022/29	szántó	0,1599	1,77	1,77	
034/19	gyep (legelő)	0,1416	0,14	0,14	
034/22	szántó	0,1572	1,74	1,74	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
083/26	gyümölcsös	0,2533	7,93	7,93	
083/56	szántó	4,2983	42,07	6,00	
099/12	szántó	0,4512	10,96	10,96	
0191	gyep (rét)	0,3251	4,52	4,52	
0195/7	gyep (legelő), szántó	2,4938	58,12	58,12	
0200/2	szántó	0,4046	9,83	9,83	
0210/1	szántó	0,4036	11,91	11,91	
0221/3	erdő	0,2097	1,17	1,17	
0223/2	gyep (legelő)	0,5935	8,25	8,25	

Település: Heves

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0245/1	szántó	6,3957	37,10	2,33	
0285/12	szántó	0,2208	1,39	1,39	
0429/5	szántó	0,5817	6,46	6,46	
0429/6	szántó	0,4895	5,43	5,43	
0431/20	szántó	0,3416	1,27	1,27	
0440	erdő	0,5999	5,40	5,40	
0446	szántó	0,0996	1,73	1,73	
7042	szántó	0,2507	2,78	2,78	Zártkert
7112	kert	0,1565	4,90	4,90	Zártkert

Település: Tarnabod

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
140	szántó	1,5358	34,71	34,71	Belterület
04/2	szántó	0,0758	1,32	1,32	
038/3	szántó	0,2077	4,96	4,96	
063/10	szántó	33,1050	642,03	75,56	
070/4	erdő	0,6847	3,83	3,83	

Település: Tarnaméra

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
09/9	szántó	1,3746	37,43	37,43	
09/11	szántó	0,1239	2,16	2,16	
012/30	szántó	37,0291	1192,15	17,20	
026/3	szántó	0,0690	1,68	1,68	
030/8	szántó	0,4644	8,50	8,50	
042/17	gyep (legelő)	17,3032	179,95	179,95	
047/18	gyep (rét)	0,5260	7,31	7,31	
047/19	gyep (rét)	1,0946	15,21	15,21	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
047/20	gyep (rét)	2,9772	41,38	41,38	
047/24	szántó	2,7928	75,98	75,98	
056	erdő	0,3622	4,02	4,02	
057/12	szőlő	0,0651	2,71	2,71	
063/8	gyep (legelő)	6,9500	120,93	120,93	
063/16	gyep (legelő)	24,9194	379,88	379,88	
069/8	szántó	0,2204	3,83	3,83	
072/13	szántó	0,1619	3,93	3,93	
072/18	gyep (legelő)	0,5234	5,44	5,44	
072/29	szántó	0,1563	3,80	3,80	
075/7	szántó	0,7382	21,07	21,07	
085/2	gyep (rét)	0,5791	3,01	3,01	
0126/5	szántó	1,7265	57,15	57,15	
0126/7	szántó	1,3234	43,54	43,54	

Település: Tarnasasány

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
601/1	szántó	3,6245	100,76	100,76	Belterület
03/2	gyep (rét)	0,2529	8,35	8,35	
022/5	szántó	1,0856	8,98	8,98	
028/4	szántó	5,9448	70,49	70,49	Szolgalmi jog: átjárá- si és útszolgalmi jog
079/11	szántó	0,2718	7,56	7,56	
081/15	szántó	0,0837	2,74	2,74	
085/1	gyep (rét)	18,9360	597,04	597,04	
087/6	gyep (legelő)	8,7143	96,73	96,73	
087/7	gyep (legelő)	1,5014	7,81	7,81	
087/9	gyep (legelő)	15,6061	270,28	270,28	
090	szántó	19,8906	582,66	3,46	
093	szántó	87,3420	1550,88	1550,88	
094	gyep (legelő)	1,2013	6,25	6,25	
095/2	gyep (rét)	0,9556	36,50	36,50	
097/7	gyep (legelő)	80,4833	816,35	816,35	
0140/1	szántó	25,4318	770,04	770,04	
0149/2	szántó	0,1350	1,17	1,17	
0228/4	gyep (legelő)	0,4827	5,36	5,36	
0235/1	szántó	0,0248	0,84	0,84	
0235/35	szántó	60,4412	1582,42	1582,42	

Település: Zaránk

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
020/6	gyep (legelő)	1,5655	17,85	17,85	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

Több részarány-tulajdonos egyezségen alapuló írásbeli igényét, valamint a kisorsolt földrészekre vonatkozó csere-megállapodásokat a Földművelésügyi Hivatal figyelembe veszi. A közös igényt a sorsolás kezdetéig a helyszínen, a cserét pedig a sorsolást követő 15 napig lehet a Földművelésügyi Hivatalhoz benyújtani.

A sorsolás a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti, vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címzett, de a Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (3301 Eger, Barkóczy út 7.) kifogást nyújthat be.

Szabó József s. k.,
hivatalvezető

A Szociáldemokrata Párt 2002. évi pénzügyi beszámolója

Forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	431 250
2. Állami költségvetésből választási támogatás	312 930
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	5 201 515
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	40 000
Összes bevétel a gazdasági évben	5 985 695

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	—
3. Vállalkozások alapítására fordított összeg	—
4. Működési kiadások	5 014 532
5. Eszközbeszerzés	—
6. Politikai tevékenység kiadása	520 415
7. Választási kiadások	435 050
Összes kiadás a gazdasági évben	5 969 997

Bácskai Sándor s. k.,
főtitkár

Sztankovánszki Tibor s. k.,
ügyvezető elnök

**A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó
és Választási Hivatal közleménye**

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján — az eddig közzétetteken kívül — az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzskönyvek sorszámát teszi közzé:

365511C
135295B
754292A
319873C
858681B
576529B
499815C
908674A
726781B
830271B
111028A
562816B
564418A
526840B
786727B
791224A
593262B
591174A
064764D
220703B
375919B
830596A
877113C
444196C
390378B
723204C
316358B
099637B
539658B
448559C
739562A
301897B
331568B
851922C
132981B
089425D
168495C
568106A
636887A
516038C
083643B
019232A
321511A
598940B
149547C

358731A
872289C
025882A
810876C
986177C
783453C
348091C
278016B
124034A
321211B
447722A
291464A
988594B
285363A
901060B
594501B
321623B
458881C
624423A
553654B
921699A
925498B
070605B
594940B
007743B
508237A
662296A
392327C
699606A
590986B
522309C
766758B
271135B
715150A
747618A
294696C
415056B
255437B
815555A
287124B
634868B
862527C
968798A
128684B
982670B
805988A
848513B
669878A
875905A
680719B
658555C

Közlekedési Nyilvántartó Osztály

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, tb-önkormányzatok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként — akár színes oldalakon is — helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címen, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2003. évi éves előfizetési díja: 9408 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlőnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Telefon/fax: 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2003. évi előfizetési díj fél évre 4704 Ft áfával ☐

egy évre 9408 Ft áfával ☐

Számlát kérek a befizetéshez. ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik — többek között — a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelentetéséről.

A Határozatok Tárat szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2003. évre: 14 448 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel/fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Előfizetési díj egy évre: 14 448 Ft áfával ☐

fél évre: 7 224 Ft áfával ☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

MAGYAR KÖZLÖNY CD

Az eddig megjelent elektronikus Magyar Közlöny-évfolyamok (1998–99, 2000, 2001) után megjelenik a **MAGYAR KÖZLÖNY CD Archívum** következő, 2002. évi száma!

A MAGYAR KÖZLÖNY CD Archívum előnyei:

- **változatlan tartalom és formátum**
(az eredeti Magyar Közlönyök nyomdahű formában)
- **értéknövelő szolgáltatások**
(keresés, exportálás, közlönyformátumú nyomtatás)
- **kis helyigény, kényelmes tárolhatóság**
(hosszú távú archiválás adatromlás nélkül)

Az új CD és a korábbi évfolyamok ára példányonként egységesen **14 000 Ft + 12% áfa**, az öt évfolyam összesítve **46 000 Ft + 12% áfa**.

Éves Magyar Közlöny-előfizetéssel rendelkező megrendelők a megrendelt CD-k árából **50% kedvezményt** kapnak!

További információ kapható a **06 (80) 200-723** zöld számon vagy a **www.mhk.hu** honlapon.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a **Magyar Közlöny CD Archívumot** az alábbiak szerint:

- ☐ 2002-es évfolyam példányban, ára példányonként 14 000 Ft + 12% áfa
- ☐ 2001-es évfolyam példányban, ára példányonként 14 000 Ft + 12% áfa
- ☐ 2000-es évfolyam példányban, ára példányonként 14 000 Ft + 12% áfa
- ☐ 1998–99-es évfolyam példányban, ára példányonként 14 000 Ft + 12% áfa
- ☐ 1998–2002-es évfolyam összesítve példányban, ára példányonként 46 000 Ft + 12% áfa

Jelenleg is élő éves Magyar Közlöny-előfizetéssel rendelkezünk: igen / nem

Megrendelő (cég) neve: _____

Megrendelő címe: _____

Ügyintéző neve, telefonszáma: _____

Dátum: _____

Cégszerű aláírás: _____

Kérjük, hogy a szelvényt a Magyar Hivatalos Közlönykiadó **1394 Budapest 62, Pf. 361** postacímére, illetve a **266-8906-os** vagy a **318-6668-as** faxszámra küldje vissza. Megrendelését feladhatja a **www.mhk.hu** honlapon vagy a **kozlony@mhk.hu** e-mail-címen is.

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó a Magyar Közlöny különszámaként megjelentette

**AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV
KONCEPCIÓJA ÉS TEMATIKÁJA**

című, A/4 formátumú, 144 oldal terjedelmű kiadványt.

A kiadvány a Kormány 1003/2003. (I. 25.) Korm. határozatával elfogadott új Polgári Törvénykönyv Konceptcióját és a Kodifikációs Főbizottság által jóváhagyott szabályozási Tematikát egybefoglalva tartalmazza.

Ára: 980 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni.
Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük

**AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV
KONCEPCIÓJA ÉS TEMATIKÁJA**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: a Kiadó vezérigazgatója.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönypoltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2003. évi éves előfizetési díj: 62 496 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 140 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbeli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

03.0630 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.